

BOSNA I HERCEGOVINA
Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Институција омбудсмена/омбудсмана
за људска права
Босне и Херцеговине

***Godišnje izvješće o rezultatima
aktivnosti institucije Ombudsmana za
ljudska prava Bosne i Hercegovine za
2015. godinu***

BOSNA I HERCEGOVINA
Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Институција омбудсмена/омбудсмана
за људска права
Босне и Херцеговине

***Godišnje izvješće o rezultatima
aktivnosti institucije Ombudsmana za
ljudska prava Bosne i Hercegovine za
2015. godinu***

Kazalo

I. UVOD	.7
II. PODATCI O POSTUPANJU INSTITUCIJE OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA BIH U 2015. GODINI	.9
III. GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA	11
1. PRISTUP SUDU I DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK	11
1.1. Uvod	11
1.2. Ustavni sud Bosne i Hercegovine	14
1.3. Tužiteljstvo.	15
1.4. Javnost pravosudnog postupka.	16
1.5. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće/Ured disciplinskog tužitelja.	17
1.6. Žalbe na rad odvjetnika/odvjetničke komore	18
1.7. Besplatna pravna pomoć	19
1.8. Nasilje u obitelji	20
1.9. Podrška i pravna pomoć žrtvama	21
2. SLOBODA IZRAŽAVANJA, OKUPLJANJA I UDRUŽIVANJA	22
2.1. Sloboda izražavanja	22
2.2. Izvještavanje medija u smislu slobode izražavanja	26
2.3. Sloboda okupljanja i udruživanja	28
3. PRAVO NA IMOVINU	28
4. UPRAVA.	30
5. STATUSNA PITANJA GRAĐANA.	34
5.1. Uvod	34
5.2. Uspostava jedinstvenog matičnog registra u Bosni i Hercegovini.	36
6. POLICIJA	37
6.1. Uvod	37
6.2. Žalbe na policijske službenike	37
6.3. Žalbe policijskih službenika.	38
IV. EKONOMSKO-SOCIJALNA PRAVA	41
1. UVOD	41
2. PRAVO NA RAD	42
2.1. Pitanje otpremnina u Republici Srpskoj odnosno Federaciji Bosne i Hercegovine.	45
2.2. Upravni i nadzorni odbori.	46
3. PRAVO ŽENA NA PORODILJNU NAKNADU	47

4.	PRAVO NA MIROVINU	48
5.	PRAVO NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU	51
6.	SOCIJALNA ZAŠTITA.	53
6.1.	Jednokratna novčana potpora	53
6.2.	Socijalno stanovanje	54
6.3.	Pristup socijalnoj zaštiti	55
V.	POJAM MUČENJA I USPOSTAVA NACIONALNOG PREVENTIVNOG MEHANIZMA U BOSNI I HERCEGOVINI.	57
1.	UVOD	57
2.	PRAĆENJE PRAVA ZATVORENIKA/PRITVORENIKA	58
2.1.	Uvod	58
2.2.	Prava osoba lišenih slobode	59
	A. Zdravstvena zaštita	59
	B. Korištenje izvanzavodskih pogodnosti	59
	C. Uvjeti smještaja	60
	D. Radne aktivnosti	60
	E. Pitanje premještaja	61
	F. Sigurnost osoba lišenih slobode	61
	G. Komunikacija s vanjskim svijetom	61
3.	STANJE U USTANOVAMA ZA SMJEŠTAJ OSOBA S MENTALNIM INVALIDITETOM	62
4.	POLITIKA I UREĐIVANJE PITANJA IMIGRACIJE, IZBJEGLICA I AZILA	64
4.1.	Azilantski centar	64
4.2.	Imigracijski centar	65
VI.	PRAVA DJECE	67
1.	UVOD	67
2.	NAJBOLJI INTERES DJETETA	68
3.	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I OBRAZOVANJE DJECE	70
4.	PARTICIPACIJA DJECE	71
5.	VRŠNJAČKO NASILJE	71
6.	SKRBNIŠTVO I POSVOJENJE	71
7.	DNEVNI CENTRI	72

VII. PRAVO NA OBRAZOVANJE	75
VIII. POSEBNO UGROŽENE KATEGORIJE GRAĐANA	79
1. OSOBE S INVALIDITETOM	79
1.1. Profesionalna rehabilitacija osoba s invaliditetom	82
2. PRAVA MANJINA	83
3. POVRATNICI.	84
3.1. “Raseljene osobe u vlastitom gradu”	85
4. PRAVA ŽENA	86
IX. JEDNAKOST I NEDISKRIMINACIJA	89
1. UVOD	89
2. OCJENA STANJA POVODOM ŽALBI, POSEBNA IZVJEŠĆA, EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA .	89
3. PREGLED STANJA – POREĐENJE U ODNOSU NA PRETHODNI PERIOD	90
4. PRIMJERI IZ PRAKSE	91
X. PREPORUKE OMBUDSMANA	95
XI. SURADNJA S TIJELIMA I INSTITUCIJAMA	97
1. SURADNJA SA TIJELIMA I INSTITUCIJAMA BiH.	97
2. SURADNJA S MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA	97
3. REGIONALNA SURADNJA	101
XII. SURADNJA S MEDIJIMA	103
XIII. SURADNJA S NEVLADINIM I CIVILNIM SEKTOROM	107
XIV. PRORAČUN I FINACIJE	111
XV. TABLIČNI PRIKAZ PREPORUKA	113
ANEKS I.	
PREGLED PRORAČUNA ZA 2015. GODINU	133
ANEKS II.	
PREGLED OBVEZA PO ZAKONU O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA.	135
ANEKS III.	
TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA	139

I. UVOD

Zakonska obveza izrade godišnjeg izvješća o rezultatima aktivnosti je izazov ombudsmanima za ljudska prava, ali prije svega prilika da upoznaju Predsjedništvo BiH, Parlamentarnu skupštinu BiH, Narodnu skupštinu Republike Srpske, Parlament Federacije BiH i javnost o postupanjima poduzetim povodom žalbi koje su im uputili građani Bosne i Hercegovine tijekom godine za koju se dostavlja izvješće. Ta su postupanja bitan pokazatelj za ocjenu stanja ljudskih prava i utvrđivanje mjera čijom bi se realizacijom ono trebalo unaprijediti.

Nekoliko je činitelja imalo izravan utjecaj na djelovanje ombudsmana za ljudska prava u 2015. godini. To je, prije svega, činjenica da je ombudsmanima mandat istekao 4. prosinca 2014. godine i da su na dužnosti ostali do izbora novih ombudsmana 17. studenoga 2015., a što je u znatnoj mjeri ograničilo strateško djelovanje u području ljudskih prava, posebno u dijelu organiziranja promidžbenih aktivnosti, otvaranja uredovnih dana, realizacije edukativnih sadržaja i dr. Započeti postupak izmjena i dopuna Zakona o ombudsmanu za ljudska prava u cilju njegovog usklađivanja s Pariškim načelima, a shodno preporukama Pododbora za akreditaciju Međunarodnog koordinacijskog odbora, rezultirao je izradom Prijedloga zakona o ombudsmanu za ljudska prava koji, iako je bilo planirano, nije usvojen do kraja 2015. godine, zbog čega su ombudsmani podnijeli zahtjev za odgodu ponovne akreditacije. Ovaj zakon trebao je biti i osnova za djelovanje ombudsmana za ljudska prava u kao preventivni mehanizam, a u skladu s Konvencijom o borbi protiv mučenja i drugih svirepih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka i kazni. Ombudsmani nisu bili uključeni u pripremu Prijedloga zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Ombudsmani su se u 2015. godini suočili i s brojnim izazovima vezanim za specifičnost ekonomskog i političkog okružja, praćenog visokim stupnjem nezaposlenosti i niskim životnim standardom građana, neučinkovitim djelovanjem tijela na svim razinama vlasti, sve češćim sustavnim povredama ljudskih prava, te sporim i neizvjesnim napretkom prema Europskoj uniji. To su razlozi zbog kojih je registriran sve veći broj obraćanja socijalno potrebitih građana.

Godišnje izvješće o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za 2015. sadrži statističke pokazatelje o broju i prirodi zaprimljenih žalbi, rezultatima njihovog razmatranja i preporukama, čijom bi se realizacijom trebale otkloniti utvrđene povrede ljudskih prava i spriječiti njihovo ponavljanje.

Ombudsmani su u Godišnjem izvješću kao poseban dio predložili podatke o pojavama diskriminacije, a sukladno odredbama Zakona o zabrani diskriminacije BiH, te podatke o provedenim aktivnostima vezanim uz mandat utvrđen zakonima kojima se uređuje pristup informacijama u Bosni i Hercegovini.

Što se tiče jačanja kapaciteta Institucije, i dalje postoje ograničenja, prije svega financijske prirode, što u znatnoj mjeri otežava djelovanje ombudsmana, ali i rad Institucije u cijelosti, utječe na opseg provođenja aktivnosti i dovodi u pitanje načelo neovisnosti. Posebno je to izraženo u segmentu ispunjavanja obveza utvrđenih Zakonom o zabrani diskriminacije.

U 2015. godini osigurani su poslovni prostori za sjedište Institucije u Banjoj Luci i Područni ured u Mostaru koji, nažalost, ne odgovaraju potrebama ove institucije niti su prilagođeni za pristup osobama s invaliditetom.

Ombudsmeni će i dalje, vodeći se načelom dobrobiti građana, pružiti pomoć svima, a posebno ranjivim kategorijama stanovništva te, shodno povjerenom mandatu, nastojati u što većoj mjeri osigurati ispunjenje načela dobre uprave i vladavine prava, a na početku 2016. godine izraditi potrebne dokumente za strateško i plansko djelovanje ombudsmana za vrijeme trajanja mandata.

OMBUDSMANI BOSNE I HERCEGOVINE

Mr. sc. Jasminka Džumhur

Nives Jukić

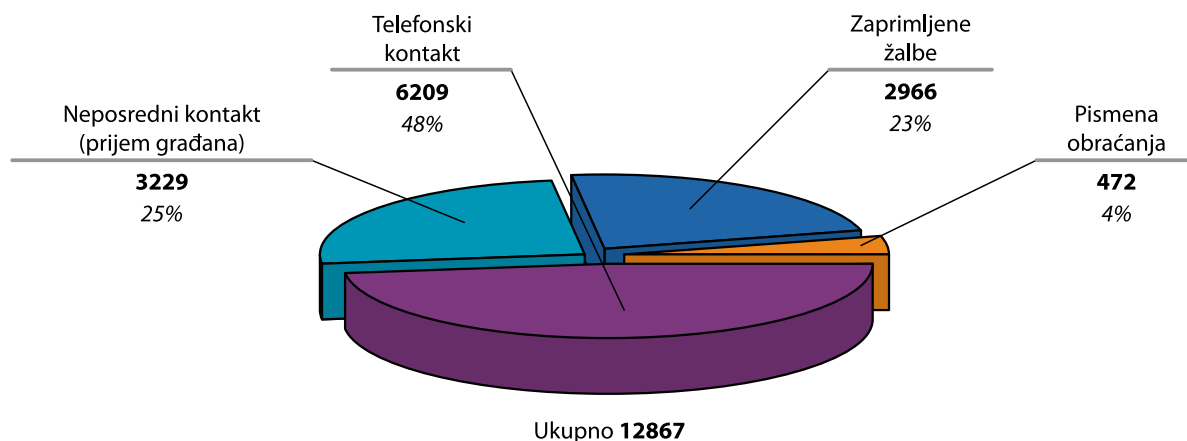
Dr. Ljubinko Mitrović

II. PODATCI O POSTUPANJU INSTITUCIJE OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA BIH U 2015. GODINI

U 2015. godini Institucija ombudsmana zaprimila je ukupno 2.966 žalbi. U usporedbi s 2014. godinom, zabilježeno je 165 žalbi manje. Tijekom izvještajnog razdoblja Instituciji ombudsmana obratilo se ukupno 12.876 građana (neposredni kontakti, telefonski pozivi, elektronička pošta i pismene žalbe).

Zajedno s predmetima prenesenim iz prethodnih godina, u radu su bile ukupno 4.492 žalbe. U 2015. godini okončano je 2.866 predmeta. Najveći broj žalbi odnosio se na povrede građanskih i političkih prava – 1.790 predmeta. Zatim slijede žalbe koje su se odnosile na: povrede ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava - 698, sve oblike diskriminacije - 159, povrede prava djece - 148, prava pritvorenika i zatvorenika - 108, povrede prava osoba s invaliditetom - 53 i povrede prava nacionalnih i vjerskih manjina - 10.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su u 30 slučajeva pokrenuli postupak istraživanja po službenoj dužnosti, a na temelju saznanja iz medija, odnosno na prijedlog nevladinih organizacija.

Grafikon 1.

U izvještajnom razdoblju ombudsmeni Bosne i Hercegovine izdali su preporuke u 324 predmeta. Stupanj realizacije preporuka prikazan je u Tablici 1.

Način realizacije preporuka u predmetima	Broj predmeta s izdanom preporukom
Realizirana	103
Ostvarena suradnja	90
Djelomično realizirana	14
Nema odgovora	48
Nije realizirana	69
Ukupan broj predmeta s izdanom preporukom	324

Kao i u prethodnim izvještajnim razdobljima, građani Bosne i Hercegovine pokazuju nepovjerenje prema institucijama, dok iz telefonskih kontakata proizlazi da često nisu u mogućnosti označiti tijelo nadležno za rješavanje problema s kojima se suočavaju. Iako je nesporno da ombudsmeni nisu ovlašteni zastupati građane pred upravnim i pravosudnim tijelima i sastavljati podneske u njihovo ime, primjetan je porast broja ovakvih obraćanja ombudsmanima.

III. GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA

1. PRISTUP SUDU I DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK

1.1. Uvod

Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te drugim međunarodnim dokumentima za zaštitu ljudskih prava u postupcima utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve kaznene optužbe jamči se pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom uspostavljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti iz cijelog ili jednoga dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloljetnika ili zaštite privatnog života stranaka u sporu ili kada to sud smatra izričito nužnim jer bi u posebnim okolnostima publicitet mogao nanijeti štetu interesima pravde.

U izvještajnom razdoblju ombudsmani Bosne i Hercegovine su zaprimili 603 žalbe na rad sudova.

Žalbe građana odnosile su se na: neprimjereno dugo trajanje sudskih postupaka pred sudovima¹ (193), nedjelotvorno provođenje sudskih odluka² (96), rad sudaca zbog povreda odredaba procesnih zakona (35), povrede načela nepristranosti, nedonošenje sudskih odluka na način i u zakonom propisanim rokovima, te neujednačenost sudske prakse.³ Prema odgovorima sudova, razlozi za to su: neodgovarajuća strukovna i kadrovska popunjenost, veliki broj naslijeđenih žalbi iz ranijeg razdoblja, odsutnost određenoga broja nositelja pravosudnih funkcija po osnovi bolovanja u vrijeme zakazanih rasprava.

Kada su u pitanju drugostupanjski sudovi, osim dužine trajanja postupka, problem je i izbjegavanje donošenja meritornih odluka kantonalnih sudova, kontinuirano vraćanje predmeta u rad prvostupanjskim sudovima i organima: općinskim i kantonalnim službama za stambena pitanja i imovinsko-pravne poslove.⁴

Drugostupanjski sudovi u većini slučajeva dostavljaju tipske odgovore kojima potvrđuju da rad povodom konkretne žalbe nije okončan, ali često ne daju informaciju kada bi se moglo očekivati donošenje odluke.⁵

Primjer odgovora suda: "Što se tiče podataka o tome kada se može očekivati donošenje odluke u navedenom predmetu, ovim **Vas putem izvještavamo da nismo u mogućnosti dostaviti Vam informaciju o tome. Razlog tome je što se u Kantonalnom sudu u Tuzli predmeti rješavaju prema Planu rješavanja predmeta za 2015. godinu, i to po starosti podnesenog inicijalnog akta, a Plan je donio sud dana 15. 1. 2015. godine u skladu s Naputkom Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH. Pre-**

1 Broj: Ž-BR-126/15

2 Broj: Ž-BR-05-301/15, Ž-BR-302/15, Ž-BR-74/15 i Ž-BL-05-460/15

3 Broj: Ž-BR-05-195/14 (P-133/15), Ž-BL-05-317/15, Ž-SA-05-466/15 i Ž-MO-87/15 (P-188/15)

4 Broj: Ž-BR-05-77/15 i Ž-BR-05-138/15

5 Broj: Ž-BR-05-216/15 i Ž-BR-05-54/15

ma tome planu, Kantonalni sud u Tuzli obvezan je kontinuirano pratiti realizaciju Plana, pravovremeno poduzimati potrebne mjere u cilju njegove realizacije, te svaka tri mjeseca raditi analizu realizacije Plana na sjednicama Stručnog kolegija i o tome dostavljati informaciju nadležnim tijelima."

Iz navedenog izjašnjenja stranka i dalje nema saznanja kada će biti donesena odluka suda u određenoj pravnoj stvari. Stoga ta informacija, sama po sebi, strankama ne znači mnogo u postupku ostvarivanja njihovih prava.

Sudovi nisu u mogućnosti ispoštovati odredbe procesnih zakona, čak ni u smislu postupanja u predmetima hitne prirode, kao što su radni sporovi.

Ombudsmeni neprekidno ukazuju na potrebu preispitivanja postojećeg načina rješavanja "starih predmeta". Imajući u vidu način evidentiranja, redovit priljev predmeta i njihovo okončanje, postoji opravdana bojazan da svi zaprimljeni predmeti protekom vremena ulaze u kategoriju "starih predmeta", pa čak i predmeti hitne prirode. Time ne samo da je dovedeno u pitanje načelo iz Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda o postupanju u razumnom roku nego istodobno podrazumijeva uskraćivanje mogućnosti ostvarivanja svih drugih prava građana.⁶

Pravovremeno donesene sudske odluke jesu preduvjet za ostvarivanje prava koja su bila predmetom rasprave, ali i neizvršenja sudskih odluka u neopravdano dugom roku, što čini povredu prava stranke na pravično suđenje u razumnom roku i pravo na pristup sudu zajamčeno člankom 6. Konvencije.

Treba izdvojiti žalbe koje se odnose na otežano izvršenje u sljedećim situacijama:

1. nemogućnost izvršenja presuda kada je ovršenik općina, kanton ili entitet. Ovrhu je moguće provesti samo sredstvima koja su predviđena za tu namjenu. Kako postoje stalne restrikcije u korištenju proračunskih sredstava, u proračunima se stalno smanjuju izdvajanja za ovu namjenu;⁷
2. žalbe građana koji su ostvarili pravo na isplatu novčanog potraživanja u sudskom postupku protiv Republike Srpske i Federacije BiH, a način isplate obveza propisan je Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza FBiH i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga RS.⁸ Građani su u svojim obraćanjima često izražavali nezadovoljstvo načinom plaćanja obveznicama, navodeći i nezadovoljstvo zbog rokova i drugih okolnosti;
3. žalbe u kojima se navodi da građani ne mogu ostvariti svoja potraživanja zbog nelikvidnosti poduzeća u kojima su radili.

"Navedena presuda je sukladna Zakonu o unutrašnjem dugu Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 1/12, 28/13, 59/13 i 44/14) kategorirano kao unutarnji dug -ratna šteta. Prema navedenom Zakonu, propisano je da se, nakon verifikacije, obveze po osnovi materijalne i nematerijalne štete, nastale u raz-

⁶ Dana 7. 7. 2015. održan je sastanak ombudsmana Jasminke Džumhur s predsjednikom Kantonalnog suda u Sarajevu Jasminom Jahjaefendićem o ovom problemu

⁷ Broj: Ž-LI-05-252/15, Ž-LI-05-253/15, Ž-LI-05-258/15, Ž-LI-05-259/15, Ž-LI-05-260/15, Ž-LI-05-261/15, Ž-LI-05-263/15 i Ž-SA-05-523/15

⁸ Broj: Ž-BR-05-292/15

doblju ratnih djelovanja od 20. svibnja 1992. do 19. lipnja 1996. godine, iz članka 11. Zakona, izmiruju u gotovini i mjenicama.

... U skladu s Planom isplate ratne štete, sudski predmet tužitelja A. B.-a bio bi planiran za isplatu u gotovini na teret sredstava Proračuna Republike Srpske za 2035. godinu, jer je u Ministarstvu financija evidentiran dana 20. 2. 2015. godine⁹.

Europski sud za ljudska prava odlučujući u predmetu Đurić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, zbog neprovođenja konačnih presuda po osnovi isplate materijalne i nematerijalne štete nastale u razdoblju ratnih djelovanja od 20. svibnja 1992. do 19. lipnja 1996., utvrdio je da odgovorna država mora osigurati izvršenje domaćih presuda koje su predmetom razmatranja ove presude, i to u roku od tri mjeseca od dana kada konačnosti presude prema članku 44. stavak 2. Konvencije.¹⁰

Neizvršenjem sudskih odluka, osim povrede prava na djelotvoran pravni lijek, dolazi do istodobne grube povrede prava građana na imovinu zajamčenog Protokolom broj 1 uz Europsku konvenciju.¹¹

Primjer: Instituciji ombudsmana dostavili su žalbu¹² sedam djelatnika MUP-a Kantona 10 zbog neprovođenja ovršnih sudskih odluka nad novčanim sredstvima Kantona 10, iz razloga što nisu izdvojena sredstva na računu za ovu namjenu. Budući da nisu predložena druga sredstva ovrhe, predmeti povodom podnesenih žalbi su arhivirani. Institucija ombudsmana je *ex officio* otvorila istragu po službenoj dužnosti protiv Vlade Kantona 10 zbog povrede prava na imovinu. Tijekom intervencije ombudsmana provedena je ovrha.

Ombudsmani zapažaju da pred sudovima u Bosni i Hercegovini ima suprotnih situacija kada je u pitanju provođenje sudskih odluka.

Kako je već rečeno, nemoguće je provesti ovrhu nad novčanim sredstvima države, entiteta, kantona ili velikih gospodarskih subjekata zato što nema sredstava ili tražitelji ovrhe nemaju mogućnost dostaviti brojeve aktivnih računa i naziv banaka kod kojih se računi vode, a s druge strane sudovi bez mnogo teškoća dozvoljavaju ovrhu u dijelu do iznosa polovine mirovine građana za dugovanja koja najčešće imaju prema davateljima komunalnih usluga ili po osnovi jamstva.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je, postupajući povodom priziva žalitelja na odluke sudova kojima je određeno provođenje ovrhe nad polovinom mirovine podnositelja, zauzeo stav:

“Redovni sudovi su u konkretnom slučaju propustili, shodno navedenim odredbama i svojim zakonskim ovlastima, prethodno ocijeniti mogućnost provođenja predložene ovrhe na način da se odredi u iznosu koji je niži od jedne polovine podnositeljeve mirovine i da uravnoteženije pristupe primjeni odredaba članka 138. stavak 1. ZIP-a”.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine smatra ovakvu ovrhu pretjeranim teretom za podnositelja, da dolazi do neravnomjernog miješanja u podnositeljevu imovinu, jer provođenjem ovrhe koja je određena Rješenjem Općinskog suda podnositelj mora snositi pretjeran teret koji narušava pravednu ravnotežu između javnog interesa i podnositeljevog interesa, čime je:

9 Akt Ministarstva financija Republike Srpske broj: 06.08-01729802/13 od 8.1.2016.

10 Đurić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, broj predmeta: 79867/12, 79873/12, 80027/12, 80182/12, 80203/12 i 115/13, presuda od 20. 1. 2015

11 Broj: Ž-SA-05-308/15 i Ž-SA-05-928/15

12 Broj: Ž-LI-05-359/15

“...U konkretnom slučaju povrijeđeno podnositeljevo pravo na imovinu iz članka II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.”¹³

“Kada se svemu tome doda i činjenica da, prema podacima Caritasa Biskupske konferencije BiH, koje potvrđuju i najnoviji statistički pokazatelji koji izravno utječu na stopu siromaštva (plaće, mirovine, cijene i stopa nezaposlenosti), oko 18% stanovništva BiH živi ispod granice kritičnog siromaštva, dok se 48% njih nalazi na rubu siromaštva ili socijalne isključenosti, onda se za Ustavni sud pokazuje nužnim da redovni sudovi, kada donose odluke u slučajevima kao što je ovaj, imaju u vidu i socijalnu sliku stanovništva i da tim odlukama ne guraju još više ljudi u siromaštvo ili čak ispod granice kritičnog siromaštva, što je u konkretnom slučaju učinjeno podnositelju, što je, kako kaže i Evropski sud, posebno nezgodna situacija.”

Također su zabilježeni slučajevi iznimno brzog postupanja sudova, mimo pravila o kronološkom redu rješavanja predmeta¹⁴, u situacijama kada su stranke javne, odnosno medijski eksponirane ličnosti.

Osim načina na koji je potrebno osigurati rad pravosudnih institucija u cilju postizanja učinkovitosti i ažurnosti u radu, važno je i pitanje stručnosti nositelja pravosudnih funkcija. Svake godine centri za edukaciju sudaca i tužitelja Federacije BiH i Republike Srpske sastavljaju programe obvezne praktične i teoretske obuke, ali se postavlja pitanje jesu li oni zadovoljavajući i prikladni.

PREPORUKE: Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, Ministarstvu pravde BiH, Federalnom ministarstvu pravde, Ministarstvu pravde RS-a, ministarstvima pravde kantona, centrima za edukaciju sudaca i tužitelja Federacije BiH i Republike Srpske da:

- **preispitaju kadrovsku i tehničku opremljenost pravosudnih institucija i mogućnosti njihova podupiranja;**
- **kontinuirano rade na edukaciji sudaca i administrativnog osoblja u sudovima, s posebnim težištem na pitanja ljudskih prava;**
- **uspostave mehanizme za pravovremeno i učinkovito provođenje sudskih odluka, a imajući u vidu odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Evropskog suda za ljudska prava.**

1.2. Ustavni sud Bosne i Hercegovine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine nije dio redovnog sudbenog sustava. Utemeljen je člankom IV. Ustava Bosne i Hercegovine kao neovisni zaštitnik Ustava i institucionalni garant za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ustanovljenih Ustavom Bosne i Hercegovine i instrumentima Aneksa I. Ustava.

Shodno odredbama članka VI.4. Ustava BiH i Pravila Ustavnog suda¹⁵, presude Ustavnog suda BiH su konačne, obvezujuće i izvršne, a svaka fizička i pravna osoba dužna ih je poštivati. U granicama svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom, sva su tijela obvezna provoditi odluke Ustavnog suda

¹³ Odluka o osnovanosti, broj: AP-3381/14 od 23. 1. 2015. (“Službeni glasnik BiH”, broj 17/15)

¹⁴ Broj: Ž-BL-05-568/15 i Ž-BL-05-666/15

¹⁵ Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, br. 22/14 i 57/14)

BiH. Svatko tko ima pravni interes može tražiti izvršenje odluke Ustavnog suda BiH. Ustavni sud u svojoj odluci može odrediti način i rok izvršenja svoje odluke. Tijelo koje je obvezno provesti odluku Ustavnog suda dužno je dostaviti obavijest o poduzetim mjerama, s ciljem izvršenja odluke Ustavnog suda BiH, kako je to naznačeno u odluci.

U slučaju nepostupanja odnosno kašnjenja u provođenju ili obavještanju Ustavnog suda BiH o poduzetim mjerama, Ustavni sud donosi rješenje kojim se utvrđuje da njegova odluka nije izvršena, odnosno može odrediti način provođenja odluke. To se rješenje dostavlja nadležnom tužitelju, odnosno drugom tijelu nadležnom za izvršenje koje odredi Ustavni sud BiH.

Žalbe upućene ombudsmanima, njih 17, podnesene su upravo zbog neprovođenja odluka Ustavnog suda BiH¹⁶.

Europski sud za ljudska prava utvrdio je da neprovođenje odluka koje usvoje Dom i Komisija za ljudska prava pri Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine rezultira povredom članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kojim se pojedincima jamči pravo na pravedno suđenje. U presudi Europskog suda za ljudska prava navedeno je da bi to pravo: *“bilo iluzorno ako bi domaći pravni sustav države potpisnice dopuštao da konačna i obvezujuća odluka ostane nesprovedena na štetu stranke.”*¹⁷

1.3. Tužiteljstvo

Člankom 6. stavak 1. Konvencije propisano je da prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve kaznene optužbe protiv njega, svatko ima pravo na pravedno suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom uspostavljenim sudom.

Člankom 225. Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine, odnosno analognim odredbama zakona o kaznenom postupku Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, propisano je da tužitelj okončava istragu kada nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica, a ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naloga o provođenju istrage, kolegij tužiteljstva poduzet će potrebne mjere za okončanje istrage.

U skladu s praksom Europskog suda, Ustavni sud BiH zauzeo je stav da se pri ocjeni razumnog roka u kaznenim stvarima za početak mjerodavnog razdoblja vezuje trenutak u kojem je osoba koja je u pitanju postala svjesno da je osumnjičena za kazneno djelo, jer od tog trenutka ima interes da sud donese odluku o postojanju te sumnje. Za kraj mjerodavnog razdoblja uzima se trenutak u kojem je okončana nesigurnost u pogledu pravnog položaja osobe koja je u pitanju. Pritom, u kaznenom postupku odluka o optužnici odnosno oslobađanju od optužbe ili odbacivanju optužbe mora biti konačna. Naposljetku, konačno odlučenje o optužbi može predstavljati i odustajanje od daljnjeg vođenja kaznenog postupka (vidi Wemhoff, stavak 18.). Ustavni sud Bosne i Hercegovine naglašava da se razumnost trajanja postupka, prema tome i istražnog postupka, mora ocjenjivati u svjetlu okolnosti svakog pojedinog predmeta, pri čemu se moraju imati u vidu kriteriji uspostavljeni sudskom praksom Europskog suda, naročito složenost predmeta, ponašanje stranaka u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te značaj koji konkretna pravna stvar ima za podnositelja zahtjeva.

16 Broj: Ž-BR-05-117/15

17 Europski sud za ljudska prava, *Jeličić protiv BiH*, §38. (2006.)

U izvještajnom razdoblju podnesena je 71 žalba na rad tužiteljstava i izdane su tri preporuke. Valja istaknuti da u najvećem broju slučajeva tužiteljstva donesu odgovarajuću odluku nakon intervencije ombudsmana.

Žalbe na rad tužiteljstva odnose se na nepoduzimanje aktivnosti u vezi s podnesenim kaznenim prijavama te na trajanje postupka do donošenja tužiteljske odluke¹⁸.

Institucija ombudsmana u istragama povodom žalbi¹⁹ podnesenih na nepostupanje po podnesenim kaznenim prijavama često zaprima tipske odgovore sljedećeg sadržaja:

“Povodom Vašeg obraćanja ovom tužiteljstvu od 23. 1. 2015. godine, obavještavamo Vas da se predmet ovog tužiteljstva broj T... formiran nakon zaprimanja prijave K. M.-a dana 15. 8. 2014. nalazi u fazi prijave.²⁰”

PREPORUKA svim tužiteljstvima u Bosni i Hercegovini da:

- **u svakoj fazi postupka poduzimaju zakonske radnje u cilju pravovremenog donošenja tužiteljske odluke.**

1.4. Javnost pravosudnog postupka

Načelo javnosti sudskog postupka normirano je člankom 14. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Iznimke od ovog načela navedene su u posebnim zakonskim odredbama i uvjetovane određenim okolnostima vezanim uz same sudionike u postupku, okolnostima vezanim uz kazneno djelo ili karakter određenih dokaza koje u postupku treba provesti radi utvrđivanja odlučnih činjenica.

Žalbe upućene ombudsmanima ukazuju na to da u praksi dolazi do suprotnosti u postupanju pravosudnih tijela u BiH u odnosu na navedene postulate, kao i neujednačenosti u primjeni, naročito u kaznenim postupcima.

Identificiranje sudionika u kaznenom postupku prilikom objave sudskih i tužiteljskih akata se predstavlja kao suprotstavljanje prava pojedinca na zaštitu privatnosti i osobnih podataka na jednoj strani, te prava na javnost sudskog postupka, slobodu pristupa informacijama na drugoj strani.

Stav Europskog suda za ljudska prava je da razmjer publiciteta i dostupnosti presude treba ocjenjivati u svakom pojedinačnom postupku, uzimajući u obzir posebne osobenosti konkretnog slučaja i legitimni interes zbog kojeg se želi ograničiti javni pristup.

Primjer: Žalitelj²¹, odvjetnik iz Brčkog, kao punomoćnik oštećenika podnio je molbu Tužiteljstvu Brčko Distrikta BiH za pregledanje i prijepis (kopiranje) dijelova spisa, nakon čega je Rješenjem Tužiteljstva odobren pristup informacijama s poukom o mogućnosti korištenja pravnog lijeka. Odvjetnik je zaprimio 31 stranicu s markiranim i nečitljivim osobnim podacima osumnjičenika i svjedoka koje nije moguće koristiti u postupku za naknadu štete izazvane počinjenim kaznenim djelom.

18 Broj: Ž-LI-05-214/15 (P-258/15), Ž-BR-05-243/15 (P-131/15), Ž-BR-05-182/15, Ž-SA-05-113/15, Ž-SA-04-830/15 i Ž-MO-05-154/15

19 Broj: Ž-SA-05-43/15

20 Akt Kantonalnog tužiteljstva Kantona Sarajevo, broj: A-143/15 od 10. 2. 2015.

21 Broj: Ž-BR-05-181/15

Odvjetnik: "Nije moguće podnijeti tužbu protiv "nepoznate ili markirane osobe". U parničnom postupku nije moguće koristiti dokaze s markiranim osobnim podacima, a isto tako nije moguće saslušati nepoznatog i anonimnog svjedoka sa zaštićenim osobnim podacima". Cijeneći potrebu bezuvjetnog poštivanja propisanih standarda ljudskih prava, ombudsmeni zaključuju potrebnim osigurati njihovu primjenu na jednak način, pred svim pravosudnim tijelima u Bosni i Hercegovini, što ukazuje na potrebu pravnog normiranja posebnim propisima.²²

PREPORUKA:

1. Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH da:

- **razmotri način normiranja i jedinstveno postupanje pravosudnih tijela na području Bosne i Hercegovine u cilju osiguranja javnosti sudskih/tužiteljskih postupaka.**

2. Sudovima i tužiteljstvima u Bosni i Hercegovini da:

- **u svakom konkretnom slučaju vode računa o uspostavi pravedne ravnoteže između interesa javnosti sudskih postupaka i interesa stranke ili treće osobe za očuvanje tajnosti takvih podataka.**

1.5. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće/Ured disciplinskog tužitelja

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH je neovisna institucija BiH, osnovana Zakonom o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine od 1. 6. 2004. godine, čiji je osnovni mandat uspostava i očuvanje neovisnog, djelotvornog i odgovornog pravosuđa u Bosni i Hercegovini. Zakonom su utvrđene sljedeće nadležnosti Vijeća: imenovanje sudaca, tužitelja i stručnih suradnika, disciplinska odgovornost, pravosudna uprava i statistika, proračuni pravosudnih institucija, nadzor nad stručnim usavršavanjem, uvođenje IKT-a, kao i vodeća uloga u provođenju i koordiniranju reformskih aktivnosti u pravosudnom sektoru Bosne i Hercegovine.

Evidentno je da reforma pravosuđa nije dala očekivane rezultate. Veliki broj predmeta u radu pred pravosudnim tijelima, neprimjereno dugo trajanje postupaka i nemogućnost pravosudnih tijela da kadrovski odgovore svim obvezama kako bi se osigurala djelotvornost u radu ukazuju na potrebu sveobuhvatne analize stanja u pravosuđu Bosne i Hercegovine te poduzimanja odgovarajućih mjera u cilju otklanjanja navedenih problema.

Ured disciplinskog tužitelja obavlja dužnost tužitelja²³ (članak 64. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine) u vezi s navodima koji se tiču povreda dužnosti sudaca ili tužitelja. Ured je odgovoran za procjenu pravne valjanosti pritužbi, istraživanje navoda protiv sudaca ili tužitelja o povredi dužnosti, te za pokretanje disciplinskih postupaka i zastupanje predmeta disciplinskih prekršaja pred disciplinskim povjerenstvima Vijeća.

22 Za primjer treba uzeti postupanje Suda BiH, Pravilnik o ostvarivanju pristupa informacijama pod nadzorom suda i suradnji suda sa zajednicom, Uputa o načinu anonimizacije sudskih odluka, audio/videozapisa ročišta i drugog obavijesnog sadržaja, 20. 3. 2012.

23 Članak 64. Zakona o visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/14, 93/15 i 15/08)

Ombudsmanima je upućeno 11 žalbi koje se oodnose na izostanak postupanja Ureda povodom predstavki građana i nedostavljanje pisanog odgovora.²⁴

Primjer: Žalitelj²⁵ je uputio Uredu disciplinskog tužitelja pritužbu na rad suca Općinskog suda u Sarajevu, o kojoj nije odlučeno do dana obraćanja Instituciji ombudsmana. Ured disciplinskog tužitelja obavijestio je²⁶ Instituciju ombudsmana da je pritužba žalitelja zaprimljena u rujnu 2013. godine i da je pokrenut postupak ispitivanja navoda iz nje sukladno odredbama članka 66. stavak 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH. Navedeno je:

“UDT je, u skladu s odredbom članka 66. stavak 1. Zakona o visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine, pokrenuo postupak ispitivanja navoda iz pritužbe. Podsjećamo da je UDT, prema odredbi članka 72. stavak 2. Zakona o VSTV-u, obvezan svaku pritužbu obraditi najkasnije u roku od dvije godine od dana zaprimanja, pri čemu ulaže maksimalne napore kako bi obrada svake pritužbe bila okončana u što kraćem vremenu. Pritom treba napomenuti da trajanje istrage u velikoj mjeri ovisi i o prirodi iznesenih navoda, kao i o činjenicama i okolnostima koje je potrebno utvrditi u svakom konkretnom slučaju.

... U svakom slučaju, nakon provedenog postupka ispitivanja navoda, UDT će o tužiteljskoj odluci obavijestiti podnositelja pritužbe, a relevantnu informaciju dostavitiće i vašoj instituciji na znanje.”

Ombudsmani su uputili Uredu disciplinskog tužitelja preporuku²⁷ da u što kraćem roku donese odluku o pritužbi žalitelja. Preporuka je realizirana u cijelosti.

PREPORUKA Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH da:

- **preispita način djelovanja Ureda disciplinskog tužitelja s ciljem osiguranja učinkovitije uloge u kontroli profesionalnog obavljanja dužnosti nositelja pravosudnih funkcija.**

1.6. Žalbe na rad odvjetnika/odvjetničke komore

Ombudsmanima se obraćaju građani nezadovoljni radom opunomoćenih odvjetnika u smislu nepostojanja zadovoljavajućeg kontakta s odvjetnicima, nedovoljne informiranosti o radnjama koje se poduzimaju u njihovim predmetima i nezalaganju za vrijeme zastupanja pred nadležnim tijelima.

Izraženo je i nezadovoljstvo radom odvjetničkih komora povodom pritužbi građana koje se odnosi na neprimjereno postupanje po žalbama ili postupanje isključivo radi zadovoljavanja forme. Zabilježeno je više obraćanja u kojima stranke navode da odvjetničke komore ne provode disciplinske postupke povodom prijave stranaka²⁸.

Primjer: Postupajući povodom žalbe koja se odnosila na duljinu trajanja disciplinskog postupka pred Advokatskom komorom Republike Srpske protiv odvjetnika, Institucija ombudsmana donijela je preporuku broj: P-208/14, kojom je sugerirano *da Advokatska komora Republike Srpske bez odgode po-*

24 Broj: Ž-BR-05-285/15

25 Broj: Ž-BL-05-754/14

26 Akt Ureda disciplinskog tužitelja, broj: UDT-12474/13 od 8. 12. 2014.

27 Broj: P-65/15 od 2. 3. 2015.

28 Broj: Ž-SA-04-325/15 i Ž-SA-05-1127/15

duzme efektivne mjere radi okončanja predmetnog disciplinskog postupka.²⁹ Tijekom 2015. godine praeena je realizacija preporuke te je nakon više požurnica obaviješten Izvršni odbor Advokatske komore Republike Srpske o nepoduzimanju mjera povodom preporuke, nakon eeaa je Advokatska komora Republike Srpske dostavila akt u kojem se navodi:

*"...da je u disciplinskom predmetu DP-09/2012 postupak protiv odvjetnika M. S.-a iz B., disciplinski tuži-
telj Advokatske komore RS-a dana 20. 10. 2015. podnio optužnicu za težu disciplinsku povredu iz eeanku 7.
stavka 1. točke 1. Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti advokata, stručnih saradnika za pravne poslove i
advokatskih pripravnika Advokatske komore RS."*

1.7. **Besplatna pravna pomoć**

Člankom 6. Europske konvencije jamči se pravo na besplatnu pravnu pomoć u slučajevima kada osoba koja se tereti za kazneno djelo ima potrebu za tom vrstom pomoći zbog materijalnog stanja ili kada je takva pomoć u interesu pravde. U praksi Europskog suda za ljudska prava ovo pravo je prošireno na obvezu države da osigura pružanje besplatne pravne pomoći svim građanima u kaznenim, građanskim i drugim sporovima.

Sustav pravne pomoći u Bosni i Hercegovini zakonski i organizacijski je neusklađen i ne može odgovoriti zahtjevima svih osoba koje imaju potrebu za besplatnom pravnom pomoći. Ne postoji zakon kojim se uređuje pitanje besplatne pravne pomoći na državnoj razini. Prijedlog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na razini Bosne i Hercegovine ušao je u zakonodavnu proceduru još 2012. godine, pretrpio je nekoliko izmjena, ali do dana izrade ovoga Izvješća nije donesen.

U Federaciji Bosne i Hercegovine uspostavljeni su zavodi za besplatnu pravnu pomoć u sedam kantona (Kanton 10, Kanton Središnja Bosna i Hercegovačko-neretvanski kanton nemaju uspostavljene zavode). U Republici Srpskoj usluge besplatne pravne pomoći osigurava Centar za pružanje besplatne pravne pomoći, sa sjedištem u Banjoj Luci, i uredima u Doboju, Bijeljini, Trebinju i Istočnom Sarajevu. U Brčko Distriktu BiH djeluje Ured za pružanje besplatne pravne pomoći.

Centri odnosno zavodi pružaju pomoć u obliku popunjavanja obrazaca, pisanja podnesaka i zastupanja na sudovima. Odredbe zakona kojima se propisuju uvjete za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć su restriktivne i ne osiguravaju ogovarajuću zaštitu prava svih građana pod jednakim uvjetima niti mogućnost korištenja propisanih pravnih lijekova, što je i najčešći razlog za Instituciju ombudsmana.

Važnu ulogu u pružanju besplatne pravne pomoći imaju nevladine organizacije, eeije je djelovanje ograničeno postojećim pravnim propisima i uvjetovano postojanjem potrebnih donatorskih sredstava.

PREPORUKA Vijeću ministara BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH da:

- **poduzmu mjere radi usvajanja Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći na razini BiH, kojim bi se osigurao ujednačen i učinkovit pristup besplatnoj pravnoj pomoći;**
- **preispitaju uvjete za pružanje besplatne pravne pomoći svim ugroženim kategorijama građana.**

²⁹ Broj: Ž-BR-04-169/12

1.8. Nasilje u obitelji

Konvencijom o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji Vijeća Europe³⁰ nasilje u obitelji definirano je kao svako djelo tjelesnog, seksualnog, psihičkog odnosno ekonomskog nasilja do kojega dolazi u obitelji ili kućanstvu, odnosno između bivših ili sadašnjih supružnika ili partnera, neovisno o tome dijeli li počinitelj ili je dijelio isto prebivalište sa žrtvom.

Obiteljskim zakonima Federacije BiH i Republike Srpske zabranjeno je nasilje u obitelji. Kaznenim zakonima Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH inkriminira se nasilje u obitelji, daje osnova za procesuiranje počinitelja i zaštitu oštećenika u smislu nasilja po osnovi spola. Odredbama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Federacije Bosne i Hercegovine i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske propisane su mjere i mehanizmi zaštite u slučajevima nasilja u obitelji.

Europski sud za ljudska prava (ECHR) zauzeo je stav da su države dužne osigurati djelotvoran pristup pravdi žrtvama nasilja u obitelji. Sud je obrazložio da "djelotvorno poštovanje osobnog ili obiteljskog života obavezuje [države] da učine ovo sredstvo zaštite dostupnim na djelotvoran način".

Reformom kaznenog zakonodavstva nasilje u obitelji tretirano je kao posebno kazneno djelo u cijeloj Bosni i Hercegovini, ali je usvajanjem Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u Republici Srpskoj³¹ omogućeno procesuiranje djela nasilja u obitelji i kao prekršaj sukladn tome zakonu.

U predmetu *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*³² Europski sud za ljudska prava zaključio je: *Podnositelj zahtjeva "osuđen" je u prekršajnom postupku koji se u autonomnom značenju ovoga termina u Konvenciji izjednačava s "kaznenim postupkom". Nakon pravomoćnosti ove "osude" on je oglašen krivim za kazneno djelo koje se odnosilo na isto ponašanje za koje je kažnjen u prekršajnom postupku i koje je u biti obuhvaćalo iste činjenice. Ustavni sud propustio je primijeniti načela utvrđena u predmetu Zolotukini i tako ispraviti situaciju u kojoj se našao podnositelj zahtjeva. U svjetlu navedenog, Sud smatra da se postupak pokrenut protiv podnosioca zahtjeva na temelju članka 177. stavak 1. Kaznenog zakona iz 1998. godine odnosio na, u biti, isto djelo za koje je već bio pravomoćno osuđen na temelju članka 3. stavak 1. točka 2. Zakona o javnom redu iz 2000. godine.*

40. Dakle, došlo je do povrede članka 4. Protokola broj 7.

To znači da, poštujući načelo *ne bis in idem*, odnosno ne dva puta o istom, u slučaju utvrđivanja prekršajne odgovornosti za nasilje u obitelji, protiv počinitelja ne može biti pokrenut i kazneni postupak.

Ombudsmani skreću pozornost na potrebu preispitivanja postojećih mehanizama zaštite žrtava nasilja u obitelji odnosno primjene zaštitnih mjera. Naime, u situaciji pružanja sigurnog smještaja za žene koje su žrtve nasilja dolazi do potrebe smještaja i maloljetne djece, što podrazumijeva izdvajanje iz njihove primarne životne okoline i obrazovne ustanove. Bilo bi opravdano pružiti sigurnost žrtvi nasilja udaljavanjem nasilnika uz poduzimanje odgovarajućih zakonskih mjera.

30 Vijeće Europe, Konvencija o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja od 7. 4. 2011.

31 Zakon o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", br. 102/12, 108/13 i 82/15)

32 Predmet *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*, zahtjev broj: 32042/11, presuda od 14. 1. 2014.

Od posebne je važnosti i da pripadnici ministarstava unutarnjih poslova poduzimaju odgovarajuće radnje, kako bi se u situacijama kada su evidentirani poremećeni obiteljski odnosi spriječio nasilje i izbjegle teže posljedice, kao i urgentno postupanje nadležnih tužiteljstava.³³

Ombudsmeni ukazuju na dobar primjer uspostave³⁴ Javne ustanove "Porodično savjetovalište" Kantona Sarajevo, koje pripada mreži ustanova socijalne zaštite, a čije se djelovanje odnosi na: pružanje psihosocijalne podrške, savjetodavno-terapeutski tretman, realizaciju razvojno-istraživačkih preventivnih projekata, stručnu i profesionalnu pomoć i podršku institucijama i organizacijama koje se bave obitelji. Ombudsmeni cijene potrebnim uspostaviti ovakva savjetovališta na području svih kantona odnosno općina, što bi bilo veoma značajno u kontekstu zaštite žrtava svih oblika nasilja.

Primjer: Žaliteljica je uložila žalbu zbog nepoduzimanja radnji Kantonalnog tužiteljstva Tuzlanskog kantona povodom podnesene kaznene prijave zbog nasilja u obitelji.³⁵ Nakon intervencije ombudsmana zaprimljen je odgovor Kantonalnog tužiteljstva Tuzlanskog kantona u kojem se konstatira da je ovo tužiteljstvo **podiglo optužnicu pred Općinskim sudom u Tuzli protiv G. M.-a zbog kaznenog djela - nasilje u obitelji** - iz članka 222. stavak 2. Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine.

PREPORUKA Skupštini Brčko Distrikta BiH da:

- **poduzme potrebne mjere u cilju donošenja Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.**

1.9. Podrška i pravna pomoć žrtvama

Rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda broj 60/147 od 21. 3. 2006. o temeljnim načelima i smjernicama o pravu na pravni lijek i reparaciju žrtava teških povreda ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava utvrđena je obveza države da osigura: jednake i efektivne mogućnosti pristupa pravdi za sve žrtve, odgovarajuće, efektivne i promptne reparacije, te pristup bitnim informacijama koje se odnose na povrede njihovih temeljnih prava, kao i mehanizme reparacije. Država je obvezna poduzeti mjere za smanjenje neprijatnosti žrtvama i njihovim punomoćnicima, za zaštitu od nezakonite povrede njihove privatnosti i od zastrašivanja i odmazde njih i članova njihovih obitelji i svjedoka prije, za vrijeme i poslije sudskih, upravnih ili drugih postupaka koji imaju utjecaja na interese žrtava te za osiguranje odgovarajuće pomoći žrtvama koje traže pravnu zaštitu. Osim pojedinačnog pristupa pravnoj zaštiti, država treba pristupiti razvijanju procedura kako bi osigurala skupnoma žrtava da podnesu zahtjeve za reparaciju, odnosno prime odgovarajuće reparacije.

Odgovarajući, djelotvoran i hitan pravni lijek za teške povrede ljudskih prava ili ozbiljne povrede međunarodnog humanitarnog prava treba sadržavati sve dostupne i odgovarajuće međunarodne procedure po kojima osoba može imati aktivnu legitimaciju i ne treba biti štetan po bilo koji drugi domaći pravni lijek.

PREPORUKA:

- **potrebno je osigurati mehanizme za dosljednu primjenu odredaba međunarodnih dokumenata u svrhu zaštite žrtava teških povreda ljudskih prava, osigurati svaki oblik pravne pomoći i reparacije.**

33 Broj: Ž-BR-261/14 (P-45/15)

34 Osnovana Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo, 22. ožujka 2001.

35 Broj: Ž-BR-05-182/15

Ombudsmeni su u prethodnom razdoblju zaprimili više žalbi osoba oštećenih ratnim zločinima počinjenim u Bosni i Hercegovini, prvenstveno bivših logoraša, koji su podnijeli tužbe protiv Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, a radi isplate nematerijalne štete. Ombudsmeni zapažaju da je razlog obraćanja žalitelja neujednačena praksa sudova u Federaciji Bosne i Hercegovine³⁶ i Republici Srpskoj³⁷, što za posljedicu ima nejednak tretman građana Bosne i Hercegovine i čini osnovu za diskriminaciju.

Sudska praksa, kao izvor prava, ima različitu ulogu ovisno o tome je li u pitanju pripadnost kontinentalnom ili anglosaksonskom pravnom sustavu utemeljenom na precedentnom pravu, odnosno sudskim odlukama kao temeljnom izvoru prava. U Bosni i Hercegovini sudovi sude u skladu s pozitivnim zakonskim propisima, međutim ombudsmeni smatraju da to ni na koji način ne umanjuje potrebu za usuglašavanjem sudske prakse u Bosni i Hercegovini, posebno imajući u vidu obveze koje Bosna i Hercegovina ima kao članica Vijeća Europe.

U 2008. godini započeo je rad Centar za sudsku dokumentaciju Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH, s ciljem doprinošenja ujednačenosti sudske prakse u Bosni i Hercegovini, no zapaženo je da su sudovi još uvijek nedovoljno posvećeni ujednačavanju sudske prakse.

PREPORUKA Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH da:

- **na razini Bosne i Hercegovine uskladi sudsku praksu u cilju osiguranja pravne sigurnosti građana.**

2. SLOBODA IZRAŽAVANJA, OKUPLJANJA I UDRUŽIVANJA

2.1. Sloboda izražavanja

Sloboda izražavanja temelj je demokratskog društva i preduvjet za ostvarivanje ostalih ljudskih prava. Zajamčena je Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda³⁸.

Ovo pravo podrazumijeva slobodu pronalaženja, primanja i širenja informacija i ideja svih vrsta u usmenom, pisanom, tiskanom ili umjetničkom obliku ili na bilo koji način po slobodnom izboru. Ovo pravo može biti podvrgnuto izvjesnim ograničenjima koja, međutim, moraju biti izrijekom određena zakonom, a potrebna su iz razloga: a) poštivanja prava ili ugleda drugih osoba; b) zaštite državne sigurnosti, javnog reda, javnog zdravlja i morala.

36 Tužbeni zahtjevi se usvajaju i takva praksa temelji se, prije svega, na stavu Vrhovnog suda Federacije BiH koji je 2011. godine zauzeo pravni stav da, budući da nisu doneseni posebni propisi kojima bi entiteti ili država Bosne i Hercegovine uredili pitanje obeštećenja građana za štete iz ratnog razdoblja, neovisno o tome je li štetnik utvrđen, kazneno progonjen ili oglašen krivim, te s obzirom na to da oštećeni ima pravo na naknadu one štete koja je posljedica smrti, tjelesne povrede ili oštećenja zdravlja, to se imaju primijeniti opća pravila odštetnog prava sadržana u ZOO-u.

37 Tužbeni zahtjevi se odbijaju, odnosno primjenjuje se članak 360. u vezi s člankom 376. Zakona o obveznim odnosima kojima se propisuje poseban rok zastare, dok bi se članak 377. Zakona o obveznim odnosima mogao primijeniti samo ako bi se tužbeni zahtjev odnosio na neposrednog počinitelja kaznenog djela i ako bi postojala pravomoćna osuđujuća presuda kaznenog ili međunarodnog suda kojom je utvrđeno da je određeni počinitelj počinio neko od kaznenih djela iz čl. 142., 150. i 154. KZ-a SFRJ. Također, sudovi obrazlažu da su zakonska ograničenja u ovome slučaju opravdana zbog pravne sigurnosti i funkcioniranja pravnog sustava i da je tužitelj svojim pasivnim držanjem u zakonom propisanom roku izgubio pravo na sudsku zaštitu.

38 Osim u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, društvena vrijednost ovog prava prepoznata je i u drugim međunarodnim standardima: članak 18. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka.

Bosna i Hercegovina kao država potpisnica Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda dužna je osigurati i primjenu članka 10. Europske konvencije.

U normativnom smislu, Bosna i Hercegovina učinila je iskorak usvajanjem Zakona o slobodi pristupa informacijama na državnoj razini (2000.), a potom i na entitetskoj razini (2001.), te je bila prva država u regiji koja je usvojila ovakve zakone. Međutim, unatoč tome što su usvojeni zakonski propisi, ombudsmeni su u prethodnim izvješćima, ali i u pojedinačnim preporukama izdanim povodom žalbi građana, kontinuirano ukazivali na probleme i nedostatke koji se javljaju u primjeni zakonskih propisa kojim se uređuje podr slobodnog pristupa informacijama.

Mandat ombudsmena, shodno važećim zakonima o slobodnom pristupu informacijama na svim razinama³⁹, osim postupanja po zaprimljenim žalbama i provođenja istraga po službenoj dužnosti, podrazumijeva i izradu i dostavu vodiča i općih preporuka koje se odnose na provedbu i primjenu zakona iz ovog područja, uključivanje u godišnje izvješće posebnoga dijela koji se odnosi na aktivnosti u smislu zakona, te predlaganje uputa o primjeni zakona svim nadležnim ministarstvima Bosne i Hercegovine.

Žalbe se, općenito, promatraju u dva segmenta: one koje se odnose na slabosti institucija i na slabosti zakonodavstva. Zaprimljene žalbe u 2015. godini ukazuju na to da su i dalje prisutne slabosti institucija, a ogledaju se u različitom postupanju javnih tijela: onemogućavanje pristupa informacijama, nedonošenje odnosno neobrazlaganje rješenja, uskraćivanje pouke o pravu na žalbu. Mogući uzrok ovakvog ponašanja javnih tijela može biti i nespremnost državnih službenika da primijene važeće zakone (zbog needuciranosti), zbog čega treba preispitati kapacitete državnih službenika i, u suradnji s agencijama za državnu službu, osmisliti programe za neprekidnu edukaciju.

Zakonodavstvo od samog njegovog donošenja pokazuje određene slabosti. Nužno je postaviti pitanje uloge Upravnog inspektorata Ministarstva pravde BiH koju ima u skladu s odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine. Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 100/13) Upravnoj inspekciji Ministarstva pravde BiH dana je ovlast za inspekcijski nadzor nad provedbom zakona. Spomenutim izmjenama omogućeno je svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi da podnese zahtjev Upravnoj inspekciji radi zaštite prava na slobodan pristup informacijama kada joj javno tijelo onemogućava pristup informacijama.

Uvođenje ovakvog načina zaštite stvara još veću konfuziju među građanima koji javnim tijelima podnose zahtjeve za pristup informacijama i često, obraćajući se svim institucijama, a ne koristeći pravni lijek, propuste rokove za pokretanje upravnog spora, čime se ovaj mehanizam zaštite pokazuje nedjelotvornim.

Ombudsmeni su i ranije ukazivali na to da je nedodostatak entitetskih zakona izostanak propisanih kaznenih odredaba. Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonima primjenjuje se Zakon o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno Zakon o opštem upravnom postupku Republike Srpske⁴⁰. Nelogično je što je Zakonom o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske propisano

39 Zakon o slobodi pristupa informacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13), Zakon o slobodi pristupa informacijama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 32/01 i 48/11) i Zakon o slobodi pristupa informacijama RS ("Službeni glasnik RS", broj 20/01)

40 Članak 25. stavak 1. Zakona o slobodi pristupa Federacije Bosne i Hercegovine i članak 25. stavak 1. Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske

da će se stranka o odobravanju odnosno odbijanju pristupa informacijama obavijestiti "dopisom", koji nema karakter upravnog akta. Ovakvo zakonsko rješenje dovodi u pitanje jedno od temeljnih načela upravnog postupka, a to je dvostupnost.

Ombudsmani u postupanju povodom žalbi primjećuju da pojedina javna tijela u Republici Srpskoj donose rješenja pozivajući se na Zakon o opštem upravnom postupku Republike Srpske, što jest pozitivna praksa, ali ne umanjuje potrebu za izmjenom Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske u cilju uživanja pravne sigurnosti i osiguranja jednakih prava svim građanima.

Osiguranje načela dvostupnosti otvara i pitanje treba li drugostupanjsko tijelo koje odlučuje o žalbi protiv prvostupanjskog rješenja biti u sklopu javnog tijela koje je donijelo prvostupanjsko rješenje ili se dvostupnost treba osigurati odlučivanjem drugog javnog tijela u sustavu javne uprave?

Žalbe ukazuju na to da i dalje postoje problemi u provođenju testa javnog interesa, pa službenici za informiranje, zbog nesigurnosti ili iz neznanja, često donose rješenja bez provođenja testa javnog interesa.

Primjer: Žalitelj⁴¹ obratio se ombudsmanima jer mu je Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH rješenjem odbila zahtjev za pristup informacijama koji se odnosio na pristup osobnoj dokumentaciji. Zahtjev za pristup informacijama odbijen je iz razloga zaštite postupka donošenja odluka u javnom tijelu, pri čemu nije proveden test javnog interesa niti je u obrazloženju rješenja ukazano na činjenice i razloge takvog postupanja. Ombudsmani Bosne i Hercegovine izdali su preporuku da se rješenje poništi, koja je u cijelosti realizirana.

Ombudsmani su primijetili da postoje i javna tijela koja negiraju obvezu postupanja shodno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama, iako je zakonima jasno precizirano koja se tijela smatraju javnim tijelima.

Primjer: Žaliteljica⁴² se obratila Službi za opću upravu Općine Stari Grad Sarajevo zahtjevom za pristup informacijama, povodom kojeg je Služba za opću upravu donijela rješenje i odobrila pristup informacijama. U obavijesti koju je dostavilo općinsko pravobraniteljstvo navedeno je da će odogovor na tražene informacije biti uručen osobno. Žaliteljici je uručen jedan dopis općinskog pravobraniteljstva, dok joj ostala zahtjevom tražena dokumentacija nije uručena. Iz izjašnjenja⁴³ pravobraniteljstva zaprimljenog u Instituciji ombudsmana proizlazi da pravobraniteljstvo smatra⁴⁴ da nije javno tijelo, zbog čega nema obvezu postupanja prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama. Ombudsmani su uputili pravobraniteljstvu preporuku da sporno rješenje poništi. Preporuka ombudsmana nije realizirana.

Ombudsmani sa zabrinutošću konstatiraju da i dalje postoje slučajevi nesuradnje s Institucijom ombudsmana i izostanak dostave traženih informacija. Odgovornim tijelima upućene su preporuke o nesuradnji, a u slučajevima nepostupanja prema preporukama ombudsmani su pismeno obaviještavali neposredno više tijelo.⁴⁵

41 Broj: Ž-SA-05-330/15 (P-146/15)

42 Broj: Ž-SA-05-331/15 (P-197/15)

43 Akt broj: 09-23-2177/15 od 29. 4. 2015.

44 Akt broj: U-2/15 od 21. 4. 2015.

45 Broj: Ž-SA-05-840/14 (P-1/15)

Prilikom postupanja povodom žalbi građana⁴⁶ koje su se odnosile na ostvarivanje prava u skladu s važećim zakonima o slobodi pristupa informacijama, primijećeno je da građani svoje zahtjeve nerijetko formuliraju na način da javnim tijelima postavljaju pitanja koja nemaju karakter informacije u smislu zakona o slobodi pristupa informacijama.

Ombudsmeni ne mogu sa sigurnošću utvrditi je li podnošenje takvih zahtjeva posljedica neinformiranosti građana ili predstavlja intenciju zlouporabe zakona o slobodi pristupa informacijama, ali su postupajući po ovakvim zahtjevima zauzeli stav da je zakonima jasno propisano što je informacija u smislu zakona o slobodi pristupa informacijama. **Pristup informaciji u smislu važećih zakona podrazumijeva pristup već gotovoj i postojećoj informaciji, odnosno informaciji koja postoji u materijaliziranom obliku i ne predstavlja dužnost tijela javne vlasti da daje odgovore na pitanja i da tumači propise.**

Primjer: Ombudsmeni su postupali povodom žalbe⁴⁷ u vezi sa zahtjevom za pristup informacijama kojim je tražena preslika žaliteljičinog testa, rađenog prilikom provođenja pismenog dijela javnog natječaja za državne službenike Granične policije BiH. Granična policija BiH nije donijela rješenje, već je usmenim putem obavijestila žaliteljicu o mogućnosti uvida u dokumentaciju. Nakon uvida usmeno joj je odbijen zahtjev za kopiranje testa. Nakon toga je Granična policija BiH donijela rješenje kojim se odbija pristup informacijama. Ombudsmeni nisu mogli utvrditi je li proveden test javnog interesa, zbog čega je izdana preporuka. Ombudsmeni su zauzeli stav da testovi koji se provode na javnim natjecajima, temeljem načela transparentnosti te pod pretpostavkom poštivanja osobnih informacija, trebaju biti javna informacija i svakako su informacije čije je priopćavanje u javnom interesu. Preporuka je realizirana u cijelosti.

Institucija ombudsmana kao središnja institucija koja prati primjenu zakona o slobodi pristupa informacijama na svim razinama u Bosni i Hercegovini više teži preventivnom djelovanju nego reakciji, te stoga ukazuje na značaj pojave da određena javna tijela traže od ombudsmana mišljenje o primjeni zakona u određenim slučajevima⁴⁸.

Znatan je broj građana koji kontinuirano podnose žalbe ombudsmanima u kojima se pozivaju na povredu prava na pristup informacijama od javnih tijela u Bosni i Hercegovini. Ombudsmeni ukazuju na to kako je nesporno da svi građani imaju pravo na pristup informacijama shodno pozitivnom zakonodavstvu kojim se to uređuje, ali činjenica da jedan građanin u razdoblju 2010.-2015. godine podnese Instituciji ombudsmana 60 žalbi vezanih za slobodan pristup informacijama ukazuje na moguće zlouporabe Institucije ombudsmana radi vršenja pritiska na određena javna tijela⁴⁹.

46 Broj: Ž-SA-1197/15, Ž-SA-05-1095/15 i Ž-SA-05-778/15

47 Broj: Ž-SA-05-689/15 (P- 278 /15) i Ž-SA-05-51/15 (P- 119/15)

48 Broj: Ž-SA-05-1019/15 - Ministarstvo obrane BiH obratilo se Instituciji ombudsmana tražeći mišljenje u vezi s postupanjem povodom zahtjeva koji je Ministarstvo zaprimilo od nevladine organizacije, a kojim je tražena dostava podataka o državnim službenicima i namještenicima koji su u razdoblju od 2012. godine pa do dana podnošenja zahtjeva za pristup informacijama zaposleni na neodređeno vrijeme. Pod tim informacijama podrazumijevaju se: ime i prezime službenika, datum sklapanja ugovora, je li još uvijek na snazi i na kojim je mjestima zaposlenik bio raspoređen. Ombudsmeni su zauzeli stav da tražene informacije ne predstavljaju osobnu informaciju u smislu odredaba Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH. Informacije koje su bile predmetom zahtjeva svakako čine podatke čije je otkrivanje u javnom interesu, s obzirom na činjenicu da se zaposlenici Ministarstva financiraju iz proračunskih sredstava. Ovakvo postupanje Ministarstva obrane BiH otklanja žalbene procedure i osigurava primjerenu primjenu zakona.

49 Broj: Ž-SA-05-1182/10, Ž-SA-05-351/11, Ž-SA-05-1330/12, Ž-SA-05-623/13, Ž-SA-05-494/14, Ž-SA-05-1099/15 itd.

PREPORUKE:

- **Narodna skupština RS-a, u cilju osiguranja učinkovitije primjene, treba razmotriti mogućnost izmjene Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na obavještanje stranke o odobravanju/odbijanju pristupa informacijama, na način da javnim tijelima propiše obvezu donošenja rješenja, a ne dopisa.**
- **Parlamentarna skupština BiH, Parlament Federacije BiH i Narodna skupština RS-a trebaju razmotriti mogućnost izmjene zakona o slobodi pristupa informacijama u dijelu koji se odnosi na odobravanje pristupa informacijama, na način da odluka kojom se odobrava pristup informacijama obvezno sadrži pouku o pravnom lijeku.**
- **Agencija za državnu službu Federacije BiH i Agencija za državnu upravu RS-a trebaju:**
  1. **osigurati kontinuiranu obuku službenika za informiranje kako bi se detaljno upoznali s obvezama koje imaju shodno zakonima o slobodi pristupa informacijama;**
  2. **u stručni ispit za rad u tijelima uprave uvrstiti dio koji se odnosi na primjenu zakona o slobodi pristupa informacijama.**

2.2. Izvještavanje medija u smislu slobode izražavanja

Informacija koju donose mediji trebala bi biti istinita i objektivna, poštivati ljudsko dostojanstvo, ugled, čast i privatnosti te biti značajna za javnost kojoj se prenosi. Činjenica je da se bosanskohercegovački mediji suočavaju s različitim problemima. U vremenu tranzicije, kada opstanak medijske kuće ovisi o broju zakupljenih oglasnih prostora, naplaćenim RTV pristojbama i kada je popularnost medija jamstvo za više reklama, mediji često pribjegavaju senzacionalističkom izvještavanju, koje u određenim slučajevima dovodi do povrede ljudskih prava.

Primjer: Postupano je povodom žalbe⁵⁰ neformalne skupine građana u vezi s emitiranjem emisije pod nazivom "Dom je sreća najveća" na OBN televiziji, a u kojoj su građani ukazali na to da je koncepcija emisije u kojoj se socijalno ugrožene obitelji iz BiH natječu kako bi dobile stambenu kuću društveno neprihvatljiv i nedostojan čovjeka. U žalbi se navodi: **"Neprihvatljivo je od ljudske patnje raditi "reality show" i još na takav način da se ljudi stave u položaj u kojem se moraju natjecati oko toga tko živi u većem siromaštvu i bijedi, odnosno u svome javnom poniženju tražiti način na koji će njihova bijeda biti što "simpatičnija" gledateljima, koji biraju kome će između njih dodijeliti montažni objekt"**. Žalba je proslijeđena Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH na nadležno postupanje.

Primjer: U 2015. godini zaprimljena je anonimna žalba⁵¹ koja se odnosila na rad internetskog portala *Klix.ba*. Žalitelj je imao primjedbu na to što je spomenuti internetski portal uklonio njegov korisnički profil, zbog čega je nakon toga koristio novi korisnički profil, koji je također trajno uklonjen bez

50 Broj: Ž-SA-05-136/15

51 Broj: Ž-SA-05-512/15

bilo kakve obavijesti. Institucija ombudsmana već ranije je zaprimila informaciju Regulatorne agencije za komunikacije BiH da nije nadležna za uređivanje sadržaja na internetu i da su u takvim slučajevima isključivo nadležna pravosudna tijela.

PREPORUKA:

- **nadležnim tijelima da uspostave mehanizam nadzora nad radom internet portala u Bosni i Hercegovini.**

Neprihvatljivo je senzacionalističko izvještavanje o događajima u koje su uključena djeca i posebno ugrožene kategorije građana (žrtve bilo kojeg oblika nasilja). Nepotrebno se iznose obiteljske prilike, podatci o zdravstvenom stanju, daju nestručne procjene karaktera i ponašanja te za vrijeme intervjua maloljetnim osobama postavljaju neprikladna pitanja, u nekim slučajevima i političke prirode.

Ombudsmani zapažaju nemaran i neodgovoran odnos novinara i urednika prema obvezi zaštite identiteta djeteta. Objavljuju se puno ime i prezime, slika djeteta, a njegov se identitet otkriva tako što se objavi puno ime i prezime njegovih roditelja, braće, sestara i naselja u kojem živi.

Ovakvo izvještavanje novinari pravdaju interesom javnosti, pri čemu zanemaruju da pravo javnosti na informaciju ne može biti iznad prava na zaštitu privatnosti djeteta.

Nove rizike i odgovornosti u zaštiti privatnosti djece donosi i internet. Internetske stranice, forumi, blogovi i drugi oblici javno dostupne elektroničke komunikacije sve češće se javljaju kao novi načini ugrožavanja privatnosti i drugih prava djece.

Ombudsmani ukazuju na to da je prilikom izvještavanja nužno pronaći ravnotežu između privatnosti pojedinca spram interesa javnosti za određenim informacijama, a naročito kada su u pitanju djeca.

Prateći aktualna događanja u društvu, a s ciljem zaštite prava djece, ombudsmani su se u 2015. godini uključili u javne konzultacije vezane uz izmjene Kodeksa o audiovizualnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija Regulatorne agencije za komunikacije BiH, jer se jedna od predloženih izmjena odredaba Kodeksa odnosila i na *reality* programe, a njemu je predviđeno da će: **“reality programi i pseudoreality programi biti emitirani samo u vremenu između 24.00 i 06.00 sati. Ovo ograničenje se ne primjenjuje na sadržaje koji se prikazuju uz tehničku zaštitu, kao ni na audiovizualne medijske usluge na zahtjev.”**

Ombudsmani su uputili Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH mišljenje⁵²: *“Vođeni načelom iz članka 17. Konvencije UN-a o pravima djeteta, kojim se definiraju njihova medijska prava, a u vezi s člankom 3. i člankom 13. Konvencije UN-a o pravima djeteta, ombudsmani za ljudska prava BiH smatraju nastojanje RAK-a da spomenuti kodeks izmijeni gore citiranom pojedinačnom pravnom normom itekako opravdanim i prijeko potrebnim za psihofizički razvoj djeteta ...*

...ograničenje emitiranja ovakvih sadržaja pozitivno bi utjecalo i na širu društvenu zajednicu u cjelini, jer privatne elektroničke medijske kuće kreiranjem ovakve uređivačke politike svakako nepovoljno utječu na korisnike medijskih usluga i jer se, u svrhu postizanja što veće dobiti, odlučuju davati medijski prostor osobama koje su svakako nekompetentne za njegovo zauzimanje.”

52 Akt broj: Oi-K-Sa-100/15 od 11. 11. 2015.

2.3. Sloboda okupljanja i udruživanja

U Univerzalnoj deklaraciji o pravima čovjeka priznaje se pravo mirnog okupljanja⁵³, koje u jednom demokratskom društvu može biti samo zakonom ograničeno u interesu nacionalne i javne sigurnosti, javnog reda ili radi zaštite javnog zdravlja ili morala ili prava i sloboda drugih osoba.

Također se jamči i pravo svake osobe na slobodno udruživanje, uključujući i pravo na osnivanje sindikata i učlanjenje u njega radi zaštite svojih interesa⁵⁴.

Žalbe registrirane u Instituciji ombudsmana najčešće se odnose na unutarnje probleme udruga građana i sindikata koji su rezultat "raskola" između različitih frakcija u njima.

Ovo je bitno pitanje ako se udruge financiraju iz javnih sredstava, odnosno imaju javne ovlasti, zbog čega je vrlo važno da resorna ministarstva uspostave i provode posebne mjere nadzora.

Primjer: Žaliteljica⁵⁵ se obratila ombudsmanima zbog toga što joj je Samostalni sindikat osnovnog obrazovanja i odgoja Bosne i Hercegovine, Sindikalna podružnica Osnovne škole "Hasan Kikić" odbila zahtjev za učlanjenje. S obzirom na to da su, shodno odredbi članka 2. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH, ombudsmeni ovlašteni i nadležni za razmatranje predmeta koji se odnose na slabo funkcioniranje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjenih od bilo kojeg tijela vlasti, a u konkretnom slučaju sindikat nije tijelo vlasti, donesena je odluka o neprovođenju istražnog postupka.

3. PRAVO NA IMOVINU

Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na nesmetano uživanje svoje imovine. Nitko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utječu na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu s općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni⁵⁶.

Žalbe imovinskopravne prirode zaprimljene u izvještajnom razdoblju uglavnom su razmatrane kroz prizmu neučinkovitog postupanja državnih mehanizama koji su dužni osigurati nesmetano uživanje ovih prava, rada upravnih tijela i pravosuđa, ali i nedostataka zakonskih propisa kojima se uređuje područje imovinskopravne zaštite.

Primjer: Uložena je žalba⁵⁷ u vezi s pitanjem povrata nacionalizirane imovine na području općine Prnjavor. Žalitelj je izravni nasljednik nekretnina (kino "Slavica" i kavana "Pet lampi") koje su 1960. godine nacionalizirane bez ikakve naknade na području općine Prnjavor. Izmjenom Zakona o stvarnim pravima u Republici Srpskoj iz 2011. godine državi je omogućeno da nacionalizirane nekretnine uknjiži kao vlasništvo na svoje ime, raspoláže njima te ih proda. Na osnovi toga je Općina Prnjavor podnijela zahtjev Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove za pretvaranje prava korištenja u pravo vlasništva na kinu "Slavica," a Hotelsko-ugostiteljsko uslužno preduzeće HUTP "CER" a.d. Prnjavor

53 Članak 21. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka

54 Članak 22. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka

55 Broj: Ž-SA-04-1060/15

56 Članak 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

57 Broj: Ž-BL-05-834/14

u stečaju je prodalo ugostiteljski objekt "Pet lampi" fizičkoj osobi kojoj je, na osnovi izmijenjenog zakona u Republici Srpskoj, omogućeno da državnu vlasništvo nad tim ugostiteljskim objektom pretvori u svoje privatno.

Žalitelj je podnio zahtjev za vraćanje nekretnine Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Područnoj jedinici Prnjavor, koji je zaključkom odbačen. **Pitanje vraćanja oduzete imovine u Bosni i Hercegovini pokreće se niz godina, bilo je i određenih pokušaja da se zakonom uredi, ali je i dalje neriješeno, tako da je Bosna i Hercegovina jedina država u Europi koja do sada nije učinila ništa na tom planu.**

Umjesto donošenja predmetnih zakona, a potom eventualnog provođenja postupka privatizacije, odlučeno je prvo provesti privatizaciju, čak i nacionalizirane imovine, zbog čega postoji opravdana bojazan da će financijski izdatci za novčanu restituciju iznositi mnogo više nego u slučaju naturalne restitucije.

Da bi se zaštitila imovina koja će u budućnosti biti predmetom restitucije, u Federaciji BiH i Republici Srpskoj usvojeni su zakoni o stvarnim pravima⁵⁸ kojima je zabranjen prijenos, otuđivanje, zamjena, teret i dugoročni zakup nekretnina koje su nacionalizirane bez naknade poslije II. svjetskog rata.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske⁵⁹ izbrisane su spomenute zabrane, a propisano je da novi nositelj prava vlasništva postaje obveznik naturalne ili novčane restitucije u postupku restitucije. Dopunjenim člankom 349a. propisano je: "u slučaju da je nositelj prava vlasništva prestao postojati, Republika Srpska bit će obveznik naturalne ili novčane restitucije". Ombudsmeni smatraju ovakvu izmjenu lošom procjenom budućih financijskih interesa, jer se prometovanjem nacionaliziranih nekretnina nameće obveza novčane restitucije, koja je daleko skuplja, uključuje i kamate, a u konačnici se isplaćuje iz sredstava građana koji, kao porezni obveznici, pune javni proračun.

Ombudsmane zabrinjava činjenica što, zbog nemogućnosti nadležnih institucija da pronađu odgovarajuće rješenje, oduzeta imovina postaje predmetom pravnog prometa, a prethodnim vlasnicima i njihovim nasljednicima ostaje da čekaju zakonska rješenja bez bilo kakve novčane satisfakcije.

Ostvarivanje prava na imovinu ne smije ovisiti o volji nadležnih institucija jer se radi o neotuđivom privatnom pravu, čija je zaštita osnova uređenja svih suvremenih društava, a selektivno ostvarivanje prava na imovinu obvezuje državu na naknadu štete, što je potvrdio i Europski sud za ljudska prava u Strasbourgu u predmetu *Grudić protiv Srbije*.⁶⁰

Ombudsmeni su izdali preporuku⁶¹ Narodnoj skupštini RS-a da poduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi se spriječilo otuđivanje ili bilo koji oblik prometovanja državne imovine koja je nacionalizirana **bez naknade**, bilo mijenjanjem postojećih zakonskih rješenja ili donošenjem novih, a u skladu s nalazima iz preporuke. Ured predsjednika Narodne skupštine RS-a dostavio je akt⁶² u kojem navodi da

58 Zakon o stvarnim pravima FBiH ("Službene novine FBiH", broj 66/13) i Zakon o stvarnim pravima RS ("Službeni glasnik RS", br. 124/08, 58/09, 95/11 i 60/15)

59 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stvarnim pravima RS ("Službeni glasnik RS", broj 95/11)

60 Predstavka broj: 31925/08, presuda od 17. travnja 2012.

61 Broj: P-58/15 od 28. 2. 2015.

62 Akt Narodne skupštine RS-a, Ured predsjednika, broj: 02/1-021-354/15 od 24. 3. 2015.

su nadležnim tijelima upućene požurnice te da je zaprimljen odgovor⁶³ Zakonodavnog odbora Narodne skupštine RS-a u kojem se navodi da Odbor nije mogao zauzeti stav jer nadležni Odbor za politički sustav nije dostavio mišljenje Zakonodavnom odboru.

Primjer: Žalba⁶⁴ se odnosila na problem s kojim se žalitelj suočava od 2010. godine i koji traje i danas, a odnosi se na ugrožavanje prava na obiteljski život, prava na mirno i nesmetano uživanje imovine, pravo na dom te pravo na zdrav okoliš, te čija je povreda uzrokovana bukom koju proizvode motorne pile samostalne obrtničke djelatnosti.

Ombudsmeni su uputili preporuku⁶⁵ kojom je Općini Hadžići preporučeno da: poduzme potrebne mjere kojima će otkloniti štetne posljedice povrede članka 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda uzrokovane davanjem odobrenja za rad vlasniku samostalne obrtničke djelatnosti; osigura podnositeljima žalbe uživanje prava na imovinu na način i sukladno načelima ljudskog dostojanstva; u cilju uspostave sustava za kontrolu izvora buke, prije izdavanja dozvola za rad striktno poštuje proceduru ovjeravanja ili izdavanja uvjerenja o usuglašenosti izvora buke s propisanim graničnim vrijednostima emisije buke, odnosno osigura da buka bude na takvoj razini da ne ugrožava zdravlje ljudi; osigura mir i uvjete za odmor i rad; u postupku izdavanja upotrebne dozvole, kao i odobrenja za obavljanje djelatnosti, obvezno treba pribaviti mišljenje o primijenjenim mjerama zaštite od buke, koje po potrebi mogu biti i tehničke mjere izvođenjem odgovarajuće zvučne izolacije objekata u kojima su izvori buke, kao i mjere akustične zaštite na mjestima mogućeg nastanka buke i putevima širenja buke.

Nije zaprimljen odgovor na preporuku.

4. UPRAVA

Institucija ombudsmana je u 2015. godini zaprimila 403 žalbe koje se odnose na postupanje uprave. Najveći broj predmeta registriranih u 2015. godini u vezi s postupanjem uprave odnosio se na trajanje upravnog postupka, šutnju administracije, neučinkovitu reakciju inspekcijskih službi i nepostupanje tijela u zakonskim rokovima prilikom odlučivanja o zahtjevima stranaka.

U žalbama je navedeno: neprimjereno postupanje službenika, neodgovarajuće radno vrijeme tijela uprave, upućivanje stranaka od jednog do drugog tijela, pretjerani formalizam, nedjelotvornost u radu i općenito povrede procesnih odredaba kojima je uređen upravni postupak. Građani iskazuju nezadovoljstvo zbog toga što se upravni postupci vode suprotno odredbama zakona⁶⁶ iz razloga: nedonošenja odluka u zakonskim rokovima, inzistiranja na dostavi velikog broja nepotrebne dokumentacije, povrede načela pružanja pomoći nekoj stranci, nedonošenja odluka povodom žalbe, dugotrajnih postupaka odlučivanja u drugom stupnju, vraćanja predmeta prvostupanjskim tijelima na ponovno odlučivanje (princip ping-pong loptice) i pogrešne primjene materijalnih zakona⁶⁷.

63 Akt Zakonodavnog odbora Narodne skupštine RS-a broj: 02/4-01-9-011-2110-1/15 od 19. 11. 2015.

64 Broj: Ž-SA-05-634/15

65 Broj: P-190/15

66 Zakon o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službeni novine F BiH", br. 2/98 i 48/99), Zakon o opštem upravnom postupku Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", br. 13/02, 87/07 i 50/10)

67 Broj: Ž-BL-05-124/15, Ž-BL-05-488/14, Ž-SA-05-56/15 itd.

Evidentno je da tijela uprave za vrijeme djelovanja ombudsmana odluče o zahtjevima stranaka i obavijeste ombudsmane o donošenju rješenja ili drugog akta. Međutim, u znatnom broju slučajeva potrebno je više intervencija ombudsmana.

Ombudsmani su u 2015. godini zabilježili i žalbe⁶⁸ koje ukazuju na to da građani nisu u mogućnosti ostvariti svoja prava zato što nisu uspostavljeni određeni mehanizmi zaštite unutar tijela uprave. To se posebno odnosi na funkcioniranje nadzornih odnosno inspeksijskih tijela, čija je uloga osigurati poštivanje zakona i zakonitosti rada. Zapaženo je da inspeksijska tijela u postupanju po prijavama građana obave inspeksijski nadzor, dostave strankama informaciju u obliku obavjesti, ali ne i zapisnik o rezultatima nadzora.

Primjer: Dostavljena je žalba⁶⁹ koja se odnosila na obavljanje inspeksijskog nadzora iz područja dječje i socijalne zaštite u Federaciji BiH i preuzimanje federalnih inspektora za dječju i socijalnu zaštitu iz Federalne uprave za inspeksijske poslove u Federalno ministarstvo rada i socijalne politike. U žalbi je navedeno da je stupio na snagu *Zakon o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine*⁷⁰. U članku 24. predmetnog zakona nije predviđeno radno mjesto federalnog inspektora za socijalnu i dječju zaštitu, što u konkretnom slučaju znači da obavljanje inspeksijskih poslova iz područja dječje i socijalne zaštite prema tom zakonu više nije u nadležnosti Federalne uprave za inspeksijske poslove. Vlada Federacije BiH je na 132. sjednici donijela *Zaključak, V. broj: 1619/2014, o preuzimanju federalnih inspektora za dječju i socijalnu zaštitu iz Federalne uprave za inspeksijske poslove u Federalno ministarstvo rada i socijalne politike*. Donesenim zaključkom Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i Federalna uprava za inspeksijske poslove zaduženi su da realiziraju *Sporazum o preuzimanju dva federalna inspektora socijalne i dječje zaštite iz Federalne uprave u Federalno ministarstvo*, te da Federalno ministarstvo najkasnije u roku od pet dana od dana usvajanja Zaključka provede postupak izmjene *Pravilnika o unutarnjoj organizaciji* i uputi ga Vladi Federacije BiH na davanje suglasnosti, u cilju uključivanja u sistematizaciju dva radna mjesta federalnog inspektora za dječju zaštitu, a što nije učinjeno.

Ombudsmani su, cijeneći činjenicu da federalni inspektori za dječju i socijalnu zaštitu provode nadzor nad primjenom brojnih zakona⁷¹, uputili preporuku⁷² Vladi Federacije BiH, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnoj upravi za inspeksijske poslove da poduzmu aktivnosti kojima će pitanje radnopravnog statusa žalitelja i pitanje provođenja inspeksijskog nadzora u području dječje i socijalne zaštite urediti i vratiti u zakonske okvire.

Federalna uprava za inspeksijske poslove⁷³ u odgovoru na preporuku istaknula je:

“...u cijelosti smo suglasni s Vašom konstatacijom iz nalaza i mišljenja da obavljanje inspeksijskih poslova iz dječje i socijalne zaštite po Zakonu o inspekcijama više nije u nadležnosti Federalne uprave za inspeksijske poslove... Sve što se događalo nakon preuzimanja poslova i državnih službenika u Federalno

68 Broj: Ž-SA-05-180/15

69 Dana 16. 9. 2014.

70 *Zakon o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine* (“Službene novine FBiH”, broj 73/14)

71 *Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji FBiH, Obiteljski zakon FBiH, Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite obitelji s djecom i civilnih žrtava rata FBiH, Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom, Zakon o preuzimanju prava i obveza osnivača nad ustanovama socijalne skrbi u FBiH, Zakon o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u kaznenom postupku FBiH te niz međunarodnih konvencija koje tretiraju područje dječje i socijalne zaštite, kao i zaštite osjetljivih kategorija stanovništva*

72 Broj: P-154/15 od 10. 7. 2015.

73 Akt Federalne uprave za inspeksijske poslove broj: 01-34-1-04775/2014 od 7. 8. 2015.

ministarstvo rada i socijalne politike, samog donošenja Pravilnika o unutarnjoj organizaciji, odnosno organiziranje poslova i sistematizacija radnih mjesta u tom ministarstvu, događalo se i rješavalo bez bilo kakvog utjecaja ove Uprave, odnosno o tome Uprava nije bila upoznata... Naime, nismo upoznati kada je Ministarstvo donijelo pravilnik o unutarnjoj organizaciji, te na koji način su sistematizirana radna mjesta federalnih inspektora za dječju i socijalnu zaštitu, iz kojih razloga su dana negativna mišljenja na taj pravilnik, te na koji način su organizirali obavljanje navedenih poslova..”

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike⁷⁴ istaknulo je:

“...U vezi s tim, ovo Ministarstvo je aktom broj: 02-02/10-20/15 od 9. 12. 2015. dostavilo Vladi Federacije BiH, radi razmatranja i donošenja, Prijedlog zaključka o vraćanju federalnih inspektora za socijalnu i dječju zaštitu iz Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u Federalnu upravu za inspekcijske poslove i Prijedlog odluke o prestanku važenja Odluke o davanju suglasnosti na Sporazum o preuzimanju državnih službenika između Federalne uprave za inspekcijske poslove i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, kojima se predlaže preuzimanje/vraćanje federalnih inspektora u Federalnu upravu za inspekcijske poslove...

... Također Vas obavještavamo da je ovo Ministarstvo uz Prijedlog odluke i zaključka dostavilo potrebna pozitivna mišljenja Federalnog ministarstva financija, broj: 06-14-6575/15 od 20. 10. 2015., Federalnog ministarstva pravde, broj: 03-49-7347/15 od 7. 12. 2015., i Ureda za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije, broj: 02-02/2-34-947/15 od 16. 10. 2015., kao i Preporuku Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, broj: P-154/15 od 10. 7. 2015., uz napomenu da je Prijedlog odluke usklađen s preporukama Ureda za zakonodavstvo i propisima Europske unije.”

Nije zaprimljen odgovor Vlade Federacije BiH na preporuku.

U Instituciji ombudsmana zabilježen je značajan broj predmeta koji se odnose na područje inspekcijskog nadzora i provođenje rješenja inspekcije.

Primjeri: Žalitelj⁷⁵ se obratio ombudsmanima žalbom na rad inspekcijskih službi Općine Teslić, a zbog neprovođenja rješenja Odjela za inspekcijske poslove Administrativne službe Općine Teslić.

Općina Teslić obavijestila je⁷⁶ ombudsmane: *“Napominjemo da je po navedenom predmetu u nekoliko navrata pokušano izvršenje prvostupanjskog rješenja, od kojih posljednje 22. 6. 2015. godine, ali da su građevinski inspektor i geometri u tome onemogućeni na terenu. Također napominjemo da je izvršenje nemoguće bez asistencije policije, a koja je po obraćanju nadležnog inspektora kao i načelnika općine u nekoliko navrata odbila pružiti zaštitu postupajućem tijelu i omogućiti rad na terenu.”*

Ombudsmani su mišljenja da, ukoliko tijelo u provođenju administrativnog izvršenja policijskom tijelu postavi zahtjev za pomoć i asistenciju, on je dužan pružiti je, jer je to zakonska obveza⁷⁷. Nepostupanje policijskih tijela ni u kojem slučaju ne može biti opravdanje za činjenicu što se predmetni postupak vodi izvan zakonom utvrđenih rokova.

74 Akt Federalnog ministarstva rada i socijalne politike od 22. 1. 2016.

75 Broj: Ž-BL-05-420/15

76 Akt Općine Teslić broj: 02-014-596/15 od 6. 8. 2015.

77 Članak 261. stavak 4. Zakona o općem upravnom postupku

Shodno navedenom, upućena je preporuka⁷⁸ načelniku Općine Teslić da preispita rad nadležnih inspeksijskih službi u vezi s upravnim postupkom koji se vodi kod općinskih tijela uprave izvan zakonom propisanih rokova i preporuku policijskoj postaji Teslić da, prilikom budućih zahtjeva nadležnih općinskih tijela uprave u Tesliću u provođenju administrativnog rješenja, na njihov upućeni zahtjev obvezno pruži odgovarajući asistenciju i pomoć, kako je to propisano Zakonom o općem upravnom postupku Republike Srpske.

Policijska postaja Teslić⁷⁹ obavijestila je ombudsmane:

"... dana 26. 11. 2015. godine godine, u vremenu od 09.00 pa do 11.00 sati, pružili asistenciju radnicima Odjela za inspeksijske poslove Administrativne službe Općine Teslić prilikom prisilnog izvršenja njihovog rješenja..."

Primjer: Predmet žalbe⁸⁰ je povreda prava na mirno uživanje imovine i zaštitu od prekomjerne buke i prašine zbog rada pilane "Ramfej" d.o.o u Donjim Vukovijama, općina Kalesija, koja se nalazi u neposrednoj blizini kuće žalitelja. Žalitelj se u više navrata obraćao Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona zahtjevima za inspeksijski nadzor. Kantonalni inspektor rada za područje zaštite na radu obavio je nadzor i donio rješenje⁸¹ kojim se zabranjuje obavljanje djelatnosti pravnoj osobi "Ramfej" d.o.o određenim strojevima koji ne ispunjavaju tražene sigurnosne uvjete, a time se suštinski ne rješava žaliteljev problem. Ombudsmani su ukazali na to da je odgovarajuća zaštita okoliša od osnovne važnosti za dobrobit ljudi i uživanje temeljnih ljudskih prava, uključujući i samo pravo na život. Država je obvezna putem nadležnih tijela osigurati zaštitu i jedne i druge zaštićene vrijednosti. Ombudsmani su izdali preporuku⁸² Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona da nadležni inspektorat, bez predhodnih najava, kontinuirano provodi nadzor nad radom pilane "Ramfej" d.o.o. u Donjim Vukovijama. Preporuka nije realizirana.

Također, postoji i obaveza države da građanima bezuvjetno osigura pravo na imovinu, što podrazumijeva i njeno nesmetano uživanje i zaštitu.

Ombudsmani naglašavaju da upravni postupak predstavlja mehanizam za ostvarivanje niza prava: na imovinu, na dom, na javne isprave, prava po osnovi socijalne i zdravstvene zaštite.

Tijelo uprave obvezno je postupati isključivo sukladno zakonu, vodeći računa o ostvarivanju i zaštiti prava građana, a u vezi s tim stručno i učinkovito odgovarati na njihove zahtjeve. Tijela uprave dužna su unutar svojih zakonom određenih nadležnosti dosljedno postupati po zahtjevima građana, poštujući opravdana i razumna očekivanja građana. Ukoliko postoje objektivni i odlučni razlozi za drukčije postupanje, oni moraju biti obrazloženi.

Činjenica da tijelo uprave ne raspolaže dovoljnim resursima za obavljanje funkcije u pogledu osoblja, prostora ili opreme, prema mišljenju ombudsmana, ne smije biti prepreka u ostvarivanju i zaštiti prava građana. Tijelo uprave mora poduzeti odgovarajuće mjere i osigurati sredstva za učinkovito obavljanje svoje funkcije.

78 Broj: P-726/15 od 14. 12. 2015.

79 Akt Policijske postaje Teslić broj: 11-1/01-290.5-1/16 od 20. 1. 2016.

80 Broj: Ž-BR-05-156/15

81 Kantonalni inspektor rada za područje zaštite na radu, rješenje broj: 17/4-IV-34-003225/14 od 3. 4. 2014.

82 Broj: P-263/15 od 14. 12. 2015.

Pozitivni propisi i načela dobre uprave zahtijevaju od tijela uprave da postupaju i pravovremeno poduzimaju mjere iz svoje nadležnosti. Standard dobre uprave ne dozvoljava nečinjenje i pasivnost, već traži djelatan, angažiran stav tijela prema obavljanju poslova iz svoga djelokruga i zakonito obavljanje tih poslova, radi ostvarivanja cilja zbog kojeg su mu dane javne ovlasti.

Ombudsmeni zaključuju da je neobavljanje poslova i radnji iz nadležnosti tijela uprave propust koji za posljedicu ima stvaranje pravne nesigurnosti, otežavanje pravnog položaja građana i povredu njihovih prava.

5. STATUSNA PITANJA GRAĐANA

5.1. Uvod

Subjekti prava su fizičke i pravne osobe, koje su nositelji određenih prava i obveza. Fizičke osobe stječu pravnu sposobnost u trenutku rođenja, a gube trenutkom smrti (s tim što ona može biti ograničena pod uvjetima i na način kako je to propisano zakonom), dok je pravne osobe stječu i gube u trenutku upisa ili ispisa iz sudskog registra.

Djelovanje ombudsmana u pogledu statusnih pitanja usmjereno je na zakonitost upisa činjenica rođenja, smrti, državljanstva, zaključivanja braka itd. u matične knjige, na što su se najčešće odnosile žalbe građana upućene ombudsmanima u 2015. godini.

Odredbama zakona o matičnim knjigama⁸³ propisano je da se u matične knjige upisuju: osobna stanja građana, činjenice o rođenju, državljanstvu i sklapanju braka te druge zakonom predviđene promjene u vezi s tim činjenicama. U Bosni i Hercegovini gradske i općinske službe nadležne za vođenje matičnih knjiga vode jedinstvenu strukturu elektroničke baze podataka iz matičnih knjiga, u skladu s odredbama zakona o matičnim knjigama.

Nadležna tijela unutar svojih zakonom utvrđenih nadležnosti dužna su voditi matične knjige u propisanom obliku i na temelju njih građanima izdavati javne isprave (uvjerenja i izvratke) s točnim podacima koji su upisani u te knjige.

Postupajući po žalbama u 2015. godini, uočeno je da nadležna tijela često griješe prilikom izdavanja isprava, tako da građanima izdaju isprave koje ne sadrže točne podatke. Pogreške u matičnim knjigama ili izdanim ispravama najčešće odnose na osobne podatke građana (npr. ime, prezime, datum rođenja, matični broj, spol itd.), što za posljedicu ima da građani dobivaju isprave s netočnim podacima koje ne mogu koristiti u pravnom sustavu.

Ombudsmeni uočavaju da odgovorna tijela nisu spremna djelotvorno i samoinicijativno ispraviti pogreške niti postupati u zakonom propisanim rokovima. Zbog tih propusta građani, bez svoje krivnje, snose posljedice neažurnosti i neučinkovitosti rada tijela, što u znatnoj mjeri utječe na ostvarivanje njihovih prava i interesa koji se nadopunjuju na svakodnevno korištenje isprava u pravnom sustavu.

---

83 Zakon o matičnim knjigama RS ("Službeni glasnik RS", br. 20/05 i 145/14), Zakon o matičnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 37/12 i 80/14) i Zakon o matičnim knjigama Brčko Distrikta BiH ("Službeni glasnik BDBiH", broj 58/11)

“ ... potrebno je da stranka kod ove službe podnese zahtjev za ispravak podataka u matičnoj knjizi državljana i ispravak mjesta rođenja u matičnoj knjizi rođenih, o čemu će ova služba odlučiti u skraćenom postupku.

“nakon ispravka podataka u knjizi državljana na osnovi rješenja, izvršit će se upis prezimena koje je sadržano u matičnoj knjizi rođenih i kojim se stranka služi.⁸⁴”

Ombudsmeni zaključuju da su tijela uprave koja vode matične knjige i izdaju isprave dužna osigurati uspješno i kvalitetno ostvarivanje i zaštitu prava i pravnih interesa fizičkih i pravnih osoba, otkloniti posljedice na najbrži mogući način, obavijestiti građane o pravu na mogućnost korištenja odgovarajućeg pravnog sredstva i pritužbe zbog nastalih propusta.

Također, nadležna su tijela dužni skrenuti pozornost građanima na pogreške i propuste u podnescima, dokumentaciji, kao i omogućiti ispravak i dopunu u što kraćem roku.

U predmetima koji se odnose na odlučivanje povodom zahtjeva građana za izdavanje isprava ili ispravak pogreške ombudsmeni smatraju nedopustivim što se zahtjevi građana drže u ladici i nakon proteka zakonom propisanog roka za odlučivanje ili što tek nakon inzistiranja ombudsmana dostave odgovore u obliku obavijesti. Posebno zabrinjava činjenica što pritom nitko od ovlaštenih službenih osoba ne snosi odgovornost niti bude sankcioniran⁸⁵ zbog nepostupanja i neodlučivanja.

Ombudsmeni zaključuju da građani ne trebaju preuzimati na sebe obvezu i sami rešavati problem čijem nastanku nisu doprinijeli, već je to zadatak administrativnih službi koje su dužne poštivati utvrđena i propisana načela upravnog postupka i kada uoče pogreške u svome radu, odlučivanju, samoinicijativno obaviti ispravak te djelotvorno i ažurno postupati povodom zahtjeva građana, a ne to činiti isključivo i jedino nakon intervencije i traženja ombudsmana.⁸⁶

Postavlja se pitanje bi li ove pogreške bile otkonjene da građani nisu tražili pomoć i intervenciju ombudsmana? S druge strane, postavlja se pitanje dodatnih novčanih troškova kojima su građani izloženi prilikom izdavanja novih isprava (s ispravljenim podacima), zbog čega ombudsmeni ukazuju na potrebu stalne edukacije državnih službenika o načelima upravnog postupka.

U 2015. godini Institucija ombudsmana zaprimila je određeni broj žalbi u veći sa stjecanjem državljanstva građana. Ove žalbe prije svega su se odosile na upis građana u matične knjige državljana Bosne i Hercegovine. Radeći na ovim predmetima, ombudsmeni su ukazivali nadležnim tijelima na potrebu odlučivanja o zahtjevima u zakonskom roku i obvezu primjene odredaba zakona o državljanstvu⁸⁷.

Primjer: Žaliteljica⁸⁸ je rođena u Bihaću i ima prebivalište u Bijeljini. Prilikom zamjene osobne iskaznice informirana je da nije moguće obaviti potrebnu provjeru osobnih podataka u matičnom uredu u Bihaću jer su matične knjige uništene. Matični ured u Bihaću obavio je naknadni upis u matičnu knjigu rođenih, ali je odbio žaliteljicu upisati u knjigu državljana uz obrazloženje da upis državljanstva treba obaviti u matičnom uredu mjesta u kojem trenutačno ima prebivalište. Imenovana se obratila zahtje-

84 Broj: Ž-BL- 05-428/15 - odgovor Grada Bihaća broj: 07/1-13-4859/15 od 10. 8. 2015.

85 Broj: Ž-BL-05-618/14

86 Broj: Ž-BL-05-540/15, Ž-BL-05-428/15 i Ž-BL-05-554/15

87 Zakon o državljanstvu BiH (“Službeni glasnik BiH”, br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 i 87/13), Zakon o državljanstvu RS (“Službeni glasnik RS”, br. 35/99, 17/00, 64/05, 58/09 i 18/10) i Zakon o državljanstvu FBiH (“Službene novine FBiH”, br. 43/01, 22/09 i 80/11)

88 Broj: Ž-BR-05-105/15 (P- 132/15)

vom matičnom uredu u Bijeljinui, ali je i u tom uredu odbijen njezin zahtjev za upis u knjigu državljana. Žaliteljica navodi da godinu dana nema osobne isprave. Ombudsmeni su uputili preporuku Ministarstvu civilnih poslova BiH - Sektoru za državljanstvo i putne isprave, Federalnom ministarstvu unutarnjih poslova i Matičnom uredu Bihać da bez odgode, sukladno pozitivnim zakonskim propisima, u koordiniranoj suradnji poduzmu efektivne mjere u cilju upisa žaliteljice u evidenciju državljana Bosne i Hercegovine. Zaprimljen je akt Grada Bihaća - gradonačelnika, Službe za opću upravu i gospodarstvo, u kojem se navodi: *“Doneseno je Rješenje broj: 07/1-13-3517/15 od 13. 7. 2015., kojim je odobren naknadni upis činjenice državljanstva Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine u matičnu knjigu rođenih u kojoj je upisana činjenica rođenja osobe G. N. te je navedeno rješenje otpremljeno na adresu podnositeljice zahtjeva dana 15. 7. 2015. godine.”*

Jedan od pozitivnih primjera je postupanje Općine Zvornik, koja je nakon intervencije ombudsmana⁸⁹ obavila potrebne ispravke u knjizi državljana i ombudsmanima dostavila ispravljeno uvjerenje o državljanstvu za žaliteljicu.

PREPORUKA svim matičnim uredima u Bosni i Hercegovini da:

- **su u svome radu obvezni poštivati načela vjerodnoostojsti i točnosti podataka, te u najvećoj mogućoj mjeri olakšati građanima ispravak pogrešaka u matičnim knjigama i javnim ispravama, sukladno zakonodavstvu kojim se uređuje ovo pitanje;**
- **osiguraju stalnu edukaciju državnih službenika o načelima upravnog postupka.**

5.2. Uspostava jedinstvenog matičnog registra u Bosni i Hercegovini

Zahvaljujući naporima nadležnih entitetskih ministarstava, došlo je do uspostave jedinstvenih entitetskih matičnih registara kojima se građanima omogućava da unutar entiteta dobiju izvatke iz matičnih knjiga, bez obzira na mjesto njihova prebivališta/boravišta. Ombudsmeni podržavaju ovu aktivnost nadležnih, jer činjenica da građani danas mogu dobiti izvatke iz matičnih knjiga u njima najbližem matičnom uredu u entitetu u kojem imaju prebivalište pokazuje da mogu brže i učinkovitije ostvariti svoja statusna prava. To je značajan napredak koji u velikoj mjeri olakšava dobivanje isprava, ali i smanjuje novčane troškove.

Prema saznanjima ombudsmana, plan nadležnih u 2015. godini bio je povezati Jedinstveni matični registar Federacije BiH s Registrom Republike Srpske. Na taj način bi se građanima omogućilo dobivanje izvadaka iz matičnih knjiga na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, no to još nije realizirano.

PREPORUKA Ministarstvu civilnih poslova BiH da:

- **poduzme potrebne mjere u cilju uvezivanja elektroničkih sustava i baze podataka na cijelom području Bosne i Hercegovine.**

⁸⁹ Broj: Ž-BL-05-540/15

6. POLICIJA

6.1. Uvod

U društvenoj zajednici Bosne i Hercegovine policija bi trebala biti jamstvo javne sigurnosti.

Uloga policije je održavanje javnog reda i mira, zaštita i poštivanje temeljnih prava i sloboda građana, sprječavanje i borba protiv kriminala, te pružanje pomoći i servis građanima.

U 2015. godini zaprimljeno je 135 žalbi koje ukazuju na to da pripadnici policije često izlaze izvan okvira zakonskih ovlasti, da sustav unutarnje kontrole najčešće ima formalnu ulogu te da ne postoji učinkovit mehanizam nadziranja rada policijskih tijela.

6.2. Žalbe na policijske službenike

Posebno treba ukazati na žalbe⁹⁰ koje se odnose na rad Ureda za pritužbe javnosti odnosno Jedinice za profesionalne standarde, koje formalno provedu postupak povodom pritužbi građana, a pritužbe u najvećoj mjeri ocijenjene neosnovanima ili bez dovoljno dokaza. Građani dobiju informaciju o provednoj unutarnjoj istrazi u obliku obavijesti, bez mogućnosti korištenja pravnog lijeka.

Primjer: Uložena je žalba⁹¹ zbog nanošenja tjelesnih ozljeda od strane službenika Ministarstva unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona, Policijske uprave Živinice. Ombudsmani su uputili preporuku Ministarstvu unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona i Policijskoj postaji Živinice da osiguraju postupanje svojih službenika sukladno važećim zakonskim propisima, vodeći se načelima UN-ove Konvencije protiv mučenja i drugih svirepih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka i kazni, a poštujući ljudska prava svakog građanina Tuzlanskog kantona odnosno općine Živinice zajamčena Ustavom BiH. Tijekom praćenja realizacije preporuke zaprimljen je akt odgovornog tijela⁹², u kojem se navodi:

“Obavještavamo Vas da smo, postupajući prema Preporuci broj: P-163/15, poduzeli dodatne mjere i radnje na zaštiti osobne i imovinske sigurnosti svakog građanina na području koje pokriva Policijska postaja Živinice, odnosno Ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona. Uprava policije MUP-a TK-a donijela je Etički kodeks policijskih službenika MUP-a TK-a, broj: 08-01-02.2-353/15 od 17. 11. 2015., kojim se propisuju standardi i pravila ponašanja policijskih službenika Uprave policije MUP-a TK-a i ima za cilj ukazati na ponašanje koje se očekuje od policijskih službenika, kao i na koji način da pristupe obavljanju radnih i drugih zadataka.

U navedenom kodeksu posebno mjesto zauzima Poglavlje 2. “Odnosi s građanima i zadaća policijskih službenika”, u kojem su dane precizne smjernice za postupanje policijskih službenika prema građanima prilikom poduzimanja službenih radnji propisanih Zakonom o policijskim službenicima. Na radnim sastancima i prilikom upućivanja u službu, policijskim službenicima je skrenuta pozornost na obvezu poštivanja spomenutog kodeksa, odnosno ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom BiH, te da u ophođenju s građanima vode računa o uvažavanju ljudskog dostojanstva, vodeći se načelima UN-ove Konvencije protiv mučenja i drugih svirepih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka i kazni. “

90 Broj: Ž-SA-05-813/15, Ž-SA-05-796/15, Ž-SA-05-229/15 i Ž-SA-05-295/14

91 Broj: Ž-BR-05-172/14 (P-163/15 od 31. 7. 2015.)

92 Akt MUP-a TK-a, Policijske uprave Živinice, Policijske postaje Živinice, broj: 08-05/6-2-05.3-11146/14 od 12. 12. 2015.

Ombudsmeni će nastaviti pratiti provedbu Kodeksa na području Tuzlanskog kantona, premda se otvara pitanje postojanja sličnih mehanizama i u drugim policijskim strukturama. Zbog toga treba uraditi sveobuhvatnu analizu rada odbora unutarnje kontrole na svim razinama i postojanja pravnih akata kojima se uređuje ovo pitanje.

Krajem 2015. godine ombudsmeni su Banjoj Luci su održali sastanak s ministrom unutarnjih poslova Republike Sprske⁹³ na kojem je raspravljano o potrebnim oblicima suradnje. Istaknuta je potreba da Institucija ombudsmana, uz podršku svojih partnera, izradi priručnik o ljudskim pravima koji bi služio svim policijskim strukturama za stalnu edukaciju, a koji bi bio i predmetom izučavanja na policijskim akademijama.

PREPORUKE Federalnom ministarstvu unutarnjih poslova, Ministarstvu unutarnjih poslova RS-a, Policiji Brčko Distrikta BiH, ministarstvima unutarnjih poslova svih kantona da:

- **utvrde i unaprijede stvarnu neovisnost unutarnje kontrole rada policijskih službenika te preispitaju postojanje stvarne neovisnosti organa kontrole policijskih službenika;**
- **osiguraju dvostupnost u postupcima vođenim povodom pritužbi građana na postupanje policijskih službenika;**
- **osiguraju sustavnu i kontinuiranu edukaciju policijskih službenika o ljudskim pravima.**

6.3. Žalbe policijskih službenika

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u izvještajnom su razdoblju postupali i povodom žalbi policijskih službenika koje su se odnosile na procedure promaknuća, statusna pitanja, ostvarivanje prava na mirovinu itd.

Primjer: Žalba⁹⁴ policijskih službenika odnosila se na proceduru promaknuća policijskih službenika od čina "stariji policajac" do čina "inspektor" u Ministarstvu unutarnjih poslova Kantona Sarajevo, a koja je prethodila objavi liste promaknutih policijskih službenika u čin "inspektor" Povjerenstva za promaknuće policijskih službenika od čina "stariji policajac" do čina "inspektor" pod brojem: 02/PK-1-701-228/15 od 21. 1. 2015. Nakon što su proveli istražni postupak, ombudsmeni su uputili preporuku⁹⁵ Ministarstvu unutarnjih poslova da razmotri proceduru i akte kojima se uređuje postupak promaknuća policijskih službenika.

Aktom Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo⁹⁶ ombudsmeni su obaviješteni da je preporuka razmotrena, te da nisu utvrđene činjenice koje bi upućivale na promjenu postojećih procedura i akata.

93 Banja Luka, 16. 2. 2015. godine

94 Broj: Ž-SA-05-86/15

95 Broj: P-129/15 od 26. 5. 2015.

96 Akt Ministarstva unutarnjih poslova broj: 02/PK-34-1-1979/15 od 2. 7. 2015.

Primjer: U žalbama⁹⁷ skupine policijskih službenika Granične policije BiH i Sindikata Državne agencije za istrage i zaštitu navodi se da je stupanjem na snagu novog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u Republici Srpskoj, čija je primjena počela 1. 1. 2013., više od dvije stotine policijskih službenika, pripadnika srpske nacionalnosti iz Agencije za istrage i zaštitu, Granične policije BiH i Direkcije za koordinaciju policijskih organa u BiH koji imaju prebivalište u Republici Srpskoj i kojima se doprinosi uplaćuju u Fondu penzijsko-invalidskog osiguranja Republike Srpske, došlo u potpuno neravnopravan i diskriminirajući položaj.

Tijekom postupka pred ombudsmanima utvrđeno je da policijski službenici s prebivalištem u Federaciji BiH nakon prestanka radnog odnosa, zbog ispunjavanja uvjeta propisanih člankom 119. Zakona o policijskim službenicima BiH⁹⁸ i člankom 30. Zakona o mirovinsko-invalidskom osiguranju Federacije BiH⁹⁹ u pogledu radnog staža, mogu ostvariti pravo na mirovinu jer je dovoljno ispuniti jedan od uvjeta (godine staža). S druge strane, kada policajci koji imaju prebivalište u Republici Srpskoj napune godine staža, ne mogu ostvariti pravo na mirovinu, jer je Zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju Republike Srpske propisana i dobna granica¹⁰⁰. Ombudsmeni su uputili preporuku predsjedatelju Vijeća ministara BiH, Ministarstvu civilnih poslova BiH, premijeru Republike Srpske i ravnatelju Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja RS da poduzmu mjere iz svoje nadležnosti kako bi se usuglasilo zakonodavstvo kojim se uređuje prestanak radnog odnosa i ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja policijskih službenika.

U odgovoru¹⁰¹ Ministarstva civilnih poslova BiH dostavljenom Instituciji ombudsmana navodi se da je: *“Ministarstvo civilnih poslova BiH u skladu sa svojom koordinirajućom ulogom u području mirovinskog i invalidskog osiguranja, a imajući u vidu isključivu nadležnost entiteta u ovome području, sastavilo informaciju za Vijeće ministara BiH s prijedlogom zaključaka u vezi s Preporukom Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, broj: P-90/15 od 26. 3. 2015, u pogledu neusklađenosti propisa u Bosni i Hercegovini u području rada i mirovinsko-invalidskog osiguranja... da je Vijeće ministara BiH razmotrilo i usvojilo Informaciju na sjednici održanoj 6. 10. 2015. i, u skladu s Preporukom Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH broj: P-90/15 od 26. 3. 2015., pozvalo nadležna tijela na svim razinama vlasti da poduzmu aktivnosti koje se odnose na implementiranje Preporuke Institucije ombudsmana broj: P-90/15 od 31. 7. 2015. (u privitku ovog akta dostavljen je i akt Vijeća ministra BiH broj: 05-07-1-2571-8/15 od 7. 10. 2015.)...“*

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine dostavilo je Obavijest o zaključku Vijeća ministara BiH Vladi Republike Srpske i Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja na daljnje postupanje“.

97 Broj: Ž-SA-06-1070/14 i Ž-SA-06-241/15 (P-90/15 od 26. 3. 2015.)

98 Članak 119. stavak (1) točka 3. Zakona o policijskim službenicima BiH glasi: *“Policijskom službeniku prestaje radni odnos, te automatski gubi status policijskog službenika u sljedećim slučajevima: (3) kada navršši 65 godina života i zakonom propisani mirovinski staž ili 40 godina mirovinskog staža;“*

99 Članak 30. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH: *“Osiguranik stječe pravo na starosnu mirovinu kad navršši 65 godina života i najmanje 20 godina mirovinskog staža. Osiguranik stječe pravo na starosnu mirovinu kada navršši 40 godina mirovinskog staža, bez obzira na godine života.“*

100 Članak 42. stavak 1. **Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju RS:** *“Osiguranik koji nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu mirovinu kada navršši 60 godina života i 40 godina mirovinskog staža“, a stavak 2.: “Osiguranik žena koja nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu mirovinu kada navršši 58 godina života i 35 godina staža osiguranja“. Članak 43. stavak 1. Zakona: “Osiguraniku koji ima navršen staž osiguranja s uvećanim trajanjem starosna granica za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu iz člana 41. ovoga zakona snižava se za ukupno uvećanje staža“, a stavak 2.: “Uvećanje staža je razlika između ukupno utvrđenog staža osiguranja s uvećanim trajanjem i staža osiguranja u efektivnom trajanju za isto razdoblje“, te stavak 3.: « **Starosna granica iz stavka 1. ovoga članka može se snižavati najviše do 55 godina života.“***

101 Akt Ministarstva civilnih poslova BiH broj: 07-12-895-3-LIM/15 od 22. 10. 2015.

IV. EKONOMSKO-SOCIJALNA PRAVA

1. UVOD

Europskom socijalnom poveljom (Revidirana) koju je Bosna i Hercegovina potpisala dana 11.5.2004., a ratificirala je 7.11.2008. godine štite se sljedeća prava: pravo na rad, pravo na pravične uvjete rada, pravo na sigurne i zdrave uvjete rada, pravo na pravednu naknadu, pravo na organiziranje, pravo na kolektivno pregovaranje, pravo djece i mladih na zaštitu, pravo zaposlenih žena na porodiljnu zaštitu, pravo na stručno usmjeravanje, pravo na stručnu obuku, pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na socijalnu zaštitu, pravo na socijalnu i medicinsku pomoć, pravo na korištenje službi socijalne skrbi, pravo osoba s onesposobljenjima na nezavisnost, integraciju u dršvo i sudjelovanje u životu zajednice, pravo obitelji na socijalnu, pravnu i ekonomsku zaštitu, pravo djece i mladih na socijalnu, pravnu i ekonomsku zaštitu, pravo na bavljenje zanimanjem koje donosi zaradu na teritoriju drugih zemalja potpisnica, pravo radnika-migranata i njihovih obitelji na zaštitu i pomoć, pravo na jednake mogućnosti i jednak tretman u pitanjima zapošljavanja i zanimanja bez diskriminacije po osnovi spola, pravo na informiranje i konzultiranje, pravo na sudjelovanje u određivanju i unaprjeđenju uvjeta rada i radnog okruženja, pravo starih osoba na socijalnu zaštitu, pravo na zaštitu u slučaju prestanka radnog odnosa, pravo radnika na zaštitu njihovih potraživanja u slučaju nesolventnosti poslodavca, pravo na dostojanstvo u radu, pravo radnika s obiteljskim obvezama na jednake mogućnosti i jednak tretman, pravo predstavnika radnika na zaštitu u poduzeću i dodjelu odgovarajućih sredstava, pravo na informacije i konzultacije u postupku kolektivnog otpuštanja, pravo na zaštitu od siromaštva i socijalnog isključenja te pravo na stanovanje. Potrebno je napomenuti da je Poveljom državama potpisnicama ostavljena mogućnost da ulože rezerve, odnosno da ne ratificiraju njene pojedine članke. Bosna i Hercegovina ne smatra se obavezanom po 12 članaka¹⁰².

Imajući u vidu sva navedena prava koja služe za zaštitu ranjivih kategorija stanovništva, ombudsmeni ukazuju na široko polje njihova djelovanja u cilju zaštite tih kategorija.

Tijekom 2015. godine u Instituciji ombudsmana zabilježeno je 698 žalbi koje se odnose na povredu prava iz domene ekonomske, socijalne i kulturne zaštite. Usporedimo li ovaj podatak s 2014. godinom kada su zaprimljene 682 žalbe, evidentno je da se broj obraćanja građana povećao, što ne iznenađuje s obzirom na loše ekonomsko-socijalne prilike u državi.

Ombudsmeni ukazuju da ekonomsko-socijalna prava imaju karakter progresivnih prava. Država u ispunjavanju obveza po ovoj osnovi uživa određeni stupanj diskrecije pri odabiru sredstava za njihovo ispunjenje, ovisno o specifičnim političkim, ekonomskim, socijalnim i kulturnim okolnostima¹⁰³. Većina ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava može se potpuno realizirati samo postupno, što ne mijenja obvezu države da ta prava i realizira¹⁰⁴.

102 Članci: 3., 10., 15., 18., 19., 24., 25., 26., 27., 29. i 31. Europske socijalne povelje

103 Limburška načela o provedbi Međunarodnog sporazuma o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima i smjernice iz Maastrichta o povredi ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava, u čijoj su izradi sudjelovali istaknuti stručnjaci za međunarodno pravo, sastavljeni od Međunarodnoga povjerenstva pravnika, Pravnog fakulteta Sveučilišta Limburg (Maastricht, Nizozemska) 1986. godine.

104 Priručnik OESS-a - *Ljudska prava za socijalne radnike u teoriji i praksi*

2. PRAVO NA RAD

Pravo na rad zajamčeno je Univerzalnom deklaracijom o pravima čovjeka¹⁰⁵, Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima¹⁰⁶ i drugim dokumentima kojima se na sličan način uređuje ovo područje, jamči da svatko ima pravo na rad, slobodan izbor zaposlenja, pravedne i zadovoljavajuće uvjete rada, zaštitu od nezaposlenosti i pravo na jednaku plaću za isti rad.

Rad je izravno povezan s ljudskim dostojanstvom i potrebom pojedinca da radeći sudjeluje u društvenom životu, ali je važno naglasiti da pravna formulacija "pravo na rad" ne podrazumijeva i jamčenje prava na rad. Nezaposlenost je pojava s kojom se u manjoj ili većoj mjeri susreće svaka zemlja svijeta i skoro je nemoguće postići apsolutnu zaposlenost na teritoriju jedne zemlje. **Samim time i pravo na rad treba promatrati u smislu prava na jednak pristup radu**, te da su države potpisnice međunarodnih dokumenata obvezne poduzeti konkretne korake kako bi se to pravo i ostvarilo.

Protekla godina obilježena je intencijom provođenja reforme radnog zakonodavstva. Tijekom 2015. godine usvojeni su novi zakoni o radu Federacije BiH i Republike Srpske, čemu se pristupilo bez vođenja širih javnih konzultacija. Oba zakona usvojena su po hitnom postupku, što je otvorilo pitanje transparentnosti postupka njihovog donošenja¹⁰⁷. Ombudsmeni su svjesni potrebe uređivanja zakonodavstva iz ovoga područja u cilju ispunjavanja uvjeta za članstvo u Europskoj uniji, ali naglašavaju kako se istodobno mora pristupiti jačanju mehanizama kojima se nadzire provođenje reformi, zbog opravdane bojazni da bi moglo doći do značajnih povreda ljudskih prava.

Usporednom analizom zakona o radu Federacije BiH i Republike Srpske može se utvrditi da novi zakoni donose više tehničkih i formalnih unaprjeđenja, ali i par suštinskih promjena koje, s jedne strane, omogućuju veći stupanj zaštite radnika, a s druge daju određenu fleksibilnost poslodavcima pri uređivanju pojedinih radnopravnih pitanja. U biti, oba zakona propisuju ista rješenja. Neke od najbitnijih promjena u novom Zakonu o radu Federacije BiH u odnosu na postojeći su: novi zakon prvi put tretira pitanje mobinga u radnopravnom zakonodavstvu FBiH, produljeno je trajanje ugovora o radu na određeno vrijeme s dvije na tri godine, smanjen je ukupan broj radnih sati koje radnik može raditi, pa je propisan radni tjedan s maksimalnih 48 sati, što je sukladno s mjerodavnim direktivama Europske unije i praksi u regiji, uvedena je mogućnost angažiranja članova uprave bez zasnivanja radnog odnosa, a i kada ove osobe zasnuju radni odnos, za njih ne vrijedi isti stupanj zaštite prava kao što je to slučaj s drugim radnicima. U novom Zakonu o radu Republike Srpske povećan je minimalni broj dana plaćenog godišnjeg odmora s 18 na 20 i uveden je maksimum od 30 radnih dana godišnjeg odmora. Nadalje, u Zakonu o radu Federacije BiH utvrđeno je da se plaća sastoji od osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak i uvećane plaće sukladno zakonu, što je značajna promjena jer se uvodi stimulacija radnika koji bolje, učinkovitije i kvalitetnije obavljaju svoje radne dužnosti. U oba zakona propisano je da se, u slučaju povrede prava iz radnog odnosa, radnik mora prvo obratiti poslodavcu prije podnošenja tužbe, čime bi se trebao smanjiti broj radnih sporova pred nadležnim sudovima, te je propisano trajanje kolektivnih ugovora u maksimalnom razdoblju od tri godine.

105 Članak 23. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka

106 Članak 6. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima

107 Odlukom Ustavnog suda FBiH broj: U-29/15 od 17. 2. 2016. utvrđeno je da je Zakon o radu Federacije BiH donesen suprotno Poslovniku Doma naroda Parlamenta FBiH i Ustavu Federacije BiH te se vraća u fazu predlaganja tog zakona u Domu naroda.

Ombudsmeni ukazuju na potrebu unaprjeđivanja kvalitete i učinkovitosti postojećih institucionalnih mehanizama (inspekcijskih tijela) radi osiguranja zaštite prava po osnovi rada i zaštite na radu.

Najčešći razlozi obraćanja građana ombudsmanima u 2015. godini su: nepravilnosti prilikom provođenja natječajne procedure, neprijavlivanje radnika u zavode/fondove za mirovinsko i invalidsko osiguranje, uključujući i neuplaćivanje doprinosa za mirovinsko, socijalno, zdravstveno i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, neplaćanje prekovremenog rada, nemogućnost izmirenja potraživanja radnika nakon okončanja stečajnih postupaka, nemogućnost izvršenja pravomoćnih sudskih odluka u radnim sporovima (isplate zaostalih plaća i potraživanja, povrat na posao) radi likvidacije poduzeća¹⁰⁸.

PREPORUKA resornim ministarstvima da:

- **zajedno s inspekcijom rada urade analizu potrebnih mjera kojima bi se unaprijedila, odnosno osigurala primjena međunarodnih standarda u pogledu zaštite prava radnika i u zakonodavstvu i u praksi;**
- **ojačaju kapacitete inspekcijskih tijela u cilju zaštite prava na radu i u vezi s radom.**

Primjer: Žalitelj¹⁰⁹ se obratio ombudsmanima ukazujući na zlouporabe odredaba Zakona o radu Federacije BiH jer je za vrijeme radnog odnosa zaključivao s poslodavcem ugovor o radu na određeno vrijeme, po čijem bi isteku radni odnos bio prekidano, a potom ugovor ponovno zaključivao, bez raspisivanja javnog natječaja. Ombudsmeni su uputili Parlamentu FBiH inicijative za izmjenu Zakona o radu Federacije BiH i Zakona o javnim poduzećima Federacije BiH, te predložili izmjenu propisa na način da se sva zapošljavanja u javnom sektoru provode samo po osnovi raspisanog javnog natječaja.¹¹⁰ Nakon upućivanja navedenih inicijativa za izmjenu zakonskih propisa Institucija ombudsmena obaviještena je da je razmotrena inicijativa koja se odnosi na izmjene Zakona o radu Federacije BiH. Međutim, u međuvremenu je stupio na snagu novi Zakon o radu Federacije BiH kojim nisu obuhvaćene izmjene što su ih predložili ombudsmeni. Inicijativa za izmjenu Zakona o javnim poduzećima Federacije BiH¹¹¹ još uvijek je u proceduri i očekuje se odgovor nadležnog tijela.

Primjer: Nekoliko se žalbi¹¹² upućenih ombudsmanima odnosilo na javni natječaj za prijam zaposlenika u radni odnos na radno mjesto stručnog suradnika za zastupanje, regresne poslove i normativnu djelatnost u Zavodu zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona. U tekstu natječaja bili su određeni opći, posebni i poželjni uvjeti. Žaliteljice su navele da su ispunjavale opće i posebne uvjete natječaja, ali su prijave odbačene jer nije dostavljena sva tražena dokumentacija. Naime uvjet iz kategorije "poželjnih" jest *stručno i tehničko znanje elektroničke obrade - CMS sustav upravljanja sudskim predmetima*. **Ombudsmeni su utvrdili da utvrđeni "poželjni" uvjeti mogu biti uzeti u obzir prilikom odabira kandidata koji ispunjavaju opće i posebne uvjete natječaja, ali nikako ne mogu biti eliminatorni.** Preporučeno je poništenje odluke o konačnom imenovanju i donošenje nove odluke, utemeljene isključivo na kriteriju kvalitete kandidata.

108 Broj: Ž-SA-05-210/15

109 Broj: Ž-SA-05-269/14

110 Broj: P-231/14

111 Broj: P-256/14

112 Broj: Ž-BL-04-797/14 (P-75/15 od 28. 2. 2015.) i Ž-SA-04-18/15 (P-29/15 od 4. 2. 2015.)

Primjer: U 2015. godini ombudsmeni su postupali povodom žalbe¹¹³ koja je ukazivala na povredu prava na izbor u znanstvenonastavna zvanja na Univerzitetu u Tuzli jer žalitelj, zbog uništenja matične evidencije uslijed ratnih djelovanja, nije mogao priložiti dokaz o propisanom prosjeku ocjena ostvarenom za vrijeme studija. Žalitelj je priložio izjavu o traženim činjenicama ovjerenu kod javnog bilježnika, što, shodno odredbi članka 4. Zakona o javnim bilježnicima Federacije BiH¹¹⁴, ima snagu dokazne isprave, ali nije prihvaćena. Žalitelj, bez svoje krivnje, nije bio u mogućnosti priložiti traženo uvjerenje, što ga dovodi u neravnopravan položaj u odnosu na osobe koje ispunjavaju formalne uvjete natječaja.

“...za dokaz o ispunjavanju uvjeta može prihvatiti samo rješenje stvarno i mjesno nadležnog suda doneseno u izvanparničnom postupku koje zamjenjuje odgovarajuću ispravu...”¹¹⁵

Ombudsmeni su izdali preporuku Univerzitetu u Tuzli, koja je realizirana u cjelosti: *“...Kako su znanstveno-nastavna/umjetničko-nastavna vijeća fakulteta/akademije ovlašteni predlagatelji za izbor kandidata u znanstvenonastavna zvanja po raspisanim natjecajima, rektor Univerziteta distribuirao je preporuku Institucije ombudsmana dekanima svih fakulteta radi postupanja prema njoj za tekuće natjecajne posupke i za ubuduće. Prema povratnim informacijama s fakulteta, u postupku utvrđivanja prijedloga za izbor kandidata Povjerenstvo za pripremu prijedloga za izbor kandidata i Znanstveno-nastavno vijeće Tehnološkog fakulteta osigurali su pristup izboru u znanstvenonastavna zvanja svim kandidatima pod jednakim uvjetima.”¹¹⁶*

Primjer: Žaliteljica¹¹⁷ se prijavila na natječaj za mjesto stručnog suradnika za predškolsko i osnovno obrazovanje u Ministarstvu obrazovanja, znanosti kulture i sporta Tuzlanskog kantona i nakon provođenja natjecajne procedure ostvarila je najveći broj bodova, a ministrica je na navedeno radno mjesto postavila kandidatkinju koja je ostvarila najmanji broj bodova. Ombudsmeni su uputili preporuku¹¹⁸ Agenciji za državnu službu FBiH da u što kraćem roku izmijeni članak 3. Pravilnika o jedinstvenim kriterijima, pravilima i postupku imenovanja i postavljanja državnih službenika u tijelima državne službe FBiH¹¹⁹ tako da glasi: “Rukovoditelj tijela državne službe uz predhodno pribavljeno mišljenje Agencije postavlja najuspješnijeg kandidata s liste uspješnih kandidata”. Agencija za državnu službu FBiH¹²⁰ obavijestila je Instituciju ombudsmana:

... Imajući u vidu navedenu uputu i nalog, obavještavamo Vas o sljedećem:

Člankom 31. stavak 1. Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 4/12) propisano je: “Državnog službenika postavlja rukovoditelj tijela državne službe uz

113 Broj: Ž-BR-04-149/15 (P-160/15)

114 Zakon o javnim bilježnicima Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, broj 45/02)

115 Zaključak Senata Univerziteta u Tuzli broj: 03-2521-12/15 od 6. 5. 2015.

116 Akt Univerziteta u Tuzli broj: 01-7357-1/15 od 14. 12. 2015.

117 Broj: Ž-SA-04-454/15

118 Broj: P-138/15 od 24. 8. 2015.

119 Članak 3. Pravilnika o jedinstvenim kriterijima, pravilima i postupku imenovanja i postavljanja državnih službenika u tijelima državne službe FBiH glasi: “Rukovoditelj tijela državne službe uz predhodno pribavljeno mišljenje Agencije postavlja kandidata s liste uspješnih kandidata, za kojeg procijeni da će najbolje obavljati poslove radnog mjesta na koje se postavlja sukladno odredbama propisa iz članka 61. Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH”.

120 Akt Agencije za državnu službu FBiH broj: 05-10-1-212/15 od 9. 10. 2015.

prethodno pribavljeno mišljenje Agencije s liste uspješnih kandidata, koji su prošli javni natječaj”.

...Mišljenja smo da je izmjena članka 3. Pravilnika na način kako navodite u preporuci moguća uz prethodnu izmjenu članka 31. stavak 1. Zakona o državnoj službi Federacije BiH.

Shodno navedenom, ombudsmeni su uputili Parlamentu FBiH **inicijativu**¹²¹ **za izmjenu Zakona o državnoj službi Federacije Bosne i Hercegovine**¹²², odnosno za izmjenu članka 31. stavak 1. Zakona o državnoj službi Federacije Bosne i Hercegovine, koji glasi: *“Državnog službenika postavlja rukovoditelj tijela državne službe, uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije, s liste uspješnih kandidata koji su prošli javni natječaj”.* Nije zaprimljen odgovor.

2.1. Pitanje otpremnina u Republici Srpskoj odnosno Federaciji Bosne i Hercegovine

Ombudsmanima se i dalje obraćaju osobe¹²³ koje ispunjavaju uvjete iz članka 143. Zakona o radu Federacije BiH, odnosno članka 152. Zakona o radu Republike Srpske, odnosno članka 182. Pročišćenog teksta Zakona o radu Republike Srpske¹²⁴, a koje su se dana 31. 12. 1991. zatekle u radnom odnosu i u zakonskom roku obratile poslodavcu radi uspostavljanja radnopravnog statusa jer u međuvremenu nisu zasnovale radni odnos kod drugog poslodavca. Rješenjima nadležnih povjerenstava za primjenu članka 143. Zakona o radu Federacije BiH i članka 152. Zakona o radu Republike Srpske, odnosno članka 182. Pročišćenog teksta Zakona o radu Republike Srpske, priznat im je status zaposlenika na čekanju. No, bez obzira na to što je njihovim poslodavcima naloženo da riješe radnopravni status, oni nikada nisu postupili sukladno rješenjima. Kako im je sukladno Zakonu prestao radni odnos, iako imaju pravo na otpremninu, nije im priznato pravo niti im je isplaćena otpremnina.

Ombudsmeni su od Povjerenstva za primjenu članka 143. Zakona o radu Federacije BiH tražili statističke podatke o tome koliko je zahtjeva zaprimljeno, a koliko je i na koji način riješeno. Međutim, podatci nisu dostavljeni¹²⁵.

Povjerenstvo za primjenu članka 182. Zakona o radu Republike Srpske dostavilo je sljedeće informacije¹²⁶:

“...

1. U razdoblju od 16. 11. 2000. do 16. 2. 2001. ovo Ministarstvo zaprimilo je 58.658 zahtjeva osoba za isplatu otpremnina;

121 Broj: P-288/15 od 28. 12. 2015.

122 Zakon o državnoj službi Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 04/12)

123 Broj: Ž-SA-05-358/15 i Ž-BL-04-753/15

124 Zakon o radu Republike Srpske (“Službeni glasnik RS”, broj 55/07)

125 Ombudsmeni su Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike 2012. godine uputili Preporuku broj: P-05/12, kojom su preporučili poduzimanje aktivnosti i mjera kako bi se u Federaciji BiH osigurala institucionalna zaštita i ostvarivanje prava iz članka 143. Zakona o radu. Ombudsmeni nisu zaprimili povratnu informaciju od nadležnih tijela. U konkretnom slučaju, osim što nije ispoštovana preporuka ombudsmana, nije ostvarena ni suradnja s resornim ministarstvom odnosno s Vladom Federacije BiH.

126 Akt Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite RS-a broj: 16-126-95-3/15/BH od 18. 1. 2016.

2. *Zahtjeve za isplatu otpremnina rješava povjerenstvo koje imenuje ministar nadležan za rad, a koje čine predsjednik i četiri člana;*

3. *Od početka rada do 31. 12. 2015. povjerenstvo je riješilo 31.499 zahtjeva, a neriješeno je 27.159 zahtjeva;*

4. *Dinamika rješavanja zahtjeva uvjeovatna je velikim brojem predmeta zaprimljenih u roku od tri mjeseca, u koje jedno povjerenstvo definirano Zakonom o radu objektivno ne može riješiti, iako ima normiran rad;*

5. *Na dinamiku rješavanja zahtjeva utječe i činjenica da je veliki broj zahtjeva nepotpun, što povjerenstvu dodatno otežava rad i produljuje rok za donošenje rješenja jer mora poduzimati brojne radnje na kompletiranju zahtjeva, a što u velikom broju slučajeva traje i po nekoliko mjeseci (većinom su podnositelji raseljene osobe koje žive u inozemstvu);*

6. *Prema evidenciji Ministarstva, na dan 31. 12. 2015. od riješenih zahtjeva isplaćene su otpremnine za 7.254 osoba, a 10.351 osoba čeka na isplatu..."*

PREPORUKA Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite RS-a da:

- **poduzmu potrebne aktivnosti i mjere kako bi se u Federaciji BiH i Republici Srpskoj osiguralo ostvarivanje prava iz članka 143. Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno članka 182. Pročišćenog teksta Zakona o radu Republike Srpske.**

2.2. Upravni i nadzorni odbori

Ombudsmeni ukazuju na *potrebu preispitivanja opravdanosti postojanja upravnih i nadzornih odbora u javnim ustanovama*. Ovo je stajalište ombudsmana utemeljeno na sve izraženijoj praksi da se prilikom imenovanja upravljačkih tijela javnih ustanova ne poštuje načelo "zakonitosti" i da se za financiranje ovih tijela izdvajaju znatna financijska sredstva. U vezi s tim su ombudsmeni uputili Parlamentarnoj skupštini BiH, Parlamentu Federacije BiH, Narodnoj skupštini Republike Srpske i Skupštini Brčko Distrikta BiH inicijativu za preispitivanje opravdanosti postojanja upravnih i nadzornih odbora u javnim ustanovama¹²⁷.

Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima BiH, Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske ombudsmanima je dana ovlast za nezavisno praćenje primjene načela vladavine prava u ovome području. Ombudsmeni su, postupajući u predmetima koji se odnose na vladina i ministarska imenovanja, uočili kako se promjene u strukturama vlasti automatski reflektiraju na promjenu upravljačke strukture u reguliranim organima. Visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini je nametanjem zakona imao intenciju ukloniti praksu imenovanja osoba za članove upravnih i nadzornih odbora u javnim poduzećima i ustanovama te državnim tijelima bez odgovarajućih kvalifikacija, kao i osoba u sukobu interesa, što stvara preduvjete za razvijanje korup-

¹²⁷ Na temelju odredaba članka 32. stavak 4. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine

tivnih radnji i dovodi do brojnih afera prilikom imenovanja nekompetentnih ljudi po stranačkoj liniji. U takvom je ozračju uloga upravnih ili nadzornih odbora izgubila smisao, a stječe se dojam da je opis njihova posla samo saslušavanje izvešća rukovodećih organa.

PREPORUKA:

- **zakonodavnim tijelima na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini da preispitaju opravdanost postojanja upravnih i nadzornih odbora u javnim ustanovama.**

Primjer: Prigovor¹²⁸ žalitelja odnosio se na proceduru izbora i imenovanja Nadzornog odbora JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica prema *Oglasu za izbor kandidata za članove Nadzornog odbora JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica* od 17. 12. 2014., za koju su podnositelji prigovora smatrali da nije provedena uz puno poštivanje načela utvrđenih *Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine*¹²⁹. Nakon što su proveli istražni postupak, ombudsmeni su utvrdili da je nejasno: na koji je način povjerenstvo za izbor formiralo rang-listu kandidata budući da kandidati nisu bodovani, na osnovi kojih je kriterija proveden izbor i na koji je način utvrđeno ispunjavaju li kandidati posebne uvjete iz oglasa, među ostalima, da posjeduju znanje iz područja rada i organizacije komunalnih poduzeća.

Ombudsmeni su uputili preporuku¹³⁰ Gradu Zenici da poništi Rješenje o imenovanju Nadzornog odbora JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica i poduzme potrebne mjere kojima će se osigurati imenovanje uz puno poštivanje postupka i načela utvrđenih *Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH*.

Gradonačelnik Grada Zenice u izjašnjenju¹³¹ o preporuci naveo je:

...Rang-lista kandidata od strane gradonačelnika stvar je diskrecijskog prava povjerenstva, s tim što gradonačelnik može odlučiti i drukčije, a u toj situaciji daje dodatno obrazloženje. In concreto, povjerenstvo je provelo transparentnu proceduru i unutar svoga diskrecijskog prava utvrdilo rang-listu kandidata koji su ušli u uži izbor. Nema povrede propisa niti prava sudionika natječaja. Među većim brojem uspješnih kandidata uvijek postoji razlog da se oni koji nisu odabrani žale na odluku o izboru...

Dakle, ne postoje opravdani razlozi za poništaj Rješenja o imenovanju Nadzornog odbora JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica..."

3. PRAVO ŽENA NA PORODILJNU NAKNADU

Institucija ombudsmana je u 2014. godini, na inicijativu Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH¹³², pristupila izradi Posebnog izvješća o stanju zaštite majke i materinstva za potrebe Vlade i Parlamenta Federacije BiH. Nakon prikupljanja potrebnog materijala i njegove analize, u listopadu 2015. godine objavljeno je Posebno izvješće.

128 Broj: Ž-SA-05-211/15 i Ž-SA-05-212/15

129 "Službene novine FBiH", br. 12/03, 34/03 i 65/13

130 Broj: P-182/15

131 Akt gradonačelnika Grada Zenice broj: 02-14-3598/15 od 16. 9. 2015.

132 Inicijativa Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH broj: 01-02-507/ od 30. travnja 2014.

U Izvješću je konstatirano stanje zaštite materинства s financijskog aspekta - porodiljnih naknada u Federaciji BiH, a nadležnima su upućene preporuke o optimalnom rješenju i preporuke za moguća financijska rješenja porodiljnih naknada i dječjeg doplatka.

Analizirajući iznose utvrđene kantonalnim propisima, ombudsmeni su u Posebnom izvješću sa zabrinutošću konstatirali da su kantoni u Federaciji BiH različito pristupili utvrđivanju iznosa naknada za vrijeme trajanja porodiljnog dopusta. U vezi s tim su ombudsmeni zaključili da, iako su moguća različita rješenja u skladu s Ustavom Federacije BiH i ustavima kantona zbog podijeljene nadležnosti za utvrđivanje različite razine naknada, sadašnja rješenja ne osiguravaju dosljednu primjenu načela jednakosti pred zakonom, a posebno u onim kantonima u kojima nije osiguran minimalan standard prema kojem porodiljna naknada iznosi 66 % (dvije trećine) prethodnih primanja žene¹³³.

Ombudsmeni su utvrdili da prava propisana Zakonom o radu Federacije Bosne i Hercegovine¹³⁴ u velikoj mjeri osiguravaju primjenu međunarodnih standarda ljudskih prava u području zaštite majke i materинства. Međutim, ombudsmeni pozivaju nadležne da:

- usuglase dio Zakona o radu na način da uredi pravo na porodiljni dopust kao isključivo pravo majke, a roditeljsko pravo kao pravo oba roditelja;
- Vladu Federacije BiH i kantonalne vlade da ispituju opravdanost rješenja prema kojem se naknada isplaćuje iz kantonalnih proračuna, s obzirom na to da je pravo naknade umjesto plaće za vrijeme trajanja porodiljnog dopusta pravo koje proizlazi iz radnog odnosa i ne bi trebalo biti vezano za priljev sredstava u proračun;
- kantoni u kojima nije osiguran minimalan standard u pogledu iznosa naknade za vrijeme trajanja porodiljnog dopusta od 66 % od ostvarene plaće trebaju osigurati dosljednu primjenu načela jednakosti pred zakonom.

4. PRAVO NA MIROVINU

Žalbe građana zaprimljene u 2015. godini odnosile su se, kao i prethodnih godina, na duljinu postupaka nakon podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na mirovinu, postupanje drugostupanjskog tijela, odnosno neodlučivanje u rokovima o žalbama na rješenja prvostupanjskog tijela, kao i na nepravilnosti prilikom obračuna visine mirovine¹³⁵. Ombudsmeni konstatiraju da u najvećem broju slučajeva već nakon prvog obračanja žalitelja ombudsmanima odgovorno tijelo primjereno postupa i donosi odluku povodom žaliteljeva zahtjeva.

Stalan problem su spore procedure uvođenja u pravo, posebno ako je žalitelj ostvario radni staž u drugim zemljama¹³⁶. Konkretno je riječ o određivanju razmjernoga dijela mirovine koji pada na teret različitih nositelja osiguranja sukladno sporazumima o socijalnom osiguranju koje je Bosna i Hercegovina potpisala s drugim zemljama. Iako u konkretnim slučajevima postoji obveza međusobne službene suradnje fondova/zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje, postupci mogu dulje trajati što ovisi

133 Konvencija o zaštiti materинства Međunarodne organizacije rada iz 2000. godine, broj 183

134 Zakono o radu Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03)

135 Broj: Ž-BL-04-579/14 (P-66/15), Ž-BL-05-536/15, Ž-BL-04-685/15 i Ž-BR-04-76/15

136 Broj: Ž-SA-05-609/15, Ž-SA-04-58/14, Ž-BL-05-536/15, Ž-BL-04-685/15 i Ž-BR-04-76/15

o složenosti prikupljanja dokumentacije na temelju koje se utvrđuju radni staž i uplaćeni doprinosi. U radu na ovim žalbama Institucija ombudsmana ostvarila je zavidnu razinu suradnje s ombudsmanima iz zemalja regije koja je rezultirala uspješnim okončanjem predmeta.

Ombudsmani su zaprimili nekoliko žalbi¹³⁷ koje se odnose na nejednak tretman bračnih i izvanbračnih partnera po pitanju ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu sukladno odredbama Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH¹³⁸.

Prema odredbama Obiteljskog zakona Federacije BiH i Zakona o nasljeđivanju Federacije BiH, bračni i izvanbračni partneri imaju jednaka prava, a što je rezultat usuglašavanja predmetnih zakona s međunarodnim standardima i Zakonom o ravnopravnosti spolova Federacije BiH. Ombudsmani smatraju da bi Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH trebao pratiti tijekove društvenog razvitka i napretka te osigurati ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu za izvanbračnog partnera. Prema statističkim pokazateljima Agencije za statistiku BiH¹³⁹, žene su u većem postotku nezaposlene u odnosu na muškarce, na osnovi čega se može zaključiti i da će češće biti nositelji ovog prava. Način na koji je sporno pitanje trenutačno uređeno dovodi žene u nepovoljan položaj i predstavlja posrednu diskriminaciju po osnovi spola.

Ombudsmani su svjesni da je u određenim pravnim situacijama postupak dokazivanja izvanbračne zajednice kompliciran i zahtjevan, međutim ukoliko stranke dokažu kontinuitet trajanja zajednice koja je ustvari faktička, a ne formalna, pretpostavka za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu ne treba biti upitna.

Ombudsmani su uputili Parlamentu FBiH, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, Federalnom zavodu za mirovinsko i invalidsko osiguranje inicijativu¹⁴⁰ za dopunu članka 60. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH.

Federalno ministarstva rada i socijalne politike¹⁴¹ dostavilo je Instituciji ombudsmana obavijest da je: *"...izradilo Prijedlog izjašnjenja u vezi s navedenom inicijativom i istoga dana 6. 10. 2015. ga dostavilo Vladi FBiH, koja će Prijedlog izjašnjenja razmatrati na 27. sjednici planiranoj za 15. 10.2015.godine."*

Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje uputio je akt Instituciji ombudsmana¹⁴² u kojem je navedeno:

137 Broj: Ž-SA-06-252/15 i Ž-SA-04-258/15

138 Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 29/98, 49/00, 32/01, 29/03, 73/05, 59/06 i 4/09)

139 "Žene i muškarci u Bosni i Hercegovini", Agencija za statistiku BiH, Sarajevo 2013, str. 31 i 32

140 Broj: P-134/15 od 29. 6. 2015.

141 Akt broj: 04-02/01-1662/15 od 13. 10. 2015.

142 Akt broj: FZ1-05-7-992/15 od 20. 7. 2015.

“...Smatramo da u navedenoj inicijativi nema istaknutih pravno činjeničnih razloga za ovakvu dopunu Zakona o MIO.

Naime, izjednačavanje bračnih i izvanbračnih partnera u imovinskim pravima ne znači da ih treba izjednačavati i u ostalim područjima zakonodavstva.

U sustavu mirovinskog i invalidskog osiguranja nikada izvanbračni partner nije bio član obitelji niti je mogao ostvarivati pravo na obiteljsku mirovinu.

To je i bilo zakonski opravdano, a i u skladu s Europskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava.

U svojoj inicijativi, u više se navrata pozivate na Zakon o zabrani diskriminacije te na Zakon o ravnopravnosti spolova, a imajući u vidu problematiku koju želite izmijeniti ovom inicijativom, smatramo da je pozivanje na ove zakone nepotrebno, jer se u konkretnom slučaju ne radi o diskriminaciji nego o zakonom reguliranom pravu na obiteljsku mirovinu članovima obitelji, koji uz ispunjavanje ostalih zakonskih uvjeta mogu ostvariti to pravo.

...smatramo da pravni propisi koji ne poznaju ozvanbračnog partnera kao člana obitelji koji bi mogao ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu ne dovodi do neposredne ili posredne diskriminacije niti po jednoj osnovi koju ste Vi naveli u svojoj inicijativi...”

PREPORUKA: Parlamentu FBiH, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, Federalnom zavodu za mirovinsko i invalidsko osiguranje, Narodnoj skupštini RS-a, Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite RS-a, Fondu za penzijsko-invalidsko osiguranje RS-a, Skupštini i Vladi Brčko Distrikta BiH da:

- **pristupe dopunama pozitivnih zakonskih propisa koji će izvanbračnim partnerima osigurati jednaka prava po osnovi mirovinsko-invalidske zaštite, kao što je to učinjeno za bračne partnere.**

U izvještajnom razdoblju ombudsmani su zaprimili žalbu¹⁴³ koja se odnosila na pitanje statusa 14 dobitnika “Zlatne policijske zvijezde” s područja Zeničko-dobojskog i Unsko-sanskog kantona, a koji nisu u evidenciji dobitnika ratnih priznanja Federalnog ministarstva unutarnjih poslova. Žalitelj je naveo da mu je Rješenjem Kantonalne administrativne službe u Sarajevu obustavljena isplata starosne mirovine priznate Privremenim rješenjem Kantonalne administrativne službe u Zenici nakon revizije Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata, Skupine za pitanja evidencije iz područja vojne obveze Zenica. Obustavi isplate mirovine prethodio je nalaz Revizorskog tima, koji je utvrdio da žalitelj nije dobitnik priznanja – odličja “Zlatna policijska zvijezda”.

Ombudsmani su uputili preporuku¹⁴⁴ Federalnom ministarstvu za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata i Federalnom ministarstvu unutarnjih poslova da riješe pitanje statusa 14 dobitnika “Zlatne policijske zvijezde”.

143 Broj: Ž-SA-04-62/15

144 Broj: P-37/15 od 21. 4. 2015. godine

Federalno ministarstvo unutarnjih poslova¹⁴⁵ istaknulo je: *“... obavještavamo Vas da će Federalno ministarstvo unutarnjih poslova, ukoliko dobitnici priznanja s područja Zeničko-dobojskog i Unsko-sanskog kantona ili članovi njihovih obitelji ili tijela uprave i druga tijela koja rješavaju određena prava ili dužnosti za dobitnika ratnog priznanja podnesu zahtjev za izdavanje uvjerenja dobitnika ratnog priznanja Ministarstva unutarnjih poslova koja su predviđena člankom 9. Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odličja i članova njihovih obitelji (“Službene novine FBiH”, br. 70/05, 61/06 i 9/10), riješiti predmetne zahtjeve na način, pod uvjetima i po postupku predviđenim Pravilnikom o uvjetima, postupku i osnovi za izdavanje uvjerenja dobitnicima ratnih priznanja Ministarstva unutarnjih poslova (“Službene novine FBiH”, broj 80/11) i drugim važećim propisima kojima se regulira predmetno pitanje.”*

5. PRAVO NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

Europskom socijalnom poveljom (Revidiranom) utvrđeno je pravo na zdravstvenu zaštitu¹⁴⁶. Pitanje zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini uređeno je na iznimno složen način, na razini entiteta FBiH¹⁴⁷ odnosno kantona te Republike Srpske¹⁴⁸ i Brčko Distrikta BiH¹⁴⁹, što zbog funkcionalne i zakonske neusklađenosti u velikoj mjeri otežava ostvarivanje prava građana iz područja zdravstvene zaštite.

Tijekom 2015. godine registrirane su 34 žalbe koje se tiču povreda prava na zdravstvenu zaštitu, što je za 41,38 % manje u odnosu na 2014. godinu.

Zaprimljene žalbe odnosile su se na ostvarivanje prava na zdravstveno osiguranje, plaćanje participacije, kvalitetu ostvarivanja zdravstvene zaštite i neprofesionalno ophođenje liječnika prema pacijentima¹⁵⁰.

Primjer: Ombudsmeni su po službenoj dužnosti otvorili istragu¹⁵¹ na temelju saznanja o povredi prava žena, pacijentica oboljelih od raka dojke u Bosni i Hercegovini, vezano uz nedostatak citostatika *Femara*, a taj problem se najčešće javlja krajem i početkom svake godine kada su pacijentice prisiljene kupovati lijek po veoma visokim cijenama u ljekarnama.

Istražni postupak¹⁵² ukazao je na brojne slabosti vezane uz nabavu i dostupnost lijekova koji, suglasno odredbama Odluke o Listi lijekova, pripadaju listi lijekova Fonda solidarnosti FBiH i financiraju se sredstvima navedenog fonda. Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH nabavlja na-

145 Akt Federalnog ministarstva unutarnjih poslova broj: 01-07-07/1-49-1-360/15 od 15. 6. 2015.

146 Članak 11. Europske socijalne povelje: *“S ciljem osiguranja djelotvornog korištenja prava na zaštitu zdravlja, zemlje potpisnice preuzimaju obavezu da, bilo izravno ili u suradnji s javnim ili privatnim organizacijama, poduzmu odgovarajuće mjere predviđene da, među ostalim: u najvećoj mjeri uklone slučajeve lošeg zdravlja, predvide savjetodavne ili obrazovne mogućnosti za promicanje zdravlja i poticanja individualne odgovornosti u pitanjima zdravlja, spriječe, u najvećoj mogućoj mjeri, epidemije, endemične i druge bolesti, kao i nezgode”*.

147 Zakon o zdravstvenoj zaštiti (“Službene novine FBiH”, broj 46/10) i Zakon o zdravstvenom osiguranju (“Službene novine FBiH”, br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11)

148 Zakon o zdravstvenoj zaštiti (“Službeni glasnik RS”, broj 106/09) i Zakon o zdravstvenom osiguranju (“Službeni glasnik RS”, br. 18/99, 70/01, 51/01, 17/08, 1/09 i 106/09)

149 Zakon o zdravstvenoj zaštiti (“Službeni glasnik BDBiH”, broj 38/11) i Zakon o zdravstvenom osiguranju Brčko Distrikta BiH (“Službeni glasnik BDBiH”, br. 1/02, 7/02, 19/07, 2/08 i 34/08)

150 Broj: Ž-SA-04-954/15, Ž-LI-120/15, Ž-BL-04-354/15 i Ž-BL02-118/15

151 Broj: Ž-MO-04-61/15

152 Akt Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH broj: 01/I-VII-03-3-861-1/15 od 7. 4. 2015.

vedene lijekove putem javnih nabava. I pored pravovremeno provedenog postupka javnih nabava i zaključivanja ugovora, tijekom njihove provedbe dolazi do određenih problema¹⁵³ u isporuci prema uvjetima ugovora, a na koje Zavod nema izravan utjecaj.

Ombudsmeni su izdali preporuku¹⁵⁴ Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH da osigura pravo na citostatike koji se financiraju sredstvima Federalnog fonda solidarnosti osobama oboljelim od raka dojke, te da ubuduće planski i pravovremeno zaključuje ugovore o isporuci citostatika kako ne bi došlo do njihovog nedostatka u određenom dijelu godine.

Sljedeći problem jesu lijekovi koji nisu registrirani niti dostupni u BiH, a odobreni su od Svjetske zdravstvene organizacije. To su uglavnom lijekovi druge, treće i četvrte generacije za liječenje multipla skleroze i, prema navodima građana¹⁵⁵, riječ je o terapiji koja bi bitno usporila tijek bolesti. Godišnja potrošnja navedenih lijekova relativno je mala, što dovodi do nezainteresiranosti dobavljača za njihovu nabavu¹⁵⁶.

Kako je već rečeno, građani često u neposrednim razgovorima, ali i putem žalbi, ukazuju na nisku razinu usluga zdravstvene zaštite, njezinu lošu kvalitetu te na neprofesionalan odnos liječnika prema pacijentima.

Primjer: Na Javnoj raspravi o pravima žena u Bosanskom Grahovu¹⁵⁷ kao poseban problem s kojim se susreću žene na tome prostoru navedeno je nepostojanje specijalista ginekologa u toj općini. Ombudsmeni su uputili preporuku¹⁵⁸ Vladi Kantona 10 da razmotri poduzimanje mjera iz svoje nadležnosti usmjerenih ka podizanju razine zdravstvene zaštite na području općine Bosansko Grahovo. Nije zaprimljeno izjašnjenje o preporuci i ombudsmeni će nastaviti pratiti njezinu realizaciju.

Primjer: Žalitelj se obratio ombudsmanima jer je jedanaest mjeseci čekao na operaciju na Klinici za ortopediju i traumatologiju Javne zdravstvene ustanove Univerzitetski klinički centar Tuzla. Iako je bio u veoma teškom zdravstvenom stanju, nije bilo moguće obaviti operativni zahvat jer su nedostajali odgovarajući implantati. Ombudsmeni su izdali preporuku Ministarstvu zdravstva Tuzlanskog kantona i Zavodu zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona da poduzmu sve potrebne mjere za nabavu potrebnih implantata. Dana 18. 11. 2015. žalitelj je dostavio obavijest da je potrebna operacija obavljena zahvaljujući aktivnosti ombudsmana¹⁵⁹.

Ombudsmeni BiH naglašavaju problem pitanja zdravstvenog osiguranja osoba koje su ostvarile mirovinu u Bosni i Hercegovini, a trenutačno žive u inozemstvu.

153 Prestanak proizvodnje lijeka/citostatika, nezainteresiranost dobavljača i proizvođača zbog malih količina – malo tržište, zastoji u isporuci, nemogućnost pribavljanja potrebnih dozvola za uvoz, nedostatak nalaza o kontroli kvalitete prve i svake serije koje su obvezni osigurati proizvođač i ugovorni dobavljač, nepravovremene aktivnosti ugovornih veleprodgerija/dobavljača na procedurama uvoza lijekova i kašnjenja u predaji uzoraka za kontrolu kvalitete i dr.

154 Broj: P-136/15

155 Broj: Ž-BL-02-766/15

156 Pravne propise o stavljanju lijekova u promet čine: Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Pravilnik o uvjetima za uvoz lijekova koji nemaju dozvolu za stavljanje u promet u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 23/11) i Pravilnik o postupku i načinu davanja dozvole za stavljanje lijeka u promet ("Službeni glasnik BiH", broj 75/11)

157 Održana dana 5. 2. 2015., u organizaciji Zaklade "CURE". Više informacija o tome na internetskoj stranici: www.fondacijacure.org

158 Broj: Ž-SA-04-987/14 (P-104/15 od 11. 5. 2015.)

159 Broj: Ž-BL-04-211/15 (P-167/15 od 17. 8. 2015.)

Primjer: Žaliteljica¹⁶⁰ je živjela u Banjoj Luci do 1993. godine i ostvaruje pravo na invalidsku mirovinu iz Zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje Federacije BiH. Dvadeset i dvije godine živi u Republici Hrvatskoj, a Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje u Omišu obavijestio ju je službenim putem da je Fond zdravstvenog osiguranja RS-a u Banjoj Luci zatražio da osigura pravo žaliteljice na zdravstveno osiguranje, međutim zahtjev je odbijen. Iz dostavljenih izjašnjenja¹⁶¹ ombudsmani su zaključili da je problem pitanja zdravstvenog osiguranja za osobe koje su ostvarile mirovinu u Bosni i Hercegovini, a trenutačno žive u inozemstvu poznat tijelima vlasti Bosne i Hercegovine, te da su poduzimane određene aktivnosti kako bi se ovo pitanje riješilo. Ombudsmani su u preporuci¹⁶² zauzeli stav da složenost ovog problema u pogledu nadležnosti ili odbijanja nadležnosti različitih tijela vlasti Bosne i Hercegovine ne treba imati za posljedicu nemogućnost ostvarivanja prava nego da vlasti trebaju poduzeti nužne aktivnosti i mjere kako bi se ovo pitanje nadišlo i riješilo u korist žalitelja. Preporučeno je Ministarstvu civilnih poslova BiH, Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, Fondu za zdravstveno osiguranje RS-a, Federalnom ministarstvu zdravstva i Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite RS-a da poduzmu aktivnosti i mjere iz svojih nadležnosti u cilju pronalaženja odgovarajućih rješenja i omogućavanja ostvarivanja zdravstvene zaštite umirovljenicima iz Federacije BiH koji su radni staž i prebivalište imali na području Republike Srpske, a koji su se preselili na područje Republike Hrvatske odnosno Republike Srbije. Nije zaprimljen odgovor na preporuku.

6. SOCIJALNA ZAŠTITA

Sustav socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini uređen je na entitetskoj razini¹⁶³ i razini Brčko Distrikta BiH¹⁶⁴. Područje socijalne politike u Federaciji BiH u nadležnosti je Federacije BiH i kantona, dok u Republici Srpskoj općine provode socijalnu politiku i ispunjavaju obveze prema korisnicima, što u znatnoj mjeri utječe na ostvarivanje ovih prava.

Zaprimljene žalbe odnose se na ostvarivanje prava na mirovinu, prava na invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe i ostvarivanje prava na novčanu potporu.

6.1. Jednokratna novčana potpora

Institut jednokratne novčane potpore uspostavljen je u cilju pomoći pojedincu ili obitelji u cjelini koji su se, uslijed posebnih zakonom predviđenih okolnosti, našli u stanju teške materijalne situacije, a koju nisu u mogućnosti sami prevladati. Navedeno davanje isplaćuje se iz općinskog proračuna, a

160 Broj: Ž-SA-04-728/15 i Ž-SA-04-1010/14

161 Akti: Ministarstva civilnih poslova BiH broj: 07-12-1973-ATO/14 od 27. 11. 2014., Fonda zdravstvenog osiguranja RS-a broj: 05/2/011-80-152/14 od 6. 11. 2014., Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH broj: 01/II-04-4-2763-1/14 od 5. 11. 2014., Ministarstva civilnih poslova BiH broj: 07-12-1911-ATO/15 od 12. 11. 2015., Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH broj: 01/II-04-3-19602/15 od 12. 10. 2015., i Fonda zdravstvenog osiguranja RS-a broj: 05/2/011-80-183/15 od 22. 9. 2015.

162 Broj: P-275/15 od 16. 12. 2015.

163 Zakon o načelima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i obitelji s djecom ("Službene novine FBiH", br. 36/99, 54/04, 39/26 i 14/09), Zakon o pravima branitelja i članovima njihovih obitelji ("Službene novine FBiH", br. 33/04 i 56/05), Zakon o socijalnoj zaštiti ("Službeni glasnik RS", broj 05/12), Zakon o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno-otadžbinskog rata ("Službeni glasnik RS", br. 46/04, 53/04, 20/07 i 59/08) i Zakon o zaštiti civilnih žrtava rata ("Službeni glasnik RS", br. 25/93, 32/94, 37/07, 60/07 i 24/10)

164 Zakon o socijalnoj zaštiti ("Službeni glasnik BDBiH", br. 1/03, 4/04, 19/07 i 02/08) i Zakon o zaštiti mentalno oboljelih osoba ("Službeni glasnik BDBiH", broj 12/06)

na zahtjev stranke. Građani se obraćaju ombudsmanima zbog toga što nadležne općinske službe nisu udovoljile njihovim zahtjevima, zatim žalbama na utvrđeni iznos jednokratne novčane potpore, ali i građani čiji su zahtjevi neosnovani¹⁶⁵.

Primjer: Ombudsmanima se obratila žaliteljica¹⁶⁶ čiji je zahtjev za odobravanje jednokratne novčane potpore odbila Javna ustanova Centar za socijalni rad u Glamoču iz razloga što suprug žaliteljice prima invalidninu u iznosu od 386,00 KM i mirovinu od oko 300,00 KM. Međutim, u razdoblju dok suprug nije ostvario navedena prava ona je više puta dobivala traženu pomoć.

6.2. Socijalno stanovanje

Socijalno stanovanje¹⁶⁷ je institut pomoću kojeg društvo pomaže osiguranje prihvatljivog načina stanovanja građanima koji iz socijalnih, ekonomskih i drugih razloga nisu u stanju samostalno riješiti svoje stambeno pitanje, a s ciljem osiguranja minimalnih uvjeta za život dostojan čovjeka.

Ombudsmani zapažaju da u Bosni i Hercegovini nema sustavnog pristupa rješavanju ovoga problema. U Federaciji BiH stambena politika u isključivoj je nadležnosti kantona, dok je Republici Srpskoj ona u nadležnosti Ministarstvu zdravlja i socijalne politike, ali proces dodjele socijalnih stanova na korištenje funkcionira na razini lokalnih zajednica (općina).

Za pozitivan primjer ombudsmani ističu pristup Bosansko-podrinjskog i Zeničko-dobojskog kantona koji su usvojili *zakone o neprofitnom-socijalnom stanovanju*¹⁶⁸ i na taj način odredili i utvrdili uvjete za održivi razvoj neprofitnog-socijalnog stanovanja, način osiguranja i korištenja sredstava za razvoj neprofitnog stanovanja te način dodjele i korištenja stambenih jedinica, što postupak dodjele socijalnih stanova na korištenje građanima čini transparentnijim.

PREPORUKA Narodnoj skupštini i Vladi RS-a, skupštinama i vladama kantona i Skupštini i Vladi Brčko Distrikta BiH:

- **da poduzmu aktivnosti koje će rezultirati donošenjem zakona o neprofitnom stanovanju.**

Primjer: Žaliteljica¹⁶⁹ navodi da s obitelji koristi stan namijenjen za socijalno stanovanje, da je majka djeteta s posebnim potrebama te da njezinog sina svakodnevno šikaniraju ostali stanari u navedenoj zgradi, korisnici objekata socijalnog stanovanja, zbog čega se imenovana obraćala zahtjevom za pomoć Gradu Zenici. Navodi da je nezadovoljna kvadraturom dodijeljenog stana jer on ne ispunjava sve potrebe njezine obitelji, dok osobe koje šikaniraju njezinog sina žive same u objektu iste veličine.

165 Broj: Ž-BR-04-258/15

166 Broj: Ž-LI-04-353/15

167 Članak 31. (Pravo na stanovanje) Europske socijalne povelje (Revidirane): *“S ciljem osiguranja djelotvornog korištenja prava na stanovanje, zemlje potpisnice preuzimaju obvezu poduzimanja mjera osmišljenih da: promiču pristup stanovanju primjerenog standarda, spriječe i smanje stanje beskućnosti, s ciljem njegovog postupnog uklanjanja, da učine cijenu stanovanja dostupnom onima koji ne raspolažu odgovarajućim resursima”.*

168 Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na redoitoj 25. sjednici, održanoj 29. 7. 2013.

169 Broj: Ž-SA-05-470/15

Ombudsmeni su zaprimili žalbu¹⁷⁰ osobe iz istog stambenog objekta (zgrade) na postupanje Službe za opću upravu i stambene poslove Grada Zenica, u kojoj je istaknuto da je Zaključkom o dozvoli izvršenja, broj: 03-23-19146/15 od 24. 11. 2015., određeno da mora iseliti iz stambene jedinice i staviti je na raspolaganje Gradu Zenici, s obzirom na to da stan ne koristi u skladu s odlukom o kućnom redu.

Ombudsmeni su obaviješteni¹⁷¹ da je svim stanarima spornog objekta upućena obavijest, upozorenje, da su dužni pridržavati se odluke o kućnom redu.

Tijekom 2015. godine ombudsmeni su zaprimili više žalbi¹⁷² s područja Grada Tuzla, u kojima se navodi da je za vrijeme poplava 2014. godine došlo do oštećenja stambenih objekata, a nadležna tijela nisu osigurala odgovarajući smještaj i pravedan novčani iznos za sanaciju oštećenih objekata.

Institucija ombudsmana zaprimila je akt¹⁷³ u kojem se navodi:

“Uvidom u evidenciju pruženih pomoći koja se vodi u ovoj Službi utvrđeno je da je imenovanom dodijeljena novčana potpora u visini od 6760,00 KM, a prema uvjetima utvrđenim Pravilikom o kriterijima i postupku odabira korisnika Europskog programa za opravak od poplava na području Grada Tuzla (“Službeni glasnik GT”, broj 2/14”), od čega je imenovanome isplaćeno na račun 80 % od dodijeljenog iznosa, a ostatak će biti uplaćen nakon što opravda utrošak već isplaćenih sredstava.

...je također dodijeljen plac u vlasništvo za gradnju kuće koju će, u suradnji s Gradom Tuzla, financirati međunarodna organizacija UNDP, projekt je u tijeku.

Imenovanome je na ime plaćanja stanarine dodijeljen i iznos od 1.000 KM.

Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica je ... dodijelilo donaciju u građevinskom materijalu...”

Iz navedenih primjera proizlazi da su nadležna tijela poduzela potrebne mjere prema svojim mogućnostima i da je u pitanju nezadovoljstvo žalitelja zbog načina realizacije.

6.3. Pristup socijalnoj zaštiti

Institucija ombudsmana je tijekom 2015. godine registrirala predmet iz kojeg proizlazi da strani državljani u Bosni i Hercegovini nemaju pristup socijalnoj zaštiti, a što je u suprotnosti s člankom 13. Europske socijalne povelje (Revidirane) *Pravo na socijalnu i medicinsku pomoć*, čiji stavak 4. glasi: **“primijeni odredbe navedene u stavcima 1., 2. i 3. ovoga članka na svoje državljane, kao i na državljane drugih zemalja potpisnica koji zakonito borave na njenom teritoriju....”**

Primjer: Žalitelj¹⁷⁴ se obratio ombudsmanima zbog nemogućnosti ostvarivanja prava na osobnu invalidninu i dodatak za pomoć i njegu druge osobe za svoje maloljetno dijete s utvrđenim 100 %-tnim invaliditetom¹⁷⁵, a sukladno Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji

170 Broj: Ž-SA-05-1121/15

171 Akt broj: 03-23-16942/15 od 3. 9. 2015. i akt broj: 03-23-19146/15 od 14. 12. 2015.

172 Broj: Ž-BR-04-247/15, Ž-BR-04-65/15 i Ž-BR-04-205/15

173 Akt Grada Tuzla broj: 10-23-PS-S1/2015 od 23. 9. 2015.

174 Broj: Ž-SA-02-215/14

175 Maloljetno dijete Nalazom, ocjenom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, broj: NI-PL-P-SA-7084/13 od 19. 12. 2013., proglašeno je osobom s invaliditetom s oštećenjem organizma u visini od 100 % I. skupine.

s djecom Kantona Sarajevo¹⁷⁶. Kantonalni centar za socijalni rad Kantona Sarajevo rješenjem je odbio zahtjev žalitelja zbog neispunjavanja zakonom propisanih uvjeta u pogledu pripadnosti državljanstvu Bosne i Hercegovine.

Ombudsmani su Kantonalni centar za socijalni rad¹⁷⁷ i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike¹⁷⁸ informirali da je člankom 7. *Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom Federacije Bosne i Hercegovine*¹⁷⁹ propisano **da prava po osnovi toga zakona ne ostvaruju osobe koje nisu državljani Bosne i Hercegovine**, zbog čega je žalitelj upućen da zahtjevom pokrene postupak za ostvarivanje predmetnih prava prema važećem kantonalnom zakonu. Međutim, i člankom 6. *Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom Kantona Sarajevo* propisano je da je za ostvarivanje prava prema tom zakonu, pored prebivališta, potrebno imati državljanstvo Bosne i Hercegovine.

Ombudsmani su izdali preporuku¹⁸⁰ Vladi i Skupštini Kantona Sarajevo da razmotri mogućnost izmjene članka 6. *Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom Kantona Sarajevo*, i to u smislu utvrđivanja pod kojim uvjetima stranci s odobrenim stalnim/privremenim boravkom u Bosni i Hercegovini mogu ostvariti prava iz područja socijalne zaštite; Vladi i Parlamentu FBiH da razmotri mogućnost izmjene članka 7. *Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom Federacije BiH*, i to u smislu utvrđivanja pod kojim uvjetima stranci s odobrenim stalnim/privremenim boravkom u Bosni i Hercegovini mogu ostvariti prava iz područja socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom.

Ombudsmani su zaprimili pismeni akt u kojem se navodi¹⁸¹: “...Ponovno ističemo da je člankom 7. stavak 4. *Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom*¹⁸² propisano da prava utvrđena tim zakonom ne mogu ostvarivati osobe koje nisu državljani Bosne i Hercegovine. Člankom 6. *Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom*¹⁸³ također je propisano da prava po tom zakonu ne mogu ostvarivati osobe koje nisu državljani Bosne i Hercegovine. Budući da odredbe kantonalnog *Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom* moraju biti usklađene s odredbama federalnog zakona, to se izmjenama i dopunama Kantonanog zakona, kako je to traženo Vašom preporukom, može pristupiti tek kada se u tome dijelu izmijene odredbe federalnog zakona”.

176 “Službene novine KS”, br. 16/02, 8/03, 2/06, 21/06, 17/10, 26/12, 15/13, 18/14 i 25/14

177 Akt pod brojem: 35/IV-22-533-66/14, dana 6. 3. 2014.

178 Akt broj: 06-35/4-1/2014 BB od 17. 3. 2014.

179 “Službene novine FBiH”, br. 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09

180 Broj: P-280/15

181 Akt Ministarstva rada, socijalne politike, raseljenih osoba i izbjeglica Kantona Sarajevo broj: 13-103308/15 od 20. 1. 2016.

182 “Službene novine FBiH”, br. 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09

183 Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom (“Službene novine KS”, broj 38/14 – pročišćeni tekst)

V. POJAM MUČENJA I USPOSTAVA NACIONALNOG PREVENTIVNOG MEHANIZMA U BOSNI I HERCEGOVINI

1. UVOD

Mučenje¹⁸⁴ (ili tortura) označuje svaki akt kojim se jednoj osobi namjerno nanosi bol ili teške tjelesne ili duševne patnje u cilju dobivanja od nje ili neke treće osobe obavijesti ili priznanja, njezina kažnjavanja za djelo koje je ta ili neka treća osoba učinila ili za čije je činjenje osumnjičena, zastrašivanje te osobe ili vršenja pritiska na nju ili zastrašivanje i vršenje pritiska na neku treću osobu ili iz bilo kojeg drugog razloga utemeljenog na bilo kojem obliku diskriminacije ako ta bol ili te patnje nanosi službena osoba ili bilo koja druga osoba koja djeluje u službenom svojstvu ili na njezin poticaj ili s njezinim izričitim ili prešutnim pristankom. Izraz mučenje ne odnosi se na bol ili patnje koje su rezultat isključivo zakonitih sankcija, neodvojivih od tih sankcija ili sankcija koje se prouzrokuju.

Opcijskim protokolom Opće skupštine Ujedinjenih naroda iz 2002. godine, koji je Bosna i Hercegovina ratificirala u listopadu 2008., predviđeno je da sve države potpisnice uspostave nacionalne mehanizme za sprječavanje mučenja (u daljnjem tekstu: NPM), koji će redovnim posjetima ustanovama u kojima su smještene osobe lišene slobode preventivno djelovati u cilju poboljšanja njihova tretmana i uvjeta u kojima su te osobe.

Zadaća NPM-a je da svojim kontinuiranim posjetima ustanovama u kojima su smještene osobe lišene slobode djeluju preventivno i odvratiti sva državna tijela i službene osobe od mučenja i drugih svirepih, nečovječnih ili ponižavajućih kazni i postupaka, tako da je NPM obavezan kontrolirati sva mjesta u kojima se nalaze i mogu nalaziti osobe lišene slobode (npr. zatvori, policijske postaje, psihijatrijske bolnice, psihijatrijski odjeli u općim bolnicama, kliničkim centrima, ustanove socijalne skrbi, azil za strance).

Polazeći od značaja NPM-a, u razdoblju od 2009. do 2013. godine u Bosni i Hercegovini su domaća tijela uložila određene napore, poduzela mjere i aktivnosti u cilju njegov formiranja, ali unatoč tomu preventivni mehanizam još uvijek nije uspostavljen. Najnovije aktivnosti nadležnih tijela koje se povezuju s uspostavom ovog mehanizma odnose se na činjenicu da je Vijeće ministara BiH utvrdilo novi Prijedlog zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, s ciljem njegova usklađivanja s Pariškim načelima i preporukama odbora Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe. Njime je jasno definirano da poslove nacionalnog preventivnog mehanizma obavljaju ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Naglašena je neovisnost Institucije ombudsmana i zabranjen svaki oblik utjecaja na njezin rad, a unaprjeđuje efektivnost u zaštiti i promicanju ljudskih prava. Istodobno se potiče aktivna suradnja nacionalnog preventivnog mehanizma s nevladinim sektorom, međunarodnim organizacijama, stručnim tijelima i akademskom zajednicom.

Ombudsmeni podržavaju poduzimanje potrebnih mjera u cilju uspostave nacionalnog preventivnog mehanizma, koji je važan i s aspekta praćenja prava osoba lišenih slobode i s aspekta ispunjavanja međunarodnih obveza.

¹⁸⁴ Članak 1. Konvencije protiv mučenja i drugih svirepih, nečovječnih ili ponižavajućih kazni i postupaka

2. PRAĆENJE PRAVA ZATVORENIKA/PRITVORENIKA

2.1. Uvod

Zakonodavstvo Bosne i Hercegovine kojim se uređuje pitanje izvršenja kaznenih sankcija raspoređeno je između tri razine vlasti i u nadležnosti je Ministarstva pravde BiH, Federalnog ministarstava pravde, Ministarstva pravde RS-a i Pravosudnog povjerenstva Brčko Distrikta BiH.

Institucija ombudsmana je u 2015. godini zaprimila 108 žalbi osuđenika. Osoblje Odjela za praćenje prava pritvorenika/zatvorenika obavilo je devet posjeta kazneno-popravnim zavodima na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine. Najveći broj posjeta obavljen je Kazneno-popravnim zavodu Zenica (šest), a po jedan posjet kazneno-popravnim zavodima Mostar, Tuzla i Doboj. predstavnici Institucije ombudsmana odlazili su u pojedinačne posjete isključivo na zahtjev osuđenika, kako bi ispitali osnovanost upućenih žalbi sukladno dosadašnjoj praksi Institucije ombudsmana. Neki od posjeta nisu bili prethodno najavljeni radi objektivnog sagledavanja žalbenih navoda, uvida u službene evidencije, kao i razgovora s voditeljem i osobljem ustanove.

Kao i prethodnih godina, žalbe se tiču nezadovoljstva kvalitetom pružene zdravstvene zaštite, pitanja korištenja izvanzavodskih pogodnosti, uvjeta smještaja i tretmana, nekorektnog ponašanja osoblja ili drugih zatvorenika te nemogućnosti ostvarivanja radnog angažmana.

Analizom žalbi registriranih u Odjelu za praćenje prava pritvorenika/zatvorenika može se zaključiti da, bez obzira na to što su registrovane u tome odjelu, znatan broj žalbi odnosi se na pritužbe vezane uz rad pravosuđa odnosno sadržaj sudskih odluka. Kako se radi o osnovanosti sudskog odlučivanja, ombudsmeni nemaju mogućnost postupati povodom ovih žalbi, uzimajući u obzir odredbe članka 4. stavak 2. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine¹⁸⁵, koji glasi: *“Ombudsman se neće miješati u postupak odlučivanja sudova...”*.

U sklopu posebnih aktivnosti Odjela, predstavnici Institucije ombudsmana su u 2015. godini sudjelovali na različitim skupovima zajedno s predstavnicima zatvorskih ustanova, na kojima je bilo prilike za analizu trenutnog stanja i stupnja ostvarivanja prava osuđenika u ustanovama za izvršenje kaznenih sankcija¹⁸⁶.

Temeljem usporedne analize obveze provedbe odredaba međunarodnih dokumenata iz područja prava osoba lišenih slobode i stanja koje proizlazi iz zaprimljenih žalbi u 2015. godini, ombudsmeni će u nastavku Godišnjeg izvješća o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za 2015. godinu preporučiti mjere koje je potrebno poduzeti u cilju poboljšanja statusa ovih osoba. Preporuke su upućene Ministarstvu pravde BiH, Federalnom ministarstvu pravde, Ministarstvu pravde RS-a, Pravosudnom povjerenstvu Brčko Distrikta BiH i svim ustanovama za izvršenje kaznenih sankcija u Bosni i Hercegovini.

185 Zakon o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, br. 19/02, 35/04 i 32/06)

186 Okrugli stol: “Prezentiranje prijedloga Akcijskog plana u području sprječavanja maloljetničkog prijestupništva i primjene alternativnih mjera na razini Grada Mostara”, UNICEF u suradnji sa SIDA-om, od 25. 3. 2015., okrugli stol: “Usklađenost prekršajnog i kaznenog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine u kontekstu sa zakonom”, Tuzla, 19. 6. 2015., radionica: “Zdravstvena zaštita osoba lišenih slobode u regiji Jugoistočne Europe”, Tirana, 29. 6. 2015., i Okrugli stol o promociji Priručnika za obuku o dodatnim sposobnostima zatvorskih službenika, Banja Luka, 19. 11. 2015.

2.2. Prava osoba lišenih slobode

A. Zdravstvena zaštita

Osobama lišenim slobode od posebnog je značaja ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu. U Europskim zatvorskim pravilima ovome je pitanju posvećena značajna pozornost, tako što je u Dije-lu III. *Zdravstvo* uređeno sljedeće: organiziranje zdravstvene zaštite u ustanovi, medicinsko i osoblje zdravstvene zaštite, dužnosti liječnika opće prakse, pružanje zdravstvene zaštite, mentalno zdravlje i druga pitanja¹⁸⁷.

Žalbe osuđenika pretežito se odnose na kvalitetu zdravstvene usluge, a u izvjesnoj mjeri i na njezinu dostupnost. Obavljanje zdravstvenih usluga u ustanovama osigurano je na razini primarne zdravstvene zaštite s upitnim mogućnostima obavljanja specijalističkih pregleda i nedovoljnim brojem angažiranog medicinskog osoblja. U većini slučajeva liječnici nisu stalno angažirani u ustanovama nego po osnovi ugovora o djelu.

Europskim zatvorskim pravilima nalažone je da u zatvoru radi najmanje jedan kvalificirani liječnik opće prakse i njegov angažman mora biti određen tako da je odmah na raspolaganju u hitnim slučajevima. Pravilima se utvrđuje da kada nema liječnika opće prakse, zaposlenog na neodređeno i puno radno vrijeme, liječnik koji je zaposlen honorarno, odnosno po ugovoru o djelu, obvezan je redovito dolaziti u ustanovu. Osim liječnika opće prakse, u zatvoru treba biti zaposleno osoblje koje je odgovarajuće obučeno za obavljanje zdravstvene zaštite, a zatvoreniku trebaju biti na raspolaganju stomatološke i oftalmološke usluge.

Ombudsmeni smatraju nužnim razmotriti mogućnost uspostave učinkovitog sustava zdravstvene zaštite unutar sustava izvršenja kaznenih sankcija. To bi rezultiralo kontinuiranim obavljanjem usluga zdravstvene zaštite, pod jednakim uvjetima u svim ustanovama za izvršenje kaznenih sankcija na cijelome području Bosne i Hercegovine.

PREPORUKA ministarstvima pravde BiH, FBiH i RS-a da:

- **sukladno Europskim zatvorskim pravilima, utvrde zdravstvenu politiku u ustanovama za izdržavanje kaznenih sankcija i osiguraju materijalno-tehničke mogućnosti za njezinu provedbu;**
- **u cilju preventivnog djelovanja, organiziraju edukativne programe s ciljem upoznavanja osoba lišenih slobode s opasnostima od oboljenja i načinima prenošenja zaraznih bolesti;**
- **poboljšaju opće higijenske uvjete sanitarnih i ostalih prostorija.**

B. Korištenje izvanzavodskih pogodnosti

Korištenje izvanzavodskih pogodnosti od posebnog je značaja za osuđenike jer je u pitanju skup poticajnih mjera usmjerenih na ukazivanje povjerenja osobama koje su na izdržavanju zatvorske kazne, a sve s ciljem njihovog osposobljavanja za samostalan život u skladu s pravnim poretkom i normama društva. Korištenje pogodnosti uvjetovano je mišljenjem nadležne policijske uprave i nadležnog tijela socijalne skrbi.

¹⁸⁷ ³¹ Europska zatvorska pravila, dio III. Zdravstvo.

U žalbama upućenim ombudsmanima žalitelji navode da pripadnici policijskih uprava ne utvrđuju stvarne prilike na terenu na temelju kojih bi formirali objektivno mišljenje, već *a priori* zauzimaju negativan stav, a često i nakon znatnog protoka vremena po podnesenoj molbi.

Ombudsmani primjećuju da je u pogledu mogućnosti korištenja izvanzavodskih pogodnosti nužno preispitati diskrecijsko pravo uprave ustanova za izvršenje kaznenih sankcija o mogućnosti odlučivanja o tome.

Primjer: Žalitelj¹⁸⁸ navodi kako ga je odgajatelj obavijestio da je upravi Kazneno-popravnog zavoda dostavljeno negativno mišljenje Policijske postaje Bihać za korištenje izvanzavodskih pogodnosti zbog protivljenja članova obitelji. Žalitelj tvrdi da takav stav nije osnovan, s obzirom na to da policijski službenici nisu obavili razgovor s članovima njegove obitelji, a oni se ne protive korištenju izvanzavodskih pogodnosti, što je potvrdio i Centar za socijalni rad, koji je dostavio pozitivno mišljenje. Aktom Policijske postaje Bihać¹⁸⁹ ombudsmani su obaviješteni o rezultatima ponovno obavljene terenske provjere tijekom koje su policijski službenici, na osnovi razgovora s članovima obitelji žalitelja, promijenili svoje mišljenje u vezi s korištenjem izvanzavodskih pogodnosti.

C. Uvjeti smještaja

Ombudsmani u ovome kao i u ranijim izvješćima naglašavaju da je pitanje prenapučenosti kazneno-popravnih zavoda odavno prestalo biti isključivi problem zatvorske ustanove i da se radi o problemu koji vlasti moraju sustavno rješavati. Problem prenapučenosti nije moguće riješiti samo izgradnjom novih zatvora i povećanjem postojećih kapaciteta. Potrebno je razmotriti mogućnosti izricanja alternativnih kazni, kao što su: rad za opće dobro, elektroničke narukvice, dekriminalizacija određenih kažnjivih ponašanja i način provođenja ovih mjera.

D. Radne aktivnosti

Život u zatvorenom prostoru, ograničeno kretanje i izostanak uobičajenih radnih aktivnosti među osobama na izdržavanju zavorske kazne dovode do negativnih posljedica u pogledu ponašanja i psihofizičkog stanja. Radna je aktivnost potrebna radi ostvarivanja potpunog programa tretmana u ustanovama zatvorenog tipa.

Primjer: Žalitelj¹⁹⁰ je uložio žalbu zbog uskraćivanja radnog angažmana u kazneno-popravnom zavodu. Upravnik zavoda dostavio je izjašnjenje¹⁹¹ u kojem navodi: *"...zbog prioriternih zadataka u pogledu osiguranja fizičke zaštite, mogućnosti provođenja tretmanskih aktivnosti, uključujući i radno-okupacijsku terapiju, ispod su razine koja se ostvaruje u preodgojnim kolektivima. Poštujući prioriternu listu zapošljavanja osuđenih osoba u ovom kolektivu, NN je u skladu s navedenim u međuvremenu radno angažiran na poslovima redara..."*

PREPORUKA svim kazneno-popravnim zavodima u Bosni i Hercegovini da:

- **u skladu s objektivnim mogućnostima, unaprijede radni angažman osoba koje su na izdržavanju zatvorske kazne.**

188 Broj: Ž-SA-07-1093/15

189 Akt Policijske postaje Bihać broj: 05-04/06-1-8659/15 od 8. 12. 2015.

190 Broj: Ž-SA-07-141/15

191 Akt upravnika Kazneno-popravnog zavoda zatvorenog tipa Zenica broj: 01-12-1648/14 od 3. 3. 2015.

E. Pitanje premještaja

Ombudsmeni ukazuju na to da nadležna tijela nisu poduzela sve potrebne mjere, radnje i izmijenila zakonske propise iz područja izvršenja kaznenih sankcija, u dijelu koji se odnosi na pitanje premještaja osuđenika iz ustanova za izdržavanje kaznenih sankcija jednog entiteta u drugi na daljnje izdržavanje zatvorske kazne. Sukladno Europskim zatvorskim pravilima, pitanje premještaja od posebnog je značaja zbog toga što treba osigurati upućivanje osuđenika u ustanovu koja je bliža njegovu prebivalištu/boravištu, kako bi održao kontakt s obitelji, a što se svakako pozitivno odražava i na njegovu rehabilitaciju u društvu.

Ombudsmeni su i ranije prepoznali ovaj problem, na što je ukazivano u prethodnim godišnjim izvješćima, a bio je predmetom razmatranja *Posebno izvješća o stanju ljudskih prava u ustanovama za izvršenje kaznenih sankcija u Bosni i Hercegovini*¹⁹², u kojem su nadležnim tijelima u Bosni i Hercegovini izdane jasne preporuke u svrhu izmjene zakonskih propisa.

Potrebno je provesti aktivnosti kako bi se otklonile posljedice vezane uz neusuglašenost zakona o izvršenju kaznenih sankcija na državnoj i entitetskoj razini i zaštitila prava osuđenika. Ministarstvo pravde BiH mora preuzeti ulogu kordinatora između entitetskih ministarstava i aktivno sudjelovati u rješavanju ovog problema.

F. Sigurnost osoba lišenih slobode

Žalbe osuđenika odnose se i na ugrožavanje njihove sigurnosti od drugih osuđenika, što se manifestira ucjenama, nepoštovanjem, prihološkim pritiskom, provokacijama na nacionalnoj osnovi itd. U svakom pojedinačnom slučaju ombudsmeni su od uprave ustanove tražili odgovarajuću reakciju radi zaštite sigurnosti osuđenika.

Primjer: Žalitelj¹⁹³ je istaknuo da već dva mjeseca, od kada je u njegovu sobu smješten drugi osuđenik, trpi provokacije na nacionalnoj osnovi. Naime, drugi osuđenik zabranjuje mu da gleda vijesti i serije na turskom TV kanalu, za vrijeme obavljanja vjerskih aktivnosti namjerno pojačava glazbu, upućuje psovke i čini sve kako bi ponizio njegovu vjeru, naciju i jezik. Žalitelj se obraćao nadležnima u zavodu, ali je izostala očekivana zaštita, zbog čega smatra da su grubo povrijeđena njegova prava. Na traženje ombudsmana, upravnik zavoda dostavio je izjašnjenje, u kojem navodi da je uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvrđena zabilježba više žalbi ovih osuđenika zbog toga što ne mogu zajedno izdržavati zatvorsku kaznu. Nakon razgovora s osuđenima i službenim osobama, a po stjecanju objektivnih mogućnosti, osuđenici su premješteni u odvojene sobe unutar istog paviljona.

G. Komunikacija s vanjskim svijetom

Europskim zatvorskim pravilima¹⁹⁴ propisano je da se domaćim zakonom utvrđuju domaća i međunarodna tijela i dužnosnici s kojima zatvorenici komuniciraju, što je propisano i Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine¹⁹⁵. Ombudsmeni su već ranije uputili preporuke odgovornim tijelima da bezuvjetno osiguraju poštivanje navedenog prava i zakonskih odredaba. U godišnjim

¹⁹² Posebno izvješće o stanju ljudskih prava u ustanovama za izvršenje kaznenih sankcija u Bosni i Hercegovini, 2012. godina

¹⁹³ Broj: Ž-SA-07-156/15

¹⁹⁴ Europska zatvorska pravila, Dio II. Komunikacija s vanjskim svijetom

¹⁹⁵ Članak 20. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH glasi: "korespondencija upućena ombudsmenu ili Instituciji iz mjesta u kojima se nalaze osobe lišene slobode ne može podlijevati nikakvoj cenzuri niti se smije otvarati".

izvješćima za 2013. i 2014. ukazano je na to da se pismena koje osuđenici upućuju ombudsmanima (iz kazneno-popravnih zavoda u Republici Srpskoj) dostavljaju u otvorenim kuvertama, a praksa ovakvog postupanja nastavljena je i u 2015. godini. Ombudsmani ponovno iskazuju zabrinutost zbog ove prakse, koja ne samo da predstavlja povredu zajamčenih prava osuđenika nego i nepoštivanje preporuka i izvješća ombudsmana.

U ustanovama za izdržavanje kazne svaki zatvorenik ima mogućnost izbora sedam brojeva koje može kontaktirati, a među kojima može biti i telefonski broj Institucije ombudsmana. U 2015. godini zabilježena je pozitivna praksa u Kazneno-popravnom zavodu Doboj da odgajatelji na zahtjev osuđenika, ukoliko procijene da postoji potreba za obraćanjem, omoguće izravan telefonski kontakt s Institucijom ombudsmana. Po obavljenom razgovoru osoblje Institucije ombudsmana sastavlja službenu zabilješku, koja je osnova za registriranje predmeta i postupanje povodom žalbe bez odgode¹⁹⁶.

PREPORUKA svim kazneno-popravnim zavodima u Bosni i Hercegovini da:

- **sukladno Europskim zatvorskim pravilima, osiguraju tajnost pisanih pošiljki koje osobe lišene slobode upućuju Instituciji ombudsmana;**
- **preispitaju mogućnost preuzimanja pozitivne prakse u Kazneno-popravnom zavodu Doboj.**

3. STANJE U USTANOVAMA ZA SMJEŠTAJ OSOBA S MENTALNIM INVALIDITETOM¹⁹⁷

Ombudsmani neprekidno prate stanje u ustanovama za smještaj osoba s mentalnim invaliditetom. Tako su se tijekom 2008. godine, prilikom razmatranja stanja ljudskih prava u zatvorima, susreli s problemom smještaja mentalno invalidnih osoba u specijalizirane ustanove, ustanove socijalne skrbi u Federaciji BiH¹⁹⁸ i Republici Srpskoj¹⁹⁹. Nakon što su obavili posjete, izrađeno je Posebno izvješće o stanju u ustanovama za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba u Bosni i Hercegovini, u kojem je ukazano na nezadovoljavajuće stanje u pogledu: smještaja (prebukiranost ustanova), zdravstvene zaštite (nije sustavno riješena), zanemarenosti obrazovanja, nedovoljne komunikacije sa skrbnicima i srodnicima, neuvjetnosti soba za izolaciju i fiksiranje, nedostatka stručnog usavršavanja osoblja, nedovoljnog broja stručnjaka, neodgovarajuće suradnje s drugim institucijama i organizacijama te neispunjavanja obveza osnivača u Federaciji BiH.

U Posebnom izvješću upućene su preporuke nadležnim tijelima na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini u cilju poboljšanja zbrinjavanja i brige o korisnicima u ustanovama te podizanja svijesti nadležnih o stanju ljudskih prava u ovome području.

¹⁹⁶ Broj: Ž-BL-07-736/15 i Ž-BL-07-746/15

¹⁹⁷ Medicinske-bolnice i socijalne ustanove

¹⁹⁸ Zavod za zbrinjavanje mentalno-invalidnih osoba u Fojnici, Zavod za zbrinjavanje mentalno-invalidnih lica Bakovići, Zavod za zaštitu djece i omladine u Pazariću, Zavod za vaspitanje muške djece i omladine u Sarajevu, Zavod za odgoj ženske djece i mladih u Ljubuškom

¹⁹⁹ Dom za djecu i omladinu ometenu u razvoju Prijedor, Zavod za zaštitu ženske djece u Višegradu

Od dana izrade Posebnog izvješća o stanju u ustanovama za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba u Bosni i Hercegovini ombudsmeni nisu zaprimili informacije o realizaciji izdanih preporuka. Potrebno je žurno sagledati stanje u navedenim ustanovama, te utvrditi stupanj provedbe preporuka iz Posebnog izvješća.

Pitanje rada i funkcioniranja ovih ustanova ponovno je aktualizirano donošenjem odluka Ustavnog suda BiH i Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu. Nemoguće je provesti ove aktivnosti sa sadašnjim kapacitetima Institucije ombudsmana zbog nedostatka ljudskih resursa i novčanih sredstava, a zbog čega je nužno osigurati dodatna novčana sredstava iz proračuna Bosne i Hercegovine ili od strateških partnera.

Ustavni sud BiH²⁰⁰ utvrdio je **da postoji povreda prava na osobnu slobodu i sigurnost iz članka II/3.d) Ustava BiH i članka 5. stavak 1. E. Europske konvencije, budući da prilikom smještaja i boravka podnositeljice zahtjeva u javnoj ustanovi socijalne skrbi nisu ispoštovani suštinski proceduralni propisi i pravila Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama.**²⁰¹

“...postoji povreda članka 5. stavak 4. Evropske konvencije kada odluku o prisilnom smještaju, odnosno produljenju prisilnog smještaja podnositeljice zahtjeva u Zavodu nikada nije donio sud ili neko drugo neovisno tijelo”.

Europski sud za ljudska prava je u predmetu *Hadžimejlić i drugi protiv BiH*²⁰² zauzeo stanovište da nadležni sud mora ispitati nužnost prisilnog prijma, odnosno procijeniti opravdavaju li utvrđeni poremećaji prisilno zadržavanje, te je utvrdio da se odobe ne mogu zadržavati na temelju administrativne već isključivo sudske odluke.

Ombudsmeni izražavaju zabrinutost što Bosna i Hercegovina nije izradila strategiju i akcijski plan u cilju transformacije ustanova socijalne skrbi u kojima su smještene osobe s duševnim smetnjama niti je uspostavila mehanizam za primjenu postojećih propisa koji podržavaju proces deinstitucionalizacije. Još uvijek nije uspostavljen ni mehanizam koji bi omogućio odgovarajuću podršku osobama kada se ispune uvjeti za izlazak iz ustanova u kojima su smještene.

200 Broj: AP- 2038/11

201 *“Ustavni sud je istaknuo kako se člankom 5. stavak 4. Europske konvencije jamči osobi lišenoj slobode da mora imati pristup sudu koji bi mogao ispitati zakonitost i inicijalnog lišavanja slobode i produljenje trajanja te mjere. Ustavni sud u navedenoj odluci također je istaknuo kako u konkretnom slučaju nalazi da federalnim Zakonom o osnovana socijalne zaštite i kantonalnim Zakonom o socijalno zaštiti, na temelju kojih je podnositeljica zahtjeva smještena u Zavod, nije propisan obvezan nadzor nad zakonitošću lišavanja slobode, odnosno prisilnog smještaja, koji mora provoditi sud ili tijelo koje mora biti nezavisno od izvršne vlasti i stranaka u postupku, kako je to predviđeno Europskom konvencijom. Ustavni sud nalazi da je odredbama članaka od 22. do 42. Zakona o zaštiti osoba predviđena obvezna odluka suda, tj. da isključivo sud odlučuje o prisilnom smještaju duševno poremećene osobe, zatim da isključivo sud odlučuje o produljenju prisilnog smještaja, kao i o otpustu iz zdravstvene ustanove. Zakonom o zaštiti osoba propisano je koji sud u kojem postupku može ispitivati zakonitost produljenja prisilnog smještaja i u kojim vremenskim razdobljima, koje su procesne garancije na raspolaganju, te u kojem se roku mora donijeti odluka o tome. Imajući u vidu činjenicu da je već prethodno konstatirao da Služba socijalne zaštite nije postupala u smislu navedenih odredaba Zakona o zaštiti osoba, nego da je prisilni smještaj podnositeljice zahtjeva izvršila u smislu odredaba federalnog Zakona o osnovama socijalne zaštite i kantonalnog Zakona o socijalnoj zaštiti kojima se ne predviđa niti jedan kriterij koji mora biti ispunjen u smislu članka 5. stavak 4. Europske konvencije, Ustavni sud je u točki 50. navedene odluke zaključio da je na ovaj način prekršeno pravo podnositeljice zahtjeva iz članka 5. stavka 4. Europske konvencije.”*

202 *Hadžimejlić i drugi protiv BiH*, zahtjev broj: 3427/13, 74569/13 i 7157/14; odluka donesena 3. 11. 2015.

4. POLITIKA I UREĐIVANJE PITANJA IMIGRACIJE, IZBJEGLICA I AZILA

Člankom III. (1) (f) Ustava Bosne i Hercegovine propisano je da je politika i uređivanje pitanja imigracije, izbjeglica i azila u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine. Pravo na azil u Bosni i Hercegovini zajamčeno je: Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine, Protokolom o statusu izbjeglica iz 1967. godine, koji čine sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine, te Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu²⁰³.

Ombudsmeni su u 2015. godini obavili posjete Azilantskom centru u Delijašima i Imigracijskom centru u Lukavici²⁰⁴.

4.1. Azilantski centar

Azilantski centar u Delijašima otvoren je u rujnu 2014. godine i do dana posjeta ombudsmana u njemu je bilo smješteno ukupno 55 korisnika.²⁰⁵ Korisnici se vrlo kratko zadržavaju u ovom centru (u prosjeku od 15 do mjesec dana), te samovoljno napuste centar po dobivanju statusa tražitelja azila.

Centar se prostire na oko 150 m² i smješten je na prilično udaljenoj lokaciji. Približno je 9 km udaljen od glavne ceste i 30 km od središta grada, a najbliža škola udaljena je oko 500 m, međutim nije u funkciji jer u obližnjem selu nema djece školske dobi. Škola koju bi pohađala djeca iz Azilantskog centra je u naselju Dejčići, udaljena 20 km od Azilantskog centra. Najbliže naselje udaljeno je oko 300 m, a u krugu centra je ambulanta i trenutačno je u tijeku njeno opremanje.

U Azilantskom centru angažirano je 16 zaposlenika Ministarstva sigurnosti BiH - Sektora za azil. Iako je Azilantski centar odgovarajuće opremljen i prilagođen boravku korisnika, površinski zauzima veliki prostor i u cjelosti je stavljen u funkciju, ali neiskorištenost svih kapaciteta stvara prostor da nadležne institucije razmotre mogućnosti njegovog korištenja i za druge namjene, poput organiziranja radionica, seminara i drugih edukativnih sadržaja.

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine utvrdili su da je Pravilnikom o standardima funkcioniranja i drugim pitanjima značajnim za rad azilantskog centra²⁰⁶ propisano da se bez odobrenja upravnika Centra neće odobriti trećoj osobi ulazak u prostor Centra, što je u suprotnosti s odredbama članka 28. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kojim je propisano da ombudsmeni imaju pristup bilo kojem organu vlade, kao i svim dokumentima pa čak i onima povjerljive i tajne prirode.

203 Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu ("Službeni glasnik BiH", br. 29/03, 4/04 i 53/07)

204 Dana 10. i 11. 11. 2015. ombudsmanica za ljudska prava BiH Jasminka Džumhur, sa suradnicima, obavila je posjet Azilantskom centru u Delijašima i Imigracijskom centru u Lukavici. Posjetima su bili nazočni i predstavnici UNHCR-a u Bosni i Hercegovini.

205 U trenutku posjeta ombudsmana BiH, u Azilantskom centru boravila su četiri korisnika, od kojih su dva korisnika iz Srbije, jedan iz Turske i jedan iz Bangladeša.

206 Pravilnik o standardima funkcioniranja i drugim pitanjima značajnim za rad azilantskog centra ("Službeni glasnik BiH", broj 86/09)

PREPORUKA Ministarstvu sigurnosti BiH da:

- **pristupi izmjeni Pravilnika o standardima funkcioniranja i drugim pitanjima značajnim za rad azilantskog centra, i to odredaba koje se odnose na prihvatanje suglasnosti upravnika za ulazak osoblja Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine u Azilantski centar.**

4.2. Imigracijski centar

Prilikom posjeta Imigracijskom centru, obavljeni su obilazak prostorija u kojima su smješteni korisnici i razgovor s njima. Tom je prilikom utvrđeno da su prostorije odgovarajuće opremljene, da korisnici imaju na raspolaganju jedinicu koja se sastoji iz dvije prostorije: spavaonica i kuhinja. Toalet i kupaonica su zajednički za cijeli objekt i na zadovoljavajućoj su razini.

Jedan od motiva za obilazak Azilantskog i Imigracijskog centra bila je i žalba²⁰⁷ zaprimljena u Instituciji ombudsmana u vezi s postupanjem nadležnih tijela u slučaju armenijske obitelji koja je ilegalno prešla granicu Bosne i Hercegovine. Žalbu je podnijela nevladina organizacija koja je zastupala obitelj, a koja je zbog ilegalnog prelaska granice uhićena i rješenjem Službe za strance stavljena pod nadzor. Istaknuto je da nije bilo pravne osnove za daljnje lišavanje slobode maloljetne djece u Imigracijskom centru, te je nevladina organizacija zahtijevala od Službe za strance premještanje obitelji iz Imigracijskog u Azilantski centar, vodeći pritom računa o najboljem interesu djeteta. Ukazano je na odredbe Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu u Bosni i Hercegovini, prema kojima je trenutni smještaj maloljetne djece u Imigracijskom centru nezakonit i bez ikakve pravne osnove, budući da nije doneseno rješenje o nadzoru smještanjem u Imigracijski centar niti je doneseno skupno rješenje za roditelje i maloljetnu djecu. Ombudsmani su po zaprimanju žalbe uputili akt Službi za strance Ministarstva sigurnosti BiH, nakon čega su obaviješteni²⁰⁸ da je Sud BiH, postupajući povodom tužbe uložene protiv rješenja Ministarstva sigurnosti BiH i Službe za poslove sa strancima, u postupku stavljanja pod nadzor korisnika donio presudu kojim je tužba uvažena i osporeno rješenje poništeno, te predmet vraćen prvostupanjskom tijelu na ponovni postupak. U ponovnom je postupku Služba za poslove sa strancima donijela zaključak kojim se obustavlja postupak stavljanja pod nadzor u Imigracijski centar, nakon čega je obitelj premještena u Azilantski centar.

207 Broj: Ž-SA-05-1039/15

208 Akt Ministarstva sigurnosti BiH broj: 18.6.1-14.1-7216-23/15 od 17. 11. 2015.

VI. PRAVA DJECE

1. UVOD

Konvencija o pravima djeteta²⁰⁹ je prvi sveobuhvatni dokument kojim se jamče prava djeteta u svim područjima života. Shodno odredbama Konvencije, djetetom se smatra ljudsko biće koje nije navršilo osamnaest godina života. Država ugovornica obvezna je poštivati i osigurati utvrđena prava svakog djeteta koje je pod njezinom jurisdikcijom, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi. U Konvenciji se detaljno tretiraju politička, građanska, ekonomska, socijalna i kulturna prava iz perspektive djeteta, kao dodatak specifičnim odredbama usmjerenim na zaštitu djece.

U 2015. godini Institucija ombudsmana zaprimila je 148 žalbi koje se odnose na prava djece, što je porast za 3,50 % u odnosu na prethodnu godinu.

Žalbe se odnose na obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, održavanje osobnih kontakata s roditeljem s kojim dijete ne živi, kao i pravo na život bez nasilja²¹⁰.

Najčešće označena odgovorna tijela su: centri za socijalni rad, škole, ministarstva nadležna za socijalnu i zdravstvenu zaštitu, sudovi itd. Obitelj kao temeljna ćelija društva u znatnoj je mjeri narušena i oslabljena, a što se negativno odražava i na ostvarivanje prava djece.

Zahvaljujući dugogodišnjoj podršci partnera *Save the Children* i osiguranja dodatnih materijalnih i ljudskih resursa, u proteklim je godinama Institucija ombudsmana imala mogućnosti provesti veći broj aktivnosti u zajednici u obliku organiziranih posjeta školama i izrade niza posebnih izvješća²¹¹, koji su rezultirali upućivanjem preporuka nadležnim tijelima. Tijekom 2015. godine, u skladu s objektivnim mogućnostima Institucije ombudsmana, praćena je realizacija ovih preporuka.

U 2015. godini, kao i u proteklima, najveći broj žalbi odnosio se na povrede prava djece prilikom konfliktnih rastava. Ove žalbe posebno ukazuju na određene manjkavosti u radu centara za socijalni rad, pristranost centara i nemogućnost izuzeća centara u situacijama kada to stranka traži s obzirom na kantonalnu i entitetsku podijeljenost, a problem se dodatno usložnjava u slučaju kada bivši bračni partneri žive u različitim teritorijalnim jedinicama. Kako je uloga centara za socijalni rad bitna u sustavu zaštite prava djece, ombudsmani ukazuju na potrebu da vlasti ulože dodatne napore i izdvoje potrebna novčana sredstva radi poboljšanja opsega i kvalitete usluga koje obavljaju centri.

209 Konvenciju o pravima djeteta usvojila je Opća skupština Ujedinjenih naroda 20. 11. 1989.

210 Broj: Ž-BL-01-339/15, Ž-BL-01-243/14, Ž-SA-01-439/15, Ž-SA-04-601/15, Ž-MO-05-87/15 i Ž-SA-01-648/15

211 Posebno izvješće "Djeca u konfliktnim rastavama", Posebno izvješće "Zdravstvena zaštita djece u BiH", Posebno izvješće "Djeca i slobodno vrijeme", Posebno izvješće "Uloga centara za socijalni rad u zaštiti prava djece", Posebno izvješće "Mladi i djeca u sukobu sa zakonom", Posebno izvješće "O stanju zaštite majke i materinstva u FBiH", Posebno izvješće "O stanju prava djece s posebnim potrebama/smetnjama u prihofizičkom razvoju u BiH", Posebno izvješće "O participaciji djece i odraslih u interesu djece u školama", Posebno izvješće o problemu prosjačenja djece u BiH, Analiza stanja prava djece i njihova primjena u području predškolskog odgoja i obrazovanja, Analiza usklađenosti zakonodavstva BiH s Konvencijom o pravima djeteta. Izvješća su dostupni na: www.ombudsman.gov.ba

PREPORUKE:**1. Vladi FBiH, Vladi RS-a, Vladi Brčko Disktrikta BiH i vladama kantona da:**

- **ulože dodatne napore kako bi ojačali materijalne i ljudske kapacitete centara za socijalni rad;**

2. Ministarstvu civilnih poslova BiH da, zajedno s Ministarstvom zdravlja i socijalne zaštite RS-a i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike:

- **razmotri mogućnost uspostave mehanizma za rješavanje sukoba nadležnosti između centara za socijalni rad s područja različitih entiteta, kao i između kantona.**

Ombudsmeni zapažaju da u određenom broju predmeta roditelji djece ugrožavaju prava djeteta, a vlasti ne čine mnogo na odgovarajućem kažnjavanju ponašanja roditelja (obiteljskoppravne sankcije, kaznenopravne, građanske i/ili prekršajne pravne sankcije). Npr. u slučajevima konfliktnih rastava, prisiljavanja djece na prosjačenje²¹², postojanja sumnje u fizičko nasilje nad djetetom²¹³ nameće se pitanje na koji se način neprimjerenom ponašanje roditelja odražava na život i razvoj djece i koje mjere društvo poduzima da bi ih zaštitilo.

Primjer: Žaliteljica²¹⁴ je uložila žalbu na rad Općinskog suda u Tuzli jer sud nije poduzeo procesne radnje u postupku rastave braka pokrenutog 2014. godine i nije pravovremeno donio odluku, iako ju je trebao žurno donijeti u cilju povjeravanja maliljetne djece na čuvanje i odgoj jednom od roditelja i određivanja načina održavanja kontakta s drugim roditeljem. Žaliteljica je navela da joj je za sve vrijeme trajanja sudskog postupka uskraćeno pravo viđanja djece. Tijekom istražnog postupka ombudsmeni su kontaktirali JU Centar za socijalni rad Tuzla i Općinski sud u Tuzli, nakon čega je donesena odluka u ovoj pravnoj stvari.

2. NAJBOLJI INTERES DJETETA

Institut najboljeg interesa djeteta ima za cilj osigurati puno i stvarno ostvarivanje svih prava priznatih Konvencijom o pravima djeteta. Prema Konvenciji, najbolji interes djeteta obvezuje na osiguranje u svim aktivnostima koje se tiču djece da, bez obzira na to poduzimaju li ih javne ili privatne institucije socijalne skrbi, sudovi, upravna ili zakonodavna tijela, interes djeteta bude od prvenstvenog značaja. Država se obvezuje na osiguranje takve zaštite i brige o djetetu koja je potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i obveze njegovih roditelja, zakonskih skrbnika ili drugih pojedinaca koji su pravno odgovorni za dijete i u tom cilju poduzimaju sve odgovarajuće zakonodavne i administrativne mjere.

Ombudsmeni nastoje utjecati na građane da, ako je to moguće, svoje probleme riješe mirnim putem i izbjegnju sudske postupke. To je od posebnog značaja za predmete koji se tiču povrede prava djeteta, jer je krunski uvjet za donošenje odluka u vezi s pravima djeteta da odluke odraslih budu u najboljem interesu djeteta. U velikome broju predmeta je sporazumno i mirno rješenje problema u

212 Broj: Ž-BL-01-616/15

213 Broj: Ž-BL-01-493/15

214 Broj: Ž-BR-01-209/15

najboljem interesu djeteta. Nažalost, evidentni su primjeri neuspjelih pokušaja mirnog rješavanja problema, kada roditelji različitim tužbenim zahtjevima nastoje građanski i kazнено sankcionirati obrazovne, socijalne, zdravstvene i druge ustanove ili drugog roditelja²¹⁵.

Primjer: Postupajući povodom žalbe²¹⁶, a uzimajući u obzir najbolji interes djeteta i činjenicu da je razvrstano u kategoriju osobe s tjelesnim oštećenjem, ombudsmeni su pozvali Općinu Novo Goražde da pomogne u rješavanju stambenog pitanja ugrožene obitelji, budući da je majka u teškoj materijalnoj situaciji i da, osim ovoga, ima još dvoje djece. Istražni postupak u predmetu pokazao je da su brojne "male" općine na području Bosne i Hercegovine u teškoj financijskoj situaciji i nisu u mogućnosti pomoći građanima.

"Općina Novo Goražde spada u kategoriju tzv. izrazito nerazvijenih općina, njezini žiro-računi su gotovo svakodnevno blokirani od Porezne uprave RS-a i brojnih drugih vjerovnika, te se kao servis svojih građana svakodnevno suočava s ogromnim problemima..."

...Općinska uprava kronično kuburi s nedostatkom uredskog materijala, tako da smo prisiljeni svoje navode istaknuti u kratkim crtama, kako bismo uštedjeli papir²¹⁷"

Institucija ombudsmana zabilježila je određeni broj predmeta koji su se odnosili na probleme prilikom organiziranja izleta, ekskurzija i/ili putovanja učenika/djece, kao što su: pitanje termina putovanja, izbora odredišta i organizatora putovanja (agencije), neodgovarajućeg programa putovanja itd.

Ombudsmeni ističu da je školska ekskurzija oblik izvanučionične nastave koja obuhvaća višednevno putovanje radi posjeta prirodnim, kulturnim, povijesnim i sportskim sjedištima, te koju organizira škola u svrhu provođenja odgojno-obrazovnih ciljeva, a plaćaju je roditelji.

Žalbe²¹⁸ pokazuju da je bilo slučajeva propuštanja odlaska djece na ekskurziju zbog toga što nije izabrana uprava škole, koja je obvezna organizirati odlazak na ekskurziju. Također su primjetni i propusti u organizaciji putovanja, jer nema odgovarajućih propisa kojima se uređuje izvođenje izleta i ekskurzija²¹⁹.

Ombudsmeni napominju da su tijela vlasti na svim razinama odgovorna za ostvarivanje prava djece te da mogu, izravno ili neizravno, prouzrokovati štetu ako nemaju djelotvorna sredstva za provođenje obveza prema Konvenciji. To podrazumjeva i propuštanje donošenja i revidiranja zakonodavstva ili podzakonskih akata, neprimjerenju primjenu zakona i drugih propisa, kao i zlouporabu prava djeteta tako što se pri ispunjavanju obveza zanemaruju najbolji interesi, stavovi i razvojni ciljevi djeteta.

PREPORUKA Federalnom ministarstvu obrazovanja i Vladi Brčko Distrika BiH – Odjelu za obrazovanje i kantonalnim ministarstvima obrazovanja da:

- **pitanje izvođenja ekskurzija u osnovim i srednjim školama uredi prema načelima Konvencije o pravima djeteta.**

215 Broj: Ž-BL-01-672/14

216 Broj: Ž-BL-01-93/15

217 Akt Općine Novo Goražde broj: 02/1-372-2-1/15 od 27. 7. 2015.

218 Broj: Ž-BL-01-339/15

219 Broj: Ž-BL-SA-405/15

3. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I OBRAZOVANJE DJECE

Ombudsmeni su uočili da je mjesto rođenja djeteta, entitet odnosno kanton, ključno za ostvarivanje prava djece na zdravstvenu zaštitu u Bosni i Hercegovini.

Pitanje zdravstvene zaštite djece na razini entiteta Federacije BiH i Republike Srpske, kao i na razini Brčko Distrikta BiH, uređeno je sljedećim zakonima: Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. Ombudsmeni zapažaju kako i dalje postoje brojni problemi u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu koji ukazuju i na diskriminaciju, jer su uvjeti za ostvarivanje prava iz zdravstvene zaštite različiti u pojedinim kantonima. Također su u Republici Srpskoj evidentna različita postupanja u zdravstvenim ustanovama u istovjetnim pravnim situacijama.

Pozitivni zakonski propisi u području zdravstvene zaštite nisu usklađeni s Konvencijom o pravima djeteta u pogledu definicije djeteta, jer postoji stalan problem u definiciji djeteta i problem ostvarivanja prava zdravstvene zaštite djece u dobi od 15 do 18 godina.

Primjer: Ombudsmeni su izdali preporuku²²⁰ Vladi i Ministarstvu zdravlja i socijalne politike Kantona Središnja Bosna da poduzmu odgovarajuće i učinkovite mjere u cilju osiguranja bezuvjetne i besplatne zdravstvene zaštite za svu djecu s područja kantona. Također je Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Središnja Bosna preporučeno da poduzme potrebne mjere kako bi sva djeca na području kantona bila oslobođena neposrednog osobnog učešća u obliku plaćanja godišnje premije – markica. Ombudsmeni su aktom Ministarstva zdravlja i socijalne politike²²¹ obaviješteni da je Sabor Kantona donio Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o premiji –učešću osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na području Kantona Središnja Bosna²²², kojom je propisano da su **djeca do navršениh 15 godina života, odnosno stariji maloljetnici do navršениh 18 godina života, oslobođeni učešća u troškovima zdravstvene zaštite**, a ta odluka stupa na snagu 1. 1. 2016.

PREPORUKA zakonodavnim i izvršnim tijelima entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH da:

- **usklađe definiciju djeteta u zakonodavstvu Bosne i Hercegovine s odredbama Konvencije o pravima djeteta;**
- **osiguraju bezuvjetno pravo djeteta na besplatnu zdravstvenu zaštitu.**

Ombudsmeni posebno ukazuju na problem obrazovanja djece s posebnim potrebama i smetnjama u psihofizičkom razvoju.

Primjer: Dijete²²³, zbog teške i rijetke bolesti, nije bilo u mogućnosti redovito pohađati nastavu. Istraga ombudsmana pokazala je da, zbog finansijskih teškoća, Ministarstvo za obrazovanje, znanost i mlade Kantona Sarajevo nije bilo u mogućnosti osigurati djetetu asistenta u nastavi, pa je kao alternativno rješenje ponuđen koncept projekta "Škola u kući". Iako su ombudsmeni pozdravili aktivnost nadležnih i dobru namjeru da pomognu u rješavanju problema i omogućе djetetu školovanje, postavilo se pitanje je li ovo rješenje u najboljem interesu djeteta. Izdana je preporuka Skupštini i Vladi Kantona

220 Broj: P-17/15 od 28. 1. 2015.

221 Broj: 05-37-711/13-8 od 30. 10. 2015.

222 Broj: 01-02-552/15 od 29. 10. 2015.

223 Broj: Ž-BL-01-360/14 (P-173/15)

Sarajevo da u što skorije vrijeme razmotre mogućnost donošenja podzakonskih propisa kojima će urediti pitanje odgoja i obrazovanja djeteta s posebnim potrebama na području Kantona Sarajevo. Do dana pisanja Izvješća nije zaprimljen odgovor nadležnih.

4. PARTICIPACIJA DJECE

Participacija je jedno od temeljnih načela Konvencije o pravima djeteta i priprema djecu za odgovoran i aktivan stav u ostvarivanju dječjih i kasnije ljudskih prava. Ovo pravo osigurava djetetu koje je sposobno formirati svoje mišljenje pravo slobodnog izražavanja mišljenja o svim pitanjima koja se tiču djeteta, s tim što se mišljenju djeteta posvećuje dužna pažnja u skladu s uzrastom i zrelošću djeteta.

Ombudsmeni smatraju kako bi najbolji način za osiguranje participacije djece bilo formiranje mreže mladih savjetnika, koju bi činila djeca i mladi, jer bi se na taj način omogućilo jasnije sagledavanje potrebe djece i mladih te osiguralo da djeca koja su dio mreže mladih u svojoj školi i mjestu prenesu informacije o dječjim pravima i tako aktivno sudjeluju u promicanju i zaštiti svojih prava.

Problem nedostatka opremljenih parkova i igrališta te neodgovarajuće opremljene dvorane za tjelovježbu, na što su ombudsmeni ukazali u Posebnom izvješću iz 2013. godine pod nazivom "Djeca i slobodno vrijeme", ponovno je aktualiziran u 2015. godini. Ombudsmeni su se, potaknuti nesretnim događajem i smrću dvanaestogodišnjeg dječaka na području općine Novi Grad u Sarajevu (prilikom pada konstrukcije gola na igralištu), ponovo obratili nadležnim tijelima apelom²²⁴ da, sukladno svojim nadležnostima i ovlastima, detaljno pregledaju sva sportska igrališta, kako bi se izbjegle neželjene situacije i spriječile povrede i ugroze prava djeteta na slobodno vrijeme, igru, rekreaciju, ali i prava na život, razvoj i opstanak.

5. VRŠNJAČKO NASILJE

Ombudsmeni zapažaju da je problem vršnjačkog nasilja stalno prisutan i u porastu, zbog čega se društvo u cjelini treba pozabaviti ovim pitanjem, kako bi se utjecalo na podizanje svijesti i prepoznavanje nasilnog ponašanja među djecom u što ranijoj dobi. Bosna i Hercegovina ima zakonodavni okvir kojim uređuje ovo područje, međutim nadležna tijela moraju stvoriti institucionalne pretpostavke za učinkovitu provedbu donesenih propisa.

Postavlja se pitanje što učiniti u najboljem interesu djeteta koje je očitivalo devijantno ponašanje. Ombudsmeni zapažaju da su nadležna tijela stavila u središte ponašanje djeteta, a zanemaruje se potreba analize i rada s cijelom obitelji iz koje dijete potječe.

Pitanje vršnjačkog nasilja, zbog svojeg značaja, svakako zahtijeva dublju analizu zakonskih propisa iz ovoga područja, kao i dosadašnje prakse, što će ombudsmeni nastojati realizirati u 2016. godini.

6. SKRBNIŠTVO I POSVOJENJE

Posvojenje je poseban oblik obiteljskopravne zaštite djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, kojim se zasniva roditeljski odnosno srodnički odnos.

²²⁴ Akt Institucije ombudsmana broj: Oi-K-BL-2/15 od 15. 10. 2015.

Iako je riječ o veoma značajnom institutu obiteljskopravne zaštite, jedan od glavnih problema koji su ombudsmani zapazili jest nepostojanje baze podataka koja bi pokazala koliko je djece u statusu posvojenja odnosno skrbništva, što stvara prostor za mogućnost manipulacije i trgovine djecom.

PREPORUKA Vladi FBiH, Vladi RS-a i Vladi Brčko Distrikta BiH da:

- **uspostave bazu podataka na razini entiteta koja će sadržavati podatke o djeci koja su u statusu posvojenja odnosno skrbništva, vodeći računa o zaštiti osobnih podataka djece i ograničenom pristupu nadležnih podacima.**

U Bosni i Hercegovini i dalje su neusuglašene zakonske odredbe obiteljskog zakonodavstva u dijelu propisanih uvjeta za posvojenje djece u pogledu uzrasta djeteta.

Tako članak 157. Porodičnog zakona Republike Srpske glasi: "Potpuno posvojiti može se samo dijete uzrasta do pet godina, koje nema žive roditelje ili su mu roditelji nepoznati, odnosno koji su dijete napustili, a više od jedne godine ne zna im se mjesto boravka, ili čiji su roditelji pred nadležnim tijelima skrbi pristali da njihovo dijete bude potpuno posvojeno", dok je člankom 101. Obiteljskog zakona Federacije BiH i člankom 86. Obiteljskog zakona Brčko Distrikta BiH propisano: "Potpuno se može posvojiti dijete do 10. godine života".

PREPORUKA:

- **usuglasiti odredbe obiteljskih zakona Federacije BiH, Brčko Distrikta BiH i Republike Srpske u dijelu odredaba kojima se propisuju uvjeti za posvojenje djeteta.**

Primjer: Podnositeljica žalbe - baka, koja je rješenjem Centra za socijalni rad Novi Grad postavljena za staratelja djetetu svoje kćeri, u žalbi navodi da nije u stanju odgovarajuće se brinuti o djetetu zbog lošeg materijalnog stanja, zbog čega će biti primorana odreći se starateljstva. Postavila je zahtjev za novčanu potporu Centru, ali do dana obraćanja ombudsmanima nije ju ostvarila. Ombudsmani su zahtijevali da Centar za socijalni rad Novi Grad ozbiljno razmotri mogućnost odobravanja i isplate novčane potpore žaliteljici. Centar je postupio prema traženju ombudsmana²²⁵ i žaliteljici osigurao stalni mjesečni prihod, procijenivši kako je u inetresu djeteta da ostane živjeti u sredini koju dobro poznaje²²⁶.

7. DNEVNI CENTRI

Dnevno zbrinjavanje obuhvaća različite vrste organiziranih dnevnih usluga i boravka djece izvan vlastite obitelji putem kojih se osiguravaju ishrana, njega, čuvanje, briga o zdravlju djece itd. Pitanja vezana uz dnevno zbrinjavanje u Bosni i Hercegovini uređena su zakonskim i podzakonskim propisima na razini entiteta²²⁷.

225 Akt Centra za socijalni rad Novi Grad broj: 04/3-541.3-343/13 od 8. 10. 2015.

226 Broj: Ž-BL-01-448/15

227 Zakon o socijalnoj zaštiti Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 37/12) i Zakon o osnovama socijalne zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", br. 36/99, 54/04 i 39/06)

Prema saznanjima ombudsmana, u Bosni i Hercegovini trenutačno radi sedam dnevnih centara za djecu, i to u sljedećim gradovima: Banjoj Luci, Bijeljini, Tuzli, Zenici, Sarajevu, Brčkom i Mostaru. Prema informacijama dobivenim od nevladine organizacije *Save the children*, u tijeku je osnivanje i dnevnog centra u Bihaću. Ombudsmani su, u okviru obilježavanja 10. prosinca, Međunarodnog dana ljudskih prava, obavili posjetu u Dnevnom centru za djecu pri Humanitarnoj organizaciji "Altruist" u Mostaru²²⁸.

Pitanje dnevnog zbrinjavanja djece, način organiziranja, rad i funkcioniranje ovih centara svakako su pitanja koja zahtijevaju dodatnu analizu, što će ombudsmani, u suradnji s partnerima, nastojati učiniti tijekom 2016. godine.

---

228 Dana 10.12.2015. godine ombudsmanka za ljudska prava Bosne i Hercegovine Nives Jukić obavila je posjetu Dnevnom Centru za djecu pri Humanitarnoj organizaciji "Altruist" u Mostaru. Centar nudi sveobuhvatan odgovor na radnu eksploataciju djece kroz preduzimanje pozitivnih koraka u osiguranju zaštite i pružanja pomoći djece ulice i djeci koja su u riziku da to postanu u saradnji sa Centrom za socijalni rad i policijom. U Dnevnom centru djeca ulice mogu dobrovoljno boraviti do 16.00 sati gdje im se pružaju usluge kupanja, čista odjeća itd. Potrebe i osoblje Dnevnog centra za djecu s ulice financira Save the Children od 2011. godine. Na nivou Grada Mostara u toku je priprema Strategije djelovanja Centra prema kojoj bi se institucionalno riješilo pitanje Dnevnog centra za djecu ulice Mostar.

VII. PRAVO NA OBRAZOVANJE

Univerzalnom deklaracijom o pravima čovjeka²²⁹ propisano je da svatko ima pravo na obrazovanje, koje treba biti besplatno barem u osnovnim školama. Osnovno obrazovanje je obvezno. Tehničko i stručno obrazovanje treba biti svima podjednako dostupno na osnovi sposobnosti. Obrazovanje je, osim Univerzalnom deklaracijom o pravima čovjeka, zajamčeno i Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima²³⁰.

Učinkovit i kvalitetan obrazovni sustav svojevrsan je stup suvremenog demokratskog društva. Decentraliziranost sustava obrazovanja u Bosni i Hercegovini, na entitetskoj odnosno kantonalnoj i razini Brčko Distrikta BiH te nepostojanja krovne institucije koja bi nadzirala rad u ovom području stvara dodatne prepreke i onemogućava kvalitetan obrazovni sustav.

Institucija ombudsmana je u 2015. godini zaprimila 33 žalbe koje su se u najvećoj mjeri odnosile na ostvarivanje prava na rad institucija i tijela zaduženih za osiguranje kvalitetnog funkcioniranja obrazovnog sustava, te način na koji je u nastavnim evidencijama obrazovnih ustanova Republike Srpske, kao školski predmet, označavan Bosanski jezik.

Primjer: Žalba²³¹ se odnosila na izdavanje svjedodžbe o završenoj srednjoj školi u kojoj je u rubrici "Jezik" upisano "Bošnjački jezik". Ministarstvo prosvjete i kulture RS-a informiralo je ombudsmane²³² da nastoji omogućiti jednake uvjete za obrazovanje i odgoj sve djece²³³, ali je u Ustavu RS-a eksplicitno utvrđeno: *"Službeni jezici Republike Srpske su: jezik srpskog naroda, jezik hrvatskog naroda i jezik bošnjačkog naroda... Prema tvorbenim pravilima srpskog jezika, od "srpski narod" izvodi se ekvivalentan naziv "srpski jezik", od "hrvatski narod" izvodi se ekvivalentan naziv "hrvatski jezik", a od "bošnjački narod" moguće je jedino izvesti naziv "bosnjački jezik", a nikako nije moguće izvesti naziv "bosanski jezik". Naziv bošnjački jezik odgovara nazivu bošnjački narod."*

229 Članak 26. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka

230 Člankom 13. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima

231 Broj: Z-SA-06-615/15

232 Akt Ministarstva prosvjete i kulture RS-a broj: 07.04/052-4709/15 od 8. 7. 2015.

233 *"U prilog tome navodimo sljedeće aktivnosti koje provodi ovo Ministarstvo: svim učenicima prvog i drugog razreda osnovnih škola osigurava besplatne udžbenike, odnosno udžbeničke komplete, pa samim time i učenicima koji izučavaju tzv. nacionalnu skupinu predmeta; financira troškove prijevoza za sve učenike koji stanuju na udaljenosti duljoj od četiri kilometra od škole; jezik i kultura nacionalnih manjina u Republici Srpskoj poštuju se i koriste u školi u najvećoj mogućoj mjeri, a u skladu s Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina i Zakonom o zaštiti prava pripradnika nacionalnih manjina ("Službeni glasnik RS", broj 2/05). Jezik i kultura nacionalnih manjina izučavaju se u okviru proširenog programa kao fakultativna nastava... U osnovnom obrazovanju štite se vjerske slobode, tolerancija i kultura dijaloga. Učenici pohađaju sate vjeronauka prema svojem vjerskom opredjeljenju, ako je to u skladu s njihovim ubjeđenjima i ubjednjenjima njihovih roditelja... Svi učenici povratnici u Republici Srpskoj uključeni su sustav obveznog osnovnog obrazovanja, a svi oni koji žele nastaviti daljnje obrazovanje mogu nesmetano ostvariti svoje obrazovanje u svim srednjim školama u Republici Srpskoj, pod uvjetom da ispunjavaju uvjete natječaja za upis učenika u prvi razred srednje škole. U Republici Srpskoj u 20 osnovnih škola realizira se nastava tzv. nacionalne skupine predmeta, prema nastavnom planu i program nekog od kantona iz Federacije Bosne i Hercegovine..."*

Primjer: Otvoren je predmet po službenoj dužnosti²³⁴ nakon saznanja iz medija da učenicima bošnjačke nacionalnosti koja pohađaju Javnu ustanovu Prva osnovna škola "Srebrenica" na kraju prvog polugodišta nisu izdane đačke knjižice, zbog učenja bosanskog jezika, na temelju usmene direktive Ministarstva prosvjete i kulture RS-a upućene ravnatelju škole. Javna ustanova Prva osnovna škola "Srebrenica"²³⁵ informirala je ombudsmane o sljedećem:

"... tražili ste da Škola dade svoje izjašnjenje povodom neizdavanja đačkih knjižica učenicima na kraju prvog polugodišta.

Tim povodom obavještujemo vas da je Škola postupila na temelju usmene naredbe Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske. Naime, Ministarstvo je putem telefonskog poziva naredilo da se knjižice ne dijele do daljnjeg, a da se uspjeh učenika u učenju i vladanju priopći svim učenicima na roditeljskom sastanku iz razredih knjiga..."

Ministarstvo prosvjete i kulture RS-a nije dostavilo informaciju Instituciji ombudsmana.

S obzirom na važnost ovoga problema, ombudsmani su se pisanim aktom obratili svim kantonalnim ministarstvima obrazovanja upitom: koji su službeni jezici u kantonu, kako i na koji je način osigurana uporaba jezika i pisma, kao i nacionalne skupine predmeta za sva tri konstitutivna naroda? Nakon detaljne analize dostavljenih odgovora Instituciji ombudsmana pristupit će izradi posebnog izvješća s konkretnim preporukama, kako bi se na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine omogućilo svim građanima ostvarivanje prava na korištenje jezika i pisma pod jednakim uvjetima.

U međuvremenu je potpredsjednica Federacije BiH²³⁶ zatražila od ombudsmana izradu izvješća o uporabi službenih jezika u Bosni i Hercegovini, u entitetima i kantonima Federacije BiH.

Ombudsmani zapažaju da djeca, zbog problema koji se javljaju u funkcioniranju sustava javne uprave, odnosno koji su uzrokovani samovoljom ravnatelja škola ili drugih organa unutar škola, ne ostvaruju prava koja im pripadaju shodno zakonskim propisima. Do ovakvih problema dolazi i zbog neuređenosti svih pitanja zakonskim i podzakonskim aktima.

Primjer: Instituciji ombudsmana dostavilo je žalbu²³⁷ Vijeće roditelja djece koja pohađaju Osnovnu muzičku školu Ilidža, a koja već drugu školsku godinu nisu bila u mogućnosti dobiti ovjerene isprave o pohađanju i završetku osnovne glazbene škole, zbog toga što su pečati, vlasništvo osnovne glazbene škole, otuđeni i nedostupni školskoj administraciji. Roditelji su se više puta bezuspješno obraćali Ministarstvu za obrazovanje, znanost i mlade Kantona Sarajevo.

Ombudsmani su zaprimili izjašnjenje Ministarstva²³⁸, u kojem se navodi da je Federalno ministarstvo pravde donijelo rješenje kojim je odobrena izrada pečata JU Osnovne muzičke škole Ilidža, da su oni izrađeni, a učenicima dodijeljene svjedodžbe.

234 Broj: Ž-SA-06-13/16

235 Akt JU Prva osnovna škola "Srebrenica" broj: 62-01/16 od 20. 1. 2016.

236 Akt potpredsjednice Federacije BiH broj: 02-10-356-01/15 od 14. 10. 2015.

237 Broj: Ž-SA-05-555/15

238 Akt Ministarstvu za obrazovanje, znanost i mlade Kantona Sarajevo broj: 11/04-10-23158/15 od 14. 9. 2015.

Razmatrajući predmete koji se odnose na izbor u zvanje na visokoškolskim ustanovama, ombudsmeni su zaključili da je, cijeneći autonomiju u radu ovih ustanova, potrebno osigurati mehanizam nadzora, a u cilju ostvarivanja vladavine prava²³⁹.

---

239 Broj: Ž-MO-04-138/14 (P-125/15 od 25. 5. 2015.) i Ž-BL-04-399/15

VIII. POSEBNO UGROŽENE KATEGORIJE GRAĐANA

1. OSOBE S INVALIDITETOM

Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom²⁴⁰ jamči se jednak tretman i prava koja trebaju osigurati jednak položaj osoba s invaliditetom u odnosu na ostale građane i njihovu aktivnu uključenost u društvo i zajednicu. Ratificiranjem ove konvencije Bosna i Hercegovina preuzela je obvezu usklađivanja svoga zakonodavstva s načelima iz Konvencije te poduzimanja mjera kojima će omogućiti jednak tretman i ravnopravan položaj osobama s invaliditetom. To istodobno znači da je država obvezna uspostaviti jedan ili više neovisnih mehanizama za unaprjeđenje, zaštitu ili nadzor nad provedbom Konvencije.²⁴¹

Iz analize žalbi zaprimljenih u 2015. godini može se konstatirati da se nisu promijenili razlozi obraćanja građana ombudsmanima u odnosu na prethodne godine, a žalbe se podnose zbog: problema pristupačnosti, kašnjenja isplate naknada po osnovi invalidnosti, neisplaćivanja naknada i šteta dosuđenih pravomoćnom sudskom odlukom, dudotrajnog postupka odlučivanja povodom žalbe pred drugostupanjskim tijelom, prava na socijalnu zaštitu, ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu, zaštite osoba s invaliditetom od svih oblika diskriminacije te drugih prava.

Ombudsmeni ukazuju na to da i dalje postoji problem multipliciranja povreda prava osoba s invaliditetom, što s jedne strane usložnjuje ostvarivanje njihovih prava, ali i praćenje stanja u ovome području. Shodno navedenom, broj žalbi zaprimljenih u Instituciji ombudsmana ne odražava stvarno stanje, jer dolazi do toga da se u različitim odjelima Institucije ombudsmana razmatraju povrede prava osoba s invaliditetom²⁴².

Jedan od osnovnih problema osoba s invaliditetom u Bosni i Hercegovini jest neosiguranje pristupačnosti, koja je preduvjet za participaciju u društvu. Osobe s invaliditetom trebale bi imati osiguran pristup pod jednakim uvjetima kao i drugi: fizičkom okruženju, prijevoznim sredstvima, informacijama i komunikacijskim tehnologijama i sustavima, drugim objektima i uslugama.

Ombudsmeni ističu da je osobama s invaliditetom potrebno osigurati puno, učinkovito i aktivnije sudjelovanje u svim sferama društva. **Neosiguranje pristupačnosti predstavlja povredu ustavnog prava na jednakost i nediskriminaciju osoba s invaliditetom.**

Tijekom 2015. godine ombudsmeni su ispitali mogućnost pristupa osoba s invaliditetom zgradama u kojima su smještena zakonodavna tijela svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini. Povod za takvo postupanje bio je, uz ostalo, i upitnik posebnog izvjestitelja Ujedinjenih naroda o pravima osoba s

240 Bosna i Hercegovina je 2010. godine ratificirala Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, koja je stupila na snagu iste godine.

241 Članak 33. Konvencije o zaštiti osoba s invaliditetom

242 Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije, Odjel za praćenje građanskih i političkih prava, Odjel za ekonomsko-socijalna i kulturna prava, broj: Ž-SA-02-215/14 (P-280/15) i Ž-SA-02-818/15 (P-201/15)

invaliditetom, zaprimljen u rujnu 2015. godine, glede okolnosti sudjelovanja osoba s invaliditetom u donošenju odluka zakonodavnih tijela. Rezultati aktivnosti je Posebno izvješće²⁴³ *“Pristupačnost radnih prostora zakonodavnih tijela u Bosni i Hercegovini osobama s invaliditetom”*.

“Zakonodavne vlasti u Bosni i Hercegovini imaju u vidu i u potpunosti shvaćaju značaj uklanjanja arhitektonskih barijera, te na ovaj način omogućavanje osobama s invaliditetom ostvarivanja prava na ravnopravno sudjelovanje u društvenom životu, što svakako potvrđuju i pravovremeno dostavljeni odgovori na upit Institucije ombudsmana. Iz dostavljenih izjašnjenja proizlazi da postoji i jasno izražena volja onih zakonodavnih tijela koja nisu uklonila arhitektonske barijere da u proračunima za 2016. godinu predvide sredstva za tu namjenu te da to učine u idućoj godini (to su Skupština Tuzlanskog kantona, Skupština Zapadno-hercegovačke županije, Skupština Hercegbosanske županije i Skupština Hercegovačko-neretvanske županije).”

U 2015. godini uočena je diskriminatorna praksa Odsjeka za administraciju Cazin pri Sektoru za pravne poslove Ministarstva unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona uvjetovanja slijepih i slabovidnih osoba da uz zahtjev za izdavanje/zamjenu osobne iskaznice i izdavanje putovnice prilože rješenje o imenovanju skrbnika za poseban slučaj.

Postupajući povodom žalbe²⁴⁴, ombudsmani su utvrdili da nije jasno na koji su način predmetne odredbe mjerodavne za postupak izdavanja osobne iskaznice/putovnice poslovno sposobnoj osobi, niti na koji je način referent za zamjenu osobne iskaznice ocijenio da žaliteljica, izuzev što je slijepa, nije sposobna skrbiti za sebe i svoje interese. U predmetu je izdana preporuka, koja je u cijelosti realizirana. Instituciji ombudsmana dostavljen je akt Ministarstva unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona²⁴⁵, u kojem se navodi:

“...Odmah po zaprimanju vaše preporuke, voditelj ovoga odsjeka obavijestio je i upoznao referente koji rade na referatu izdavanja osobnih isprava (osobnih iskaznica, putnih isprava, vozačkih dozvola) i drugim referatima u ovome odsjeku da imaju odmah prekinuti dosadašnju diskriminatornu praksu uvjetovanja slijepih i slabovidnih osoba da uz zahtjev za izdavanje osobnih isprava prilažu rješenje Centra za socijalni rad o imenovanju skrbnika za poseban slučaj koji će slijepu osobu zastupati u postupcima pred ovim tijelom...”

“...Preporuku vašeg tijela primjenjujemo u cijelosti na način da slijepu i slabovidnu osobu kod ovog tijela podnose zahtjev za izdavanje osobnih isprava bez ikakvih uvjetovanja, štiteći njihova prava, njihov integritet i pružajući takvim osobama svu potrebnu pomoć u cilju učinkovitijeg i ekonomičnijeg ostvarivanja njihovog prava na ispravu...”

Ombudsmani su u više navrata isticali problem funcioniranja Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Federacije Bosne i Hercegovine, koji procjenjuje i određuje postotak invaliditeta. U proteklome razdoblju ombudsmani su u svojim preporukama²⁴⁶ konstatirali i ukazali nadležnim tije-

243 Posebno izvješće *“Pristupačnost radnih prostora zakonodavnih tijela u Bosni i Hercegovini osobama s invaliditetom, broj: P-12/16, siječanj 2016. godine*

244 Broj: Ž-SA-02-818/15 (P-201/15)

245 Akt Ministarstva unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona broj: 05-03/01-08-2-296/2015 od 8. 1. 2016.

246 Broj: P-110/15 od 20. 5. 2015.

lima na potrebu revizije stanja u ovome području i uvođenja promjena koje će biti sukladne najboljem interesu osoba s invaliditetom. Ombudsmeni naglašavaju da je stanje u ovome području nepromijenjeno te da i dalje Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Federacije BiH djeluje kao izolirano središte moći.

U velikom je broju slučajeva osobama utvrđivan postotak invaliditeta nalazom, ocjenom i mišljenjem Povjerenstva za vještačenje zdravstvenog stanja, koji je naknadno umanjivan, iako nije došlo do izlječenja ili poboljšanja zdravstvenog stanja, što bi bio opravdan razlog za smanjenje stupnja invalidnosti. Posljedica je to izmjene pravnih akata kojima je osobama s visokim stupnjem invalidnosti umanjen taj postotak u svrhu izvođenje tih osoba iz prava na socijalna primanja.

Ombudsmeni smatraju da su osobe s invaliditetom, zbog sadašnjih zakonskih i podzakonskih propisa te organizacije ustanova koje se bave ocjenom invalidnosti, izložene svojevrsnom institucionalnom mučenju i nepotrebnim troškovima koje, u najvećem broju slučajeva, snose sami ili čak nisu u mogućnosti osigurati potrebna finansijska sredstva za eventualni pristup institucijama.

Potpisivanjem i ratificiranjem međunarodnih dokumenata o zaštiti prava osoba s invaliditetom država Bosna i Hercegovina preuzela je i obvezu usklađivanja domaćeg zakonodavstva s tim dokumentima. Polazeći od toga, domaće zakonodavstvo mora biti usklađeno u svrhu zaštite prava osoba s invaliditetom, a ne u svrhu isključenja iz prava, posebno uzevši u obzir zdravstveno stanje osoba s invaliditetom, pri čemu je veoma često, i bez posebne specijalizacije iz područja medicinske struke, jasno da za to nema opravdanih i razumnih razloga.

Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja FBiH izdano je više preporuka²⁴⁷, povodom kojih je Vlada FBiH dostavila Instituciji ombudsmana akt²⁴⁸ u kojem je navedeno da je na sjednici Vlade donesen zaključak o hitnom pristupanju donošenju nove liste invaliditeta koja će biti sukladna Međunarodnoj klasifikaciji funkcioniranja onesposobljivosti i zdravlja (MKF). Nažalost, Institut se nije očitovao povodom zaključka Vlade, ali su ombudsmeni na osnovi dokumentacije dostupne iz druge žalbe²⁴⁹ registrirane u Instituciji ombudsmana zaključili da je povjerenstvo pri Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja FBiH utvrdilo prijedlog nove liste invaliditeta.

„2. Nalaže se ravnatelju i Upravnom odboru Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja da, imajući u vidu iznesene navode i činjenice, odmah pri-

247 Broj: Ž-SA-02-837/14 i Ž-SA-02-851/14. U 2014. godini Institucija ombudsmana je otvorila predmet po službenoj dužnosti, s ciljem utvrđivanja činjenica koje ukazuju na povrede prava osoba oboljelih od raka dojke, a u vezi s traženjem mišljenja Parlamenta FBiH o potrebi usklađivanja liste invaliditeta s međunarodnom listom invaliditeta. Institucija ombudsmana je povodom žalbe broj: Ž-SA-02-851/14 izdala Preporuku broj: P-154/14, u kojoj je ukazala na elemente višestruke diskriminacije osoba (žena) oboljelih od raka dojke jer je donošenjem Naputka o primjeni Liste invaliditeta, umjesto jednostavnije i lakše primjene Liste invaliditeta, potpuno ukinut postotak invalidnosti. Nadležnim je tijelima dana preporuka da prestane primjena Naputka za primjenu Liste invaliditeta kao apsolutno ništavog akta i da započne primjena Liste invaliditeta kao akta koji je na pravnoj snazi, uz poziv nadležnim tijelima da promptno poduzmu mjera nadzora prema Institutu. Ombudsmeni su Mišljenjem broj: Ž-SA-02-837/14, dostavljenim Parlamentu FBiH, uz koje je priložena i naprijed navedena Preporuka, izrazili svoj stav o problematici primjene Naputka za primjenu Liste invaliditeta i Liste invaliditeta, te ukazali na nedopustivost prakse koju provodi Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja FBiH.

248 Akt Vlade Federacije BiH, broj: 03-35-1095-1/2014 od 8. 7. 2015.

249 Broj: Ž-BR-02-67/14

stupe usklađivanju Pravilnika o kriterijima i postupku medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja i donošenju nove Liste invaliditeta.

3. Nova Lista invaliditeta poštivat će načela o jedinstvenim kriterijima i nediskriminaciji osoba s invaliditetom s obzirom na uzrok nastanka invaliditeta, načela sadržana u UN-ovoj Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom, a temeljit će se na dijelovima Liste Svjetske zdravstvene organizacije (MKF) kojima se isključivo tretira invaliditet, urođeni ili stečeni...”

PREPORUKA: Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja FBiH da:

- **u što kraćem roku prestane provedba Napatka za primjenu Liste invaliditeta i donese novu Listu invaliditeta sukladnu Zaključku Vlade Federacije BiH.**

1.1. Profesionalna rehabilitacija osoba s invaliditetom

Profesionalna rehabilitacija, osposobljavanje i zapošljavanje osoba s invaliditetom od posebnog je javnog interesa i spada u područje socijalne zaštite. Prava osoba s invaliditetom i njihova prava vezana uz profesionalnu rehabilitaciju i osposobljavanje za zapošljavanje uređena su Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom.²⁵⁰

Ustanovu za profesionalnu rehabilitaciju, shodno navedenom zakonu, može osnovati Federacija BiH, kanton, jedinica lokalne uprave, Federalni zavod za zapošljavanje, udruga osoba s invaliditetom, humanitarna organizacija, vjerska zajednica i druge pravne i fizičke osobe.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom FBiH financira i sufinancira projekte poslovne rehabilitacije koje provode isključivo gospodarska društva za zapošljavanje osoba s invaliditetom u okviru svog poslovanja, tako što dodjeljuje sredstva gospodarskim društvima za zapošljavanje osoba s invaliditetom, a ona su obvezna putem programa/projekta profesionalne rehabilitacije, prema potrebama, uključiti određeni broj osoba s invaliditetom.

Ombudsmeni ističu da nije dovoljno donijeti zakon i na temelju njega dositi odluke kojima se osobama s invaliditetom utvrđuje pravo na profesionalnu rehabilitaciju ako nije osnovana ustanova nadležna za provođenje potrebnih aktivnosti.

Primjer: Osobi s invaliditetom²⁵¹ je Rješenjem Županijskog zavoda za upošljavanje u Livnu utvrđeno pravo na profesionalnu rehabilitaciju, shodno navedenom zakonu, bez navođenja informacije o tome koja je ustanova treba provesti. Institucija ombudsmana zaprimila je Zaključak Vlade Kantona 10 od 28. 5. 2015., u kojem je istaknuto da Vlada, uslijed financijskih razloga i kompleksnosti ovoga pitanja, nije u mogućnosti osnovati predmetnu ustanovu.

PREPORUKA Vladi Federacije BiH da:

- **bez odgode poduzme potrebne mjere za osnivanje ustanove za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom.**

²⁵⁰ Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom (“Službene novine FBiH”, broj: 09/10)

²⁵¹ Broj: Ž-LI-05-46/15 i Ž-SA-05-354/14

2. PRAVA MANJINA

U Bosni i Hercegovini živi 17 nacionalnih manjina, od kojih su Romi najbrojnija nacionalna manjina i kao takva često marginalizirana u društvenom, ekonomskom i političkom smislu. U proteklom razdoblju učinjeni su određeni zakonodavni i institucionalni pomaci, pojačan je angažman države, entiteta, kao i lokalnih vlasti, ali romska populacija i dalje trpi u pogledu zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, obrazovanja, prekvalifikacije, upisa u matične knjige i dostupnosti zdravstvene zaštite.

U izvještajnom razdoblju zaprimljen je relativno mali broj žalbi, njih 10, koji ne odlikava stvarni status manjinske populacije.

Nakon što su proveli postupke povodom zaprimljenih žalbi, ombudsmeni su izdali preporuke nadležnim gradskim i općinskim tijelima da poduzmu odgovarajuće mjere u cilju primjerenog stambenog zbrinjavanja²⁵², poboljšanja higijenskih uvjeta i osiguranja bolje infrastrukturne mreže u naselju u kojem živi većinsko romsko stanovništvo²⁵³ te da pronađu mogućnost zapošljavanja pripadnika romske nacionalne manjine²⁵⁴. U svim slučajevima uočili su spremnost tijela vlasti za postupanje po preporukama ombudsmena.

Posebno treba istaknuti važnost dobre suradnje Institucije ombudsmena s pripadnicima romskih udruga koje konkretnim radnjama mogu doprinijeti ostvarivanju ugroženih prava.

Primjer: Krajem 2014. godine zaprimljena je žalba S. S.-a iz Tuzle u kojoj se navodi da žalitelj nema osobnih isprava. Obraćao se Ministarstvu unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona, ali mu nije omogućeno ostvarivanje prava na njihovo izdavanje bez istodobne osobne odjave iz službenih evidencija u Zvorniku. Žalitelj je pripadnik romske nacionalne manjine, neobrazovan, ima obitelj i bez ikakvih primanja. U suradnji s predstavnikom udruge Roma "Euro Rom" iz Tuzle, žalitelju je omogućen odlazak u Zvornik, pomoć prilikom obavljanja administrativnih radnji te su u veljači 2015. godine zaprimljene obavijesti Ministarstva unutarnjih poslova RS-a, Centra javne sigurnosti Zvornik i Ministarstva unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona - Uprave policije Tuzla da su obavljene sve potrebne radnje, uredno zaprimljen "zahtjev za izdavanje osobne iskaznice, koja je u međuvremenu **spremna za uručenje**".²⁵⁵

PREPORUKE: tijelima vlasti na svim razinama Bosne i Hercegovine da:

- **nastave provoditi mjere uspostavljene sukladno obvezama koje Bosna i Hercegovina ima prema Dekadi Roma, uz reviziju tih mjera u odnosu na najnovije preporuke UN-ovih organa izvješćivanja iz područja zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, zdravstvene zaštite, obrazovanja i osiguranja upisa u matične knjige.**

I dalje je evidentna diskriminacija nad pripadnicima manjina **po pitanju mogućnosti izbora na određene političke funkcije.**

252 Broj: Ž-BR-06-12/15 (P-109/15)

253 Broj: Ž-BR-03-282/14 (P-111/15)

254 Broj: Ž-BR-03-171/14 (P-108/15)

255 Broj: Ž-BR-05-300/14

Primjer: Žalitelj²⁵⁶ navodi da nije izabran na radno mjesto u kompaniji "Elektroprenos" iako je bio najbolji kandidat u pogledu iskustva i drugih kvalifikacija, pa smatra da je diskriminiran zbog toga što je pripadnik romske nacionalne manjine. U istražnom postupku označeno javno tijelo nije izložilo bilo kakve argumente kojima bi demantiralo navode žalitelja, nije dostavljena rang-lista niti podatci o zaposlenim osobama romske nacionalnosti. Zbog toga, ombudsmeni su izdali preporuku²⁵⁷ *Elektroprenosu BiH* da poduzme mjere kako bi struktura zaposlenih u *Elektroprenosu* u većoj mjeri odražavala zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine. Odgovorno javno tijelo dostavilo je izjašnjenje²⁵⁸ u kojem se navodi da je kompanija dužna primjenjivati odredbe Zakona o radu u institucijama BiH, zatraživši uputu o načinu na koji će provesti preporuku ombudsmana, a da pritom budu ispoštovani pozitivni propisi kojima se uređuje područje zapošljavanja.

Ombudsmeni²⁵⁹ su pozvali označeno javno poduzeće da uskladi svoje interne akte (Pravilnik o radu) sa Zakonom o zabrani diskriminacije i Zakonom o radu u institucijama BiH kojima je propisano: *"Struktura zaposlenika kod poslodavca okvirno odražava nacionalnu strukturu stanovništva Bosne i Hercegovine prema posljednjem popisu stanovništva"*²⁶⁰.

3. POVRATNICI

Aneksom VII. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini propisano je da sve izbjeglice i raseljene osobe imaju pravo slobodno se vratiti svojim kućama, pravo na povrat imovine koja im je oduzeta za vrijeme neprijateljstava od 1991. godine, kao i nakandu za imovinu koja im se ne može vratiti. Odredba Aneksa VII. tijesno se vezuje s pitanjem zaštite privatnog vlasništva na način na koji to predviđa Europska konvencija.

Ombudsmeni su u 2015. godini posvetili pozornost pitanju provedbe Anexa VII. U cilju utvrđivanja položaja povratničke populacije, organizirani su posjeti sljedećim lokalnim zajednicama: općini Derвента²⁶¹, općini Vlasenica²⁶², općini Zvornik²⁶³ i gradu Prijedoru²⁶⁴, sa većinskom povratničkom populacijom.

U razgovoru s čelnicima izvršne vlasti konstatiran je napredak po pitanjima u nadležnosti tijela lokalne samouprave, dok se problemi vežu uz postupanje viših razina vlasti, a odnose se na pitanja sigurnosti, obrazovanja i dodjele sredstava za obnovu objekata.

Ombudsmeni su imali u planu posjetiti općine Velika Kladuša i Konjic, što iz tehničkih razloga nisu realizirali, a što će svakako učiniti u 2016. godini.

256 Broj: Ž-BL-06-70/15

257 Broj: P-74/15

258 Akt broj: 01-5180/2015 od 29. 4. 2015.

259 Požurnica od 21. 6. 2015.

260 Preporuka je objavljena na službenoj stranici Institucije ombudsmana, a podnositelj žalbe je pokrenuo i sudski postupak za zaštitu svojih prava, koristeći se nalazima iz preporuke ombudsmana kao prilog tvrdnji da je došlo do povrede njegovih prava.

261 Dana 14. 4. 2015.

262 Dana 3. 6. 2015.

263 Dana 6. 10. 2015.

264 Dana 12. i 13. 10. 2015.

3.1. “Raseljene osobe u vlastitom gradu”

Ombudsmeni ukazuju na činjenicu da su i tijekom 2015. godine zaprimali žalbe građana²⁶⁵ koji su raseljene osobe na području Kantona Sarajevo. Njihovo stambeno pitanje nije riješeno od svršetka rata do danas jer je zgrada u kojoj su bili njihovi stanovi srušena do temelja i do danas nije obnovljena. čak dvadeset i jednu godinu nakon okončanja ratnih djelovanja ovi građani imaju status raseljenih osoba zbog nemogućnosti racionalne obnove/rekonstrukcije oštećenih/uništenih objekata kolektivnog stanovanja/zgrada i individualne gradnje iz razloga tehničke i financijske opravdanosti. Odgovorna tijela pozivala su podnositelje žalbi na strpljenje i ukazivala na činjenicu da se poduzimaju mjere za rješavanje problema, međutim konkretno pitanje nije riješeno do danas²⁶⁶. Ombudsmeni zapažaju da žalitelji nisu odgovorni za nastalu situaciju, a pritom snose posljedice. Teško je tvrditi da je u konkretnom slučaju osigurano učinkovito ostvarivanje prava i interesa građana i da nadležna tijela poduzimaju mjere za što učinkovitije rješavanje pitanja raseljenih osoba. U konačnici, može se konstatirati da su nadležna tijela propuštanjem poduzimanja radnji u razumnom vremenskom roku u cilju rješavanja ovog problema doveli do povrede prava raseljenih osoba.

Ombudsmeni podsjećaju da je, shodno Zakonu o raseljenim osobama i povratnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine, obveza *Vlade Federacije i Ministarstva za izbjeglice i raseljene osobe Kantona Sarajevo donošenje godišnjih planova povratka raseljenih osoba, plana obnove, gradnje objekata i naselja za smještaj raseljenih osoba, vođenje evidencije o raseljenim osobama* itd. Obaveza navedenih tijela je da, u suradnji s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, sustavno riješe ovo pitanje.

Ombudsmeni su uputili preporuku²⁶⁷ Parlamentu FBiH da prioritetno poduzme mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim osobama i povratnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine, Skupštini Kantona Sarajevo da prioritetno poduzme mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim osobama – prognanicima i izbjeglicama – povratnicima u Kantonu Sarajevo, te da nadležna tijela koordiniraju aktivnosti i rad na rješavanju konkretnog problema.

Primjer: Ombudsmanima je dostavljena žalba²⁶⁸ zbog neprovođenja rješenja koje je donijelo Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih Kantona 10²⁶⁹, koje se odnosi na dodjelu sredstava s tekućeg transfera “Izdaci za raseljene osobe” za 2014. godinu, iz razloga što Ministarstvo financija još nije postupilo prema donesenom rješenju i izvršilo odgovarajuću isplatu. U odgovoru Ministarstva financija Kantona 10²⁷⁰navedeno je:

“...Obavještavamo Vas da je Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih poduzelo sve mjere koje su u našoj nadležnosti, u vidu dostave naloga za isplatu Ministarstvu financija, koje je u fazi čekanja raspoloživih sredstava kako bi se izvršila isplata s ciljem zaštite prava stečenih rješenjem...”

265 Broj: Ž-SA-05-1331/14 i Ž-SA-04-1127/14

266 Postupak povodom žalbe broj: Ž-SA-05-78/11

267 Broj: P-87/15

268 Broj: Ž-LI-05-119/15

269 Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih Kantona 10, Rješenje broj: 09-01-14-215/14 od 21. 11. 2014.

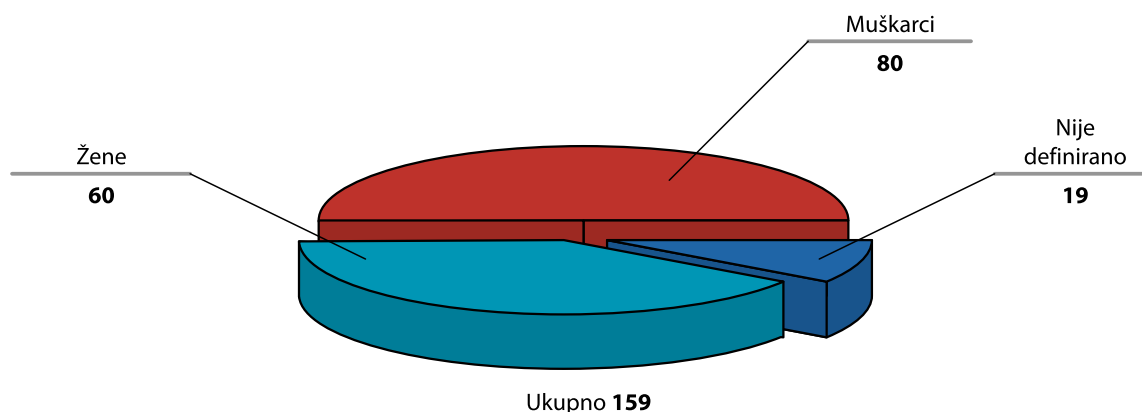
270 Akt Ministarstva financija Kantona 10 broj: 09-01-14-215.3/14 od 3. 12. 2015.

4. PRAVA ŽENA

Kao i proteklih godina, Institucija ombudsmana vodi statistike i o strukturi žalbi prema spolu podnosioca žalbe, imajući u vidu svoju ovlast za borbu protiv diskriminacije po osnovi spola, ali i zahtjeve različitih tijela i organizacija koje se bave ravnopravnošću spolova. U 2015. godini muškarci su uložili 80, a žene 60 žalbi na diskriminaciju, što je iskazano u postotcima 60% spram 40% u korist muškaraca. Primjetna je, dakle, blaga prednost u broju obraćanja muškaraca u odnosu na žene, što znači da se žene rjeđe odlučuju na pokretanje postupka za zaštitu od diskriminacije iako su, barem u jednoj mjeri, diskriminirane, naročito u obliku mobinga i drugih vrsta diskriminacije na radnom mjestu. Registrirano je pet predmeta diskriminacije po osnovi društvenog položaja, dok je takvih predmeta u prethodnoj, 2014. godini, bilo 25, a uglavnom su se odnosile na područje zapošljavanja i ostvarivanja prava iz radnog odnosa.

Kad govorimo u ukupnome broju predmeta, dakle ne samo vezanih uz diskriminaciju, u 2015. godini Instituciji ombudsmana obratilo se žalbom ukupno 976 žena, u odnosu na 1.720 muškaraca, a u 270 predmeta spol nije bio utvrđen. Ove brojke u izvjesnoj mjeri odlikavaju odnos iz 2014. godine, kada je otvoreno 1.010 predmeta povodom žalbi osoba ženskog spola u odnosu na 1.871 predmet otvoren povodom žalbi osoba muškog spola, dok je spol u 250 žalbi bio neodređen.

U predmetima u kojima nije određen spol radi se o slučajevima kada Institucija ombudsmana otvara predmet po službenoj dužnosti (*ex officio*), o anonimnoj žalbi ili žalbi u kojoj podnositelj izričito navodi da ne želi otkriti svoj identitet.

Dijagram: Spolna struktura žalitelja u Odjelu za eliminaciju svih oblika diskriminacije u 2015.

Spol	Zaprimljeno u 2015.
Muškarci	80
Žene	60
Nije utvrđeno	19
Ukupno	159

Tablica: Spolna struktura žalitelja u Odjelu za eliminaciju svih oblika diskriminacije u 2015.

U pogledu ostvarivanja građanskih i političkih prava žena u Bosni i Hercegovini, ombudsmeni naročitu pozornost posvećuju pitanju imenovanja članova upravnih i nadzornih odbora u javnim institucijama, ustanovama i poduzećima s ciljem osiguranja rodne ravnopravnosti sukladno Zakonu o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini. Na temelju rezultata provedenih istraga u pojedinačnim

predmetima dolazi se do zaključka kako se na spomenute pozicije uglavnom imenuju muškarci, što otvara pitanje potencijalne sustavne diskriminacije po osnovi spola u upravljačkim tijelima u javnoj sferi.

U privatnom sektoru, ombudsmeni naglašavaju da je prisutan problem duljeg radnog vremena od propisanog u uslužnim djelatnostima, kojem su uglavnom izložene žene, kao i problem neutvrđenog radnog vremena koje omogućuje poslodavcima da iskorištavaju radnike. Ombudsmeni također ukazuju na to da su ponekad radnice iskorištavane i zlouporabom instituta "probnog rada", neplaćenog prekovremenog rada, uskraćivanja tjednog odmora i drugih prava zajamčenih propisima kojima se uređuju radni odnosi. Ombudsmeni s naročitom pozornošću ukazuju na problem rada u večernjim satima, što za posljedicu ima pojavu da su radnice često izložene incidentima nasilja i pljačke, te pozivaju nadležne entitetske institucije za preispitivanje potrebe noćnog rada u pojedinim objektima u kojima postoje navedeni rizici.

U pogledu zdravstvene zaštite žena, ombudsmeni primjećuju potrebnim posvetiti veću pozornost oboljelim i brizi o osobama kojima je dijagnosticiran rak dojke, ali i općenito reproduktivnom zdravlju žena. Uložene žalbe u Instituciji ombudsmana pokazuju da postojeći modeli zdravstvenog osiguranja mogu dovesti žene u neravnopravan položaj u odnosu na bračnog partnera, što se naročito manifestira u slučajevima nasilja u obitelji. Shodno navedenom, ombudsmeni ističu da su žene najveći korisnici usluga centara za socijalnu pomoć, pa pozivaju nadležne institucije da ojačaju kapacitete centara kako bi mogli odgovoriti na sve veće izazove osiguranja minimalnih životnih standarda osobama koje im se obraćaju.

U pogledu odnosa vlasti prema sudjelovanju žena u sportu, primjetno je da se nerazmjerno više novca izdvaja za sportove koji se tradicionalno mogu klasificirati kao "muški", kao što je to npr. nogomet, a slična je situacija i s izdvajanjima iz proračuna za sportske udruge.

U razdoblju izvješćivanja Institucija ombudsmana izradila je Posebno izvješće o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije BiH, koji je detaljnije obrađen u poglavlju "Ekonomsko-socijalna i kulturna prava", a pitanja zaštite žena od nasilja obrađeno je u poglavlju pod nazivom "Nasilje u obitelji".

IX. JEDNAKOST I NEDISKRIMINACIJA

1. UVOD

Zakonom o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine je Instituciji ombudsmana povjeren status "središnje institucije nadležne za zaštitu od diskriminacije" i u tu svrhu predviđeno osnivanje i rad posebnog odjela s isključivim zadatkom razmatranja predmeta navodne diskriminacije koju je počinila bilo koja pravna ili fizička osoba i u bilo kojem području života²⁷¹.

U Zakonu je predviđena široka lepeza nadležnosti ombudsmana koje sežu od promidžbenih aktivnosti preko istraživanja u području diskriminacije do postupanja povodom žalbi pojedinaca koji tvrde da su žrtve diskriminacije, preuzimanja aktivne uloge u prekršajnim postupcima za zaštitu od diskriminacije i u velikoj mjeri praćenja međunarodnih standarda mjerodavnih za rad tijela za zaštitu jednakosti.

Za učinkovitu borbu protiv diskriminacije nije dovoljno samo usvojiti zakonska rješenja usklađena s tim standardima. Ključno je osigurati djelotvornu i pravilnu primjenu Zakona o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine, koja je u Bosni i Hercegovini trenutačno ocijenjena slabom, prije svega jačanjem institucija koje mogu odgovoriti novom važnom zadatku antidiskriminacijske zaštite.

2. OCJENA STANJA POVODOM ŽALBI, POSEBNA IZVJEŠĆA, EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

Postupak povodom pojedinačnih žalbi građana najvažniji je oblik zaštite ljudskih prava. U Instituciji ombudsmana je u 2015. godini registrirano ukupno 159 predmeta diskriminacije. Osim predmeta iz 2015. godine, u radu Odjela bio je i 181 predmet iz 2014. godine, tako da je ukupno bilo u radu 340 predmeta. U izvještajnom razdoblju Odjel je završio 89 predmeta iz 2015. godine i 122 iz 2014. godine. Ombudsmani ističu da su određeni predmeti pozitivno riješeni i prije izdavanja preporuke, bilo posredovanjem, poticanjem prijateljskog rješenja ili poduzimanjem medijacije između stranaka u sporu, bilo na način da odgovorno javno tijelo samo korigira svoje postupanje nakon prvog obraćanja Instituciji ombudsmana, što će u sljedećim poglavljima biti potkrijepljeno konkretnim primjerima.

U razdoblju izvješćivanja ombudsmani su izdali 49 preporuka, najčešće u slučajevima mobinga, diskriminacije po osnovi pripadnosti nacionalnoj manjini, obrazovanja i seksualne orijentacije.

²⁷¹ Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije uspostavljen je u siječnju 2009. godine s osnovnim ciljem da osigura ujednačavanje pristupa u ostvarivanju i zaštiti prava građana na čitavom teritoriju BiH i poduzima učinkovite mjere s ciljem sprječavanja bilo kojeg oblika diskriminacije. Radom na pojedinačnim žalbama ili u postupcima istraživanja po službenoj dužnosti, ombudsmani nastoje ukazati na značaj što dosljednije primjene zabrane diskriminacije sadržane u međunarodnim konvencijama i domaćem zakonodavstvu, kao i na značaj usklađivanja domaćeg zakonodavstva s međunarodnim standardima ljudskih prava. U preporukama i ostalim odlukama ukazuje se odgovornim institucijama i službama na čimbenike koji onemogućavaju ravnopravan zakonski tretman svih građana BiH i predlažu odgovarajuće mjere za djelotvornu pravnu intervenciju usmjerenu na zaštitu prava građana.

Nepoštivanje preporuka ombudsmana vezanih uz povrede Zakona o zabrani diskriminacije povlači prekršajnu odgovornost fizičkih i pravnih osoba, novčane kazne u iznosu do 10.000 KM, sigurnosne mjere zabrane obavljanja djelatnosti i druge sankcije predviđene člancima 19. i 20. spomenutog zakona.

Ombudsmeni pribjegavaju pokretanju sudskog postupka samo kao krajnjoj mjeri, jer postoje očekivanja da će preporuke u konačnici biti ispoštovane jer je takvo rješenje u interesu svih stranaka u postupku.

U 2015. godini nastavljene su aktivnosti na promidžbenim i informativnim kampanjama koje su usmjerene ka nadležnim institucijama i javnosti. Ograničena sredstva i kapaciteti Institucije ombudsmana umanjili su mogućnost djelovanja institucije u promidžbi, tako da je to djelovanje u 2015. godine kao i uprethodnim godinama uglavnom bilo u sklopu aktivnosti koje su organizirale druge organizacije i institucije. Detaljan kronološki pregled aktivnosti i promocija iz područja diskriminacije sadržan je u nastavku ovoga Izvješća.

3. PREGLED STANJA – POREĐENJE U ODNOSU NA PRETHODNI PERIOD

Najveći broj žalbi u izvještajnom razdoblju odnosi se na mobing kao poseban oblik diskriminacije na radnom mjestu - 37, zatim slijede žalbe na diskriminaciju po osnovi etničke pripadnosti - 13, diskriminaciju po osnovi nacionalnog ili društvenog podrijetla - 8 i diskriminaciju po osnovi obrazovanja - 8. Prema procjenama ombudsmana, ovi podatci i dalje ne daju stvaran prikaz opsega diskriminacije, jer i dalje postoje neprijavljeni slučajevi zbog općeg nepovjerenja, kao i zbog straha od eventualnih negativnih posljedica po status žrtava.

U tom smislu ombudsmeni primjećuju da je stalno prisutan visok broj žalbi na mobing²⁷², redovno se javljaju žalbe na etničku diskriminaciju²⁷³, ali u blago padajućem broju, ali i sve se više predmeta otvara prema navodima o diskriminaciji po osnovi seksualne orijentacije²⁷⁴ (LGBT osobe) ili predmeta vezanih uz govor mržnje, iako je broj žalbi iz zadnje dvije kategorije gotovo zanemariv u odnosu na ukupan broj predmeta u Instituciji.

Analizirajući statistike koje se vode u Instituciji ombudsmana o porastu broja predmeta koji se odnose na diskriminaciju po osnovi spolne orijentacije u razdoblju od 2009. godine do danas, ombudsmeni prepoznaju potrebu izrade posebnog izvješća u kojem bi detaljno analizirali stanje pristupa pravima LGBT osoba u Bosni i Hercegovini.

Ombudsmeni su svjesni da je najveći izazov nespремnost društva da odbaci stereotipe i predrasude i bude tolerantnije prema pojavama koje nisu u skladu sa stavovima većine. Najzad, u tome se ogleda razina postignute kulture ljudskih prava. U sadašnjem sustavu društvenih vrijednosti u našoj zemlji, stupanj tolerancije je takav da je odnos prema drugome u najmanju ruku neutralan, a često i nasilan.

272 Broj: Ž-SA-06-315/15 (P-282/15), Ž-BL-06-750/14 (P-246/15) i Ž-SA-06-1258/14

273 Broj: Ž-BR-06-18/14 (P-42/15) i Ž-BL-05-83 i 84/15 (P-225/15)

274 Broj: Ž-BL-06-676/14 (P-60/15), Ž-BL-06-90/15 (P-227/15) i Ž-SA-06-104/15

Državna tijela zadužena za održavanje reda prvenstveno su obvezna reagirati u ovakvim situacijama, a sudovi imaju mogućnost izreći teže kazne za kaznena djela počinjena iz mržnje. Bitno je pronaći i procesuirati počionitelje radi sprječavanja budućih napada sličnog karaktera i slanja jasne poruke javnosti da je nasilje prema LGBT osobama neprihvatljivo.

PREPORUKA:

- **nositelji javnih funkcija trebaju otvorenije istupati radi razbijanja predrasuda, sprječavanja svih oblika nasilničkog ponašanja i govora mržnje u svrhu zaštite prava LGBT osoba.**

Ombudsmeni žele skrenuti pozornost na to da su određeni predmeti zbog diskriminacije protiv Bosne i Hercegovine bili razmatrani pred Europskim sudom za ljudska prava u Strasbourgu.

U drugoj polovici 2014. godine Europski sud za ljudska prava donio je presudu u predmetu *Zornić protiv Bosne i Hercegovine*. Podnositeljica zahtjeva je 2002. godine bila kandidatkinja Socijaldemokratske partije Bosne i Hercegovine na parlamentarnim izborima i izjašnjava se kao građanka Bosne i Hercegovine. Prema Ustavu BiH, samo se pripadnici konstitutivnih naroda (Bošnjaci, Srbi i Hrvati) mogu kandidirati na izborima za tijela izvršne vlasti.

Europski sud za ljudska prava u svojoj je presudi konstatirao da je došlo do povrede članka 14. (Zabrana diskriminacije) u vezi s člankom 3. Protokola broj 1 (Pravo na slobodne izbore) uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Povreda se odnosi na nemogućnost gospođe Zornić da sudjeluje na izborima za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH. Sud je zaključio i da je došlo do povrede članka 1. Protokola broj 12 (Opća zabrana diskriminacije) uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na nemogućnost gospođe Zornić da sudjeluje na izborima za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH i Predsjedništvo BiH²⁷⁵.

Prema Ustavu BiH, samo pripadnici konstitutivnih naroda (Bošnjaci, Srbi i Hrvati) mogu se kandidirati na izborima za tijela izvršne vlasti. Sudsko vijeće odlučilo je, sa šest glasova "za" i jednim glasom "protiv", u korist Azre Zornić, dodavši da svim građanima Bosne i Hercegovine treba biti omogućeno kandidiranje za Predsjedništvo i Dom naroda, te da hitno treba promijeniti Ustav BiH. Također je utvrđeno da je slučaj Azre Zornić istovjetan predmetu *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine*, u kojem su pripadnici židovske odnosno romske nacionalne manjine tužili Bosnu i Hercegovinu zbog nemogućnosti kandidiranja za izvršnu vlast.

4. PRIMJERI IZ PRAKSE

Iako je od usvajanja Zakona o zabrani diskriminacije proteklo više od šest godina, pojedine odredbe trebaju "zaživjeti" i u sudskoj praksi, što se naročito odnosi na pravila o hitnom postupanju u sudskim postupcima za zaštitu od diskriminacije.

Primjer: Ombudsmeni su prihvatili navode i argumente Kantonalnog suda u Tuzli o prezaduženosti sudaca, o rješavanju predmeta kronološkim redom, ali su ipak konstatirali da u konkretnom slučaju sud ne uvažava odredbu članka 12. stavak 2. Zakona o zabrani diskriminacije BiH. Naime, sukladno navedenom Zakonu, svaka osoba ili skupina osoba koja smatra da je diskriminirana može tražiti zaštitu svojih prava putem postojećih sudskih i upravnih postupaka. Podnositeljica žalbe se dana 20. 1. 2014.

²⁷⁵ Zahtjev broj: 3681/06, presuda od 15. 7. 2014.

obratila Instituciji ombudsmana, a dana 25. 2. 2014. Općinskom sudu u Tuzli podnijela tužbu kojom, uz ostalo, traži utvrđivanje da je tuženik /Tuzlanski kanton - Ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona/ povrijedio pravo tužiteljice na jednako postupanje u procesu rada i radnih uvjeta. Dakle, zatražila je zaštitu od diskriminacije sudskim putem, a ombudsmani su potom sve vrijeme vodili korespondenciju s podnositeljicom žalbe i pratili sudski postupak. Budući da su pojedini tužbeni zahtjevi podnositeljice žalbe usvojeni, tuženik je uložio žalbu nadležnom drugostupanjskom sudu. **Kako je člankom 12. stavak 2. Zakona o zabrani diskriminacije BiH propisano da su sud i druga tijela koja provode postupak zaštite od diskriminacije dužni hitno poduzimati radnje u postupku, osiguravajući da sve tvrdnje o diskriminaciji budu što prije ispitane**, ombudsmani su uputili preporuku Kantonalnom sudu u Tuzli da odmah odluči o žalbi. Sud je obavijestio ombudsmane da je predmet na 438. mjestu zaduženja od 480 predmeta, da se predmeti uzimaju u rad redoslijedom dostave i nema mogućnosti za uzimanje u rad predmeta²⁷⁶.

PREPORUKA:

- **Preporuča se pravosudnim tijelima da, shodno odredbi članka 12. stavak 2. Zakona o zabrani diskriminacije, imaju u vidu da su sud i druga tijela koja provode postupak zaštite od diskriminacije dužni hitno poduzimati radnje u postupku, osiguravajući da sve tvrdnje o diskriminaciji budu što prije ispitane.**
- **Preporuča se usklađivanje odredaba o postupovnim rokovima sadržanim u Zakonu o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine s odredbama drugih postupovnih zakona, prvenstveno sa zakonima o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.**

Primjer: Odvjetnik je povodom projekta "Prvi posao", koji provode Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS-a i Zavod za zapošljavanje RS-a, uputio prijavu Zavodu za zapošljavanje za novčana sredstva iz javnog/državnog proračuna u kojoj je nedvosmisleno naveo da želi pomoći ugroženim kategorijama zapošljavanjem osoba s invaliditetom. U konkretnom slučaju odvjetnik nije primio osobu s invaliditetom, iako je stanje invaliditeta nesporno utvrđeno prilikom osobnog intervjua s podnositeljicom žalbe²⁷⁷.

Uvažavajući odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH, ombudsmani su zaključili da je odvjetnik svojim ponašanjem diskriminirao podnositeljicu žalbe – osobu s invaliditetom, a pritom Vlada RS-a, Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite i Zavod za zapošljavanje nisu učinili ništa da spriječe diskriminaciju. Navođenje humanih razloga prilikom prijave za novčana sredstva iz javnog proračuna i potom postupanje u suprotnosti s dostavljenom prijavom upućuje na odsutnost etičkih kriterija koje mora imati član odvjetničke komore, a što znači i da njegovo ponašanje u ovoj profesiji, ukoliko je nekažnjeno, dovodi u pitanje ugled ostalih nositelja te funkcije i odvjetništva u cjelini. Iz navedenih razloga ombudsmani su uputili disciplinsku prijavu protiv odvjetnika Advokatkoj komori RS-a.

Uzimajući u obzir gospodarsku krizu u našoj zemlji i visoku stopu nezaposlenosti, ombudsmani su izrazili podršku Vladi RS-a zbog provođenja projekta podrške stjecanju radnog iskustva mladih u statusu pripravnika "Prvi posao". S druge strane, ombudsmani su izrazili zabrinutost što se prilikom

276 Broj: Ž-BL-05-19/14

277 Broj: Ž-BL-02-713/14

korištenja proračunskih sredstava i sklapanja ugovora s različitim poslodavcima ne vodi više računa o namjenskom trošenju sredstava i nedostatku predviđenih mehanizama zaštite i kontrole u slučaju zlouporabe sredstava.

Dakle, preporuke ombudsmana nisu ispoštovane, odnosno i dalje ne postoje učinkoviti mehanizmi zaštite (izuzev sudske zaštite) u slučaju kada dođe do diskriminacije odnosno povrede zakona.

“Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS-a krajnje je neugodno iznenađeno i zatečeno dostavljenom preporukom... predlaže da Institucija ombudsmana povuče spornu preporuku. Navedenim stavom ovo Ministarstvo je, blago rečeno, zaprepašteno...”

Stav Institucije da je podnositeljica žalbe diskriminirana, a pritom nadležna tijela nisu učinila ništa da spriječe diskriminaciju, potpuno je neosnovan i tendenciozan, jer su nadležne institucije poduzele sve mjere koje su u njihovoj nadležnosti da ozbiljno istraže i provjere navode iz žalbe podnositeljice. Ovakvim stavom Institucija je izašla iz okvira svoje nadležnosti propisanih Zakonom o zabrani diskriminacije i Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava BiH, prema čijim odredbama pojavu diskriminacije isključivo može utvrditi sud u parničnom postupku, a na što je skrenuta pozornost, kako Instituciji tako i podnositeljici žalbe, u nekoliko navrata.”

Očito je da nepoznavanje prava škodi, jer sukladno Zakonu o zabrani diskriminacije BiH, Institucija ombudsmana je središnja institucija za zaštitu od diskriminacije i ovlaštena je za provođenje postupka istrage po zaprimanju žalbe građana i meritorno utvrđivanje je li došlo do povrede nekog od ustavom zajamčenih prava.

Primjer: U zadnjem kvartalu 2015. godine ombudsmani su otvorili istragu po službenoj dužnosti u vezi s informacijama koje su ukazivale na povredu prava radnika u kompaniji “Boksit” a.d. Milići.²⁷⁸ Nakon izjašnjenja svih relevantnih stranaka, utvrđeno je da je došlo do prakse i aktivnosti koje mogu predstavljati povredu prava radnika i sadrže elemente nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu, poznatijeg pod nazivom mobing.

Ombudsmani koriste ovaj slučaj kako bi istaknuli protivljene korištenju poligrafa u kontekstu rješavanja radnopравnih odnosa i naglašavaju da u konkretnom slučaju ovlaštena tijela nisu vodili kazneni postupak niti kaznena istragu, već je poligrafsko testiranje iskorišteno kao metoda discipliniranja radnika, mimo Zakona o radu i drugih općih propisa kojima se uređuje područje radnih odnosa, zbog čega se prisiljavanje radnika na poligrafsko testiranje doživljava kao mobing.

Ombudsmani su također utvrdili da je na službenoj internetskoj stranici Kompanije objavljena zabrana kretanja pojedinim osobama, da je na njoj, zaključno s danom 8. 1. 2015., imenom i prezimenom navedeno 13 osoba kojima se zabranjuje ulazak i boravak u objektima i prostorima Kompanije “Boksit” a.d. Milići, pružanje usluga bilo koje vrste, a zabrana obuhvaća i ugostiteljske objekte, prijevozna sredstva (autobuse), autobusnu postaju, Dom rudara itd., uz obrazloženje da su ti objekti privatna imovina, u vlasništvu dioničara Kompanije.

278 Broj: Ž-BL-711/15, Ž-BL-06-761/15, Ž-BL-06-800/15 (P-18/16 od 15. 1. 2016.)

Ombudsmeni ovakvo postupanje smatraju neprihvatljivim, budući da je riječ o ograničavanju temeljnih ljudskih prava, da je riječ o javnim objektima koji, bez obzira na vlasničku strukturu, po svojoj prirodi moraju biti dostupni svim građanima, bez diskriminacije. Navedni primjer ukazuje na aktivnu ulogu nedržavnih subjekata koji svojim ponašanjem dovode do povreda ljudskih prava, a istodobno državna tijela pokazuju ili nespremnost ili nemogućnost reagiranja na ovakve pojave.

Ombudsmeni su uputili preporuku upravi ove kompanije da poduzme sve potrebne mjere kako bi iz svoje poslovne prakse uklonila sve radnje koje dovode ili bi mogle imati za posljedicu uznemiravanje radnika ili izazivanje osjećaja nesigurnosti i straha.

Ombudsmeni ukazuju na to da gospodarska društva ovakvog kapaciteta moraju s naročitim stupnjem odgovornosti tretirati prava zaposlenika, ali i drugih građana, jer se radi o ostvarenju važnih egzistencijalnih prava, pri čemu uprava kompanije ne bi smjela koristiti položaj nadređenosti i autoriteta. Eventualni animoziteti, netrpeljivost ili nesporazumi moraju se prevladati na profesionalan način.

X. PREPORUKE OMBUDSMANA

Ombudsmeni nakon razmatranja žalbe ili provođenja postupka, u skladu s člankom 32. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, mogu dati preporuke odgovornom tijelu u cilju otklanjanja uočenih povreda ljudskih prava. Tijela koja dobiju takve preporuke dužna su pismeno odgovoriti i obavijestiti ombudsmane o učinku preporuka u roku koji su ombudsmeni odredili.

Ako predmetno tijelo ne poduzme mjere ili ne obavijesti ombudsmane o razlozima njihovog nepoduzimanja, ombudsmeni će ukazati neposredno višem tijelu na tijek predmeta i dane preporuke. Za uspješno funkcioniranje Institucije ombudsmana od posebnog je značaja izgradnja dobrih odnosa između institucija u Bosni i Hercegovini i ombudsmana, a što podrazumjeva uspostavu suradnje s Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i provedbu preporuka bez ikakvog uvjetovanja.

Analizom izdanih preporuka i načina njihove realizacije može se utvrditi da odgovorna tijela: ispoštuju preporuku u cijelosti, djelomično je realiziraju, uspostave određeni oblik suradnje s Institucijom ombudsmana, ne postupe prema preporuci uz izričito navođenje razloga za nepostupanje ili uopće ne dostave povratnu informaciju Instituciji ombudsmana.

Način realizacije preporuka u predmetima	Broj predmeta s izdanom preporukom
Realizirana	103
Ostvarena suradnja	90
Djelomično realizirana	14
Nema odgovora	48
Nije realizirana	69
Ukupan broj predmeta s izdanom preporukom	324

Detaljan pregled izdanih preporuka i način njihove realizacije prikazan je u posebnom poglavlju ovoga Izvješća.

XI. SURADNJA S TIJELIMA I INSTITUCIJAMA

1. SURADNJA SA TIJELIMA I INSTITUCIJAMA BiH

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u svom radu, prije svega, nastoje ostvariti dobru i produktivnu suradnju sa tijelima i institucijama u Bosni i Hercegovini u svakodnevnim kontaktima, kako kroz komunikaciju tijekom istrage u otvorenim predmetima tako i razmjenom informacija na posebnim sastancima, u cilju ukazivanja na kršenja ljudskih prava i preporuke potrebnih mjera u interesu poštivanja prava građana. U 2015. godini Institucija ombudsmana za ljudska prava je značajno intenzivirala suradnju sa Povjerenstvom za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine kroz strateški i sektorski pristup ljudskim pravima, aktivnim učestvovanjem na tematskim sjednicama koje rezultiraju konkretnim zaključcima za unaprjeđenje ljudskih prava.

Posebno treba izdvojiti dvodnevnu konferenciju "Ostvarivanje i zaštita ljudskih prava i sloboda kroz zakonodavni okvir, i trenutno stanje i planovi institucija BiH u oblasti ljudskih prava" u organizaciji Zajedničkog povjerenstva za ljudska prava koja je održana 22 i 23 lipnja u Bijeljini, a koja je imala za cilj da se utvrdi trenutno stanje u oblasti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, sagledaju problemi i pronađu rješenja za unaprjeđenje ljudskih prava, kao i da predstavnici zakonodavne i izvršne vlasti zajedno sa neovisnim institucijama i agencijama razmjene mišljenja i iskustva u oblasti ljudskih prava.

Iskorak u suradnji sa specijalizovanim parlamentarnim tijelima je napravljen kroz suradnju i organizaciju zajedničke tematske sjednice Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Predstavničkog doma PSBiH i Povjerenstva za jednakopravnost spolova Zastupničkog doma Parlamenta FBiH, na kojoj je prezentirano Specijalno izvješće o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije BiH koji je sačinila Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH, a na kojoj je raspravljano o mogućim rješenjima za unaprjeđivanje zaštite majki u Bosni i Hercegovini.

Kroz aktivnost veće prisutnosti Ombudsmana BiH u lokalnim zajednicama, koja je podržana od strane Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini uspostavljena je suradnja sa općinama/opštinama, i obavljeno je niz sastanaka sa relevantnim institucijama/tijelima na ovom nivou kako bi se dobile informacije o izazovima sa kojima se ove institucije suočavaju u provedbi preporuka Ombudsmana i kako bi im se približile mjere za otklanjanje kršenja ljudskih prava koje Ombudsmeni predlažu.

Ovaj model uspostavljanja i jačanja institucionalne saradnje i veće prisustvo Ombudsmana na terenu i u lokalnim zajednicama pokazao se i kao uspješan model prevencije i promicanja ljudskih prava.

Poseban segment kojem će Ombudsmeni u budućnosti posvetiti više pažnje je jačanje suradnje sa akademskom zajednicom i mogućnostima zajedničkih aktivnosti i djelovanja koje ova suradnja pruža.

2. SURADNJA S MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH, kao nacionalni mehanizam za zaštitu ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, surađujući s međunarodnim institucijama i organizacijama u zemlji i suradnjom na međunarodnom planu nastoji mobilizirati sve bitne činitelje kako bi se zajedničkim aktivnostima nametnula ljudska prava kao prioritet u društvenom kontekstu i jedan od preduvjeta za razvoj demo-

kratskog društva. U 2015. godini Institucija ombudsmana u tom je smislu posebnu pozornost posvetila koordiniranju aktivnosti s međunarodnim organizacijama koje djeluju u zemlji i inicirala razmjenu informacija kada je riječ o aktivnostima u području ljudskih prava.

Misija OESS-a u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Misija OESS-a u BiH) i u 2015. godini nastavila je podržavati rad Institucije ombudsmana, i to u nekoliko segmenata:

- izgradnja i jačanje kapaciteta Institucije;
- promicanje i aktivnosti vezane za Zakon o zabrani diskriminacije;
- posjet i promicanje rada ombudsmana u lokalnim zajednicama;
- afirmacija i vidljivost Institucije na međunarodnom planu.

Tijekom 2015. godine Institucija ombudsmana je, uz potporu Misije OESS-a u BiH, kontinuirano bila prisutna u sljedećim lokalnim zajednicama: Bosanskom Grahovu, Drvaru, Glamoču i Tomislavgradu, a posjećeni su i Prijedor, Zvornik, Bihać, Vlasenica i Derventa.

Prisutnost na terenu generirala je i porast broja zaprimljenih žalbi s ovih područja, ali i mogućnost da ombudsmani neposredno na terenu, u razgovoru s građanima i predstavnicima vlasti, rješavaju određena pitanja koja se tiču svakodnevnog života i uživanja prava građana u ovim zajednicama. Posebno značajna aktivnost koju zajednički realizira s Misijom OESS-a u BiH je djelovanje Antidiskriminacijskog foruma/Foruma za ljudska prava, kao stalnog tijela koje funkcionira već dvije godine i pokriva područje istočne Hercegovine, a koje je prije svega razmatra slučajeve diskriminacije i podiže svijest građana i relevantnih čimbenika o ovom pitanju.

Zahvaljujući potpori Misije OESS-a u BiH, Institucija ombudsmana sudjelovala je u najvažnijem događaju na međunarodnom planu kada su NHRI u pitanju, a to je 28. godišnji sastanak Međunarodnog koordinacijskog odbora nacionalnih institucija za promicanje i zaštitu ljudskih prava (ICC), koji je održan od 11. do 13. ožujka u Ženevi. Glavne teme na ovogodišnjem ICC-ovom sastanku su: uloga nacionalnih mehanizama za zaštitu ljudskih prava (NHRI) u ostvarivanju razvojnih ciljeva 2015., zatim zaštita prava starih osoba, odnos vlade prema neovisnim mehanizmima za zaštitu ljudskih prava, zaštita ranjivih kategorija društva, kao što su žene i djeca žrtve trgovine ljudima i nasilja u obitelji, migranti i azilanti, osobe s invaliditetom.

U segmentu međunarodne suradnje ombudsmani pokušavaju ostvariti sinergiju s međunarodnim institucijama koje funkcioniraju izvan zemlje i koje imaju svoja predstavništva u Bosni i Hercegovini, poput Vijeća Europe.

Ombudsmani su u proteklim godinama ostvarili zavidnu suradnju s Europskom komisijom za borbu protiv rasizma i netolerancije (ECRI), tako da su i u 2015. godini, 28. i 29. svibnja, sudjelovali na seminaru u Strasbourgu namijenjenom specijaliziranim tijelima/institucijama koji se bore protiv rasizma i rasne diskriminacije u 47 država članica Vijeća Europe. Tema seminara bila je "Uloga specijaliziranih organa/institucija u porastu broja prijavljivanih zločina iz mržnje i diskriminacije", a ciljevi seminara identificiranje doprinosa koji specijalizirana tijela/institucije mogu dati u nadilaženju prepreka u prijavljivanju zločina iz mržnje i diskriminacije.

U središtu djelovanja Ureda Vijeća Europe u Sarajevu su u 2015. godini bile aktivnosti i stručni skupovi vezani uz: prevenciju ekstremizma, učenje o vjerskim i nevjerskim uvjerenjima u školi, udruženu izgradnju inkluzivnog društva, ulogu i mjesto religije u javnom prostoru, primjenu Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, prava manjina u podijeljenim društvima i prava osoba kojima je ograničena sloboda kretanja.

Kada govorimo o suradnji s UN-ovim agencijama u Bosni i Hercegovini, ona je u nešto manjem intenzitetu nastavljena u 2015. godini, i to pretežito suradnjom u pitanjima prava djece (UNICEF), prava žena (UNWOMEN) i ravnopravnosti spolova i (UNFPA) te prava osoba s invaliditetom (UNDESA).

Posebno važan segment suradnje Institucije ombudsmana jest i uspostava produktivnih i strateških odnosa s veleposlanstvima koja imaju svoje diplomatsko predstavništvo u Bosni i Hercegovini i koja u svojim aktivnostima u vrhu prioriteta imaju i aktivnosti vezane uz promicanje ljudskih prava. U tom smislu treba istaknuti posjet posebnog izaslanika *State Departmenta* za ljudska prava LGBT osoba, g. Randyja Berryja, predstavnika Veleposlanstva SAD-a, g. Brayana Wockleya, i g. Kerrya N. Ashforthia iz Biroa za demokraciju i ljudska prava, s kojima su ombudsmani razgovarali o načinima sustavog rješavanja problema diskriminacije pripadnika LGBT populacije u Bosni i Hercegovini. Na ovim je sastancima naglašeno da načelo jednakog odnosa prema svakoj osobi u jednom društvu, bez obzira na njezinu pripadnost i opredjeljenje, treba biti osnova djelovanja svih institucija, zbog čega treba uložiti dodatne napore u unaprjeđenje zakonskih propisa koje je Bosne i Hercegovina usvojila u cilju uklanjanja svih oblika diskriminacije.

U svijetlu pridruživanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji, ombudsmani su održali radni sastanak i sa stručnjacima Europske unije, g. Patrikom Cederlofom, gđom Fredericom Domanin, gđom Lilianom Sorrention i gđom Katarinom Kramesovom, posvećen pitanju trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, a u sklopu ekspertne misije Europske komisije koja se fokusira na "Viza dijalog blok 3", a s predstavnicima Veleposlanstva Kraljevine Nizozemske na temu vladavine prava, reforme javne uprave i ekonomsko-socijalnih reformi koje očekuju države potencijalne kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji.

Posebnu pozornost ombudsmani posvećuju aktivnostima unutar mreža u kojima Institucija ombudsmana ostvaruje punopravno članstvo. Stoga izdvajamo nekoliko najvažnijih sastanaka:

- Godišnja konferencija ombudsmana za djecu Jugoistočne Europe pod nazivom "Prava djeteta - između interesa roditelja i dužnosti države", održana je 28. i 29. svibnja 2015. u Zagrebu. Tema konferencije bila je ostvarivanje prava djeteta i njegova najboljeg interesa, a kada je interes roditelja u suprotnosti s interesom djeteta i s obvezama države u zaštiti djetetovih interesa. Središnje pitanje kojim su se bavili svi pozvani govornici na ovome skupu bilo je što zapravo znači i kako se u praksi ostvaruje temeljno načelo Konvencije o pravima djeteta da najbolji interes djeteta mora imati prednost u svim postupanjima i odlukama koje se na njega odnose u javnoj i u privatnoj sferi.
- Godišnji sastanak Europske mreže ombudsmana za djecu (ENOC), koji je održan 22.-24. rujna u Amsterdamu, a rezultirao je zajedničkom izjavom ENOC-a i posebne predstavnice UN-a za borbu protiv nasilja nad djecom, u duhu globalne inicijative, o preuzimanju odgovornosti država u okončanju nasilja nad djecom. Istaknuto je da su ombudsmani koji se bave pravima djece obvezni:
  - graditi ozračje i okruženje u kojem će se poštivati prava djeteta;
  - zagovarati promjene i zakonske reforme;
  - uvijek uzimati u obzir najbolji interes djeteta u svojim postupanjima;

- slušati djecu i osnaživati njihov glas;
- kontinuirano promicati međunarodne standarde u zaštiti i promociji prava djece.
- Sastanak Radne skupine o pravima osoba s invaliditetom Europske mreže nacionalnih institucija za ljudska prava (ENHRI), koji je održan 26. i 27. listopada u Zagrebu. Cilj sastanka bio je, osim razmjene iskustava i dobrih praksi članica Europske mreže, i definiranje prioriteta rada Radne grupe te rasprava o razvijanju univerzalnih pokazatelja za praćenje primjene UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i njihovo promicanje na regionalnoj i međunarodnoj razini.
- Iako u statusu promatrača, Institucija ombudsmana sudjelovala je na tematskom sastanku Europske mreže tijela za jednakost (Equinet), posvećenom pitanju vjere i uvjerenja u radu tijela za jednakost, koji je održan 9. i 10. studenoga 2015. u Londonu. Na sastanku su razmatrani izazovi u osiguranju slobode vjerovanja i borbe protiv vjerske diskriminacije na europskoj i nacionalnoj razini. Poseban naglasak stavljen je na ulogu tijela za jednakost i izazove koji stoje pred njima u bavljenju pitanjima vjere i uvjerenja vođenjem rasprava o najboljim primjerima iz prakse.
- Godišnji sastanak Opće skupštine Europske mreže nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava (ENNHRI), održan od 30. studenoga do 2. prosinca 2015. u Utrehtu, Nizozemska, u cijelosti je bio posvećen sadašnjoj izbjegličkoj krizi u Europi, kao i pitanjima migracija i azila, zatim ostvarivanju ekonomskih i socijalnih prava, te ulozi nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava (NHRI) u (post)konfliktnim situacijama, i promicanju održivih razvojnim ciljevima (SDG), usvojenih u rujnu 2015. na svjetskoj razini.

Prioritet djelovanja ombudsmana je obvezna interakcija s UN-ovim sustavom ugovornih tijela i Uredom visokog povjerenika za ljudska prava UN-a, kao i suradnja s regionalnim i međunarodnim mehanizmima zaštite ljudskih prava, naročito u svjetlu ponovne akreditacije Institucije, koja je odgođena za 2016. godinu.

Istodobno s ovim aktivnostima, Institucija ombudsmana bila je dio globalnih inicijativa i sudjelovala na važnim skupovima na svjetskoj razini. Neki od tih skupova su:

- konferencija "Bosna i Hercegovina - 20 godina mira", održana u Stockholmu, u organizaciji Švedskog instituta za međunarodne odnose, a cilj njenog održavanja bio je, u svjetlu dvadeset godina mira u Bosni i Hercegovini, ukazati na izazove i perspektivu koju Daytonski mirovni sporazum nosi u budućnosti. Teme konferencije bile su: "Daytonski mirovni sporazum – uspjeh ili promašaj", "Kako (ne)graditi mir – jesu li izvedene pouke", "Bavljenje posljedicama rata – liječi li vrijeme" te "Umjetnost i kultura – razdvajaju ili spajaju?";
- seminar pod nazivom "Uloga ombudsmana u suvremenoj parlamentarnoj demokraciji: regionalna perspektiva", održan u Bruxellesu, u organizaciji Jedinice za pretpristupne radnje Europskog parlamenta i Ured europskog ombudsmana, dio je programa podrške Europskog parlamenta za 2015. godinu parlamentima zemalja koje su u procesu proširenja. Teme o kojima su sudionici raspravljali bile su: "Odgovornost institucija EU i uloga ombudsmana", "Parlamentarni nadzor nad primjenom zakona i doprinos ombudsmana" te "Unaprjeđivanje dobre uprave u procesu reformi i pristupanja EU";
- međunarodna konferencija posvećena ulozi nacionalnih institucija za ljudska prava (NHRIs) u konfliktnim i postkonfliktnim situacijama održana je u Kijevu, u organizaciji ukrajinskog parlamentarnog povjerenika za ljudska prava. Na konferenciji su predstavljene naučene lekcije vezane za

zaštitu ljudskih prava za vrijeme sukoba u BiH, te izazovi s kojim se Institucija ombudsmana i dalje susreće, a koje su posljedica sukoba, kao što su pitanja statusa civilnih žrtava rata, povratka, nestalih i dr. Usvojena je Deklaracija NHRIs-a o konfliktnim i postkonfliktnim zemljama kao platforma za djelovanje NHRIs-a.

Institucija ombudsmana je na međunarodnom planu u 2015. godini potvrdila opredjeljenje za uspostavu dobrih i operativnih kontakata, koordinaciju aktivnosti i sudjelovanje u većini događaja od globalnog značaja.

3. REGIONALNA SURADNJA

Ombudsmeni za ljudska prava BiH posebnu važnost pridaju regionalnoj suradnji. U 2015. godini institucije ombudsmana su u većini zemalja regije bile na prekretnici, jer se istodobno suočavaju s problemima i borbom za financijsku i drugu neovisnost, na jednoj, te perspektivama koje nudi regionalna suradnja, na drugoj strani.

Zemlje Balkana nije zaobišla globalna migrantska/izbjeglička kriza i izazovi koje ona nosi sa sobom, a koji zahtjevaju stvaranje regionalne platforme za zajedničko odlučivanje i djelovanje institucija ombudsmana.

U tom kontekstu ombudsmeni BiH su, zajedno s pučkom pravobraniteljicom Republike Hrvatske Lorom Vidović i osobljem Ureda pučke pravobraniteljice te glavnim tajnicom Europske skupine nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava Debbie Cohner, 22. studenoga obavili zajednički posjet azilantskom centru u Slavanskom Brodu. Bio je to uvod za međunarodnu konferenciju ombudsmana i institucija za ljudska prava o temi: "Izazovi u ostvarivanju ljudskih prava u izbjegličkoj/migrantstkoj krizi», održanoj 23. i 24. studenoga u Beogradu, na kojoj je aktualizirano pitanje ostvarivanja ljudskih prava za vrijeme migrantske krize. Izbeglička kriza ima mnogo dimenzija - sigurnosnu, ekonomsku i ljudsku, a među onima koji dolaze u Europu ima mnogo pripadnika ranjivih skupina, posebno žena, djece i osoba s invaliditetom kojima je potrebna pomoć. Posebno je značajno usvajanje Beogradske deklaracija, kojom se definira način na koji se institucije i društva trebaju opredjeljivati i ponašati prema izbeglicama.

Bitne teme i aktivnosti za regiju u 2015. godini bile su: prava djece, prava azilanata i izbjeglica, sloboda pristupa informacijama i jačanje nacionalnih preventivnih mehanizama (NPM) uspostavljenih u skladu s Opcionalnim protokolom uz Konvenciju protiv mučenja. Institucija ombudsmana za ljudska prava dala je svoj doprinos i sudjelovala u radu sljedećih konferencija i stručnih skupova, na kojima je razmjenjivana regionalna praksa i usvajani određeni zaključci koji su imali za cilj unaprjeđenje zaštite prava u ovim područjima:

- stručno savjetovanje o temi: "Zdravstvena zaštita osoba lišenih slobode u Jugoistočnoj Europi" 29. i 30. lipnja u Tirani, u organizaciji Institucije ombudsmana Albanije;
- konferencija pod nazivom "Razmjena iskustava o multidisciplinarnom timskom radu u području zaštite prava djece", održana 9. i 10. studenoga u Prištini, u organizaciji "Terre des hommes", "Defence for children and Child Protection Hub for South East Europe" i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Prištini;

- međunarodna konferencija: "Slobodan pristup informacijama – regionalna iskustva i međunarodni standardi", održana 19.-21. studenoga 2015. u Podgorici, u organizaciji Agencije za zaštitu osobnih podataka i slobodan pristup informacijama Crne Gore;
- dvodnevna Međunarodna konferencija o ulozi Institucije ombudsmana u zaštiti prava podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, održana 29. i 30. listopada u Tirani, u organizaciji Institucije ombudsmana Albanije. U središtu ove konferencije bili su brojni aspekti međunarodne zaštite, uključujući i pravo na azil, kao i supsidijarnu i privremenu zaštitu, uloga institucija ombudsmana u nadzoru nad postupkom kvalifikacija, mjesto i standardi prihvata, ophođenje s ranjivim skupinama i sl.

XII. SURADNJA S MEDIJIMA

Ombudsmeni BiH aktivno surađuju s medijima, svjesni utjecaja koji nesumnjivo imaju na sve društvene strukture formiranjem javnog mnijenja, te u znatnoj mjeri mogu doprinijeti promicanju ljudskih prava, informiranju o njihovim povredama i mogućnostima zaštite.

Suradnja ombudsmana i medija odvija se u cilju sustavnog, kontinuiranog, pravovremenog i točnog informiranja javnosti putem tiskanih i elektroničkih medija o relevantnim aktivnostima ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Institucija ombudsmana primenjuje standardne procedure u odnosima s medijima, što podrazumijeva davanje odgovora o aktivnostima i pitanjima iz nadležnosti Institucije na zahtjev novinara, sudjelovanje predstavnika institucije u medijima (intervjui, izjave, gostovanja u TV i radijskim emisijama), organiziranje konferencija za novinare, objavu priopćenja za javnost, predstavljanje aktivnosti Institucije distribucijom promidžbenih materijala, te sudjelovanje u promidžbenim kampanjama i sl.

Konstantno i sustavno praćenje javnog mnijenja na osnovi kvantiteta i kvalitete medijskog prostora posvećenog radu Institucije, događajima i pitanjima od značaja za ostvarivanje ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, kao i analiza dobivenih podataka i njihovo korištenje odvija se u svrhu planiranja budućih inicijativa u domeni promicanja ljudskih prava i odnosa s javnošću. Istodobno, informiranjem putem medija ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine dolaze u priliku pravovremeno reagirati na potencijalne povrede prava građana otvaranjem predmeta po službenoj dužnosti, u cilju ispitivanja točnosti navoda i poduzimanja aktivnosti u skladu s mandatom Institucije. U tom smislu, izvještavanje medija o životnim situacijama građana, njihovim potrebama i interesima najbolji su načini za uočavanje povreda njihovih prava.

S druge strane, pravo građana na pravovremenu i točnu informaciju izravno ovisi o ambijentu u kojem novinari trebaju imati odgovarajuće i nesmetane uvjete za rad.

Stupanj slobode izražavanja u jednom društvu pokazatelj je njegove otvorenosti, razine demokracije i poštivanja ljudskih prava. Stoga, u interesu javnosti, ombudsmeni pozivaju na zaustavljanje trenda narušavanja slobode medija u Bosni i Hercegovini i omogućavanje novinarima u našoj zemlji, u skladu s postojećim zakonima i međunarodnim standardima, prava na rad. Ombudsmeni smatraju svakako potrebnim cijeniti postignutu razinu neovisnosti medija, kao i intenzitet povreda prava i medijskih sloboda, a u tome i odgovornost za svaki konkretan slučaj, te osuđuju svaki incident kojim se ugrožavaju sigurnost i dignitet novinara i sloboda medija u Bosni i Hercegovini.

U izveštajnoj godini zabilježen je blagi rast ukupne aktivnosti po pitanju suradnje medija s Institucijom ombudsmana u odnosu na prethodnu godinu.

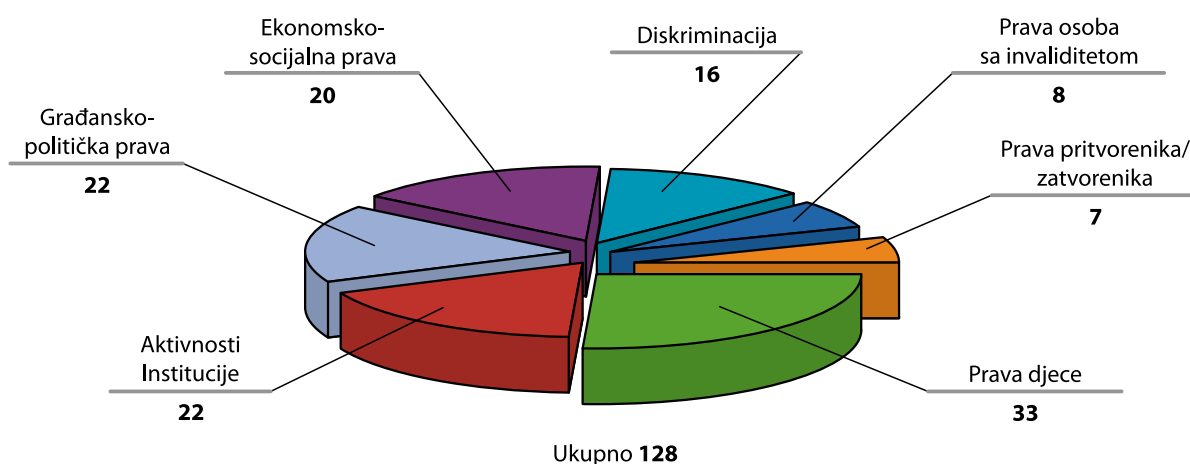
Te su aktivnosti podrazumijevale sudjelovanje ombudsmana i njihovih pomoćnika u medijima (intervjui, izjave, gostovanja u TV i radijskim emisijama), kao i dostava odgovora u pisanom obliku kada su u pitanju tiskani mediji.

U 2015. godini Institucija ombudsmana odgovorila je na ukupno 128 zahtjeva medija, što je za 28 više nego u 2014. godini.

Izjave koje su ombudsmeni i njihovi pomoćnici dali za lokalne medije diljem Bosne i Hercegovine ili u inozemstvu, kao i informacije plasirane u priopćenjima za javnost, nisu obuhvaćene obrađenom statistikom. Stoga treba napomenuti da su lokalni mediji pokazali značajan interes za rad Institucije, kao i da su ombudsmeni i njihovi pomoćnici dali značajan broj izjava za medije prilikom sudjelovanja na konferencijama u inozemstvu.

Ombudsmeni su se oglasili priopćenjem za javnost na teme diskriminacije, prava djeteta i osoba s invaliditetom, te druge tema razmatrane sa stanovišta zaštite i unaprjeđenja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. Na isti način ombudsmeni su nastojali doprinijeti afirmaciji prava posebno ugroženih kategorija stanovništva u povodu obilježavanja važnih datuma za područje ljudskih prava u Bosni i Hercegovini u 2015. godini.

Ipak, ova činjenica ne umanjuje obvezu intenzivnijeg djelovanja ombudsmana u medijima u cilju aktualiziranja ostalih bitnih pitanja iz područja zaštite ljudskih prava u idućem razdoblju.

Pregled zahtjeva medija po područjima ljudskih prava

Gledano po kategorijama povreda prava, analiza pokazuje da se najveći broj zaprimljenih zahtjeva medija, kako u prethodnim godinama tako i u 2015., odnosio na područje zaštite prava djeteta (33).

U istoj su mjeri mediji pokazali interes za pitanja iz područja građanskih i političkih prava (22), kao i opće nadležnosti Institucije (22), dok se neznatno manji broj medijskih zahtjeva odnosio na područje ekonomsko-socijalnih prava građana (20).

U odnosu na 2014. godinu, manji udio u ukupnome broju obraćanja jesu teme iz nadležnosti Odjela za eliminaciju svih oblika diskriminacije (16). I dalje nedovoljan, ali povećan interes medija u izvještajnoj godini u odnosu na prethodnu zabilježen je po pitanju prava osoba s invaliditetom (8), dok su prava pritvorenika i zatvorenika ostala na približno istoj razini interesa i bila su sedam puta predmetom obraćanja medijskih kuća ovoj instituciji.

Kao što je ranije navedeno, i dalje je prisutan trend obraćanja mediji Instituciji ombudsmana u najvećoj mjeri glede pitanja koja se tiču prava djece, što je posljedica aktualnih događanja u području obrazovanja, kao i slučajeva vršnjačkog nasilja, iskorištavanja djece i druge problematike u ostvarivanju prava djece u Bosni i Hercegovini.

Osim iznošenja stava o navedenim temama, ombudsmeni su u domeni promicanja ove godine posebnu pozornost posvetili Posebnom izvješću o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije BiH, kao i obilježavanju Dječjeg tjedna i **Međunarodnog dana djeteta**.

Mediji su evidentno pokazali veliki interes za aktivnosti Institucije, odnosno saznanja do kojih su ombudsmeni došli postupajući povodom žalbi građana i mjera koje su poduzeli na otklanjanju utvrđenih povreda njihovih prava. U ovim izjavama, ombudsmeni su se također osvrnuli na ostale pokazatelje kojima se ocjenjuje opće stanje ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

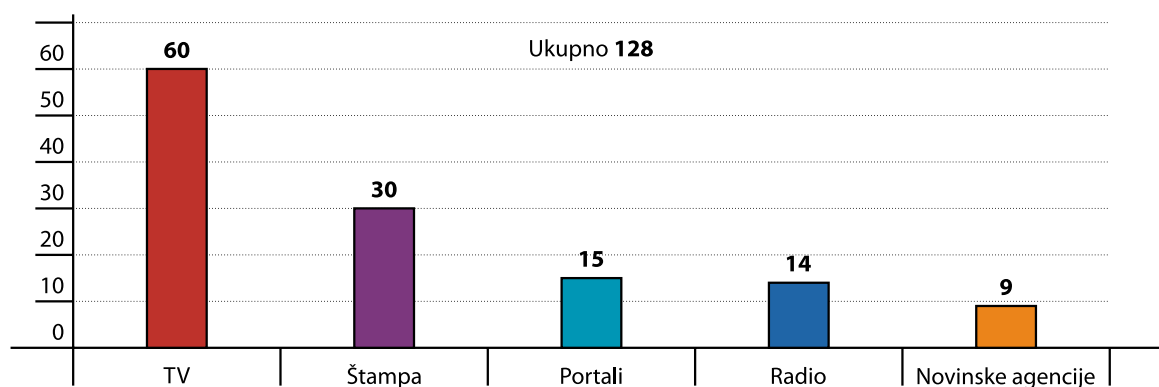
U području građanskih i političkih prava zabilježen je značajan porast broja zahtjeva koji se odnose na slobodu pristupa informacijama, a Institucija je odgovarala i na zahtjeve novinara u vezi s funkcioniranjem pravosuđa, uprave, kao i imovinskopравnim odnosima, vladinim i ministarskim imenovanjima i sl.

U neznatno manjoj mjeri zahtjevi su se medija odnosili na ekonomsko-socijalna prava građana. Iz ovoga područja tretirana su teme iz domene socijalne zaštite, kao i prava iz radnog odnosa i dr.

U odnosu na prethodnu, u 2015. godini nešto je manji udio u ukupnome broju zaprimljenih zahtjeva tema iz nadležnosti Odjela za eliminaciju svih oblika diskriminacije. Ipak, medijima svakako treba priznati nesporn doprinos u informiranju građana u pogledu postojanja zaštite od diskriminacije, kao i stavljanja u središte tema kao što su mobing, diskriminacija po osnovi društvenog položaja i spola, kao i drugi oblici diskriminacije. Ovakav pristup medija omogućio je da se o navedenim temama više čuje u javnom prostoru BiH, a samim time ohrabre građani na prijavu ovakvih slučajeva.

U izjavama koje su predstavnici Institucije dali po pitanju prava osoba s invaliditetom, posebno su aktualizirali problem arhitektonskih barijera, zapošljavanja i ostalih problema čije bi rješavanje omogućilo unaprjeđenje stanja prava ove kategorije stanovništva.

Kada je riječ o pravima zatvorenika i pritvorenika, razgovarano je o uvjetima u kazneno-popravnim zavodima u BiH, obraćanju Instituciji i poduzetim mjerama, a određen broj medijskih zahtjeva zaprimljen je u povodu obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv mučenja.

Medijski interes za rad Institucije ombudsmena prema vrsti medija

Najviše istupa u 2015. godini ombudsmeni i njihovi pomoćnici ostvarili su u programima elektroničkih medija, čime je nastavljen trend iz prethodnih godina.

Kao što prikazuje dijagram, ubjedljivo najveći udio u ukupnome broju izjava za medije ombudsmani i njihovi pomoćnici su ostvarili u televizijskim programima (60), dok je dvostruko manje izjava ostvareno na zahtjev tiskanih medija (30).

Gledano prema vrsti medija za koje su predstavnici Institucije dali izjave u izvještajnoj godini, to su portali (15) i radijske postaje (14), te novinske agencije (9).

U odnosu na 2014. godinu, evidentan je porast broja zahtjeva tiskanih medija i portala, dok su nešto manji interes pokazale radijske postaje, a suradnja s novinskim agencijama ostala je na istoj razini.

Govoreći o medijima s kojima je Institucija ostvarila suradnju u 2015. godini, važno je napomenuti da je najviše izjava realizirano na zahtjev BHRT-a, ali i da su aktivnosti Institucije ispratili RTVFBiH i RTRS u većoj mjeri nego prethodne godine.

Predstavnici Institucije su u 2015. godini gostovali i davali izjave u programima N1, TV1, *Al Jazeera*, *Pinka BH*, kao i za "Nezavisne novine", "Dnevni avaz", "Press" i brojne druge medijske kuće.

Značajan doprinos u informiranju javnosti u lokalnim zajednicama dali su RTVZE, RTV *Slon* iz Tuzle, RTVUSK, *Tv City* iz Mostara i drugi.

U izvještajnoj godini nastavljen je trend medijske suradnje sa sjedištem Institucije u Banjoj Luci i Uredom u Sarajevu, što ukazuje na potrebu snažnijeg angažmana na promicanju aktivnosti područnih ureda institucije u Mostaru, Livnu i Brčko Distriktu BiH.

Koristeći mogućnosti interneta kao elektroničkog medija s najvećim brojem korisnika na svijetu, Institucija je pratila trendove u funkcionalnosti i dizajnu te posebnu pozornost posvetila internetskoj stranici (www.ombudsman.gov.ba) na kojoj se korisnici mogu informirati o njezinom radu, svojim pravima i postupcima za ostvarivanje prava posredstvom ombudsmana, kao i preuzeti obrazac žalbe.

Na stranici su takođe objavljena i posebna izvješća, analize i preporuke ombudsmana, te publikacije i promidžbeni videomaterijali, čime je posjetiteljima omogućen bolji uvid u aktivnosti Institucije od značaja za ostvarivanje njihovih prava.

U 2015. godini na ovoj je internetskoj stranici objavljeno 75 pojedinačnih informacija, a posjećena je 32.698 puta i ukupno je pogledano 107.654 stranica sa sadržajima. Te je posjete ostvarilo 22.128 različitih posjetitelja koji su se, u prosjeku, zadržavali 2 minute i 50 sekundi na internetskoj stranici.

Najviše posjeta bilo je iz Bosne i Hercegovine, slijede Srbija i Hrvatska, a značajan broj posjeta za-bilježen je iz SAD-a, Njemačke, Velike Britanije, Nizozemske, Slovačke, Kenije itd.

Kao i prethodnih, i 2015. godine suradnja s medijima odvijala se sudjelovanjem predstavnika Institucije na skupovima posvećenim pitanjima iz područja medijskih sloboda, te redovnim kontaktima s novinarima, kao i glasnogovornicima iz drugih agencija i institucija.

U izvještajnoj godini ombudsmani su prvi puta organizirali novogodišnji prijam za novinare, kako bi istaknuli dobru suradnju s medijima i zahvalili se na profesionalnom odnosu u izvještavanju o aktivnostima Institucije. Prijam je ujedno bio prilika za sumiranje rezultata rada u 2015. godini i razgovor o unaprjeđenju buduće suradnje ombudsmana i medija u cilju promicanja i zaštite ljudskih prava.

XIII. SURADNJA S NEVLADINIM I CIVILNIM SEKTOROM

Intenzivirana je suradnja s nevladinim organizacijama i civilnim sektorom u 2015. godini, a karakterizira je veliki broj zahtjeva za suradnju i sudjelovanje u aktivnostima nevladinih organizacija upućenih Instituciji ombudsmana. Imajući u vidu svoje redovite aktivnosti i ograničene kapacitete, ombudsmeni su se ipak u najvećoj mjeri odazivali ovakvim pozivima. Međutim, suradnja na individualnim i *ad hoc* osnovama otvorila je pitanja revidiranja Platforme o suradnji s NVO-ima i organiziranja ove suradnje na uređenijim i partnerskim osnovama.

U 2015. godini izdvojeno je nekoliko područja suradnje s NVO-ima, prije svega zaštite marginaliziranih skupina, u prvom redu osoba s invaliditetom, djece i pripadnika manjina. Kako bi unaprijedili njihova prava i ukazali na njihov težak položaj, u borbi za jednakopravnost i uključenje u sve dijelove društva, ombudsmeni su nastavili surađivati s organizacijama: *My Rights*, *Minority Groups International*, Koalicija za strategiju i izjednačavanje mogućnosti i prava osoba s invaliditetom Unsko-sanskog kantona i Koalicija marginaliziranih skupina (KOMA).

Neka od utvrđenih područja zajedničkog djelovanja su:

- izrada plana provedbe UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom ili plana usklađivanja zakonodavstva s proklamiranim načelima i obvezama definiranim u Konvenciji, te shodno tome ujednačavanje definicija invaliditeta i osoba s invaliditetom u zakonodavstvu;
- zagovaranje izrade programa odgovarajućeg utvrđivanja potreba za ortopedskim i drugim pomagalicama, primjerenim pojedinačnim potrebama osoba s invaliditetom, i osiguranja sredstva za funkcionalan javni sustav stomatološke usluge za djecu i odrasle osobe s intelektualnim teškoćama;
- zagovaranje uvođenja kvalitetnog inkluzivnog obrazovanja za djecu i mlade s invaliditetom na svim razinama obrazovanja;
- promicanje prava na jednake mogućnosti i pristupačnost javnim objektima i ustanovama i ravnopravno sudjelovanje u prometu;
- približavanje rada ombudsmana osobama s invaliditetom kako bi mogle podnijeti žalbu uredu ombudsmana o povredi njihovih prava;
- sudjelovanje osoba s invaliditetom i organizacija osoba s invaliditetom i određivanju prioriteta i primjeni strategije ombudsmana u ovome području za razdoblje 2016.-2021.

Imajući u vidu veći broj žalbi iz područja radnih odnosa i žalbi vezanih uz mobing na radnom mjestu te najavljeno usvajanje novog Zakona o radu, Institucija ombudsmana ostvarila je niz kontakata s organizacijama koje se bave smanjenjem iskorištavanja na radnom mjestu i jačanjem zaštite prava radnika u Bosni i Hercegovini.

U području zaštite prava djece Institucija ombudsmana nastavila je suradnju s koalicijom mreže NVO-a za prava djeteta "Snažniji glas za djecu" i organizacijom *Save the Children*.

Kada govorimo o posebnom mandatu Institucije ombudsmana sukladno Zakonu o zabrani diskriminacije u BiH, suradnja s NVO-ima ogledala se u sudjelovanju na konferencijama, stručnim skupovima i u promidžbenim aktivnostima kojima je šira javnost upoznavana s mandatom i razinom provedbe

toga zakona. Poseban naglasak u 2015. godini stavljen je na prava LGBT osoba, a organizacije s kojima je Institucija surađivala na ovim pitanjima su Sarajevski otvoreni Centar i Koalicija organizacija civilnog društva za borbu protiv diskriminacije "Jednakost za sve"

Kada je riječ o jačanju i promicanju uspostave sustava pristupa pravdi te uspostavi učinkovitog sustava besplatne pravne pomoći, Institucija je nastavila suradnju s organizacijom "Vaša prava" i Fondacijom lokalne demokratije u okviru potpisanog sporazuma, čija je svrha uspostava zajedničke suradnje i koordinacije pružatelja besplatne pravne pomoći kako bi građani Kantona Sarajevo imali djelotvorniju i kvalitetniju zaštitu u ostvarivanju svojih prava.

Posebno je intenzivirana suradnja s organizacijama civilnog društva u 2015. godini u području transparentnosti, odgovornosti i integriteta u javnoj upravi, borbe protiv korupcije i u sklopu inicijative Partnerstva za otvorenu vlast.

Institucija ombudsmana sudjelovala je u inicijativi Partnerstvo za otvorenu vlast, u organizaciji *Transparency Internationala BiH*, zaklade CPI, Centra za društvena istraživanja Analitika i Centra za istraživačko novinarstvo, a u suradnji s Fondom "Otvoreno društvo BiH" i regionalnim projektom "Zagovaranje za otvorenu vlast: pravo da znam u Jugoistočnoj Europi", koji financira Europska unija.

Partnerstvo za otvorenu vlast – OGP (*Open Government Partnership*) je globalna multilateralna inicijativa za transparentnost i otvorenost rada tijela javne vlasti, a njezine članice su države koje se članstvom u Partnerstvu obvezuju na: konkretne mjere i djelovanje u područjima transparentnosti, osnaživanje sudjelovanja građana u vlasti, borbu protiv korupcije i uvođenje novih tehnologija, kako bi javna vlast bila što učinkovitija. Partnerstvo za otvorenu vlast je inicijativa koja ima 65 država članica, a Bosna i Hercegovina joj se priključila 2014. godine.

Sukladno svojim kapacitetima i mogućnostima, Institucija ombudsmana je u 2015. godini provodila i određene edukativne aktivnosti, te nastojala otvoriti svoja vrata studentima i nevladinim organizacijama koje se zanimaju za način funkcioniranja Institucije. U tom smislu izdvojamo posjete Instituciji skupine nevladinih organizacija okupljenih oko USAID-ovog Programa podrške marginaliziranim skupinama.

Važni događaji

Na inicijativu Institucije ombudsmana, održana je zajednička tematska sjednica Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma PSBiH i Povjerenstva za jednakopravnost spolova Zastupničkog doma Parlamenta FBiH, na kojoj je razmatrano Posebno izvješće o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije BiH. Ovaj način suradnje s parlamentima u Bosni i Hercegovini pokazao se iznimno učinkovitim i rezultirao je širom inicijativom za rješavanje pitanja naknada za roditelje u FBiH.

Institucija ombudsmana obilježila je Međunarodni dan ljudskih prava (10. prosinca) pod motom "Naša prava. Naše slobode. Uvijek." sudjelovanjem u nekoliko zajedničkih aktivnosti:

- u radu konferencije koju je organizirao Gender centar Vlade RS-a o temi: "Femicid kao oblik rodno utemeljenog nasilja", održanoj u Banjoj Luci u sklopu obilježavanja globalne kampanje pod nazivom: "16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama" i kampanje: "Život bez nasilja";

- izlaganjem na zajedničkoj konferenciji, održanoj u organizaciji Zajedničkog povjerenstva za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, a posvećenoj podizanju svijesti o ljudskim pravima i stvaranju prostora za dijalog u Bosni i Hercegovini kao koraka naprijed ka demokratskom i tolerantnom društvu lišenom diskriminacije i predrasuda;
- posjetom Dnevnog centra za djecu pri Humanitarnoj organizaciji "Altruist" u Mostaru, s ciljem ukazivanja na problem prosjačenja djece i potrebu njegovog sustavnog rješavanja, te pružanja podrške dnevnim centrima za djecu zatečenu u prosjačenju i skitnji i djeci koja trpe druge oblike nasilja ili iskorištavanja u Bosni i Hercegovini, a koji rade zahvaljući entuzijazmu i zalaganju pojedinih nevladinih organizacija;
- izlaganjem na skupu na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci pod nazivom: "Bosna i Hercegovina i izbjeglice: Onda i sada", na kojem je otvorena javna rasprava o izazovima proizašlim iz dugotrajnog raseljavanja na Balkanu, dvadeset godina nakon završetka oružanih sukoba u Bosni i Hercegovini, kao i o novim izazovima u rješavanju sadašnje izbjegličke krize iz perspektive Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

XIV. PRORAČUN I FINACIJE

Institucija ombudsmana u cijelosti se financira iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine²⁷⁹. U tablici iz Aneksa ovoga Izvješća prikazan je iznos od 2.460.000 KM kojim Institucija ombudsmana raspoložuje unutar proračuna za 2015. godinu. Ukupno izvršenje proračunskih rashoda za 2015. godinu iznosi 2.328.369 KM, što čini 95 % od ukupnih sredstava odobrenih proračunom.

Institucija ombudsmana u 2015. godini nije iskazala potrebu niti se obraćala zahtjevom za sredstvima iz tekuće prečuve.

U razdoblju od 2009. godine do danas proračunska sredstva za rad Institucije ombudsmana su umanjivana. To je utjecalo na plan i rad Institucije te otežavalo normalno funkcioniranje u svim segmentima, nisu uvažavani zahtjevi za proračunskim sredstvima, iako su za to postojali i zakonski i opravdani razlozi, kao što su to, prema Zakonu o zabrani diskriminacije, posebni poslovi u području vladinih, ministarskih i drugih imenovanja, poslovi u području slobode pristupa informacijama i drugi.

Institucija ombudsmana akreditirana kod Međunarodnog koordinacijskog odbora nacionalnih institucija za promica i zaštitu ljudskih prava u statusu "A".

Jedan od temeljnih preduvjeta za akreditaciju u statusu "A" je financijska neovisnost institucije. Ombudsmani smatraju da bi ovaj preduvjet bio ozbiljno narušen ako bi Institucija ombudsmana prihvatila da njezino financijsko poslovanje dodatno revidiraju tijela izvršne vlasti, što bi u konačnici moglo dovesti do gubitka statusa "A", a što Institucija ombudsmana ne može dopustiti.

Revizorska izvješća svake su godine bila pozitivna, što je ukazivalo na racionalno i zakonito izvršenje proračuna i trošenje proračunskih sredstava.

---

279 Zakon o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2015.godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 40/15)

XV. TABLIČNI PRIKAZ PREPORUKA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-1/15	Ž-SA-05-840/14	OPĆINA TRAVNIK - N/R NAČELNIKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	5.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-2/15	Ž-MO-05-58/14	GRAD MOSTAR - N/R GRADONAČELNIKA MOSTARA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	12.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-3/15	Ž-MO-05-77/14	GRAD MOSTAR - N/R GRADONAČELNIKA MOSTARA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	12.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-4/15	Ž-MO-05-106/14	GRAD MOSTAR - N/R GRADONAČELNIKA MOSTARA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	12.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-5/15	Ž-MO-04-125/14	VLADA HNK/Ž - N/R PREMIJERA MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	12.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-6/15	Ž-LI-05-130/13	OPĆINSKI SUD LIVNO	09 - SUDOVI	21.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-7/15	Ž-BL-05-660/14	POLICIJSKA POSTAJA TESLIĆ	05 - POLICIJA	20.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-8/15	Ž-BL-05-693/14	OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	26.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-9/15	Ž-SA-04-1376/14	DD BH TELECOM - -TELECOM INŽENJERING SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	22.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-10/15	Ž-SA-05-1081/14	OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO - SLUŽBA ZA GOSPODARSTVO, FINACIJE I INSPEKCIJSKE POSLOVE – URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKI INSPEKTOR	19 - UPRAVA	3.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-11/15	Ž-SA-05-1104/14	GRAD PRIJEDOR - ODJEL ZA FINACIJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	3.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-12/15	Ž-BL-05-764/14	GRAD BANJA LUKA	19 - UPRAVA	29.1.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-13/15	Ž-BL-02-713/14	ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE - MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	29.1.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-14/15	Ž-BL-05-742/14	POREZNA UPRAVA REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	29.1.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-15/15	Ž-BL-05-611/14	OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO	19 - UPRAVA	29.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-16/15	Ž-BL-05-226/14 Ž-BL-05-234/14	VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	29.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-17/15	Ž-BL-01-662/13	VLADA KANTONA SREDIŠNJA BOSNA - MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE POLITIKE, KANTON SREDIŠNJA BOSNA - ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA SBK/ KSB NOVI TRAVNIK, OPĆA BOLNICA JAJCE	13 - PRAVA DJETETA	30.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-18/15	Ž-BL-05-359/14	OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE BOSANSKA KRUPA JKP "10. JULI" D.O.O. BOSANSKA KRUPA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	30.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-19/15	Ž-BL-04-668/14	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE - VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE, VLADA REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA - FOND PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA REPUBLIKE SRPSKE	25 - PENZIJE	30.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-20/15	Ž-BL-05-6/15	JU OŠ "SVETI SAVA" DOBOJ	09 - SUDOVI	3.2.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-21/15	Ž-BL-05-830/14	UPRAVA ZA NEIZRAVNO OPOREZIVANJE BOSNE I HERCEGOVINE	19 - UPRAVA	4.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-22/15	Ž-BL-05-772/14	GRAD BANJA LUKA	19 - UPRAVA	4.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-23/15	Ž-BL-05-759/14	JU CENTAR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE "ZUHDIJA ŽALIĆ" VELIKA KLADUŠA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	4.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-24/15	Ž-BL-05-706/14	JP "MEĐUNARODNI AERODROM TUZLA" DOO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	4.2.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-25/15	Ž-SA-05-1263/14	OPĆINA VITEZ	19 - UPRAVA	4.2.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-26/15	Ž-SA-06-1141/14	VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE - MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-19 - NA OSNOVU POLNOG IZRAŽAVANJA ILI ORIJENTACIJE	4.2.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-27/15	Ž-SA-02-520/14	FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	5.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-28/15	Ž-SA-04-961/14	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON - MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURU I SPORT ZENICA, JU SREDNJA MJEŠOVITA ŠKOLA ZAVIDOVIĆI - N/R RAVNATELJA ZAVIDOVIĆI	10 - RADNI ODNOSI	6.2.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-29/15	Ž-SA-04-18/15	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA - N/R RAVNATELJA ZENICA	10 - RADNI ODNOSI	6.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-30/15	Ž-LI-05-138/14	OPĆINA DRVAR - OPĆINSKI NAČELNIK - OPĆINSKO VIJEĆE DRVAR	19 - UPRAVA	9.2.2015	NEMA ODGOVORA	NE

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-31/15	Ž-LI-05-249/14	SKUPŠTINA KANTONA 10	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	9.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-32/15	Ž-LI-02-291/14	OPĆINA DRVAR - OPĆINSKI NAČELNIK - OPĆINSKO VIJEĆE DRVAR	02 - MEDIJI I SLOBODA INFORMISANJA	9.2.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-33/15	Ž-LI-05-321/14	OPĆINA LIVNO - OPĆINSKI NAČELNIK	19 - UPRAVA	9.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-34/15	Ž-SA-05-943/14	AGENCIJA ZA FINACIJSKE, INFORMATIČKE I POSREDNIČKE USLUGE D.D. SARAJEVO - N/R VD DIREKTORA SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	9.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-35/15	Ž-SA-04-644/12	FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO	23 - ZDRAVSTVO	25.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-36/15	Ž-SA-05-1098/11	OPĆINA STARI GRAD SARAJEVO - N/R URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKOG INSPEKTORA - N/R NAČELNIKA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	23.2.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-37/15	Ž-SA-04-62/15	FEDERALNI ZAVOD ZA PIO/MIO MOSTAR - RAVNATELJ FEDERALNOG ZAVODA	25 - PENZIJE	24.2.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-38/15	Ž-BR-05-259/13	OPĆINSKI SUD U ŽIVNICAMA	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	11.3.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-39/15	Ž-BR-04-36/14	VLADA BRČKO DISTRIKTA BIH - ODJEL ZA OBRAZOVANJE	11 - OBRAZOVANJE	11.3.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-40/15	Ž-BR-04-5/14	GRAD TUZLA - SLUŽBA ZA KOMUNALNE POSLOVE, IZGRADNJU I POSLOVE MJESNIH ZAJEDNICA - POVJERENSTVO ZA PROMET, JKP SAOBRAĆAJ I KOMUNIKACIJE D.O.O TUZLA	21 - KOMUNALNE USLUGE	11.3.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-41/15	Ž-BR-05-100/14	OPĆINSKI SUD U SARAJEVU	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	11.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-42/15	Ž-BR-06-18/14	VLADA BRČKO DISTRIKTA BIH - ODJEL ZA OBRAZOVANJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-13 - NA OSNOVU VEZE S NACIONALNOM MANJINOM	11.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-43/15	Ž-BR-05-201/14	JP RADIO-TELEVIZIJA TUZLANSKOG KANTONA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	11.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-44/15	Ž-BR-05-200/14	JP RADIO-TELEVIZIJA TUZLANSKOG KANTONA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	11.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-45/15	Ž-BR-05-261/14	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE - CENTAR JAVNE SIGURNOSTI BIJE LJINA - POLICIJSKA POSTAJA BIJE LJINA	05 - POLICIJA	11.3.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-46/15	Ž-SA-06-105/14	OPĆINA PROZOR-RAMA - SLUŽBA ZA PROSTORNO UREĐENJE, KOMUNALNE DJELATNOSTI, IMOVINSKOPRAVNE POSLOVE I KATASTAR NEKRETNINA - N/R NAČELNIKA PROZOR-RAMA, MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE HNK MOSTAR	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-11 - PO OSNOVI ETNIČKE PRIPADNOSTI	9.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-47/15	Ž-SA-04-900/14	MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST I MLADE KANTONA SARAJEVO, SARAJEVO	11 - OBRAZOVANJE	9.3.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-48/15	Ž-SA-06-1196/14	KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE TUZLANSKOG KANTONA TUZLA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	11.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-49/15	Ž-SA-05-1340/14	JU OŠ "5 OKTOBAR" SANSKI MOST - ŠKOLSKI ODBOR - MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA UNSKO-SANSKOG KANTONA BIHAĆ	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	11.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-50/15	Ž-SA-01-95/15	VLADA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE - SKUPŠTINA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE	13 - PRAVA DJETETA	13.3.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-51/15	Ž-SA-06-1107/14	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA SARAJEVO	06 - JAVNI PRIHODI	13.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-52/15	Ž-MO-05-3/15	ISLAMSKA ZAJEDNICA U BIH - KARAOĐOZ-BEGOVA MEDRESA MOSTAR	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-3 - PRAVO NA DVOSTUPNOST	13.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-53/15	Ž-BL-05-832/14	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKOPRAVNE POSLOVE, BANJA LUKA	19 - UPRAVA	16.3.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-54/15	Ž-BL-05-741/14	JZU DOM ZDRAVLJA BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	17.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-55/15	Ž-BL-05-749/14	UNIVERZITETSKA BOLNICA - KLINIČKI CENTAR BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	17.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-56/15	Ž-BL-05-9/15	REPUBLIČKA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE - INSPEKCIJA RADA - PODRUČNI ODJEL TREBINJE - ODSJEK BILEĆA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-57/15	Ž-BL-04-684/14	OPĆINA GRADIŠKA	10 - RADNI ODNOSI	16.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-58/15	Ž-BL-05-834/14	NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE - OPĆINA PRNJAVOR	15 - IMOVINSKOPRAVNI	16.3.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-59/15	Ž-BL-05-815/14	OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLAN 6)	16.3.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-60/15	Ž-BL-06-676/14	MUP REPUBLIKE SRPSKE - UPRAVA ZA POLICIJSKO OBRAZOVANJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-19 - PO OSNOVI SPOLNOG IZRAŽAVANJA ILI ORIJENTACIJE	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-61/15	Ž-BL-06-504/14	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE REPUBLIKE SRPSKE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-18 - PO OSNOVI DRUŠTVENOG POLOŽAJA I SPOLA	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-62/15	Ž-BL-04-778/14	GRAD BANJA LUKA - ODJEL KOMUNALNE POLICIJE	21 - KOMUNALNE USLUGE	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-63/15	Ž-BL-04-520/14	OPĆINA SRBAC	10 - RADNI ODNOSI	16.3.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-64/15	Ž-BL-02-17/15	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE RS	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-65/15	Ž-BL-05-754/14	VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE SARAJEVO	09 - SUDOVI	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-66/15	Ž-BL-04-579/14	FOND PIO REPUBLIKE SRPSKE	25 - MIROVINE	16.3.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-67/15	Ž-BL-04-688/14	SREDNJOŠKOLSKI CENTAR "NIKOLA TESLA", KOTOR VAROŠ	11 - OBRAZOVANJE	16.3.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	NE
P-68/15	Ž-MO-01-18/15	OSNOVNA ŠKOLA NOVI TRAVNIK - N/R RAVNATELJA, NOVI TRAVNIK	13 - PRAVA DJETETA	30.3.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-69/15	Ž-MO-04-172/14	VLADA HNK/Ž - N/R PREMIJERA MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	30.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-70/15	Ž-MO-04-173/14	VLADA HNK/Ž - N/R PREMIJERA MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	30.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-71/15	Ž-BL-05-394/14	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	18.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-72/15	Ž-BL-05-161/15	GRAD ZENICA - SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I STAMBENE POSLOVE	15 - IMOVINSKOPRAVNI	31.3.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-73/15	Ž-BL-05-103/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	19 - UPRAVA	31.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-74/15	Ž-BL-06-70/15	ELEKTROPRIENOS BIH BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-12 - PO OSNOVI NACIONALNOG ILI SOCIJALNOG PODRIJETLA	31.3.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-75/15	Ž-BL-04-797/14	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA ZENICA	10 - RADNI ODNOSI	31.3.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-76/15	Ž-BR-05-14/15	FEDERALNO MINISTARSTVO RASELJENIH OSOBA I IZBJEGLICA SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	1.4.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-77/15	Ž-SA-04-899/14	MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST I MLADE KANTONA SARAJEVO	11 - OBRAZOVANJE	28.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-78/15	Ž-BR-04-18/13	VLADA BRČKO DISTRIKTA BIH - N/R GRADONAČELNIKA, JP "KOMUNALNO BRČKO" DOO - N/R DIREKTORA	21 - KOMUNALNE USLUGE	1.4.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-79/15	Ž-BR-05-376/13	OPĆINA GRAČANICA - SLUŽBA ZA PODUZETNIŠTVO, LOKALNI RAZVOJ I FINACIJE - URBANISTIČKO GRAĐEVINSKI INSPEKTOR	19 - UPRAVA	1.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-80/15	Ž-BR-04-370/13	FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO, INSTITUT ZA MEDICINSKO VJEŠTAČENJE ZDRAVSTVENOG STANJA SARAJEVO, ODJEL ZA PRVOSTUPANJSKI POSTUPAK MEDICINSKOG VJEŠTAČENJA TUZLA, CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TUZLA	24 - SOCIJALNA ZAŠTITA	1.4.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-81/15	Ž-BL-05-415/14	SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BOSNE I HERCEGOVINE, OPĆINA ZVORNIK	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	31.3.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-82/15	Ž-BL-05-621/14	SKUPŠTINA HERCEG-BOSANSKOG KANTONA - POVJERENSTVO ZA IZBOR I IMENOVANJE TOMISLAVGRAD	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	31.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-83/15	Ž-BL-01-592/14	VLADA REPUBLIKE SRPSKE - MINISTARSTVO PRAVDE REPUBLIKE SRPSKE	13 - PRAVA DJETETA	31.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-84/15	Ž-SA-04-57/15	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE - KOMISIJA ZA IMPLEMENTACIJU ČLANKA 152. ZAKONA O RADU BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	2.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-85/15	Ž-SA-06-125/15 Ž-SA-06-132/15 Ž-SA-06-145/15	FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ZNANOSTI, FEDERALNO MINISTARSTVO ZA PITANJA BRANITELJA I INVALIDA DOMOVINSKOG RATA, KANTONALNE SKUPŠTINE SVIH KANTONA U FBIH	01 - DISKRIMINACIJA	3.4.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-86/15	Ž-SA-05-1300/14	SKUPŠTINA OPĆINE ISTOČNO NOVO SARAJEVO - N/R PREDSEDNIKA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	3.4.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-87/15	Ž-SA-04-1127/14 Ž-SA-05-1331/14	PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE - ZASTUPNIČKI DOM - DOM NARODA - ODBORU ZA POVRATAK IZBJEGLIH I RASELJENIH OSOBA DOMA NARODA SARAJEVO, FEDERALNO MINISTARSTVO RASELJENIH OSOBA I IZBJEGLICA - N/R MINISTRA SARAJEVO, SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO - N/R PREDSDJATELJA SARAJEVO, MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENE OSOBE I IZBJEGLICE KANTONA SARAJEVO - N/R MINISTRA SARAJEVO, MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BIH SARAJEVO	04 - VJERSKE SLOBODE / RELIGIJA I 19 - UPRAVA	6.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-88/15	Ž-SA-05-1234/14	KJP "SARAJEVO-ŠUME" D.O.O. SARAJEVO - ODBOR ZA REVIZIJU	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	6.4.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-89/15	Ž-SA-04-134/15	FEDERALNI ZAVOD ZA PIO/MIO MOSTAR - N/R RAVNATELJA ZAVODA	25 - MIROVINE	6.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-90/15	Ž-SA-06-1070/14 Ž-SA-06-241/15	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BIH SARAJEVO, VIJEĆE MINISTARA BIH SARAJEVO, VLADA RS BANJALUKA, FOND PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA RS BIJE LJINA	01 - DISKRIMINACIJA	28.4.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-91/15	Ž-SA-05-954/13	OPĆINA CENTAR SARAJEVO - URED OPĆINSKOG NAČELNIKA - INSPEKCIJA	19 - UPRAVA	28.4.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-92/15	Ž-SA-06-131/15	JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOM ZDRAVLJA BRATUNAC	01 - DISKRIMINACIJA	28.4.2015	REALIZIRANA	DA
P-93/15	Ž-SA-05-10/14	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON, SKUPŠTINA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA	19 - UPRAVA	28.4.2015	REALIZIRANA	DA
P-94/15	Ž-SA-04-62/15	FEDERALNO MINISTARSTVO ZA PITANJA BRANITELJA I INVALIDA DOMOVINSKOG RATA - N/R MINISTRA, FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA - N/R MINISTRA	25 - MIROVINE	30.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-95/15	Ž-SA-04-64/15	MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST I MLADE KANTONA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	30.4.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-96/15	Ž-SA-05-155/15	FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODPRIVREDE I ŠUMARSTVA SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	8.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-97/15	Ž-BL-05-240/15	VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BIH, OSNOVNI SUD BIJE LJINA - OKRUŽNI SUD BIJE LJINA	09 - SUDOVI	11.5.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-98/15	Ž-BL-05-107/15	GRAD BANJA LUKA - ODJEL ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE - URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKA INSPEKCIJA	19 - UPRAVA	11.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-99/15	Ž-BL-05-87/15	OPĆINA SANSKI MOST	28 - PREDMETI KORUPCIJE	11.5.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-100/15	Ž-SA-01-1047/14 Ž-SA-06-1009/14 Ž-SA-06-1042/14 Ž-SA-06-1043/14 Ž-SA-06-1044/14 Ž-SA-06-1045/14 Ž-SA-06-1046/14 Ž-SA-06-1073/14 Ž-SA-06-331/14 Ž-SA-06-332/14 Ž-SA-06-346/14 Ž-SA-06-357/14 Ž-SA-06-378/14 Ž-SA-06-386/14 Ž-SA-06-408/14 Ž-SA-06-446/14 Ž-SA-06-944/14	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA TUZLANSKOG KANTONA TUZLA, SKUPŠTINA TUZLANSKOG KANTONA TUZLA	01 - DISKRIMINACIJA	11.5.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-101/15	Ž-BL-04-243/15	ELEKTROPRIJENOS BIH - OPERATIVNO PODRUČJE BANJA LUKA BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	12.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-102/15	Ž-BL-06-225/15	GRADSKA UPRAVA BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-18 - PO OSNOVI DRUŠTVENOG POLOŽAJA I SPOLA	12.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-103/15	Ž-BL-06-97/15	JU GIMNAZIJA BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	12.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-104/15	Ž-SA-04-987/14	VLADA KANTONA 10 LIVNO	23 - ZDRAVSTVO	19.5.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-105/15	Ž-SA-05-1352/14	GRAD TUZLA TUZLA	19 - UPRAVA	19.5.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-106/15	Ž-MO-05-16/15	VLADA HNK MOSTAR	05 - POLICIJA	21.5.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-107/15	Ž-BR-05-188/14	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA TUZLANSKOG KANTONA - POLICIJSKA POSTAJA SREBRENİK - UPRAVA POLICIJE TUZLA - JEDINICA ZA PROFESIONALNE STANDARDE	05 - POLICIJA	27.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-108/15	Ž-BR-03-171/14	OPĆINA LUKAVAC, JU SLUŽBA ZA ZAPOSŁJAVANJE TUZLANSKOG KANTONA TUZLA, MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA TUZLANSKOG KANTONA	18 - MANJINE	27.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-109/15	Ž-BR-06-2/15	GRAD TUZLA - POVJERENSTVO ZA ODABIR KORISNIKA PROJEKTA "ROMA ACTION" U OPĆINI TUZLA TUZLA, MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BIH SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	27.5.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-110/15	Ž-BR-02-67/14	FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO, INSTITUT ZA MEDICINSKO VJEŠTAČENJE ZDRAVSTVENOG STANJA SARAJEVO - ODJEL ZA PRVOSTUPANJSKI POSTUPAK MEDICINSKOG VJEŠTAČENJA TUZLA	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	27.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-111/15	Ž-BR-03-282/14	OPĆINA ŽIVINICE - N/R NAČELNIKA	18 - MANJINE	27.5.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-112/15	Ž-BR-06-84/13	OPĆINA ORAŠJE - NAČELNIK OPĆINE ORAŠJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-17 - PO OSNOVI OBRAZOVANJA	27.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-113/15	Ž-BL-05-68/15	OPĆINA BOSANSKI PETROVAC	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	25.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-114/15	Ž-BL-05-235/15	JZU DOM ZDRAVLJA BIJELJINA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	25.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-115/15	Ž-BL-04-773/14	GRAD PRIJEDOR	21 - KOMUNALNE USLUGE	25.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-116/15	Ž-SA-05-225/15	GRAD SARAJEVO - GRADSKA UPRAVA SLUŽBA ZA KOMUNALNE POSLOVE - GRADSKI KOMUNALNI INSPEKTOR, OPĆINA CENTAR - URED NAČELNIKA, INSPEKCIJA - URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKI INSPEKTOR	19 - UPRAVA	25.5.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-117/15	Ž-SA-05-176/15	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE UNSKO-SANSKOG KANTONA - KANTONALNI UPRAVNI INSPEKTOR	19 - UPRAVA	25.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-118/15	Ž-SA-05-1189/14	J.P. "PARKING - SERVIS" ZENICA ZENICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	25.5.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-119/15	Ž-SA-05-51/15	UNIVERZITET U ZENICI EKONOMSKI FAKULTET ZENICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	25.5.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-120/15	Ž-SA-05-1027/14	JP ELEKTROPRIVREDA BIH D.D. SARAJEVO - PODRUŽNICA "ELEKTRODISTRIBUCIJA" ZENICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	25.5.2015	REALIZIRANA	NE
P-121/15	Ž-BL-05-19/14	KANTONALNI SUD U TUZLI	05 - POLICIJA	26.5.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-122/15	Ž-BL-05-105/15	FOND PIO REPUBLIKE SRPSKE	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	26.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-123/15	Ž-BL-05-785/13	OSNOVNI SUD GRADIŠKA	09 - SUDOVI	27.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-124/15	Ž-BL-05-142/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE, SRPSKE ZAVOD ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH	19 - UPRAVA	26.5.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-125/15	Ž-MO-04-138/14	SVEUČILIŠTE U MOSTARU - MEDICINSKI FAKULTET MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	4.6.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-126/15	Ž-SA-05-276/15 Ž-SA-05-280/15	OPĆINA HADŽIĆI - OPĆINSKI NAČELNIK	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	5.6.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-127/15	Ž-BL-04-788/14	FOND PIO REPUBLIKE SRPSKE	25 - MIROVINE	8.6.2015	REALIZIRANA	DA
P-128/15	Ž-SA-06-886/14	RADIO-TELEVIZIJA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	10.6.2015	REALIZIRANA	DA
P-129/15	Ž-SA-05-86/15	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO - N/R MINISTRA PREDRAGA KURTEŠA, MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO - UPRAVA POLICIJE - N/R POLICIJSKOG KOMESARA VAHIDA ČOŠIĆA SARAJEVO	05 - POLICIJA	15.6.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-130/15	Ž-SA-04-483/15	PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE - N/R PREDSEDATELJA ZASTUPNIČKOG DOMA SARAJEVO, FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE - N/R MINISTRA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	25.6.2015	REALIZIRANA	DA
P-131/15	Ž-BR-05-243/14	TUŽITELJSTVO BRČKO DISTRIKTA BIH	26 - TUŽITELJSTVA	8.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-132/15	Ž-BR-05-105/15	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BIH - SEKTOR ZA DRŽAVLJANSTVO I PUTNE ISPRAVE SARAJEVO, FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA SARAJEVO, MATIČNI URED BIHAĆ BIHAĆ	17 - JAVNE ISPRAVE	8.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-133/15	Ž-BR-05-195/14	OPĆINSKI SUD U LUKAVCU	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLANAK 6.)	8.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-134/15	Ž-SA-04-258/15 Ž-SA-06-252/15	PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE - N/R PREDSEDATELJA ZASTUPNIČKOG DOMA SARAJEVO, FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE - N/R MINISTRA SARAJEVO, FEDERALNI ZAVOD ZA PENZIJSKO/ MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR MOSTAR	01 - DISKRIMINACIJA I 25 - MIROVINE	9.7.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-135/15	Ž-SA-04-326/15	VLADA TUZLANSKOG KANTONA TUZLA	10 - RADNI ODNOSI	24.6.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-136/15	Ž-MO-04-61/15	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA I REOSIGURANJA FBiH SARAJEVO - N/R RAVNATELJA	23 - ZDRAVSTVO	6.7.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-137/15	Ž-BL-05-426/14	MINISTARSTVO FINACIJA RS, POREZNA UPRAVA BANJA LUKA	19 - UPRAVA	9.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-138/15	Ž-BL-05-498/14	MINISTARSTVO FINACIJA FBiH SARAJEVO	09 - SUDOVI	9.7.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-139/15	Ž-BL-05-732/14	OSNOVNI SUD GRADIŠKA	09 - SUDOVI	9.7.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-140/15	Ž-BL-01-410/14	OSNOVNI SUD GRADIŠKA	13 - PRAVA DJETETA	9.7.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-141/15	Ž-BL-02-713/14	VLADA REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	9.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-142/15	Ž-BL-05-488/14	OPĆINA JAJCE	19 - UPRAVA	9.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-143/15	Ž-BL-05-581/14	OPĆINSKI SUD U ORAŠJU	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	10.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-144/15	Ž-BL-05-807/14	ZAŠTITNI FOND FBIH SARAJEVO	19 - UPRAVA	10.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-145/15	Ž-BL-05-222/15	VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLANAK 6.)	10.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-146/15	Ž-SA-05-330/15	SLUŽBA ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE ORGANA I TIJELA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO -N/R RAVNATELJA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-147/15	Ž-SA-05-1291/14	NAČELNIK OPĆINE ILIDŽA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	14.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-148/15	Ž-SA-05-836/14	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKOPRAVNE POSLOVE BANJA LUKA - PODRUČNA JEDINICA BANJA LUKA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	10.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-149/15	Ž-BL-05-102/15	OPĆINA BOSANSKI PETROVAC	19 - UPRAVA	13.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-150/15	Ž-BL-05-317/15	OKRUŽNI SUD U BANJOJ LUCI	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLANAK 6.)	13.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-151/15	Ž-BL-05-151/15	GRAD DOBOJ	28 - PREDMETI KORUPCIJE	13.7.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-152/15	Ž-BL-04-180/15	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI - MEDICINSKI FAKULTET - SLUŽBA ZA SPECIJALISTIČKI STUDIJ I KONTINUIRANU MEDICINSKU EDUKACIJU	11 - OBRAZOVANJE	13.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-153/15	Ž-SA-05-1108/14	AGENCIJA ZA JAVNE NABAVE BIH, URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI SARAJEVO, PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BIH - N/R PREDSDJATELJA DOMA NARODA - N/R PREDSDJATELJA ZASTUPNIČKOG DOMA SARAJEVO	19 - UPRAVA	13.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-154/15	Ž-SA-05-180/15 Ž-SA-06-1137/14	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE - N/R PREMIJERA, FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE - N/R MINISTRA, FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE - N/R RAVNATELJA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING I 26 - TUŽITELJSTVA	15.7.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-155/15	Ž-SA-05-149/15	MINISTARSTVO FINACIJA TUZLANSKOG KANTONA TUZLA - N/R MINISTRA	19 - UPRAVA	15.7.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-156/15	Ž-BL-05-376/15	SKUPŠTINA OPĆINE RIBNIK, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE RS	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	5.8.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-157/15	Ž-BL-04-86/15	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE, JU ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE, JP "ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA"	10 - RADNI ODNOSI	5.8.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-158/15	Ž-BL-01-129/15	MINISTARTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE	13 - PRAVA DJETETA	5.8.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-159/15	Ž-BL-01-243/14	CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KOTOR VAROŠ, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE RS	13 - PRAVA DJETETA	12.8.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-160/15	Ž-BR-04-149/15	UNIVERZITET U TUZLI - SENATU - REKTORU	11 - OBRAZOVANJE	1.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-161/15	Ž-BR-04-168/12	VLADI BRČKO DISTRIKTA - ODJEL ZA OBRAZOVANJE, URED GRADONAČELNIKA BRČKO DISTRIKTA BIH - INSPEKTORAT ZA OBRAZOVANJE	11 - OBRAZOVANJE	1.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-162/15	Ž-BR-05-138/15	VLADA BRČKO DISTRIKTA BIH - GRADONAČELNIK -APELACIJSKO POVJERENSTVO	19 - UPRAVA	1.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-163/15	Ž-BR-05-172/14	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA TK-A - POLICIJSKA UPRAVA ŽIVINICE - POLICIJSKA POSTAJA ŽIVINICE	05 - POLICIJA	1.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-164/15	Ž-BR-05-34/15	AGENCIJA ZA BANKARSTVO REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	1.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-165/15	Ž-BR-04-187/14	FOND ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE - PODRUŽNICA BIJELJINA	25 - MIROVINE	1.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-166/15	Ž-LI-05-131/15	FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA SARAJEVO	19 - UPRAVA	18.12.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-167/15	Ž-BL-04-394/15	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA TUZLANSKOG KANTONA, MINISTARSTVO ZDRAVSTVA TUZLANSKOG KANTONA	23 - ZDRAVSTVO	27.8.2015	REALIZIRANA	DA
P-168/15	Ž-BL-04-535/14	JP GRIJANJE DOO ZENICA	10 - RADNI ODNOSI	31.8.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-169/15	Ž-BL-04-293/15	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE RS, REPUBLIČKI HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	11 - OBRAZOVANJE	31.8.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-170/15	Ž-BL-05-278/15	JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TREBINJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	31.8.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-171/15	Ž-BL-05-288/14	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE RS	23 - ZDRAVSTVO	4.9.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-172/15	Ž-BL-05-320/15	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKOPRAVNE ODNOSI RS, REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKOPRAVNE ODNOSI RS -PODRUČNA JEDINICA LAKTAŠI	19 - UPRAVA	4.9.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-173/15	Ž-BL-01-360/14	SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVA, VLADA KANTONA SARAJEVO - MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST I MLADE, JAVNA USTANOVA OŠ "KOVAČIĆI" SARAJEVO	13 - PRAVA DJETETA	4.9.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-174/15	Ž-BL-05-54/15	AGENCIJA ZA DRŽAVNU SLUŽBU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, URED ZA ZAKONODAVSTVO VLADE UNSKO-SANSKOG KANTONA, ODBOR DRŽAVNE SLUŽBE ZA ŽALBE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	2.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-175/15	Ž-BL-05-18/15	GRAD BANJA LUKA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	1.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-176/15	Ž-BL-05-502/14	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO -INVALIDSKE ZAŠTITE RS	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	2.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-177/15	Ž-BL-04-747/14	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA USK BIHAĆ	10 - RADNI ODNOSI	1.9.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-178/15	Ž-BL-06-430/15	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE RS BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-17 - PO OSNOVI OBRAZOVANJA	2.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-179/15	Ž-BL-05-267/15	JU ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE PALE	19 - UPRAVA	2.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-180/15	Ž-SA-05-417/15	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD GRADAČAC UPRAVNI ODBOR	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	2.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-181/15	Ž-SA-04-622/15	JU STOMATOLOŠKI FAKULTET S KLINIKAMA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	2.9.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-182/15	Ž-SA-05-211/15 Ž-SA-05-212/15	GRAD ZENICA GRADONAČELNIK GRADA ZENICE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	2.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-183/15	Ž-SA-04-454/15	AGENCIJA ZA DRŽAVNU SLUŽBU FBiH - N/R RAVNATELJA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	7.9.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-184/15	Ž-SA-05-608/15	POREZNA UPRAVA FEDERACIJE BIH - SREDIŠNJI URED SARAJEVO SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	8.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-185/15	Ž-SA-04-731/15	UNIVERZITET U ZENICI - MAŠINSKI FAKULTET N/R DEKANA	11 - OBRAZOVANJE	18.9.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-186/15	Ž-SA-04-595/15	MINISTARSTVO SIGURNOSTI BIH - N/R MINISTRA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	18.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-187/15	Ž-SA-06-625/15	MINISTARSTVO SIGURNOSTI BIH - N/R MINISTRA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	18.9.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-188/15	Ž-SA-04-894/15	TIJELA VLASTI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	24 - SOCIJALNA ZAŠTITA	31.8.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-189/15	Ž-BR-05-201/12	OPĆINSKI SUD U TUZLI	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLANAK 6.)	12.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-190/15	Ž-SA-05-1119/13 Ž-SA-05-634/15	OPĆINA HADŽIĆI HADŽIĆI	15 - IMOVINSKOPRAVNI I 19 - UPRAVA	5.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-191/15	Ž-SA-04-866/15	BOSNA I HERCEGOVINA MINISTARSTVO SIGURNOSTI BIH - N/R MINISTRA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-192/15	Ž-MO-04-51/15	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I ŠPORTA ŽZH - N/R MINISTRICE ŠIROKI BRIJEG	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-193/15	Ž-MO-01-98/15	DRUGA OSNOVNA ŠKOLA ŠIROKI BRIJEG N/R RAVNATELJICE	13 - PRAVA DJETETA	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-194/15	Ž-MO-04-8/15	J.P. AUTOCESTE FBiH D.O.O. MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-195/15	Ž-MO-04-116/15	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA HNK MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-196/15	Ž-SA-05-696/15	JAVNO KOMUNALNO PODUZEĆE "KOMUNALAC" D.O.O. HADŽIĆI HADŽIĆI	19 - UPRAVA	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-197/15	Ž-SA-05-331/15	OPĆINA STARI GRAD SARAJEVO SARAJEVO OPĆINSKO PRAVOBRANITELJSTVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	5.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-198/15	Ž-SA-04-358/15	POVJERENSTVO ZA IMPLEMENTACIJU ČLANKA 152. ZAKONA O RADU - N/R PREDSEDNIKA	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-199/15	Ž-SA-05-374/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA - N/R MINISTRA	19 - UPRAVA	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-200/15	Ž-SA-05-797/14	GRAD MOSTAR - ODJEL ZA URBANIZAM I GRAĐENJE MOSTAR	19 - UPRAVA	5.10.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-201/15	Ž-SA-02-818/15	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA UNSKO-SANSKOG KANTONA BIHAĆ	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	5.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-202/15	Ž-SA-06-275/15 Ž-SA-06-406/15	KANTON SARAJEVO, MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENE OSOBE I IZBJEGLICE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	5.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-203/15	Ž-SA-05-1024/14	GRAD MOSTAR - GRADSKA UPRAVA - ODJEL ZA URBANIZAM I GRAĐENJE, ODJEL ZA FINACIJE I NEKRETNINE - N/R GRADONAČELNIKA	19 - UPRAVA	5.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-204/15	Ž-SA-04-482/15 Ž-SA-04-484/15	HIDROGRADNJA D.D. SARAJEVO - UPRAVA DRUŠTVA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-205/15	Ž-MO-05-90/14	OPĆINA JEZERO - N/R NAČELNIKA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	12.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-206/15	Ž-MO-05-138/15	GRAD MOSTAR - ODJEL ZA GOSPODARSTVO, KOMUNALNE I INSPEKCIJSKE POSLOVE - SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	15 - IMOVINSKOPRAVNI	12.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-207/15	Ž-MO-01-152/15	E DIAKONIEWERK-INKLUZIVNI DJEČJI VRTIĆ SUNČANI MOST - MOSTAR - N/R DIREKTORICE	13 - PRAVA DJETETA	12.10.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-208/15	Ž-MO-04-35/15	ELEKTROPRIJENOS A.D. BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	12.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-209/15	Ž-MO-04-42/15	ELEKTROPRIJENOS A.D. BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	12.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-210/15	Ž-BL-05-507/15	OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE BUŽIM	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	10.9.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-211/15	Ž-BL-05-122/15	FEDERALNA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKOPRAVNE POSLOVE SARAJEVO	15 - IMOVINSKOPRAVNI	29.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-212/15	Ž-BL-05-547/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE, JU OSNOVNA ŠKOLA "NJEGOŠ" BERKOVIĆI	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	12.10.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-213/15	Ž-BL-05-384/15	OKRUŽNI PRIVREDNI SUD BANJA LUKA	09 - SUDOVI	12.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-214/15	Ž-BL-05-208/15	OPĆINA ŠAMAC	19 - UPRAVA	13.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-215/15	Ž-BL-05-60/15	OPĆINA ŠIPOVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	13.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-216/15	Ž-BL-04-579/14	OKRUŽNI SUD U BIJELJINI	25 - MIROVINE	13.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-217/15	Ž-BL-05-246/15	OPĆINA LAKTAŠI - ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE	19 - UPRAVA	13.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-218/15	Ž-BL-05-359/15	VLADA REPUBLIKE SRPSKE - URED PREDSJEDNIKA VLADE BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	13.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-219/15	Ž-BL-05-838/13	MINISTARSTVO ZA IZBJEGLICE I RASELJENA LICA REPUBLIKE SRPSKE - ODSJEK TREBINJE, MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE - CJs TREBINJE - PU TREBINJE	19 - UPRAVA	16.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-220/15	Ž-BL-05-336/15	JU OSNOVNA ŠKOLA "VUK KARADŽIĆ" OMARSKA, REPUBLIČKI PEDAGOŠKI ZAVOD REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	16.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-221/15	Ž-BL-04-45/15	KANTONALNI ZAVOD ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI USK, FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE, KANTONALNA ADMINISTRATIVNA SLUŽBA MOSTAR, MINISTARSTVO OBRANE BIH	25 - MIROVINE	16.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-222/15	Ž-BL-05-367/15	SKUPŠTINA UNSKO SANSKOG KANTONA MINISTARSTVO FINACIJA UNSKO-SANSKOG KANTONA BIHAĆ	19 - UPRAVA	16.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-223/15	Ž-BL-05-535/15	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE - CENTAR JAVNE SIGURNOSTI BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	15.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-224/15	Ž-BL-05-517/15	VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	15.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-225/15	Ž-BL-06-83/15	MUP REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-11 - NA OSNOVU ETNIČKE PRIPADNOSTI	15.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-226/15	Ž-BL-06-282/15	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-01 - UZNEMIRAVANJE	15.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-227/15	Ž-BL-06-90/15	MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE, GRANIČNA POLICIJA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-19 - PO OSNOVI SPOLNOG IZRAŽAVANJA ILI ORIJENTACIJE	15.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-228/15	Ž-MO-04-151/15	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I ŠPORTA ŽZH - N/R MINISTRICE ŠIROKI BRIJEG	10 - RADNI ODNOSI	19.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-229/15	Ž-SA-04-762/15	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA - N/R RAVNATELJA ZENICA	23 - ZDRAVSTVO	22.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-230/15	Ž-SA-04-1361/14	OPĆINA BUGOJNO - N/R NAČELNIKA BUGOJNO	10 - RADNI ODNOSI	22.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-231/15	Ž-MO-05-56/15	FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE, RUDARSTVA I INDUSTRIJE - N/R MINISTRA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	23.10.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-232/15	Ž-SA-05-338/15	UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTAR U SARAJEVU SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	9.7.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	NE
P-233/15	Ž-SA-05-169/15	OPĆINA BUGOJNO - OPĆINSKI NAČELNIK - SLUŽBA ZA FINACIJE I INSPEKCIJSKI NADZOR	19 - UPRAVA	27.10.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-234/15	Ž-SA-05-435/15	OPĆINA SREBRENICA - SKUPŠTINA OPĆINE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	27.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-235/15	Ž-LI-04-206/15	UPRAVNO VIJEĆE VRTIĆA "PČELICE" LIVNO	10 - RADNI ODNOSI	23.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-236/15	Ž-BL-05-311/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE, FARMACEUTSKA KOMORA REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	19 - UPRAVA	4.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-237/15	Ž-SA-05-497/15	MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	19 - UPRAVA	3.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-238/15	Ž-SA-05-712/15	KANTONALNO TUŽITELJSTVO KANTONA SREDIŠNJA BOSNA TRAVNIK TRAVNIK	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	3.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-239/15	Ž-BR-05-150/15	UNIVERZITET U TUZLI - PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET TUZLA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	17.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-240/15	Ž-SA-05-962/15	OPĆINSKI SUD U BANOVICIMA BANOVICI	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	5.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-241/15	Ž-BL-04-774/14	FOND ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE - PODRUŽNICA BANJA LUKA	25 - MIROVINE	6.11.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-242/15	Ž-BL-05-373/15	OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	6.11.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-243/15	Ž-BL-05-554/14	KANTON SARAJEVO, OPĆINA CENTAR	15 - IMOVINSKOPRAVNI	6.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-244/15	Ž-BL-05-23/15	AGENCIJA ZA DRUŽAVNU UPRAVU REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	05 - POLICIJA	6.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-245/15	Ž-BL-06-224/15	OPĆINA PRNJAVOR	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-01 - UZNEMIRAVANJE	9.11.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-246/15	Ž-BL-06-750/14	JP "KOMUNALNO BRČKO" DOO BRČKO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	9.11.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-247/15	Ž-SA-04-777/15	UPRAVA ZA NEIZRAVNO OPOREZIVANJE BIH - SREDIŠNJI URED UNO BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	16.11.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-248/15	Ž-BL-05-442/15	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	18.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-249/15	Ž-BL-05-545/15	FOND SOLIDARNOSTI ZA OBNOVU REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	18.11.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-250/15	Ž-MO-04-181/15	SKUPŠTINA HNK MOSTAR	06 - JAVNI PRIHODI	18.11.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-251/15	Ž-LI-05-236/15	OPĆINA DRVAR - OPĆINSKI NAČELNIK	19 - UPRAVA	18.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-252/15	Ž-LI-04-245/15	JP "KOMUNALAC" GLAMOČ	21 - KOMUNALNE USLUGE	29.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-253/15	Ž-BL-04-463/15	JP "ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE" DOO SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	30.11.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-254/15	Ž-MO-05-217/14	OPĆINA ČITLUK - N/R PREDSEDNIKA OPĆINSKOG VIJEĆA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	30.11.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-255/15	Ž-MO-05-85/15	"VODOVOD" MOSTAR - DRUŠTVO ZA VODOVOD I KANALIZACIJU D.O.O. MOSTAR - N/R DIREKTORA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	30.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-256/15	Ž-BL-05-340/15	UPRAVA ZA NEIZRAVNO OPOREZIVANJE BOSNE I HERCEGOVINE, MINISTARSTVO PRAVDE BOSNE I HERCEGOVINE - UPRAVNA INSPEKCIJA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	30.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-257/15	Ž-BL-04-425/15	OPĆINA VLASENICA	10 - RADNI ODNOSI	30.11.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-258/15	Ž-LI-05-214/15	TUŽITELJSTVO KANTONA 10 LIVNO	26 - TUŽITELJSTVA	22.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-259/15	Ž-BL-06-534/15	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BIH, MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE, FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ZNANOSTI	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-12 - PO OSNOVI NACIONALNOG ILI DRUŠTVENOG PODRIJETLA	30.11.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-260/15	Ž-SA-01-648/15	OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO - N/R NAČELNIKA OPĆINE	05 - POLICIJA I 13 - PRAVA DJETETA	4.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-261/15	Ž-SA-05-431/15	OPĆINA ODŽAK - OPĆINSKO VIJEĆE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	7.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-262/15	Ž-BR-01-239/15 Ž-BR-05-238/15	-MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA RS - CENTAR JAVNE SIGURNOSTI DOBOJ - POLICIJSKA POSTAJA PELAGIĆEVO, JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD PELAGIĆEVO	13 - PRAVA DJETETA	17.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-263/15	Ž-BR-05-218/14	KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE TUZLANSKOG KANTONA	19 - UPRAVA	17.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-264/15	Ž-BR-05-156/15	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD MODRIČA	19 - UPRAVA	17.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-265/15	Ž-SA-05-1034/13	VLADA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	19 - UPRAVA	14.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-266/15	Ž-SA-05-39/14	VLADA FBIH SARAJEVO	19 - UPRAVA	14.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-267/15	Ž-BL-05-618/15	OPĆINA SREBRENICA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	24.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-268/15	Ž-BL-04-638/15 Ž-BL-04-639/15	OSNOVNA ŠKOLA "SOKOLAC" SOKOLAC, OPĆINA SOKOLAC - ODJEL ZA OPĆU UPRAVU, MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE - N/R MINISTRA, MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE - N/R MINISTRA	10 - RADNI ODNOSI	25.12.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-269/15	Ž-SA-04-1102/15	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI I MLADIH KANTONA SARAJEVO SARAJEVO - N/R MINISTRA	11 - OBRAZOVANJE	28.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-270/15	Ž-SA-01-405/15	JU "PRVA OSNOVNA ŠKOLA" STOLAC STOLAC, VLADA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE, MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I ŠPORTA MOSTAR	13 - PRAVA DJETETA	28.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-271/15	Ž-MO-05-167/15	GRAD MOSTAR - N/R GRADONAČELNIKA	19 - UPRAVA	29.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-272/15	Ž-MO-05-185/15	MUP ŽZH - N/R MINISTRA ŠIROKI BRIJEG	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	29.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-273/15	Ž-SA-05-242/15	OPĆINA TRAVNIK - OPĆINSKI NAČELNIK - SLUŽBA ZA URBANIZAM, GRAĐENJE, KATASTAR I IMOVINSKOPRAVNE POSLOVE	15 - IMOVINSKOPRAVNI	30.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-274/15	Ž-SA-05-924/15	OPĆINA ISTOČNO NOVO SARAJEVO - NAČELNIK OPĆINE - SKUPŠTINA OPĆINE	19 - UPRAVA	30.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-275/15	Ž-SA-04-1010/14 Ž-SA-04-728/15	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BIH SARAJEVO, ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA I REOSIGURANJA FBIH SARAJEVO, FOND ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA, FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	23 - ZDRAVSTVO	30.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-276/15	Ž-BL-05-420/15	OPĆINA TESLIĆ, POLICIJSKA POSTAJA TESLIĆ	19 - UPRAVA	30.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-277/15	Ž-SA-05-347/15	KLINIČKI CENTAR UNIVERZITETA U SARAJEVU - SLUŽBA ZA ODNOS JAVNOŠĆU	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-278/15	Ž-SA-05-689/15	GRANIČNA POLICIJA BIH - N/R RAVNATELJA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-279/15	Ž-SA-05-824/15	REPUBLIKA SRPSKA, JU OSNOVNA ŠKOLA "SOKOLAC"	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-280/15	Ž-SA-02-215/14	VLADA KANTONA SARAJEVO - SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO, VLADA FBIH, PARALMENT FBIH	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	30.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-281/15	Ž-SA-05-1349/14	OPĆINA VELIKA KLADUŠA - N/R NAČELNIKA VELIKA KLADUŠA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-282/15	Ž-SA-06-315/15	FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA SARAJEVO, MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST I MLADE KS	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	30.12.2015	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-283/15	Ž-BL-05-555/15	INVESTICIONO-RAZVOJNA BANKA A.D. BANJA LUKA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	30.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-284/15	Ž-BL-05-290/15	OPĆINA VELIKA KLADUŠA	15 - IMOVINSKOPRAVNI	31.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-285/15	Ž-SA-01-1032/15	OPĆINA VITEZ, JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD VITEZ	13 - PRAVA DJETETA	30.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-286/15	Ž-BL-04-279/15	GRAD PRIJEDOR	24 - SOCIJALNA ZAŠTITA	31.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-287/15	Ž-SA-04-1135/15	KANTON SARAJEVO, MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENE OSOBE I IZBJEGLICE - N/R MINISTRA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	31.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-288/15	Ž-SA-04-454/15	PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE - N/R PREDSEDATELJA ZASTUPNIČKOG DOMA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	31.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-289/15	Ž-SA-05-391/15	TUŽITELJSTVO BIH SARAJEVO	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLANAK 6.)	31.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-290/15	Ž-SA-05-767/15	MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA SARAJEVA - N/R MINISTRA	19 - UPRAVA	31.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-291/15	Ž-SA-04-49/14	NAČELNIK OPĆINE NOVO SARAJEVO, OPĆINSKO VIJEĆE NOVO SARAJEVO	15 - IMOVINSKOPRAVNI	31.12.2015	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-292/15	Ž-SA-02-1240/12	PREDSEDATELJ VIJEĆA ZA SIGURNOST PROMETA SARAJEVO, MINISTARSTVO KOMUNIKACIJA I PROMETA FBiH - N/R MINISTRA MOSTAR, MINISTARSTVO PROMETA KANTONA SARAJEVO - N/R MINISTRA SARAJEVO	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	31.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-293/15	Ž-MO-06-142/15	OPĆINA ČITLUK - OPĆINSKO VIJEĆE - N/R PREDSEDNIKA	01 - DISKRIMINACIJA	31.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE

ANEKS I.

PREGLED PRORAČUNA ZA 2015. GODINU

0304 Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine

Pregled rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama, Razdoblje izvješćivanja: od 01.01.2015. do 31.12.2015. Obrazac 2.

Redni broj	Opis	Ekon. kod	Proračun	Izmjene i dopune (rebalans, prestruktur., preraspodjela, rezerva, namjenska sredstva i dr.)	Korigirani proračun	Ostvareni kumulativni iznos ukupnih rashoda i izdataka	Ostvareni kumulativni iznos istog razdoblja prethodne godine	Postotak 7/6 x 100	Postotak 7/8 x 100
1	2	3	4	5	6(4+5)	7	8	9	10
1	Ukupni rashodi i izdatci (2+16)		2.460.000	0	2.460.000	2.328.369	2.387.447	94,6%	97,5%
2	Ukupni tekući rashodi (3+6)	610000	2.420.000	-24.500	2.395.500	2.272.002	2.380.015	94,8%	95,5%
3	Plaće i naknade troškova zaposlenih (4+5)	611000	1.906.000	4.000	1.910.000	1.836.709	1.880.445	96,2%	97,7%
4	Bruto plaće i naknade plaća	611100	1.723.000	0	1.723.000	1.656.592	1.702.693	96,1%	97,3%
5	Naknade troškova zaposlenih	611200	183.000	4.000	187.000	180.117	177.752	96,3%	101,3%
6	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (7+.....+15)	613000	514.000	-28.500	485.500	435.293	499.570	89,7%	87,1%
7	Putni troškovi	613100	73.000	0	73.000	65.103	55.341	89,2%	117,6%
8	Izdaci za telefonske i poštanske usluge	613200	59.000	0	59.000	47.199	52.026	80,0%	90,7%
9	Izdaci za energiju i komunalne usluge	613300	21.000	-6.000	15.000	11.270	15.013	75,1%	75,1%
10	Nabava materijala i sitnog inventara	613400	49.000	-1.500	47.500	37.503	41.071	79,0%	91,3%
11	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	613500	35.000	-9.000	26.000	20.417	22.752	78,5%	89,7%
12	Unamljivanje imovine i opreme	613600	194.000	-12.000	182.000	181.307	247.047	99,6%	73,4%
13	Izdaci za tekuće održavanje	613700	35.000	0	35.000	33.870	26.213	96,8%	129,2%
14	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	613800	7.000	0	7.000	2.843	6.403	40,6%	44,4%
15	Ugovorene i druge posebne usluge	613900	41.000	0	41.000	35.781	33.704	87,3%	106,2%
16	Ukupni kapitalni izdatci		40.000	24.500	64.500	56.367	7.432	87,4%	758,4%
17	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	821000	40.000	24.500	64.500	56.367	7.432	87,4%	758,4%
18	Nabava opreme	821300	40.000	24.500	64.500	56.367	7.432	87,4%	758,4%

ANEKS II.

PREGLED OBVEZA PO ZAKONU O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA

1. Javna tijela na razini Bosne i Hercegovine koji su ispunili obvezu imenovanja Službenika za informiranje i dostavili Vodič i Index registar u skladu sa člankom 19. i 20. ZOSPI

R.br.	Ime institucije	R.Br.	Ime institucije
1	Agencija za policijsku podršku BiH	37	Institut za intelektualno vlasništvo BiH
2	Agencija za državnu službu BiH	38	Institut za standardizaciju BiH
3	Agencija za forenzička ispitivanja BiH	39	Komisija za koncesije BiH
4	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH	40	Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH
5	Agencija za javne nabavke i Ured za razmatranje žalbi BiH	41	Komisija za uklanjanje mina BiH
6	Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH	42	Konkurencijsko vijeće BiH
7	Agencija za nadzor nad tržištem BiH	43	Ministarstvo civilnih poslova BiH
8	Agencija za osiguranje depozita BiH	44	Ministarstvo finansija i trezora BiH
9	Agencija za osiguranje u BiH	45	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
10	Agencija za poštanski promet BiH	46	Ministarstvo odbrane BiH
11	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH	47	Ministarstvo pravde BiH
12	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH	48	Ministarstvo sigurnosti BiH
13	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	49	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
14	Agencija za razvoj visokog obrazovanja, i osiguranje kvaliteta BiH	50	Ministarstvo vanjskih poslova BiH
15	Agencija za sigurnost hrane BiH	51	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
16	Agencija za statistiku BiH	52	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH
17	Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH	53	Odbor državne službe za žalbe BiH
18	Agencija za unapređenje inostranih investicija BiH	54	Parlamentarna skupština BiH
19	Agencija za zaštitu ličnih podataka BiH	55	Pravobranilaštvo BiH
20	Arhiv BiH	56	Regulatorna agencija za komunikacije BiH
21	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja BiH	57	Predsjedništvo BiH
22	Centar za uklanjanje mina BiH	58	Služba za poslove sa strancima BiH
23	Centralna banka BiH	59	Služba za zajedničke poslove institucija BiH
24	Centralna izborna komisija BiH	60	Sud Bosne i Hercegovine
25	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela u BiH	61	Tužilaštvo Bosne i Hercegovine
26	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH-BHDCA	62	Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja i bilja
27	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH	63	Uprava za indirektno oporezivanje BiH
28	Direkcija za evropske integracije BiH	64	Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH
29	Državna agencija za istrage i zaštitu BiH	65	Ured za reviziju finansijskog poslovanja Institucija BiH
30	Državna regulativna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH	66	Ured za veterinarstvo BiH
31	Državna regulatorna komisija za električnu energiju BiH	67	Ustavni sud BiH
32	Elektroprivreda BiH	68	Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora BiH
33	Fond za povratak BiH	69	Ured za zakonodavstvo BiH
34	Granična policija BiH	70	Vijeće ministara BiH
35	Institucija ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH	71	Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH
36	Institut za akreditiranje BiH		

2. Javna tijela na razini Bosne i Hercegovine koji su tokom 2015. godine dostavljali statističke podatke sukladno sa člankom 20. ZOSPI

R.br.	Ime institucije	R.Br.	Ime institucije
1	Agencija za državnu službu BiH	21	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
2	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH	22	Ministarstvo odbrane BiH
3	Agencija za javne nabavke BiH	23	Ministarstvo pravde BiH
4	Agencija za nadzor nad tržištem BiH	24	Ministrastvo sigurnosti BiH
5	Agencija za sigurnost hrane BiH	25	Ministarstvo spoljne trgovina i ekonomskih odnosa BiH
6	Agencija za osiguranje u BiH	26	Ured za veterinarstvo BiH
7	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	27	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH
8	Agencija za razvoj visokog obrazovanja, i osiguranje kvaliteta BiH	28	Ministarstvo vanjskih poslova BiH
9	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH	29	Ministarstvo civilnih poslova BiH
10	Agencija za unapređenje stranih investicija BiH	30	Ombudsman za zaštitu potrošača BiH
11	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH-BHDCA	31	Parlamentarna skupština BiH- Sekretarijat
12	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH	32	Predsjedništva BiH -Sekretarijat
13	Direkcija za evropske integracije BiH	33	Služba za poslove sa strancima BiH
14	Državna regulatorna agencija za električnu energiju BiH	34	Sud BiH
15	Elektoprivreda BiH	35	Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH
16	Granična policija BiH	36	Ured za razmatranje žalbi BiH
17	Fond za povratak BiH	37	Ustavni sud BiH
18	Institut za intelektualno vlasništvo BiH	38	Vijeće ministara BiH - Generalni Sekretarijat
19	Komisija za zaštitu očuvanje nacionalnih spomenika BiH	39	Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH
20	Ministarstvo finansija i trezora BiH		

Kada govorimo o dostavljanju statističkih podataka javnih tijela na državnom nivou, u odnosu na 2015. godinu, Ombudsman za ljudska prava bilježi 39 tijela organa koji redovito ispunjavaju svoju obvezu. Tijekom 2014. ovu obvezu je ispunjavalo 29 javnih tijela.

3. Javna tijela na razini FBiH koji su tijekom 2015. godine dostavljali statističke podatke u skladu sa ZOSPI

R.Br.	Razina entiteta	R.Br.	Razina Kantona	R.Br.	Razina općine
1	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	1	Kantonalni sud u Tuzli	1	Općina Bugojno
2	Federalni hidrometeorološki zavod	2	Kantonavno tužilaštvo Kantona Sarajevo	2	Općina Bosansko Grahovo
3	Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH	3	Kantonavno tužiteljstvo ZDK	3	Općina Drvar
4	Ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH	4	Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo	4	Općina Foča-Ustikolina
5	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša FBiH	5	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo	5	Općina Gračanica
6	Tužilaštvo FBiH	6	Kantonalna uprava za inspeksijske poslove -Sarajevo	6	Općina Hadžići
		7	Kantonalni sud Zenica	7	Općina Ilijaš
		8	Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona	8	Općina Visoko
		9	Javna ustanova centar za socijalni rad Bihać	9	Općina Kakanj
		10	Olimpijski Bazen Otoka	10	Općina Lukavac
		11	Univerzitet u Tuzli	11	Općina Novi Travnik
				12	Općina Sapna
				13	Općina Sanski Most
				14	Općina Stari Grad
				15	Općina Tomislavgrad
				16	Općina Zavidovići
				17	Općinski sud Živinice

U 2015. godini, šest javnih tijela na razini FBiH je redovito ispunjavalo svoju obvezu dostavljanja statističkih podataka, kao i u 2014. godini. Na razini kantona FBiH u 2015 godini ovu obvezu je ispunilo 11 javnih tijela, dok je u 2014. godini ovu obvezu je ispunjavalo 6 javnih tijela. Kada govorimo o općinama u FBiH, statističke podatke u 2015. godini redovito je dostavilo 17 javnih tijela na razini općina, dok je u 2014. godini ovu obvezu ispunjavalo 11 javnih tijela.

4. Javni organi na nivou Republike Srpske koji su tokom 2014. dostavili statističke podatke u skladu sa ZOSPI

R.Br.	Nivo entiteta	R.Br.	Nivo okruga	R.Br.	Nivo općine
1	Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske	1	Okružni privredni sud Doboj	1	Općina Milići
2	Republičko Tužilaštvo	2	Okružno tužilaštvo Istočno Sarajevo	2	Općina Prnjavor
		3	Okružno tužilaštvo Trebinje	3	Općina Rudo
		4	Okružno tužilaštvo Banja Luka	4	Općina Sokolac
				5	Općina Ugljevik
				6	Osnovni sud u Tesliću

Na razini entiteta Republike Srpske, u 2015 godini u odnosu na 2014 godinu, ostalo je nepromjenjeno stanje, uz jedno novo javno tijelo na razini okruga koji je ispunio svoju obvezu dostave statističkih podataka

Tijekom 2015. godine sljedeća javna tijela su ispunila obvezu dostave Rješenja o službeniku za informiranje, Vodiča i Indeks Registra u skladno sa ZOSPI:

1. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH (Rješenje o službeniku za informisanje)
2. Državna regulatorna agencija za električnu energiju (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)
3. Granična policija BiH (Vodič, Indeks Registra)
4. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela u BiH (Rješenje o službeniku za informisanje)
5. Agencija za razvoj visokog obrazovanja, i osiguranje kvaliteta BiH (Rješenje o službeniku za informisanje)
6. Služba za poslove sa strancima (Rješenje o službeniku za informisanje)
7. Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)
8. Komisija za zaštitu očuvanje nacionalnih spomenika (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)
9. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (Rješenje o službeniku za informisanje)
10. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (Rješenje o službeniku za informisanje)
11. Kantonalna uprava civilne zaštite (Rješenje o službeniku za informisanje)
12. Kantonalno tužiteljstvo Sarajevo (Rješenje o službeniku za informisanje)
13. Kantonalni sud u Tuzli (Rješenje o službeniku za informisanje)
14. Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša kantona Sarajevo (Rješenje o službeniku za informisanje)
15. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona (Rješenje o službeniku za informisanje)
16. Općinski sud Orašje (Rješenje o službeniku za informisanje)
17. Općina Banovići (Rješenje o službeniku za informisanje)
18. Centar za socijalni rad Laktaši (Vodič)
19. Centar za socijalni rad Banja Luka (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)
20. Javna ustanova centar za socijalni rad Bihać (Vodič, Indeks Registra)
21. Javno preduzeće "Komunalno Brčko" (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)

ANEKS III.

TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA

ODJEL	Zaprimljeno u 2015	Preneseno iz ranijih godina	Ukupno rađeno u 2015	Ukupno završeno u 2015	Preneseno u 2016.g.
01 - Odjel za praćenje prava djece	148	87	235	133	102
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom	53	48	101	54	47
03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina	10	10	20	11	9
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna pitanja	698	343	1041	704	337
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava	1790	772	2562	1659	903
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije	159	181	340	211	129
07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / Zatvorenika	108	85	193	94	99
UKUPNO	2966	1526	4492	2866	1626

Rad po žalbama po odjelima u 2015.g.

Odjel	Broj žalbi
01 - Odjel za praćenje prava djece // SA	66
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // SA	27
03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // SA	9
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava // SA	287
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // SA	669
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // SA	83
07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // SA	94
Ukupan broj predmeta Sarajevo	1235
01 - Odjel za praćenje prava djece // BL	58
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // BL	19
03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // BL	1
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava // BL	177
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // BL	474
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // BL	58
07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // BL	13
Ukupan broj predmeta Banja Luka	800
01 - Odjel za praćenje prava djece // Brčko	6
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava // Brčko	110
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Brčko	188
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Brčko	8
Ukupan broj predmeta Brčko	312
01 - Odjel za praćenje prava djece // Mostar	15
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Mostar	3
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava // Mostar	65
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Mostar	121
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Mostar	7
07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // Mostar	1
Ukupan broj predmeta Mostar	212

Odjel	Broj žalbi
01 - Odjel za praćenje prava djece // Livno	3
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Livno	4
04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // Livno	59
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Livno	338
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Livno	3
Ukupan broj predmeta Livno	407
Ukupan broj predmeta u instituciji	2966

Broj žalbi po uredima u 2015. god.

Broj predmeta zaprimljeni // podkategorija 2015		
Povreda prava	Podkategorija	Broj žalbi
01 - Diskriminacija	00 - Ostalo	67
01 - Diskriminacija	01-01 - Uznemiravanje	4
01 - Diskriminacija	01-03 - Mobing	37
01 - Diskriminacija	01-09 - Na osnovu jezika	4
01 - Diskriminacija	01-11 - Na osnovu etničke pripadnosti	13
01 - Diskriminacija	01-12 - Na osnovu nacionalnog ili socijalnog porijekla	8
01 - Diskriminacija	01-13 - Na osnovu veze sa nacionalnom manjinom	1
01 - Diskriminacija	01-14 - Na osnovu političkog ili drugog uvjerenja	3
01 - Diskriminacija	01-15 - Na osnovu imovnog stanja	1
01 - Diskriminacija	01-17 - Na osnovu obrazovanja	8
01 - Diskriminacija	01-18 - Na osnovu društvenog položaja i pola	5
01 - Diskriminacija	01-19 - Na osnovu polnog izražavanja ili orijentacije	4
01 - Diskriminacija	UKUPNO	155
02 - Mediji i sloboda informisanja	UKUPNO	7
03 - Pristup informacijama	00 - Ostalo	128
03 - Pristup informacijama	03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	48
03 - Pristup informacijama	03-2 - odbijanje pristupa informacijama	41
03 - Pristup informacijama	03-3 - pravo na dvostepenost	6
03 - Pristup informacijama	UKUPNO	223
04 - Vjerske slobode / religija	UKUPNO	5
05 - Policija	UKUPNO	135
06 - Javni prihodi	UKUPNO	4
07 - Zatvori	00 - Ostalo	96
07 - Zatvori	07-1 - korištenje zavodskih pogodnosti i posjete	5
07 - Zatvori	07-2 - zdravstvena zaštita i higijenski uslovi	4
07 - Zatvori	UKUPNO	105
08 - Ravnopravnost polova	UKUPNO	1
09 - Sudovi	00 - Ostalo	278
09 - Sudovi	09-1 - žalbe na rad sudija/sutkinja	36
09 - Sudovi	09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	193
09 - Sudovi	09-3 - izvršenje presuda	96
09 - Sudovi	UKUPNO	603
10 - Radni odnosi	UKUPNO	288
11 - Obrazovanje	UKUPNO	33
12 - Osobe sa invaliditetom	UKUPNO	55
13 - Prava djeteta	UKUPNO	145
14 - Ekologija zaštita okoliša	UKUPNO	3

Broj predmeta zaprimljeni // podkategorija 2015		
Povreda prava	Podkategorija	Broj žalbi
15 - Imovinsko pravni	UKUPNO	206
16 - Nasilje	UKUPNO	1
17 - Javne isprave	UKUPNO	37
18 - Manjine	UKUPNO	5
19 - Uprava	UKUPNO	403
20 - Ratne štete	UKUPNO	6
21 - Komunalne usluge	UKUPNO	73
22 - Vladina i ministarska imenovanja	UKUPNO	73
23 - Zdravstvo	UKUPNO	34
24 - Socijalna zaštita	UKUPNO	100
25 - Penzije	UKUPNO	188
26 - Tužilaštva	UKUPNO	71
27 - Pravobranilaštva	UKUPNO	1
28 - Predmeti korupcije	UKUPNO	6
	UKUPNO	2966

Broj žalbi primljenih pod potkategorijama 2015. god.

R. br.	Način okončanja	Žalbe 2015	Žalbe iz ranijih godina	Ukupno
1	Utoku intervencije ombudsmana	517	381	898
2	Preporukom ombudsmena	94	245	339
3	Nezainterasiranost stranke za dalje vođenje postupka	302	158	460
4	Neprihvatljiva žalba	488	211	699
5	Na drugi način	249	153	402
6	Nenadležnost i ustupanje predmeta nadležnom organu	36	7	43
7	Prosljeđen drugom uredu Ombudsmana	9	0	9
8	Specijalnim izvještajem	5	7	12
9	Ponovni postupak	3	1	4
10	Ukupno	1703	1163	2866
	SAMO ZA NEPRIHVATLJIVA ŽALBA - POTKATEGORIZACIJA			
	00 - ostalo	42	12	
	01 - anonimna žalba	1	1	
	02 - zlonamjerna žalba	4	1	
	03 - neosnovana žalba	389	185	
	04 - žalba ne sadrži nikakav zahtjev	8	2	
	05 - narušavanje legitimnih prava treće strane	1	1	
	06 - kašnjenje podnosioca od 1g. nakon činjenica, događaja ili odluke	4	2	
	07 - nisu iscrpljena sva pravna sredstva	17	1	
	08 - žalba nepotpuna ili nerazumljiva (nije naknadno dopunjena)	6	1	
	09 - podnositelj odustao od žalbe	1	0	
	10 - žalba sa već razmatranim činjenicama (dupliranje žalbe)	15	4	
	11 - činjenično stanje prije 14. decembra 1995.g.	0	1	
	Ukupno	488	211	

Broj žalbi koje su završene// Način okončanja žalbi u 2015. god.

R.br.	Povreda prava	Broj preporuka
1	01 - Diskriminacija	49
2	02 - Mediji i sloboda informisanja	1
3	03 - Pristup informacijama	34
4	04 - Vjerske slobode / religija	1
5	05 - Policija	9
6	06 - Javni prihodi	2
7	09 - Sudovi	19
8	10 - Radni odnosi	40
9	11 - Obrazovanje	10
10	12 - Osobe sa invaliditetom	8
11	13 - Prava djeteta	14
12	15 - Imovinsko pravni	22
13	17 - Javne isprave	1
14	18 - Manjine	2
15	19 - Uprava	50
16	21 - Komunalne usluge	5
17	22 - Vladina i ministarska imenovanja	30
18	23 - Zdravstvo	8
19	24 - Socijalna zaštita	3
20	25 - Penzije	11
21	26 - Tužilaštva	3
22	28 - Predmeti korupcije	2
23	UKUPNO	324

Djelimično realizovana	14
Nema odgovora	48
Nije realizovana	69
Ostvarena saradnja	90
Realizovana	103
Ukupno	324

Broj žalbi sa preporukama izdatim u 2015.g. po kategorijama povreda prava i realiziranju

ODJEL	Broj žalbi sa preporukom izdatom u 2015.g.
Odjel za praćenje političkih i građanskih prava	170
Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna pitanja	79
Odjel za praćenje prava osoba s invaliditetom	9
Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i dr. manjina	2
Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika	0
Odjel za praćenje prava djece	15
Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije	49
UKUPNO	324

Broj žalbi sa izdatom preporukom po odjelima u 2015. god.

Ured	Broj žalbi sa preporukom izdatom u 2015.g.
Ured Sarajevo	132
Ured Banja Luka	121
Ured Brčko	33
Ured Mostar	28
Ured Livno	10
Ukupno žalbi iz 2015.god. s preporukom	324

Broj žalbi sa izdatom preporukom po uredima u 2015. god.

TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA

CD/WEB dodatak koji se ne nalazi unutar štampanog izdanja

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Sarajevo	01 - Diskriminacija	81
Sarajevo	02 - Mediji i sloboda informisanja	6
Sarajevo	03 - Pristup informacijama	117
Sarajevo	04 - Vjerske slobode / religija	5
Sarajevo	05 - Policija	44
Sarajevo	06 - Javni prihodi	2
Sarajevo	07 - Zatvori	92
Sarajevo	09 - Sudovi	180
Sarajevo	10 - Radni odnosi	146
Sarajevo	11 - Obrazovanje	18
Sarajevo	12 - Osobe sa invaliditetom	29
Sarajevo	13 - Prava djeteta	64
Sarajevo	14 - Ekologija zaštita okoliša	1
Sarajevo	15 - Imovinsko pravni	56
Sarajevo	17 - Javne isprave	20
Sarajevo	18 - Manjine	5
Sarajevo	19 - Uprava	163
Sarajevo	20 - Ratne štete	1
Sarajevo	21 - Komunalne usluge	29
Sarajevo	22 - Vladina i ministarska imenovanja	37
Sarajevo	23 - Zdravstvo	19
Sarajevo	24 - Socijalna zaštita	20
Sarajevo	25 - Penzije	70
Sarajevo	26 - Tužilaštva	29
Sarajevo	27 - Pravobranilaštva	1
	UKUPNO Sarajevo	1235

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Banja Luka	01 - Diskriminacija	57
Banja Luka	02 - Mediji i sloboda informisanja	1
Banja Luka	03 - Pristup informacijama	72
Banja Luka	05 - Policija	38
Banja Luka	07 - Zatvori	12
Banja Luka	09 - Sudovi	141
Banja Luka	10 - Radni odnosi	49
Banja Luka	11 - Obrazovanje	5
Banja Luka	12 - Osobe sa invaliditetom	19
Banja Luka	13 - Prava djeteta	57
Banja Luka	14 - Ekologija zaštita okoliša	2
Banja Luka	15 - Imovinsko pravni	62
Banja Luka	16 - Nasilje	1
Banja Luka	17 - Javne isprave	9
Banja Luka	19 - Uprava	99
Banja Luka	20 - Ratne štete	3
Banja Luka	21 - Komunalne usluge	29
Banja Luka	22 - Vladina i ministarska imenovanja	28
Banja Luka	23 - Zdravstvo	6
Banja Luka	24 - Socijalna zaštita	25
Banja Luka	25 - Penzije	66
Banja Luka	26 - Tužilaštva	14
Banja Luka	28 - Predmeti korupcije	5
	UKUPNO Banja Luka	800

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Brčko	01 - Diskriminacija	7
Brčko	03 - Pristup informacijama	18
Brčko	05 - Policija	16
Brčko	08 - Ravnopravnost polova	1
Brčko	09 - Sudovi	67
Brčko	10 - Radni odnosi	28
Brčko	11 - Obrazovanje	6
Brčko	13 - Prava djeteta	6
Brčko	15 - Imovinsko pravni	22
Brčko	17 - Javne isprave	4
Brčko	19 - Uprava	49
Brčko	20 - Ratne štete	1
Brčko	21 - Komunalne usluge	11
Brčko	22 - Vladina i ministarska imenovanja	1
Brčko	23 - Zdravstvo	4
Brčko	24 - Socijalna zaštita	37
Brčko	25 - Penzije	25
Brčko	26 - Tužilaštva	8
Brčko	28 - Predmeti korupcije	1
	UKUPNO Brčko	312

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Mostar	01 - Diskriminacija	7
Mostar	03 - Pristup informacijama	11
Mostar	05 - Policija	8
Mostar	06 - Javni prihodi	2
Mostar	07 - Zatvori	1
Mostar	09 - Sudovi	21
Mostar	10 - Radni odnosi	42
Mostar	11 - Obrazovanje	3
Mostar	12 - Osobe sa invaliditetom	3
Mostar	13 - Prava djeteta	15
Mostar	15 - Imovinsko pravni	62
Mostar	19 - Uprava	5
Mostar	20 - Ratne štete	1
Mostar	22 - Vladina i ministarska imenovanja	6
Mostar	23 - Zdravstvo	2
Mostar	24 - Socijalna zaštita	6
Mostar	25 - Penzije	11
Mostar	26 - Tužilaštva	6
	UKUPNO Mostar	212

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Livno	01 - Diskriminacija	3
Livno	03 - Pristup informacijama	5
Livno	05 - Policija	29
Livno	09 - Sudovi	194
Livno	10 - Radni odnosi	23
Livno	11 - Obrazovanje	1
Livno	12 - Osobe sa invaliditetom	4
Livno	13 - Prava djeteta	3
Livno	15 - Imovinsko pravni	4
Livno	17 - Javne isprave	4
Livno	19 - Uprava	87
Livno	21 - Komunalne usluge	4
Livno	22 - Vladina i ministarska imenovanja	1
Livno	23 - Zdravstvo	3
Livno	24 - Socijalna zaštita	12
Livno	25 - Penzije	16
Livno	26 - Tužilaštva	14
	UKUPNO Livno	407

**Broj žalbi po povredama prava po uredima u 2015. god.
(Sarajevo, Banja Luka, Brčko, Mostar i Livno)**

Entitet	Kanton	Opština	Broj žalbi
FBiH	Bosansko-podrinjski kanton	Goražde	5
FBiH	Bosansko-podrinjski kanton	Pale - Prača	1
FBiH	Bosansko-podrinjski kanton	UKUPNO	6
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Čapljina	15
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Čitluk	3
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Grad Mostar	140
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Jablanica	11
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Konjic	5
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Neum	1
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Prozor	1
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Stolac	6
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	UKUPNO	182
FBiH	Kanton br. 10	Bosansko Grahovo	10
FBiH	Kanton br. 10	Drvar	35
FBiH	Kanton br. 10	Glamoč	51
FBiH	Kanton br. 10	Livno	245
FBiH	Kanton br. 10	Tomislavgrad	55
FBiH	Kanton br. 10	UKUPNO	396
FBiH	Kanton Sarajevo	Hadžići	13
FBiH	Kanton Sarajevo	Ilidža	36
FBiH	Kanton Sarajevo	Ilijaš	13
FBiH	Kanton Sarajevo	Sarajevo - Centar	181
FBiH	Kanton Sarajevo	Sarajevo-Noví Grad	97
FBiH	Kanton Sarajevo	Sarajevo-Novo Sarajevo	99
FBiH	Kanton Sarajevo	Sarajevo-Stari Grad	58
FBiH	Kanton Sarajevo	Trnovo	1
FBiH	Kanton Sarajevo	Vogošća	20
FBiH	Kanton Sarajevo	UKUPNO	518
FBiH	Posavski kanton	Odžak	7
FBiH	Posavski kanton	Orašje	10
FBiH	Posavski kanton	UKUPNO	17
FBiH	Srednjobosanski kanton	Bugojno	21
FBiH	Srednjobosanski kanton	Busovača	4
FBiH	Srednjobosanski kanton	Donji Vakuf	1
FBiH	Srednjobosanski kanton	Fojnica	4
FBiH	Srednjobosanski kanton	Gornji Vakuf - Uskoplje	2
FBiH	Srednjobosanski kanton	Jajce	9
FBiH	Srednjobosanski kanton	Kiseljak	5
FBiH	Srednjobosanski kanton	Kreševo	5
FBiH	Srednjobosanski kanton	Novi Travnik	7
FBiH	Srednjobosanski kanton	Travnik	17
FBiH	Srednjobosanski kanton	Vitez	10
FBiH	Srednjobosanski kanton	UKUPNO	85
FBiH	Tuzlanski kanton	Banovići	23
FBiH	Tuzlanski kanton	Doboj-Istok	4
FBiH	Tuzlanski kanton	Gračanica	8
FBiH	Tuzlanski kanton	Gradačac	11
FBiH	Tuzlanski kanton	Kalesija	15

FBiH	Tuzlanski kanton	Kladanj	6
FBiH	Tuzlanski kanton	Lukavac	43
FBiH	Tuzlanski kanton	Srebrenik	20
FBiH	Tuzlanski kanton	Teočak	3
FBiH	Tuzlanski kanton	Tuzla	143
FBiH	Tuzlanski kanton	Živinice	33
FBiH	Tuzlanski kanton	UKUPNO	309
FBiH	Unsko-sanski kanton	Bihać	40
FBiH	Unsko-sanski kanton	Bosanska Krupa	11
FBiH	Unsko-sanski kanton	Bosanski Petrovac	9
FBiH	Unsko-sanski kanton	Bužim	3
FBiH	Unsko-sanski kanton	Cazin	17
FBiH	Unsko-sanski kanton	Ključ	2
FBiH	Unsko-sanski kanton	Sanski Most	12
FBiH	Unsko-sanski kanton	Velika Kladuša	11
FBiH	Unsko-sanski kanton	UKUPNO	105
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	Grude	3
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	Ljubuški	7
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	Posušje	10
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	Široki Brijeg	11
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	UKUPNO	31
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Breza	4
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Doboj-Jug	3
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Kakanj	10
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Maglaj	6
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Olovo	2
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Tešanj	9
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Usora	2
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Vareš	6
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Visoko	15
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Zavidovići	11
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Zenica	142
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Žepče	7
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	UKUPNO	217
FBiH		UKUPNO	1866
RS		Bijeljina	73
RS		Bileća	1
RS		Bosanska Kostajnica	6
RS		Bosanski Brod	5
RS		Bratunac	6
RS		Čajniče	3
RS		Čelinac	8
RS		Derвента	4
RS		Doboj	39
RS		Foča	14
RS		Gacko	5
RS		Grad Banja Luka	234
RS		Gradiška	28
RS		Han Pijesak	2

RS		Istočna Ilidža	7
RS		Istočni Stari Grad	3
RS		Istočno Novo Sarajevo	17
RS		Jezero	2
RS		Kalinovik	1
RS		Kneževo	8
RS		Kotor Varoš	2
RS		Kozarska Dubica	4
RS		Kupres	6
RS		Laktaši	13
RS		Lopare	1
RS		Ljubinje	1
RS		Milići	6
RS		Modriča	6
RS		Mrkonjić Grad	8
RS		Nevesinje	5
RS		Novi Grad	11
RS		Novo Goražde	1
RS		Osmaci	1
RS		Pale	5
RS		Pelagićevo	6
RS		Petrovo	2
RS		Prijedor	50
RS		Prnjavor	21
RS		Ribnik	1
RS		Rogatica	6
RS		Rudo	1
RS		Sokolac	9
RS		Srbac	6
RS		Srebrenica	3
RS		Šamac	7
RS		Šekovići	1
RS		Šipovo	9
RS		Teslić	10
RS		Trebinje	24
RS		Ugljevik	3
RS		Višegrad	5
RS		Vlasenica	8
RS		Zvornik	14
RS		UKUPNO	722
Brčko distrikt		UKUPNO	56
		Nema opštine	40
		e-mail	175
		Iz inostranstva	107
		UKUPNO SVE	2966

Broj predmeta po entitetima i opštinama podnosioca žalbe 2015.god

R.br.	Naziv ureda	Naziv odjela	Žalbe 2015	Žalbe iz ranijih godina	Ukupno A/A
1	Sarajevo	01 - Odjel za praćenje prava djece // SA	29	19	48
2	Sarajevo	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // SA	11	17	28
3	Sarajevo	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // SA	4	5	9
4	Sarajevo	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // SA	184	109	293
5	Sarajevo	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // SA	341	238	579
6	Sarajevo	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // SA	41	85	126
7	Sarajevo	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // SA	23	61	84
8	Ukupno rješениh predmeta Sarajevo		633	534	1167
9	Banja Luka	01 - Odjel za praćenje prava djece // BL	23	42	65
10	Banja Luka	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // BL	8	6	14
11	Banja Luka	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // BL	0	0	0
12	Banja Luka	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // BL	132	55	187
13	Banja Luka	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // BL	337	130	467
14	Banja Luka	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // BL	38	25	63
15	Banja Luka	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // BL	9	1	10
16	Ukupno rješениh predmeta Banja Luka		547	259	806
17	Brčko	01 - Odjel za praćenje prava djece // Brčko	1	3	4
18	Brčko	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Brčko	0	2	2
19	Brčko	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Brčko	0	2	2
20	Brčko	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // Brčko	63	64	127
21	Brčko	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Brčko	117	105	222
22	Brčko	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Brčko	5	8	13
23	Brčko	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // Brčko	0	0	0
24	Ukupno rješениh predmeta Brčko		186	184	370
25	Mostar	01 - Odjel za praćenje prava djece // Mostar	9	4	13
26	Mostar	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Mostar	0	6	6
27	Mostar	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Mostar	0	0	0
28	Mostar	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // Mostar	16	29	45
29	Mostar	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Mostar	28	58	86
30	Mostar	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Mostar	2	3	5
31	Mostar	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // Mostar	0	0	0
32	Ukupno rješениh predmeta Mostar		55	100	155

33	Livno	01 - Odjel za praćenje prava djece // Livno	3	0	3
34	Livno	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Livno	3	1	4
35	Livno	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Livno	0	0	0
36	Livno	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // Livno	41	11	52
37	Livno	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Livno	232	73	305
38	Livno	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Livno	3	1	4
39	Livno	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // Livno	0	0	0
40	Ukupno rješениh predmeta Livno		282	86	368
41	UKUPNO		1703	1163	2866

Broj žalbi koje su završene po Uredima i odjelima u 2015. god.

PREPORUKE PO POVREDI PRAVA 2015. GODINA

01-DISKRIMINACIJA

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-06-18/14	P-42/15	<p><u>Vladi Brčko distrikta BiH</u> <u>Odjelu za obrazovanje</u> 1.da odmah po prijemu ove preporuke poduzme sve mjere u okviru nadležnosti kako bi se u prilikom dodjele stipendija vodilo računa o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina; 2.da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.</p>	01 - Diskriminacija -- 01-13 - Na osnovu veze sa nacionalnom manjinom	Realizirana	DA	Dana 02.07.2015. godine zaprimljen je odgovor Valde Brčko distrikta BiH, Odjela za obrazovanje broj predmeta 05-000593/ 15, broj akta 0313SR-002/15 od 26.06.2015. godine kojem se navodi „Ovim putem obavještavamo da je Odjeljenje za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH, prilikom raspisivanja javnog poziva za dodjelu stipendija redovnim studentima za period os 01.01. do 31.12.2015. godine u člamu I, stav (1), alineja f) predvidjelo da se jedna stipendija dodjeljuje studentu pripadniku nacionalne manjine I. I starijih godina. U prilogu ovog dopisa dostavljamo primjerak javnog poziva za dodjelu stipendija redovnim studentima za period od 01.01. do 31.12.2015. godine predmet broj: 13-001669/15, akt broj: 0313SR-001/15 od 15.06.2015. godine.“
Ž-SA-06-1196/14	P-48/15	<p><u>Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove i nadležnom inspektor</u> 1.da izvrši inspeksijski nadzor te da u slučaju utvrđivanja nezakonitosti i nepravilnosti poduzme mjere iz svoje nadležnosti i izvrši obaveze predviđene zakonom; 2.da Instituciju ombudsmena izvjesti o realizaciji ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema iste.</p>	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Realizirana	DA	Institucija ombudsmena je zaprimila izjašnjenje Kantonalne uprave za inspeksijske poslove TK, od Glavnog kantonalnog inspektora rada, zaštite na radu i socijalne zaštite, akt broj 4301-0002, od 13.04.2015. godine i Glavnog kantonalnog inspektora za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, akt 43403-003, od 13.04.2015. godine o izvršenom inspeksijskom nadzoru. stitucija ombudsmena je u aktu broj 43403-0004, od 27.04.2015. godine od Glavnog kantonalnog inspektora za obrazovanje, nauku, kulturu i sport zaprimila informaciju <i>da je po zaprimanju odgovora od MONKS TK, doneseno rješenje broj 17/4-VI-38-002923/15, ur. broj 43824-0006, od 24.04.2015. godine kojim je Ustanovi naredeno otklanjanje nedostataka vezanih za prijem bez konkursa zaposlenika na radno mjesto stručni saradnik pedagog-psiholog te da prijem izvrši u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju TK (Sl. novine TK, broj 12/09, 8/11, 10/13).</i>
Ž-BL-06-676/14	P-60/15	<p><u>Upravi za policijsko obrazovanje MUP-a Republike Srpske</u> 1.da u okviru stručnog osposobljavanja, usavršavanja, obuke, edukacije ili kroz bilo koji vid informisanja policijskih službenika, preduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem unapređenja senzibiliteta policije za rad sa pripadnicima LGBT zajednice, proaktivnog i preventivog djelovanja, te provođenja i primjene strožije prekršajne i kaznene politike za prekršaje i krivična djela počinjena prema pripadnicima LGBT zajednice; 2.da obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema preporuke.</p>	01 - Diskriminacija -- 01-19 - Na osnovu polnog izražavanja ili orijentacije	Realizirana	DA	Nakon slanja preporuke, predstavnici Institucije ombudsmena učestvovali su u nizu aktivnosti organizovanih od strane nadležnih institucija i nevladinih organizacija sa ciljem provođenja preporuke i promocije prava LGBT zajednice. Dana 17.09.2015. godine, načelnik Uprave za policijsko obrazovnja dostavio je informaciju Instituciji ombudsmena da se organizuje seminar za policijske službenike CJB Banja Luka pod nazivom „Unapređenje odnosa policije Republike Srpske sa pripadnicima LGBT zajednice“ na kojem su predstavnici Institucije uzeli aktivno učešće. Obzirom da su učinjeni konkretni koraci na provođenju preporuke ombudsmena donesena je odluka kao u uvodu ove Obavijesti, u skladu sa članom 35. Stav 8) Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
Ž-BL-06-504/14	P-61/15	<p><u>Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske</u> 1. da u roku od 15 dana od dana prijema ove Preporuke dostavi tražene informacije, prema nalazima iz ove Preporuke; 2. da obavijesti Instituciju ombudsmena o učinku ove preporuke najkasnije u roku od 30 dana počev od dana prijema ove preporuke. U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za</p>	01 - Diskriminacija -- 01-18 - Na osnovu društvenog položaja i pola	Realizirana	DA	Nakon provedenog postupka istrage, ombudsmeni su izdali preporuku ministarstvu da Vam dostavi tražene informacije, a odgovor na Preporuku dostavljen je Instituciji ombudsmena 22.04.2015. godine, u kojoj navode da su mišljenja da su u cjelosti ispoštovali preporuku.

		ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocu žalbe.				
Ž-SA-06-131/15	P-92/15	<u>JAVNOJ ZDRAVSTVENOJ USTANOVI DOM ZDRAVLJA BRATUNAC PREPORUKU</u> 1. da odmah po prijemu preporuke uspostavi suradnju s Institucijom ombudsmana; 2. da osigura da se u narednom periodu, bez obzira na razloge, odustva doktora, blagovremeno postupaju po zahtjevima zaposlenog roditelja da radi s jednom polovicom radnog vremena; 3. da o načinu ispoštovanja preporuke obavijesti Ombudsmana BiH u roku od 15 dana od dana prijema iste.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	U svezi iste zaprimljeno je dana 08.05.2015. godine izjašnjenje pod brojem 01-137-05/15 od 06.05.2015. godine u kojem se između ostalog navodi da je postupljeno po zahtjevu žaliteljice.
Ž-BL-06-97/15	P-103/15	<u>Direktoru Gimnazije Banja Luka</u> 1. Da preduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem pravilne raspodjele časova informatike, u skladu sa mišljenjem Republičkog pedagoškog zavoda i sa nalazima iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Realizirana	DA	Nakon provedenog postupka istrage, ombudsmeni su izdali preporuku direktoru Gimnazije da preduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem pravilne raspodjele časova informatike, u skladu sa mišljenjem Republičkog pedagoškog zavoda i nalazima iz preporuke. U ostavljenom vremenskom roku, direktor Gimnazije je dostavio obavještenje u kojem su navedene konkretne mjere i kopije akata usvojenih sa ciljem provođenja preporuke ombudsmena.
Ž-SA-06-886/14	P-128/15	<u>PREPORUKU GENERALNOM DIREKTORU RADIOTELEVIZIJE BOSNE I HERCEGOVINE</u> 1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke donese rješenje po zahtjevu za pristup informacijama od dana 23.02.2015. godine, sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, 2. razmotri mogućnost donošenja Pravilnika o napredovanju u BHRT-u; 3. da o načinu ispoštovanja ove Preporuke obavijesti Ombudsmana BiH u roku od 30 dana od dana prijema iste.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Zaprimljen odgovor BHRT-a, 02.02.2016. godine u kojem se navodi da je nedonošenjem rješenja o pristupu informacijama povrijeđeno pravo stranke. Navode da je trenutno u toku reorganizacija BHRT-a te da je neminovna izmjena postojećih te donošenje novih opštih akata.
Ž-BL-06-430/15	P-178/15	<u>MINISTARSTVU ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE</u> 1. Da preduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi se detaljnije i preciznije regulisao proces zapošljavanja zdravstvenih radnika, a u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-17 - Na osnovu obrazovanja	Realizirana	DA	U ostavljenom roku, dana 25.09.2015. godine, ministar zdravlja i socijalne zaštite dostavio je odgovor na preporuku, u kojem se navodi spremnost ministarstva da postupi u skladu sa preporukom, i u toj namjeri je izrađen i upućen ustanovama čiji je osnivač Vlada Republike Srpske jedan zajednički akt (br 11/04-059-399/15 od 23.09.2015. godine) sa sadržajem upućenim na obavezu ustanova da se striktno pridržavaju zakona prilikom zasnivanja radnog odnosa radnika te da proces prijema bude što pravičniji i transparentniji.
Ž-BL-06-83/15	P-225/15	<u>MUP-u Republike Srpske</u> 1. da Instituciji ombudsmena dostavi podatke o nacionalnoj strukturi zaposlenih u CJB Banja Luka, u skladu sa internim aktima ministarstva ali uvažavajući nalaze iz ove Preporuke; 2. da obavijesti Instituciju ombudsmena o učinku ove preporuke najkasnije u roku od 30 dana počev od dana prijema ove preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-11 - Na osnovu etničke pripadnosti	Realizirana	DA	Kako na zahtjev za pristup informacijama o strukturu zaposlenih u CJB Banja Luka nije dostavljen odgovor, Institucija ombudsmena je dana 16.10.2015. godine uputila Preporuku (P-225/15) da se takvi podaci dostave, koja je ispoštovana o čemu svjedoči dopis ministarstva od 23.10.2015. godine.
Ž-BL-06-90/15	P-227/15	<u>Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine</u> 1. da u okviru svoje nadležnosti utvrdi potpuno i tačno činjenično stanje po opisanoj prijavi i da preduzme mjere predviđene zakonom; 2. da obavijesti Instituciju ombudsmena o rezultatima istrage i o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke u roku od 60 dana računajući od dana prijema	01 - Diskriminacija -- 01-19 - Na osnovu polnog izražavanja ili orijentacije	Realizirana	DA	Institucija ombudsmena je provela postupak istrage, i uputila Preporuku (P-227/15) Graničnoj policiji da u okviru svoje nadležnosti utvrdi tačno i potpuno činjenično stanje i preduzme mjere predviđene zakonom po okončanju istrage. U odgovoru Granične policije od 26.10.2015. godine, navodi se da su izvršene i ponovljene sve neophodne provjere i da je utvrđeno da se sporni incident nije desio na teritoriji BiH, nego eventualno susjedne Hrvatske. O rezultatima istrage je sačinjen izvještaj (br. 17-07-34-7-

						191/15) koji je dostavljen Odboru za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH. Odbor za žalbe građana je nakon prikupljanja neohodnih informacija usvojio io navedeni Izvještaj i zahtjevao zvanične podatke od organa Republike Hrvatske.
--	--	--	--	--	--	---

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-BL-06-70/15	P-74/15	<u>Elektroprenosu BiH</u> 1. Da preduzme mjere kako bi struktura zaposlenih u Elektroprenosu u većoj mjeri odražavala zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke	01 - Diskriminacija -- 01-12 - Na osnovu nacionalnog ili socijalnog porijekla	Djelimično realizirana	DA	Nakon provedenog postupka istrage, ombudsmeni su izdali preporuku Elektroprenosu BiH da preduzme mjere kako bi struktura zaposlenih u većoj mjeri odražavala zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine. U ostavljenom roku, Elektroprenos BiH je dostavio odgovor, u kojem se navodi da se preporuka prihvata i izražava spremnost na provođenje preporuke, prilikom nekog od budućih konkursa. Obzirom da je u odgovoru preduzeća traženo više detalja o najboljem načinu da se provede preporuka, Institucija ombudsmena uputila je i urgenciju sa traženim obrazloženjem
---------------	---------	---	---	------------------------	----	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-06-125/15, Ž-SA-06-132/15, Ž-SA-06-145/15	P-85/15	1. Da kantonalne skupštine sagledaju ovu problematiku u okviru svojih nadležnosti; 2. Da <u>Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke i Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata</u> razmotre mogućnost koordiniranja aktivnosti sa nadležnim kantonalnim ministarstvima na rješavanju konkretnog problema u cilju ujednačavanja prava i uvjeta studiranja ovih kategorija; 3. da Instituciju ombudsmena izvjestite o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema iste.	01 - Diskriminacija	Ostvarena saradnja	DA	Institucija ombudsmena je aktom od 04.11.2015. godine (otpremljen 19.11.2015. godine) ukazala na konkretan predmet premijeru Vlade FBiH u svrhu poduzimanja adekvatnih mjera i aktivnosti kako bi se preporuka Institucije ombudsmena broj P-85/15, od 26.03.2015. godine ispoštovala. Institucija ombudsmena je dana 24.11.2015. godine zaprimila akt broj 01-10-1457/15, od 24.11.2015. godine iz Ureda premijera FBiH, kojim se po nalogu premijera FBiH od Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, traži očitovanje vezano za realizaciju preporuke Institucije ombudsmena P-85/15, od 26.03.2015. godine. Obzirom da je Institucija ombudsmena izdala preporuku u konkretnom predmetu, da se ista ne može smatrati realiziranom, radi čega je obavješten i neposredno viši organ, odnosno premijer Vlade FBiH. Vlada FBiH dostavila odgovor u kojem dostavljaju očitovanja Federalnog ministarstva za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata i Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke.
Ž-SA-06-1070/14, Ž-SA-06-241/15	P-90/15	<u>Predsjedavajućem Vijeća ministara BiH, Ministarstvu civilnih poslova BiH, Premijeru Republike Srpske, Direktor u Fonda PIO Republike Srpske</u> 1. Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti kako bi se izvršilo usaglašavanje zakonodavstva kojim se uređuje prestanak radnog odnosa i ostvarivanje prava iz penzijskog osiguranja policijskih službenika; 2. Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	01 - Diskriminacija	Ostvarena saradnja	DA	Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine sačinilo Informaciju za Vijeće ministara Bosne i Hercegovine sa prijedlogom zaključaka, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, razmotrilo je i usvojilo Informaciju na sjednici održanoj 6.10.2015. godine i u skladu s Preporukom Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine broj P-90/15 od 26.03.2015. godine, pozvalo nadležne organe na svim nivoima vlasti da poduzmu aktivnosti koje se odnose na implementiranje Preporuke Institucije ombudsmena broj P-90/15, od 31.07.2015. godine .Obavijest o zaključku Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine dostavilo je Vladi Republike Srpske i Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja, na dalje postupanje. Obzirom da je Institucija ombudsmena izdala preporuku u konkretnom predmetu, zaprimila odgovore organa kojima je upućena preporuka, te da su poduzete mjere u cilju realizacije iste.

<p>Ž-SA-01-1047/14, Ž-SA-06-1009/14, Ž-SA-06-1042/14, Ž-SA-06-1043/14, Ž-SA-06-1044/14, Ž-SA-06-1045/14, Ž-SA-06-1046/14, Ž-SA-06-1073/14, Ž-SA-06-331/14, Ž-SA-06-332/14, Ž-SA-06-346/14, Ž-SA-06-357/14, Ž-SA-06-378/14, Ž-SA-06-386/14, Ž-SA-06-408/14, Ž-SA-06-446/14, Ž-SA-06-944/14</p>	<p>P-100/15</p>	<p><u>Skupštini Tuzlanskog kantona</u> 1.Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona da revidira Pravilnik o kriterijima za prijem zaposlenika u radni odnos u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama na području Tuzlanskog kantona, prema principu davanja prednosti navedenim kategorijama u slučaju istog broja bodova detaljnije obrazloženim u ovoj Preporuci; 2.Skupštini TK, da razmotri mogućnost preciziranja zakonskih odredbi shodno zaključcima u Preporuci, kako bi se preveniralo različito reguliranje ove problematike podzakonskim aktima i različito postupanje prilikom primjene navedenih propisa. 3.Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Instituciju o preduzetim aktivnostima i rokovima na realizaciji iste.</p>	<p>01 - Diskriminacija</p>	<p>Ostvarena saradnja</p>	<p>DA</p>	<p>Podnositelji žalbe su u konačnici izvjestili Instituciju ombudsmana da je Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta donijelo novi Pravilnik o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, broj 10/1-34-018011-2/15, od 31.07.2015. godine, te da nije uvažena preporuka ombudsmana broj P-100/15, te da je sada izvršeno i bodovanje po osnovu ratnih priznanja.Institucija ombudsmana do danas nije zaprimila odgovor premijera Vlade Tuzlanskog kantona na akt Institucije ombudsmana od 30.10.2015. godine, a u vezi poduzimanja mjera u cilju realizacije preporuke Institucije ombudsmana broj P-100/15, od 22.04.2015. godine. Obzirom da je Institucija ombudsmana izdala preporuku u konkretnim predmetima, da se ista ne može smatrati realiziranom, radi čega je obavješten i neposredno viši organ, odnosno premijer Vlade Tuzlanskog kantona, te da će Institucija ombudsmana iskoristiti mogućnost pominjanja ovih predmeta u godišnjem izvještaju.</p>
<p>Ž-BR-06-2/15</p>	<p>P-109/15</p>	<p><u>Gradu Tuzli</u> <u>Komisiji za izbor/odabir korisnika Projekta Roma Action u Općini Tuzla</u> 1.da u okviru svoje nadležnosti osiguraju implementaciju projekata stambenog zbrinjavanja Roma na području grada Tuzle na način kojim će osigurati zakonite,jednostavne,jasne, pristupačne procedure za rješavanja problema iz oblasti stambenog zbrinjavanja. <u>Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH</u> 1.da u okviru svoje nadležnosti vrši nadzor nad provođenjem programa stambenog zbrinjavanja Roma na području grada Tuzle u cilju efikasne provedbe Akcionog plan BiH za rješavanje problema Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja.</p>	<p>01 - Diskriminacija</p>	<p>Ostvarena saradnja</p>	<p>DA</p>	<p>Dana 24.08.2015. godine zaprimljen je odgovor Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice broj 07-39-2484-1/14 od 05.08.2015. godine u kojem se navodi " Napominjemo da Hilswerk-Austria implementira IPA projekat prema pravilima Evropske komisije i da Ministarstvo, nije vršilo monitorin izbora korisnika projekta.Obavještavamo vas da Evropska komisija dodijelila IPA projekat Hilswerk-Austria organizaciji, koja je dužna da redovno izvještava o realizaciji projekta Evropsku komisiju. Samo nezavisni revizori, angažovani od strane Evropske komisije, mogu vršiti redovni monitoring i evaluaciju realizacije IPA projekta." Također je i dana 24.08.2015. godine zaprimljen odgovor i Grada Tuzle, Komisije za izbor/odabir korisnika Projekta Roma Action u općini Tuzla broj 02-03-8212-2013-2/15 od 06.08.2015. godine u kojem se navodi "Komisija za izbor/odabir korisnika Projekta Roma Action, koja je imenovana od strane Gradonačelnika Grada Tuzle, osigurava implementaciju Projekta stambenog zbrinjavanja Roma na području grada Tuzla, obezbjeđujući zakonite, jednostavne, jasne i pristupačne procedure iz oblasti stambenog zbrinjavanja Roma. Pravilnik o načinu dodjele/izbora korisnika, u odnosu na problematiku iz oblasti stambenog zbrinjavanja Roma, konstantno se doraduje/prilagodava aplikantima romskih porodica u stanju potrebe za stambeno zbrinjavanje. Važno je napomenuti da Grad Tuzla već godinama prednjači u transparentnoj brizi o romskoj populaciji... Tako su i u ovom slučaju ispoštovane sve potrebne procedure, uz ambiciju da se cijeli aspekt stambenog zbrinjavanja Roma u budućnosti razvija u odnosu na potrebe, perspektive i ponuđene mogućnosti."</p>
<p>Ž-SA-04-258/15, Ž-SA-06-252/15</p>	<p>P-134/15</p>	<p><u>Inicijativa Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom zavodu PIO/MIO Mostar.</u> 1.Inicijativa za dopunu člana 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koji glasi: Porodičnu penziju mogu ostvariti članovi porodice: bračni drug, djeca rođena u braku, van braka, usvojena, pastorčad koja je osiguranik izdržavao, unučad i druga djeca bez roditelja koju je osiguranik izdržavao do svoje smrti. Porodičnu penziju može ostvariti i bračni drug iz razvedenog braka, ako mu je sudskom odlukom</p>	<p>01 - Diskriminacija 25 - Penzije</p>	<p>Ostvarena saradnja</p>	<p>DA</p>	<p><i>Institucija ombudsmana je podnijela inicijativu broj P-134/15, od 29.06.2015. godine za dopunu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju odnosno dopunu člana 60 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, zaprimila odgovore organa kojima je upućena, te da su poduzete određene aktivnosti.</i> <i>Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike dostavila Inicijativu za donošenje Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Ministarstvo je sačinilo Prijedlog izjašnjenja u vezi navedene Inicijative, te istoga dana 06.10.2015.godine dostavilo Vladi Federacije Bosne i Hercegovine koja će Prijedlog izjašnjenja razmatrati na 27.sjednici planiranoj za 15.1 0.2015.godine</i></p>

		utvrđeno pravo na izdržavanje, 2. da Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH o načinu ispoštovanja ove Inicijative obavijesti Ombudsmene BiH u roku od 90 dana od dana prijema iste.				
Ž-SA-05-180/15, Ž-SA-06-1137/14	P-154/15	<u>VLADI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, FEDERALNOM MINISTARSTVU RADA I SOCIJALNE POLITIKE, FEDERALNOJ UPRAVI ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE</u> 1.da, imajući u vidu nalaze Ombudsmena BiH, domah po prijemu ove preporuke poduzmu aktivnosti koje će pitanje radno-pravnog statusa žalitelja i pitanje provođenja inspeksijskog nadzora u oblasti dječije i socijalne zaštite urediti i vratiti u zakonske okvire; 2.da u što kraćem vremenskom period obavijesti Ombudsmene BiH o poduzetim aktivnostima u cilju ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Ostvarena saradnja	DA	Do 11.12.2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je izjašnjenje Federalne uprave za inspeksijske poslove, dok Vlada Federacije BiH i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike nisu dostavili izjašnjenje na preporuku P-154/15. 01.02.2016. Institucija ombudsmena je zaprimila odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike da je dostavilo Vladi Federacije Bosne i Hercegovine prijedlog Zaključka o vraćanju federalnih inspektora za socijalnu zaštitu u Federalnu upravu za inspeksijske poslove kao i prijedlog Odluke o prestanku važenja Odluke o davanju saglasnosti na Sporazum o preuzimanju državnih službenika između Federalne uprave za inspeksijske poslove i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, kojima se predlaže preuzimanje/vraćanje federalnih inspektora u Federalnu upravu za inspeksijske poslove.
Ž-SA-06-625/15	P-187/15	<u>Ministarstvu sigurnosti BiH</u> 1.da ministar Ministarstva sigurnosti BiH prioritarno riješi radno-pravni status podnositelja žalbe i postupi u skladu sa rješenjem Ministarstva broj: 04-34-2-1511-1/15 od 10.03.2015.godine i rješenjem Agencije za državnu službu broj: 03-34-2-453-3/15 od 22.06.2015.godine. 2.da u što skorijem roku, ne dužem od 30 (trideset) dana, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Ostvarena saradnja	DA	Dana 01.10.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor ministara akt broj: 04-07-6-3435-32/15 od 25.09.2015.godine u kojem se ističe da je Ministarstvo dostavilo izjašnjenje na žalbene navode aktom broj: 04-07-6-3435-24/15 od 20.07.2015.godine, te da Ministarstvo ostaje pri stavu iznijetom u izjašnjenju, navodeći pri tome da će imati u vidu Preporuku Ombudsmena BiH, a nakon što se okonča upravni spor koji je imenovani pokrenuo pred Sudom Bosne i Hercegovine. Odgovor Ministarstva sigurnosti od 09.12.2015. godine, gdje se navodi da je Sud donio presudu kojom je naloženo vraćanje stranke na radno mjesto od 01.04.2015. godine.
Ž-BL-06-282/15	P-226/15	<u>Centru za socijalni rad Banja Luka</u> 1. da pokrene postupak promjene staraoca ili preduzme druge mjere iz svoje nadležnosti kako bi došlo do zbrinjavanja na način adekvatan njegovom stanju, a u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. da obavijesti Instituciju ombudsmena o učinku ove preporuke u roku od 30 dana počev od dana prijema ove preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-01 - Uznemiravanje	Ostvarena saradnja	DA	Upućena je Preporuka (P-226/15 od 30.09.2015.) Centru za socijalni rad da pokrene postupak promjene staraoca odnosno, preduzimanje drugih mjera iz svoje nadležnosti kako bi isti bio zbrinut u skladu sa svojim zdravstvenim stanjem. U odgovoru Centra navodi se da se stranka ne vodi pod starateljstvom, jer mu nije oduzeta poslovna sposobnost, da je Centar preduzeo sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi nadležni ljekar specijalista izvršio procjenu potrebe za hospitalizacijom, te da tek nakon toga nadležna Klinika za psihijatriju može imenovanog trajno zbrinuti u adekvatnu zdravstvenu ustanovu ili ustanovu socijalne zaštite. Navedena pitanja spadaju u domen medicine, za šta Institucija ombudsmena nema nadležnost da meritorno utvrđuje opravdanost ili neopravdanost mjera koje preduzimaju ustanove zdravstvene zaštite.
Ž-BL-06-224/15	P-245/15	<u>Opštini Prnjavor</u> 1. da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 3. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke	01 - Diskriminacija -- 01-01 - Uznemiravanje	Ostvarena saradnja	DA	Institucija ombudsmena je izdala Preporuku (P-245/15) dana 29.10.2015. godine, kojom se od načelnika opštine zahtjeva uspostavljanje saradnje sa Institucijom ombudsmena i dostavljanje traženih informacija. U ostavljenom roku, dana 16.11.2015. godine, urbanističko-gradevinski inspektor, dostavila je traženo izjašnjenje iz kojeg, između ostalog proizilazi, da je nadležna inspekcija preduzela mjere iz svoje nadležnosti i donijela odgovarajuća rješenja, da je postupak koji je bio obustavljen zbog zahtjeva za legalizaciju sad nastavljen. Iz svega proizilazi da opštinski organi preduzimaju mjere u skladu sa zakonom kojima je regulisana oblast prostornog uređenja, a u prilogu spisa dostavljena je i foto-dokumentacija kao dokaz za tvrdnje iznesene u izjašnjenju.

Ž-BL-06-750/14	P-246/15	<u>Upravnom odboru JP „Komunalno Brčko“ d.o.o.</u> 1.da preduzme neophodne mjere kako bi se rješila otvorena pitanja i sporne situacije iz radnih odnosa, između podnosioca žalbe i Uprave preduzeća, a u skladu sa pozitivnim propisima i nalazima iz ove Preporuke; 2.da u roku od 30 dana, počev od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Ostvarena saradnja	DA	Zaprimljeno obavještenje od JP „Komunalno Brčko“ d.o.o., u njihovim postupanjima, te također navode da su navodi žalitelja o diskriminaciji neosnovani. Zaprimljen odgovor gradonačelnika Brčko distrikta na urgenciju povodom Preporuke ombudsmena upućene JP „Komunalno Brčko“ d.o.o., gdje se navodi da gradonačelnik nema ovlaštenja da postupa po istom.
Ž-BL-06-534/15	P-259/15	<u>Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvu prosvjete i kulture RS, Federalnom ministarstvu obrazovanja</u> 1.Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti kako bi se licima koja konkurišu na radna mjesta u školama na cijeloj teritoriji BiH, priznao socijalni status kao djece poginulog borca, bez obzira o kojim oružanim snagama se radi; 2.Da u roku od 30 dana, od dana prijema, obavijeste Instituciju ombudsmena o preduzetim mjerama na realizaciji preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-12 - Na osnovu nacionalnog ili socijalnog porijekla	Ostvarena saradnja	DA	Zaprimljen odgovor Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine 28.12.2015. godine. u kojem navode da nemaju osnov za djelovanje te se mole entitetska ministarstva obzirom na nadležnost da informišu pored Institucije ombudsmena i ovo ministarstvo o svojim postupanjima.
Ž-SA-06-315/15	P-282/15	<u>Fakultetu zdravstvenih studija u Sarajevu:</u> 1.da donesu Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i da shodno tome preispitaju zaključene ugovore o radu i status podnosioca žalbe, obzirom da je propuštanje poduzimanja zakonskih obaveza koje se odnose na blagovremeno raspisivanje konkursa i neodgovoranje na zahtjeve podnosioca žalbe itd., rezultiralo do dovođenja podnosioca žalbe u status neizvjesnosti. <u>Ministru za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo.</u> 2.da shodno svojim nadležnostima poduzme aktivnosti koje će osigurati zakonito djelovanje FZS u Sarajevu, posebno u dijelu da je izvršavanje osnovnog mandata fakulteta osigurano adekvatnim brojem izvršilaca čiji poslovi i radni zadaci su jasno definirani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Da u što skorijem roku, ne dužem od 30 (trideset) dana, obavijeste ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj preporuci.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu da su preuzeli neophodne radnje u cilju donošenja Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i prije preporuke, te da je rok do 20.02.2016. godine.

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-06-105/14	P-46/15	<u>Načelniku općine Prozor- Rama i ministru poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK</u> 1.da iskoordiniraju aktivnosti i rad na rješavanju konkretnog problema i da u što kraćem roku poduzmu mjere u cilju realizacije projekta obezbjeđivanja vodosnadbijevanjem sela Duge i omogućavanja povratka; 2.da Instituciju ombudsmena izvjestite o realizaciji ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema iste.	01 - Diskriminacija -- 01-11 - Na osnovu etničke pripadnosti	Nije realizirana	DA	Institucija ombudsmena je u aktu broj 03/1-27-485/15, od 18.03.2015. godine zaprimila odgovor iz Općine Prozor-Rama na preporuku broj P-46/15, ali nije od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK. Institucija ombudsmena je ukazala i premijeru Vlade HNK na konkretan slučaj u svrhu poduzimanja adekvatnih mjera i aktivnosti kako bi se preporuka Institucije ombudsmena broj P-46/15, od 26.02.2015. godine ispoštovala, nakon čega je zaprimljen odgovor broj 14-1-12-884-3/15, od 25.08.2015. godine, a u prilogu izjašnjenje Ministarstva broj UP/I-11-05-27-200-15/13, od 20.08.2015. godine u kojem se između ostalog navodi da je u konkretnom predmetu u toku postupak prikupljanja dokumentacije koja je potrebna za izdavanje saglasnosti u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.
----------------	---------	--	--	------------------	----	--

						Dakle i nakon istražnog postupka koji u Instituciji ombudsmena traje već skoro dvije godine u ovom predmetu i izdavanja preporuke, Ministarstvo dostavlja izjašnjenje istog sadržaja odnosno da je u toku „prikupljanje dokumentacije koja je potrebna za izdavanje prethodne vodne saglasnosti u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.”
Ž-BL-06-225/15	P-102/15	<u>GRADSKOJ UPRAVI GRADA BANJA LUKA</u> 1.DA PODNOSITELJICI ŽALBE PRIZNA PRAVA IZ RADNOG ODNOSA PREMA ZAKONU O RADU REPUBLIKE SRPSKE, ZA PRAVA OSTVARENA PRIJE DONOŠENJA DOPUNA ZAKONA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI REPUBLIKE SRPSKE, A PREMA NALAZIMA IZ OVE PREPORUKE ; 2.DA U ROKU OD 30 DANA OBAVIJESTI INSTITUCIJU OMBUDSMENA O PREDUZETIM MJERAMA NA REALIZACIJI PREPORUKE.	01 - Diskriminacija -- 01-18 - Na osnovu društvenog položaja i pola	Nije realizirana	DA	Dana 19.06.2015. godine, Grad Banja Luka dostavio je Instituciji ombudsmena odgovor na preporuku u kojem obrazlaže svoje tumačenje propisa koje se odnose na radne odnose zasnovane na određeno vrijeme u Gradskoj upravi i u kojem se navodi da se u konkretnom slučaju ne mogu primjeniti odredbe Zakona o radu navedene u obrazloženju Preporuke
Ž-BR-06-84/13	P-112/15	<u>Općini Orašje, općinskom načelniku</u> 1.da bez odlaganja pristupi izmjeni članka 16.Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji jedinstvenog općinskog tijela uprave općine Orašje; 2.da sukladno preporučenim izmjenama, pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima, osigura pravilan natječaj za mjesto Pomoćnika općinskog načelnika za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove, bez diskriminacije po bilo kom osnovu; 3.da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o poduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-17 - Na osnovu obrazovanja	Nije realizirana	DA	Dana 29.06.2015. godine zaprimljen je odgovor Općine Orašje, Općinskog načelnika broj 01-02-598/ 13 od 22.06.2015. godine u kojem se navodi „ Dana 01.06.2015. godine zaprimili smo Vašu Preporuku, broj Ž-BR-06-84/13 od dana 20.05.2015. godine koja se odnosi na izmjenu pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i poništenje javnog natječaja za radno mjesto pomoćnika općinskog načelnika za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove. Vezano za isto pitanje, Općina Orašje je zaprimila Presudu Općinskog suda u Orašju, broj 25 0 Rs 033519 12 Rs od dana 27.12.2013. godine kojom je u cjelosti odbijen tužbeni zahtjev za poništenje javnog natječaja za radno mjesto pomoćnik općinskog načelnika za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove, kao i Presudu Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 Rs 033519 14 Rsž od dana 21.02.2014. godine, kojom je žalba na presudu Općinskog suda od dana 27.12.2013. godine odbijena kao neutemeljena, a Presuda Općinskog suda od dana 27.12.2013. godine potvrđena. Općina Orašje je također zaprimila i Presudu Općinskog suda u Orašju broj: 25 0 Rs 036544 14 Rs od dana 17.04.2015. godine kojom se odbija tužbeni zahtjev za poništenje rješenja o postavljanju rukovodećeg državnog službenika pomoćnika općinskog načelnika za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove. Ovim putem Vas obavještavamo da će Općina Orašje postupiti u skladu sa navedenim presudama.“

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-SA-06-1141/14	P-26/15	<u>Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine</u> 1. da razmotri potrebu za donošenjem strategija, uputstava ili drugih vrsta posebnih privremenih mjera usmjerenih ka postizanju uključivanja što većeg broja žena u oblast sporta, sa posebnim naglaskom na jedinice lokalne samouprave.	01 - Diskriminacija -- 01-19 - Na osnovu polnog izražavanja ili orijentacije	Nema odgovora	NE
Ž-SA-06-275/15, Ž-SA-06-406/15	P-202/15	<u>Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo</u> da u narednom periodu nastoje da prilikom ponovnog utvrđivanja određenih prava u što većoj mjeri nastoje izbjeći situaciju da lica koja ostvaruju određena prava moraju izlaziti u više navrata pred ljekarske komisije.	01 – Diskriminacija	Nema odgovora	NE

Ž-MO-06-142/15	P-293/15	<p><u>Predsjedniku Općinskog vijeća općine Čitluk</u></p> <p>1. Da se odmah poduzmu neophodne mjere na eliminiranju nejednakopravnog tretmana podnositelja žalbe, gosp. Pere Vučina i jegove obitelji u procedure sticanja prava na imovinu u Međugorju;</p> <p>2. Da se poništi Rješenje posl.br. 01-06-52/8-14 od 27. ožujka 2014. Godine, objavljeno u Službenom glasilu Općinskog vijeća općine Čitluk, br. 2/14;</p> <p>3. Da se podnositelju žurno osigura ostvarivanje prava pod istim uvjetima kao in a istovjetan način, kao što je omogućeno osobama/vlasnicima i graditeljima iz Međugorja, po osnovu rješenja Općinskog vijeća donesenih pod poslovnim brojevima 01-06-95/9-14, 01-06-95/10-14 i 01-06-95/141-14, od dana 18. lipnja 2014. Godine, te objavljenih u Službenom glasilu Općinskog vijeća općine Čitluk; i na koncu,</p> <p>4. Da najkasnije u roku 30 (trideset) dana od dana prijama ove preporuke, dostavi povratne informacije o rezultatima angažmana, u Područni ured Mostar, ul. Kneza Višeslava bb 88000 Mostar,</p>	01 – Diskriminacija	Nema odgovora	NE
----------------	----------	--	---------------------	---------------	----

UKUPNO – 01 – DISKRIMINACIJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
29	49	10	1	12	3	3

02 - MEDIJI I SLOBODA INFORMISANJA

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-LI-02-291/14	P-32/15	<u>Načelniku Općine Drvar</u> 1.da odmah poduzme mjere radi uspostavljanja suradnje Službe za opću upravu i društvene djelatnosti Općine Drvar, sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2.da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.	02 - Mediji i sloboda informisanja	Nema odgovora	NE

UKUPNO 02- MEDIJI I SLOBODA INFORMISANJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
1	1	0	0	0	0	1

03 - PRISTUP INFORMACIJAMA

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-693/14	P-8/15	<p><u>Osnovni sud Banja Luka</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te odgovori na zahtjev stranke od 16.06.2014. godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	<p>Dana, 25.12.2014. godine Institucija je izdala preporuku Registru da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te odgovori na zahtjev stranke od 16.06.2014. godine.</p> <p>Podnosilac žalbe je dana 03.02.2015. godine dostavio komentar na „dopis“ Registra od 27.01.2015. godine. U navedenom dopisu se navodi da je rad kancelarije Udruženja građana organizovan tako da stranka može ostvariti svoje pravo, odnosno postupiti po predmetnom zahtjevu svake srijede u periodu od 09.00-13.00 časova.</p> <p>Podnosilac žalbe navodi nezadovoljstvo navedenim odgovorom jer nigdje nije navedeno da li mu je odobren pristup informacijama.</p> <p>Ombudsmeni smatraju da je navedenim odgovorom ispoštovan Zakon o slobodi pristupa informacijama i preporuka Institucije jer je podnosilac žalbe obaviješten na koji način može ostvariti pristup traženim informacijama.</p> <p>Dio žalbe u kojem se navodi da se obratio Instituciji žalbom na rad predsjednika Osnovnog suda u Banjaluci, ombudsmeni upućuju imenovanog da se obrati Visokom sudskom i tužilačkom savjetu kao nadležnom organu.</p> <p>Dio žalbe u kojem se traži da se obavijesti da li je i šta preduzeto povodom njegove prijave protiv Okružnog javnog tužilaštva u Banjaluci od 11.09.2014. godine, ombudsmeni upućuju imenovanog da se može obratiti Instituciji posebnom žalbom na rad tužilaštva.</p>
Ž-SA-05-1104/14	P-11/15	<p><u>Grad Prijedor</u></p> <p>1. da u skladu sa članom 14 Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj donese odluku po zahtjevu za pristup informacijama stranke Sarajevo od dana 07.07.2014. godine;</p> <p>2. da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o načinu realiziranja ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	<p>Dana 23.02.2015. godine Instituciji ombudsmena dostavljeno je izjašnjenje žalitelja, u kojem se navodi da je Grad Prijedor dostavio dostavio tražene informacije, te da nema potrebe za daljim postupanjem po žalbi.</p> <p>Obzirom na navedeno, utvrđeno je da je ostvarena zaštita prava podnosioca žalbe na način da je odgovorna strana ispoštovala Preporuku Institucije ombudsmena, te postupila u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske, zbog čega se predmet zatvara.</p>
Ž-MO-05-3/15	P-52/15	<p><u>Direktoru Karadoz – begove medrese</u></p> <p>1. Da se u roku ne dužemo od 15 dana od prijema preporuke a u skladu sa člankom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH postupi po zahtjevu za pristup informacijama, te donese rješenje kojim se odobrava ili odbija pristup informacijama i to bez ispitivanja razgloa opravdanosti zahtjeva</p> <p>2. da uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je naprijed navedeno i u roku od petnaest (15)</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-3 - pravo na dvostepenost	Realizirana	DA	<p>S obzirom na kršenje Zakona o pristupu informacijama FBiH, Ombudsmeni BiH su dana 13.03.2015. godine izdali Preporuku Islamskoj zajednici u BiH – Karadoz – begovoj medresi broj: P – 52/15, da u roku ne dužem od 15 dana od dana prijema preporuke donese rješenje kojim se odobrava ili odbija pristup informacijama i uspostavi suradnja sa Institucijom ombudsmena.</p> <p>Dana 30.03.2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je obavijest od direktora Islamske zajednice u BiH – Karadoz – begove medrese. Iz navedene obavijesti vidljivo je, da je postupljeno po Preporuci Ombudsmena BiH i donešeno Rješenje kojim se odobrava pristup informacijama.</p> <p>Podnositeljica žalbe telefonskim putem je potvrdila da je zaprimila naprijed navedeno rješenje o pristupu informacijama.</p>
Ž-BL-05-741/14	P-54/15	<p><u>JZU Domu zdravlja Banja Luka</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 22.10.2014. godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Realizirana	DA	<p>Institucija je dana 17.03.2015. godine Domu zdravlja izdala preporuku da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 22.10.2014. godine.</p> <p>Dana, 20.05.2015. godine Dom zdravlje je dostavio odgovor u kojem se navodi da je preporuka Institucije ispoštovana, odnosno da je dostavljena sva tražena dokumentacija te da nema potrebe za daljim angažmanom Institucije.</p>

Ž-BR-05-14/15	P-76/15	Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica 1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke donese rješenje po zahtjevima za pristup informacijama podnosiocu žalbe od 20.10.2014. godine i 27.02.2015. godine, a sve u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvršiti Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 – Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	Dana 24.04.2015. godine Institucija ombudsmana je zaprimila akt Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica broj 03-36-2-382-7/14 od 13.04.2015. godine u kojem navode „ obavještavamo da smo dana 10.04.2015. godine donijeli Rješenje u odnosu na zahtjev stranke. U prilogu dostavljamo jedan primjerak Rješenje upućenog imenovanom.“
Ž-SA-05-155/15	P-96/15	Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstava 1. Da se hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema preporuke poništi rješenje broj: broj 01-49-175/15, od 27.01.2015. godine i donese novo rješenje sa svim svim sastavnim elementima i adekvatnom poukom o pravnom lijeku u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama FBiH, a posebno vodeći računa da se u slučaju odbijanja pristupa informacijama primjeni test javnog interesa i obrazloži zašto određena informacija predstavlja izuzetak od saopćavanja; 2. Da se u skladu sa članom 19. Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH imenuje službenik za informisanje, koji će obrađivati zahtjeve i donositi rješenja u prvom stepenu i da se odluka o imenovanju i davanju ovlaštenja za donošenje rješenja dostavi Instituciji ombudsmana;	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Institucija ombudsmana je dana 26.05.2015. godine zaprimila Rješenje Ministarstva, akt broj 01-49-175-1/15 E.Š., od 20.05.2015. godine, kojim se: poništava rješenje broj: broj 01-49-175/15, od 27.01.2015. godine, dozvoljava pristup informaciji koju je pismenim zahtjevom od 19.01.2015. godine zatražio od Ministarstva i kome će podaci biti dostavljeni do 05.06.2015. godine primjerak rješenja je dostavljen i podnosiocu žalbe
Ž-SA-05-1027/14	P-120/15	Javnom preduzeću Elektro distribucija BiH d.d. Sarajevo Podružnica „Elektro distribucija“, Zenica 1. Da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke uzme u razmatranje zahtjev za pristup informacijama, podnesen dana 02.05.2014. godine i postupi u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmana o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	NE	Elektrodistribucija je pozvana da o realizaciji preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana, što je i učinjeno aktom broj 03-06-12-11548/2015 od 03.06.2015. godine na osnovu kojeg je utvrđeno da je Elektrodistribucija ispoštovala preporuku Ombudsmana i donijela rješenje o pristupu informacijama. Uvidom u rješenje broj 03-06-12-11453/2015 od 01.06.2015. godine utvrđeno je da je pristup traženim informacijama djelimično odobren, te da je žalitelju omogućeno korištenje pravnog lijeka protiv rješenja.
Ž-SA-05-330/15	P-146/15	DIREKTORU SLUŽBE ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE ORGANA I TIJELA FBiH 1. da sukladno članku 19 Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH imenuje službenika za informiranje; 2. da točno naznači ime i prezime službenika za informiranje u Vodiču za pristup informacijama; 3. da poništi rješenje broj 01-34-3035/15 od dana 06.04.2015. godine te da prilikom odlučivanja po Zahtjevu uzme u obzir mišljenja i nalaze Ombudsmana BiH datih u ovoj 45preporuci i postupi na način koji će podrazumjevati poštovanje prava na slobodan pristup informacijama sukladno Zakonu o slobodi pristupa informacijama FBiH ; 4. da u roku od 20 dana od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmane BiH o načinu ispoštovanja iste.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 24.07.2005. godine Institucija ombudsmana zaprimila je izjašnjenje Službe, akt pod brojem 01-34-3035/14 od 22.07.2015. godine u kojem se između ostalog navodi da Služba nije poništila Rješenje broj 01-34-3035/14 od 06.04.2015. godine kojim se odbija zahtjev žalitelja za pristup informacijama. Obzirom na sadržaj izjašnjenja Službe Institucija ombudsmana uputila je dana 17.09.2015. godine akt - Obavijest Vladi Federacije BiH o neispoštovanju preporuke P-146/15. Dana 28.10.2015. godine zaprimljen je akt Službe broj 01-34-3055/14 od 26.10.2015. godine, a kojim se Institucija ombudsmana obavještava da je preporuka pod brojem P-146/15 u potpunosti ispoštovana. Dana 26.10.2015. godine doneseno Rješenje Službe broj 01-34-3035-1/14 kojim se oglašava ništavim Rješenje Službe broj 01-34-3034/14 od 06.04.2015. godine, i Bodulović Rodoljubu odobrava pristup traženim informacijama...

Ž-BR-05-34/15	P-164/15	<u>Agenciji za bankarstvo Republike Srpske</u> 1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske dopisom obavijeste Fond zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH vezano za zahtjev za pristup informacijama od 23.01.2015. godine, 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvijesti Ombudsmane BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	Dana 16.09.2015. godine zaprimljen je odgovor Agencije za bankarstvo Republike Srpske broj 03-1332-1/15 od 14.09.2015. godine u kojem se navodi " Obavještavamo vas da je Agencija za bankarstvo Republike Srpske postupila u skladu sa Vašm preporukom broj Ž-BR-05-34/15 i dopisom broj: 03-101-4/15 od 10.09.2015. godine obavijestila Fond zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH, vezano za zahtjev za pristup informacijama od 23.01.2015.godine. /prilog-dopis broj 03-101-4/15"
Ž-BL-05-502/14	P-176/15	<u>Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske</u> 1.Da dostavi Instituciji ombudsmena i podnosiocu žalbe informaciju da li su propisi traženi zahtjevom za pristup onformacijama doneseni i ukoliko jesu da dostavi brojeve službenih glasnika u kojima su objavljeni 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o preduzetim mjerama u vezi navedene preporuke	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Realizirana	DA	Ministarstvo je dana 10.09.2015.godine dostavilo odgovor na preporuku Institucije.Navedeni odgovor je dostavljen podnosiocu žalbe dana 14.09.2015. godine. Kako je odgovoreno na preporuku Institucije, ombudsmeni za ljudska prava BiH su u skladu sa Pravilima za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 104/11) odlučili da zatvore predmet koji se vodi po žalbi a imenovani se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu.
Ž-BL-05-535/15	P-223/15	<u>Centru javne bezbjednosti Banja Luka</u> 1.Da odmah preduzme neophodne radnje kako bi se o zahtjevu podnosioca žalbe razmatralo u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske 2.Da o učinku ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od 20 dana.	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Realizirana	DA	Dana 16.11.2015. godine zaprimljen je odgovor na preporuku, koji je prosleđen punomoćniku podnosioca žalbe, a u kojem se navodi da je o zahtjevu podnosioca žalbe doneseno Rješenje od 06.11.2015. godine, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama RS.
Ž-SA-05-712/15	P-238/15	<u>Kantonano tužilaštvo Srednjobosanskog kantona Travnik</u> 1. Da u što kraćem roku donese rješenje u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama, a po zahtjevu žalitelja od dana 14.05.2015. godine; 2.Da se obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke i dostave rješenja donesena u skladu sa ovom Preporukom. <i>Rok za realizaciju preporuke iznosi 30 dana.</i>	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 10.11.2015. godine zaprimljen je akt Ministarstva broj: T06 0 KT 0011546 15 od 05.11.2015. godine u kojem je navedeno da je Tužilaštvo, po prijemu preporuke Ombudsmena BiH, donijelo Rješenje o pristupu informacijama, broj: T06 0 KT 0011546 15 od 05.11.2015. godine. Uvidom u prednje navedeno Rješenje, utvrđeno je da je istim odobren pristup informacijama.
Ž-BR-05-150/15	P-239/15	<u>Univerzitetu u Tuzli, Prirodno-matematičkom fakultetu</u> 1. Da u roku od 8.dana od dana prijema ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje kako je aktom Ž-BR-05-150/15 od 17.09.2015. godine traženo.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	Dana 31.12.2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor Univerziteta u Tuzli, Prirodno-matematičkog fakulteta broj: 02/12-4130-3/15 od 29.12.2015. godine u kojem se navodi: „ Obavještavamo Vas da smo na lični zahtjev stranke od 21.09.2015. godine, istog istog dana izdali: Index, Svedočanstvo od 1 do 4 razreda srednje škole kao i ispis ocjena. Tražena dokumenta tj. kompletnu ličnu dokumentaciju je stranka lično preuzela, čime je prema nama ovaj postupak okončan.“
Ž-BL-05-442/15	P-248/15	<u>Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, preduzme sve neophodne radnje i mjere iz okvira svojih nadležnosti i podnosiocu žalbe odgovori novim aktima koji će biti izdati u odgovarajućoj formi propisanoj Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da prilikom dostavljanja budućih odgovora koje će im upućivati lica vode računa da isti budu sastavljeni u odgovarajućoj formi 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Realizirana	DA	Ministarstvo je dana 16. 12. 2015. godine dostavilo odgovor iz kojeg proizilazi da će isti postupiti u skladu sa izdatom preporukom. Na osnovu navdenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 104/11), a pomenuta preporuka smatra se ispoštovanom.

Ž-SA-05-689/15	P-278/15	<u>Graničnoj policiji BiH</u> 1. Da se poništi Rješenje, broj: UP 17-06-1-04-4-36-2/15 od dana 07.07.2015. godine, te donese novo Rješenje, utemeljeno na odredbama ZoSPL, a uvažavajući navode iz ove Preporuke; 2. da se u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji ove Preporuke	03 - Pristup informacijama	Realiziran	DA	Iz odgovora Granične policije Bosne i Hercegovine broj: UP 17-06-1-04-4-36-5/15 od 13.01.2016. godine proizlazi da je preporuka realizovana u cjelosti, te da je doneseno Rješenje broj: UP 17-06-1-04-4-36-4/15 od 13.01.2016. godine kojim je odobren pristup informacijama. U obrazloženju rješenja, između ostalog navedeno je: „Postupajući u ponovnom postupku, a uvažavajući preporuku Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine broj: Ž-SA-05-689/15, P-278/15 od 02.12.2015. godine (zaprimljene dana 06.01.2016. godine), Granična policija Bosne i Hercegovine donijela je rješenje kojim se odobrava predmetni zahtjev na način da se imenovanoj dostavi kopija traženih testova.“
Ž-SA-05-1349/14	P-281/15	<u>Načelniku Općine Velika Kladuša</u> 1. Da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke, ulože dodatni napor u cilju pribavljanja informacija, traženih zahtjevom za pristup informacijama od 25.09.2015. godine; 2. Da se u roku ne dužem od 30 dana od dana prijema preporuke, donese rješenje u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristup informacijama FBiH; 3. Da se u roku ne dužem od 40 dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 20.01.2016. godine zaprimljen je akt općine Velika Kladuša broj: 07-05-4027/14 od 14.01.2016. godine u kojem se navodi da je u skladu sa članom 13. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, aktom broj: 07-05-4027/14 od 14.04.2015. godine zahtjev za pristup informacijama prosljeđen JU Direkciji regionalnih cesta Unsko-sanskog kantona na nadležno postupanje. Žalitelj je aktom od 25.01.2016. godine obavijestio Instituciju da je preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ispoštovana, te da nema potrebe za daljim postupanjem.

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BL-05-60/15	P-215/15	<u>Opštini Šipovo</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke postupe u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te razmotre ostale zahtjeve podnosioca žalbe; 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Ostvarena saradnja Odgovor zaprimljen nakon isteka roka (e-mail prepiska od 16.02.2016.)	DA	Kako opština Šipovo nije postupila po Preporuci Ombudsmena, Ombudsmeni su shodno zakonskim ovlaštenjima iz Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, o tome upoznali nadležno resorno Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, kao neposredno viši organ. Imajući u vidu navedeno, predmet broj Ž-BL-05-60/15, Ombudsmeni zatvaraju, s obzirom da su u konkretnom slučaju iscrpili zakonske mogućnosti, a o svemu se upoznaje podnosilac žalbe pismenim putem. Odgovor zaprimljen nakon isteka roka (e-mail prepiska od 16.02.2016.)
Ž-BL-05-373/15	P-242/15	<u>Osnovnom sudu Banja Luka</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te odgovori na zahtjev stranke od 17.04.2015. godine. 2. Da u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Osnovnog suda Banja Luka od 21.01.2016. godine, gdje obavještavaju o ukupnom broju zaposlenih, te također da se ne vode evidencije o broju zaposlenih koji su iz kategorije porodica poginulih i nestalih boraca, a razlog je jer ne postoji propis koji utvrđuje tu obavezu.
Ž-SA-05-824/15	P-279/15	<u>JU Osnovna škola „Sokolac“</u> 1. Da se u što kraćem roku, a najkasnije 10 dana od dana prijema preporuke, postupi u skladu sa članom 14. ZoSPL, odnosno da se razmotri zahtjev za pristup informacijama stranke, te da se dopisom obavijestiti o odobravanju/odbijanju pristupa informacijama. 2. da se u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja A/A	DA	Dana 20.01.2016. godine zaprimljen je akt JU Osnovna škola Sokolac broj: 01-9/16 od 15.01.2016. godine u kojem se navodi da je postupajući po preporuci Ombudsmena za ljudska prava BiH, JU Osnovna škola Sokolac razmotrila zahtjev za pristup informacijama i odlučila da odbije pristup informacijama, radi zaštite donošenja odluka i zaštite privatnosti trećih lica. Iz dopisa kojim je odbijen pristup informacijama, utvrđeno je da je žalitelju data mogućnost ulganja prigovora Školskom odboru JU Osnovna škola Sokolac..

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-05-742/14	P-14/15	<p><u>Poreskoj upravi Republike Srpske</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 01.10.2014. godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Nije realizirana	DA	<p>Institucija je dana 29.01.2015. godine Poreskoj upravi izdala preporuku da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 01.10.2014. godine.</p> <p>Dana, 10.03.2015. godine Poreska uprava je dostavila odgovor u kojem se navodi da preporuka Institucije nije ispoštovana jer se radi o ličnim podacima te nisu ispunjeni uslovi da se dostave traženi podaci podnosiocu žalbe.</p> <p>Kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Udruženja.</p> <p>Takođe, Institucija će o nepoštovanju preporuke obavijestiti Ministarstvo finansija RS te navedeni predmet uvrstiti u Godišnji izvještaj za 2015. godinu sa pominjanjem imena službenika koji su odbili postupiti po preporuci Institucije.</p>
Ž-SA-05-943/14	P-34/15	<p><u>Agenciji za finansijske, informatičke i posredničke usluge d.d. Sarajevo</u></p> <p>1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke preispita rješenje broj: 01-3907 od 13.11.2014. godine, donešeno po zahtjevu za pristup informacijama od 11.06.2014. godine, te razmotri mogućnost poništavanja istog i donošenja novog rješenja, sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine,</p> <p>2. da se u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvijesti Ombudsmane BiH o izvršenju ove Preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	<p>Dana 23.2.2015. godine zaprimljen je odgovor AFIP-a broj: 01-644/1 od 19.2.2015. godine u kojem se navodi kako AFIP ostaje kod ranijeg stava da odredbe ZoSPI u konkretnom slučaju nisu prekršene.</p> <p>Kako iz sadržaja odgovora koji je AFIP dostavio, proizlazi da preporuka Ombudsmena nije realizovana, Ombudsmeni konstatuju da su u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH poduzete sve radnje iz nadležnosti Institucije ombudsmena.</p>
Ž-BR-05-200/14	P-44/15	<p><u>Javnom poduzeću Radio televizije Tuzlanskog kantona</u></p> <p>1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke donese rješenje po zahtjevu za pristup informacijama podnositelju žalbe od 08.09.2014. godine, u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine,</p> <p>2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvijesti Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	<p>Obzirom da Preporuka broj P-44/15 nije provedena, Institucija ombudsmena je dana 31.08.2015. godine sukladno odredbama članka 32. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijestila Upravni odbor JP Radio televizije Tuzlanskog kantona o nepoduzimanju mjera po Preporuci i uputila poziv da JP RTV TK-a Upravni odbor sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se postupa po istoj.</p>
Ž-BL-05-749/14	P-55/15	<p><u>Univerzitetska bolnica Klinički centar Banja Luka</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 22.10.2014. godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Nije realizirana	DA	<p>Institucija je dana 17.03.2015. godine Kliničkom centru izdala preporuku da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 22.10.2014. godine.</p> <p>Dana, 09.04.2015. godine Klinički centar je dostavio odgovor u kojem se navodi da preporuka Institucije nije ispoštovana jer smatraju da bi objavljivanje traženih podataka predstavljalo povredu prava radnika na zaštitu ličnih podataka. .</p> <p>Institucija će o nepoštovanju preporuke obavijestiti Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS te navedeni predmet uvrstiti u Godišnji izvještaj za 2015. godinu sa pominjanjem imena službenika koji su odbili postupiti po preporuci Institucije.</p>

Ž-BL-05-235/15	P-114/15	<u>JZU Domu zdravlja Bijeljina</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 03.03.2015. godine. 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Nije realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku broj: 2905/15 od 04. 06. 2015. godine u kojem je navedeno mišljenje ove ustanove, da podaci koji se traže prema zakonskim i podzakonskim propisima spadaju u kategoriju ličnih podataka iz kadrovske evidencije koji se klasifikuju kao povjerljivi i predstavljaju službenu tajnu pa ne trebaju biti ni dostupni javnosti. S tim u vezi a naglašavajući, da upućeni zahtjev ne sadrži svrhu, niti pravni osnov za korištenje ličnih podataka ovlaštena lica ove ustanove smatraju, da nisu u obavezi da dostave tražene podatke. Uzimajući u obzir činjenicu, da označena ustanova nije postupila po upućenoj preporuci, Ombudsmeni putem ovog akta upoznaju podnosioca žalbe, da će ovaj predmet biti uvršten u Godišnji izvještaj Institucije za 2015. godinu.
Ž-SA-05-51/15	P-119/15	<u>Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Zenici</u> 1. Da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke po zahtjevu žaliteljice od 16.12.2014. godine postupi u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH i donese rješenje o pristupu informacijama; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	NE	Institucija ombudsmena je provela postupak istraživanja po žalbi žaliteljice, nakon čega je dana 19.05.2015. godine Fakultetu izdata preporuka broj: P-119/15 da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke po zahtjevu žaliteljice od 16.12.2014. godine postupi u skladu sa članom 14. ZoSPI i donese rješenje o pristupu informacijama, te o svemu obavijesti Institucija ombudsmena. Postupajući po preporuci, dana 29.06.2015. godine zaprimljen je akt Fakulteta broj: 06-100-020-0464/15 od 24.06.2015. godine. Uvidom u akt Fakulteta utvrđeno je da preporuka Ombudsmena nije ispoštovana, te se ovim putem konstatuje da će ista biti unesena u Godišnji izvještaj o radu Institucije ombudsmena za 2015. godinu sa naznakom da ista nije realizirana.
Ž-SA-05-608/15	P-184/15	<u>Direktoru Porezne uprave Federacije BiH</u> 1. Da se u roku ne dužem od 30 dana od dana prijema preporuke, preispita Rješenje broj: 13/08-49-1-3866-5/13 od 01.07.2015. godine kojim je odbijen prigovor žaliteljice uloženi protiv Rješenja broj: 13/08-49-1-3866-4/13-M.V.-V.P. od 08.06.2015. godine, te postupi u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH; 2. da se u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Dana 08.10.2015. godine zaprimljen je odgovor Uprave broj: 13/08-49-1-3866-6/13 od 05.10.2015. godine iz kojeg proizlazi da Uprava ostaje kod navoda iz akta koji dostavljen Instituciji ombudsmena tokom postupka istraživanja, odnosno proizlazi da preporuka Ombudsmena nije realizovana. Aktom od dana 22.10.2015. godine, u skladu sa članom 32. stav 2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, o nerealizaciji preporuke obaviješteno je Federalno ministarstvo finansija kao neposredno viši organ uz napomenu da će predmet biti naznačen u Godišnjem izvještaju o radu Institucije ombudsmena za 2015. godinu.
Ž-SA-05-331/15	P-197/15	<u>OPĆINSKOM NAČELNIKU OPĆINE STARI GRAD SARAJEVO</u> 1. da odmah po prijemu ove preporuke poništi rješenja broj 09-23-2177/15 od dana 23.04.2015. godine, te da prilikom odlučivanja po prigovoru žaliteljice od dana 02.04.2015. godine uzme u obzir mišljenja i nalaze Ombudsmana BiH datih u ovoj preporuci i postupi na način koji će podrazumjevati poštivanje prava na slobodan pristup informacijama sukladno Zakonu o slobodi pristupa informacijama FBiH 2. da se u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvjesti Ombudsmane BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana poslano na	DA	Dana 24.07.2005. godine Institucija ombudsmena zaprimila je izjašnjenje Općinskog pravobranilaštva, akt pod brojem U-2/15 od 16.10.2015. godine. Navode da su oni dostavili svu dokumentaciju te da je zbog toga opština odbila prigovor. Dostavljene dvije obavijesti nakon toga Općini Stari Grad Sarajevo uz obavezu da prijema ovog akta dostave informaciju koje mjere i aktivnosti namjeravaju poduzeti ali bez odgovora.

Ž-BL-05-517/15	P-224/15	<u>Visokom sudskom i tužilačkom vijeću</u> 1. Da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 16. 07. 2015. godine. 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Nije realizirana	DA	Dostavljen je odgovor u kojem je navedeno, da je Vijeće na sjednici održanoj 4. novembra 2015. godine razmatralo dostavljenu preporuku i konstatovalo, da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi iz Zakona o upravnom postupku BiH („Službeni glasnik BiH broj: 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13) za preispitivanje konačnog rješenja VSTV-a BiH broj: 08-12-2884-4/2015 od 30. 09. 2015. godine pa iz tog razloga predmetno rješenje ostaje na snazi. Uzimajući u obzir činjenicu, da Visoko sudsko i tužilačko vijeće nije postupilo po upućenoj preporuci, Ombudsmeni putem obavijesti o zatvaranju predmeta upoznaju podnosioca žalbe, da će ovaj predmet biti uvršten u Godišnji izvještaj Institucije za 2015. godinu.
----------------	----------	---	---	------------------	----	--

NEMA OGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-SA-05-840/14	P-1/15	<u>Načelniku Općine Travnik</u> 1. Da kao rukovoditelj Općine Travnik poduzme sve neophodne mjere kako bi nadležne općinske službe primjenjujući Zakon o slobodi pristupa informacijama F BiH, postupile po zahtjevu, 2. Da se u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH o realizaciji ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1189/14	P-118/15	<u>JP Parking-Servis Zenica</u> 1. da se po prijemu ove preporuke uspostavi saradnja sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje traženo aktima od 18.12.2014. godine i 09.01.2015. godine	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-278/15	P-170/15	<u>JU Centar za socijalni rad Trebinje</u> 1. Da bez odlaganja odobri pristup informacija podnosiocima zahtjeva po njihovom zahtjevu upućenom Centru za socijalni rad od 05.03.2015.godine. 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-359/15	P-218/15	<u>Šefu Kabineta predsjednice Vlade Republike Srpske</u> 1. Da se u budućim slučajevima prilikom dobijanja zahtjeva za pristup informacijama rukovodi prvenstveno principima cjelishodnosti, u smislu da podnosiocima zahtjeva blagovremeno i u zakonom propisanoj formi odgovara po istima 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-185/15	P-272/15	<u>Ministru Ministarstvu unutaršnjih poslova ŽZH</u> 1. Da poništi obavijest broj: 02-3/2-1100-9/15 od 15.10.2015.godine zbog nenadležnosti službenika za donošenje iste kao i da navede razloge zbog kojih kandidati nisu primljeni u radni odnos i omogućiti uvid u predmetni pis i natječajnu proceduru kandidatima; 2. O učinku Preporuke potrebno je obavijestiti Ombudsmene u roku od 6 mjeseci od dana prijema iste.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-347/15	P-277/15	<u>Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu</u> 1. Da u što kraćem roku, a najkasnije u roku od 15 dana odluči po žalbi od 17.04.2015. godine, uložene protiv Rješenja KCUS-a broj: 0203-150/15 od 08.4.2015. godine; 2. Da se obavijesti Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke i dostave rješenja donesena u skladu sa ovom Preporukom.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE

UKUPNO 03 – PRISTUP INFORMACIJAMA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
34	34	16	0	3	9	6

04 - VJERSKE SLOBODE / RELIGIJA

NIJE REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-SA-04-1127/14, Ž-SA-05-1331/14	P-87/15	<p>1.Parlamentu Federacije BiH da prioriteno poduzmu mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine;</p> <p>2.Skupštini Kantona Sarajevo da prioriteno poduzmu mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima – prognanicima i izbjeglicama – povratnicima u Kantonu Sarajevo;</p> <p>3.Da svi nadležni organi iskoordiniraju aktivnosti i rad na rješavanju konkretnog problema, da pristupe sistemskom rješavanju ove problematike: da se provjere evidencije o broju raseljenih lica po općinama u Kantonu Sarajevo i da se sačini plan i odredi rok za trajno stambeno zbrinjavanje raseljenih lica u Kantonu Sarajevo;</p> <p>4.Da naslovljeni organi Instituciju ombudsmena izvjestе o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema iste.</p>	04 - Vjerske slobode / religija	Nije realizirana	DA	<p>Institucija ombudsmena je u vezi sa preporukom P-87/15, od 26.03.2015. godine zaprimila odgovor Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, akt broj 13-05-36-425/15, od 02.06.2015. godine, a u kojem se između ostalog navodi <i>da je Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica upućen akt broj 13-05-36-428/15, od 11.04.2015. godine kojim se traže informacije o poduzetim aktivnostima na usvajanju Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u FBiH i izbjeglicama iz BiH, ali da je izostao odgovor.</i></p> <p>Obzirom na prethodno navedeni odgovor, kao i na činjenicu da od Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica nikada nije zaprimljena povratna informacija na preporuku P-87/15, od 26.03.2015. godine, Institucija ombudsmena je <i>Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica</i> uputila urgenciju od 30.06.2015. godine, radi dostavljanja povratne informacije, koja do danas nije zaprimljena. Predmet je upućen premijeru Vlade FBiH .Institucija ombudsmena je dana 03.12.2015. godine zaprimila akt broj 01-10-1458/15, od 24.11.2015. godine iz Ureda premijera FBiH, kojim se po nalogu premijera od Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica traži očitovanje vezano za realizaciju preporuke Institucije ombudsmena P-87/15, od 26.03.2015. godine.</p> <p>Obzirom da se preporučila ne može smatrati realiziranom, radi čega je obavješten i neposredno viši organ, odnosno premijer Vlade FBiH, te da će Institucija ombudsmena iskoristiti mogućnost spominjanja ovog predmeta u godišnjem izvještaju</p>

UKUPNO – 04-VJERSKE SLOBODE/RELIGIJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
1	1	0	0	0	1	0

05 – POLICIJA

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-660/14	P-7/15	<u>Policijskoj stanici Teslić</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi odgovori na zahtjev za pristup informacijama u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama RS. 2. Da u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke	05 - Policija	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: 09-3/01-052.7-99/14 od 02. 02. 2014. godine u kojem su između ostalog navedene mjere i radnje koje je organ preduzeo s ciljem postupanja po istoj. Name iz odgovora proizlazi, da je dana 30. 01. 2015. godine ostvaren kontakt sa podnosiocem žalbe, te mu je predočen akt Osnovnog suda u Tesliću broj: 87 0 Pr 014740 13 Pr od 04. 02. 2015. godine kojim je od ovog organa zatraženo, da podnosiocu žalbe uruči rješenje Osnovnog suda u Tesliću od 29. 11. 2013. godine, kao i akt Policijske stanice broj: 09-3/01-207.4-60/14 od 27. 02. 2014. godine kojim je ovaj organ obavijestio sud, da je postupio po njegovom traženju.
Ž-BR-05-172/14	P-163/15	<u>Ministarstvu unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona i Policijskoj stanici Živinice</u> 1. Da osiguraju postupanje svojih službenika u skladu sa važećim zakonskim propisima rukovodeći se principima UN Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka, a poštivajući ljudska prava svakog građanina Tuzlanskog kantona, odnosno, općine Živinice zagaranovana Ustavom BiH. 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke dostavi informaciju o mjerama poduzetim na realizaciji iste.	05 - Policija	Realizirana	DA	Dana 17.12.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor MUP-a TK-a, Policijske uprave Živinice, Policijske stanice Živinice broj: 08-05/6-2-05.3-11146/14 od 12.12.2015. godine u kojem se navodi „ Obavještavamo Vas sa smo postupajući po Preporuci broj: P-163/15 poduzeli dodatne mjere i radnje na zaštiti lične i imovinske sigurnosti svakog građanina na području koje pokriva Policijska stanica Živinice, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona. Od strane Uprave policije MUP TK-a donesen je Etički kodeks policijskih službenika MUP TK-a broj: 08-01-02.2-353/15 od 17.11.2015. godine kojim se propisuju standardi i pravila ponašanja policijskih službenika Uprave policije MUP TK-a i ima za cilj da ukaže na ponašanje koje se od policijskih službenika očekuje, kao i na koji način da pristupe izvršavanju radnih i drugih zadataka.
Ž-BL-05-23/15	P-244/15	<u>Direktoru Agencije za državnu upravu RS</u> 1. Da postupi u skladu sa iznesenim mišljenjem Ombudsmena i ubuduće prilikom formiranja Komisija za izbor državnih službenika vodi računa o nacionalnoj strukturi članova Komisije kako bi nacionalna struktura članova Komisije odražavala rezultate popisa iz 1991. godine. 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o preduzimanju mjera na realizaciji ove preporuke.	05 - Policija	Realizirana	DA	Dostavljen je odgovor broj: 23.01/127-80/15 od 16. 11. 2015. godine u kojem je između ostalog navedeno, da su rješenjem direktora Agencije a nakon sprovedene procedure izbora po Javnom pozivu za izbor na listu članova konkursnih komisija za izbor državnih službenika u republičke organe uprave, imenovani članovi konkursnih komisija za izbor državnih službenika. Rješenje je objavljeno u „Službenom glasniku RS“ broj: 17/10 od 11. marta 2014. godine a sadašnja lista obuhvata 48 članova koji su imenovani na period od četiri godine. Takođe zaključeno je da u postupcima javne konkurencije direktor Agencije, prilikom imenovanja Komisija vodi računa o nacionalno zastupljenosti koliko je to objektivno moguće i da u dosadašnjoj praksi kroz pravnu zaštitu učesnika postupka nije bilo osporavanja sprovedenog postupka po ovom osnovu, niti poništavanja konkursa i internih oglasa, te da će preporuka Ombudsmena biti prosljeđena na uvid i resornom ministarstvu nadležnom za poslove uprave.
Ž-BR-01-239/15, Ž-BR-05-238/15	P-262/15	<u>JU Centru za socijalni rad Pelagićevo:</u> - da u skladu sa odredbama Obiteljskog zakona Republike Srpske donese rješenje kojim će, u najboljem interesu djeteta, urediti sporna pitanja do donošenja odluke od strane nadležnog suda; - nastavi sa omogućavanjem održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata malodobnog djeteta sa majkom. <u>MUP RS-a Policijskoj stanici Pelagićevo:</u> - da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima Republike Srpske, po potrebi u koordinaciji sa JU Centar za socijalni rad Pelagićevo nastavi poduzimati sve mjere iz	05 - Policija	Realizirana	DA	Dana 22.01.2016. godine Institucija ombudsmana zaprimila je dopis Opštine Pelagićevo, Centra za socijalni rad broj: 05-0052-2-5/16 od 18.01.2016. godine u kojem se navodi „ obavještavamo Vas da je Centar za socijalni rad Pelagićevo donio rješenje broj: 04-544-14-6/15 od 07.12.2015. godine..... Istim rješenjem omogućeno je održavanje ličnih odnosa i neposrednih kontakata sa roditeljem sa kojim dijete ne živi, u ovom slučaju sa majkom U skladu sa tim, obavještavamo Vas i da je jedan takav kontakt već obavljen 05.01.2016. godine u prostorijama Centra za socijalni rad Pelagićevo u prisustvu stručnih radnika Centra i oca mlđb. djeteta.“ Institucija ombudsmana je dana 28.01.2016. godine zaprimila i odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Centra javne bezbjednosti Doboj, Policijske stanice Pelagićevo broj: 11-8/01-233-10/15 od 25.01.2016. godine u kojem se navodi „ Obavještavamo

		<p>svoje nadležnosti kako bi se osiguralo postupanje u najboljem interesu djeteta i prevenirao svaki oblik protupravnog postupanja od strane oba roditelja djeteta</p> <p>- Da u roku od trideset dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene BiH o načinu ispoštovanja preporuke.</p>				<p>Vas da je ova PS nastavila preduzimati sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti kada je u pitanju Vas dopis broj i datum veze. Takode ova PS postupa i u skladu sa Rješenjima i dopisima Centra za socijalni rad opštine Pelagićevo, kao i sa dopisima osnovne škole „Vaso Pelagić“ iz Pelagića, sa kojima je u stalnoj saradnji po pitanju pomenutog predmeta.“Obzirom na naprijed navedeno, da je preporuka P-262/15 realizirana, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u skladu sa člankom 35. stavak 1. točka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, zatvaraju predmete broj: Ž-BR-01-239/15 i Ž-BR-05-238/15.</p>
--	--	---	--	--	--	---

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BR-05-261/14	P-45/15	<p><u>Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske, Centru javne bezbjednosti Bijeljina-Policijskoj stanici Bijeljina</u></p> <p>1. da preduzmu sve mjere kako bi se spriječili sukobi i preveniralo eventualno nasilje između navedenih osoba; 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.</p>	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 22.04.2015. godine zaprimljen je akt MUP-a RS-a Centra javne bezbjednosti-Policijske stanice Bijeljina broj 12-01/2-230-623/15 od 17.04.2015. godine u kojem navode Postupajući po preporukama u toku proteklih mjesec dana svakodnevno smo radili na prikupljanju saznanja vezanih za pomenuta lica kojom prilikom nismo utvrdili da je bilo sukoba između navedenih. O radu po navedenom dana 30.03.2015. godine sačinili smo službenu zabilješku koja je zavedena pod rednim brojem 10-01/4-904/15 a dana 07.04.2015. godine sačinili smo službenu zabilješku koja je zavedena pod rednim brojem 10-01/4-986/15. Od dana sačinjavanja druge službene zabilješke do danas nije bilo prijava od strane stranke u smislu žalbe na ponašanje njenog brata “</p> <p>Medutim, dana 28.04.2015. godine Institucija je zaprimila podnesak žaliteljice Obzirom na podnesak žaliteljice, Institucija ombudsmana se ponovno dana 10.06.2015. godine obratila MUP-u RS-a, Centru javne bezbjednosti-Policijskoj stanici Bijeljina, te u vezi s tim zaprimljen je odgovor PS Bijeljina broj 10-01/2-230-623/15 od 12.05.2015. godine .Obzirom da je preporuke P-45/15 prihvaćena, ombudsmeni BiH odlučili su, da u skladu sa čl. 35. st. 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvore predmete broj: Ž-BR-05-261/14.</p>
Ž-MO-05-16/15	P-106/15	<p><u>Vladi HNK</u></p> <p>1. Da hitno i u što kraćem roku poduzme odgovarajuće mjere i dogovor i imenuje Policijski odbor sukladno članku 124. Zakona o policijskim službenicima HNK 2. O učinku Preporuke potrebno je obavijestiti Ombudsmane u roku od 3 mjeseca od dana prijema iste.</p>	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 21.05.2015.godine Ombudsmeni su donijeli Preporuku Vladi HNK da hitno i u što kraćem roku poduzme odgovarajuće mjere i dogovor te imenuje Policijski odbor sukladno članku 124. Zakona o policijskim službenicima HNK.</p> <p>S obzirom da Preporuka ombudsmana nije ispoštovana, Ombudsmeni su o navedenom dana 05.10.2015.godine obavijestili Skupštinu HNK. Zaprimljen odgovor Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona od 22.10.2015.</p>
Ž-SA-05-86/15	P-129/15	<p><u>Policijskom komesaru MUP-a Kantona Sarajevo i ministru unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo</u></p> <p>1. da razmotre sadašnju proceduru i akte koji uređuju postupak unapređenja policijskih službenika, te da o tome obavijeste Instituciju u roku od 60 dana od dana prijema ovog akta.</p>	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 03.07.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo Uprava policije pod brojem: 02/PK-34-1-19791/14 od dana 02.07.2015. godine, u kojem je između ostalog navedeno da je preporuka Institucije ombudsmana razmotrena, te da nisu utvrđene činjenice koje bi upućivale na promjenu postojećih procedura i akata, a što je i obrazloženo u navedenom odgovoru.</p>

NIJE REALIZIRANA

Ž-BR-05-188/14	P-107/15	<p><u>MUP TK Policijskoj stanici Srebrenik i Upravi Policije Tuzla</u></p> <p>1. Preporučuje se Komandiru Policijske stanice Srebrenik da osigura postupanje policijskih službenika u skladu sa važećim zakonskim propisima rukovodeći se principima UN Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka, a poštivajući ljudska prava svakog građanina Općine Srebrenik zagaranovana Ustavom BiH;</p> <p>2. Preporučuje se Upravi Policije Tuzla da dostavi Instituciji ombudsmena rezultate zakonito provedene unutrašnje istrage Jedinice za profesionalne standarde MUP TK po predstavi;</p> <p>3. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke dostave informaciju o mjerama poduzetim na realizaciji iste.</p>	05 - Policija	Nije realizirana	DA	<p>Dana 03.06.2015. godine zaprimljen je odgovor MUP-a TK-a Policijske uprave Gradačac, Policijske stаницe Srebrenik broj 08-05/9-3-04.2-3-2643/15-II od 29.05.2015. godine. Dana 03.06.2015. godine zaprimljen je i odgovor MUP-a, Uprave policije, Jedinice za profesionalne standarde Tuzla pod brojem 08-05/1-1/1-05.3-387/ 14 od 29.05.2015. godine. Obzirom da Preporuka broj P-107/15 nije provedena, Institucija ombudsmena je dana 31.08.2015. godine sukladu odredbama članka 32. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijestila Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona o nepoduzimanju mjera po Preporuci i uputila poziv da Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se postupi po istoj.</p>
Ž-BL-05-19/14	P-121/15	<p><u>Kantonalmom sudu u Tuzli preporučuju</u></p> <p>1. Da odmah odluče o žalbi u predmetu broj 32 0 Rs 195153 15 Rsž, kako bi podnositeljica žalbe ostvarila što efikasniju sudsku zaštitu svojih prava</p> <p>2. Da Ombudsmene obavijesti o učincima Preporuke u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka;</p>	05 - Policija	Nije realizirana	NE	<p>Aktom broj 003-0-Su-15-000 687 od 11.08.2015. godine, obavještavaju Ombudsmene, između ostalog, da se konkretan predmet nalazi na 438. mjestu zaduženja od 480 predmeta, da se predmeti uzimaju u rad po redosljedu i da ne postoji mogućnost da se predmet uzme u rad. O navedenom aktu obaviještena je podnositeljica žalbe.</p>

UKUPNO – 05 - POLICIJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
9	9	4	0	3	2	0

06 - JAVNI PRIHODI

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-SA-06-1107/14	P-51/15	<u>V.d. direktorici i Upravnom odboru Zavoda za medicinu rada Kantona Sarajevo</u> 1. Da se po prijemu preporuke, razmotri mogućnost kreiranja plana prevencije, u cilju suzbijanja mobinga, ali i adekvatan i efikasan postupak zaštite ukoliko do mobinga dođe, a sve u cilju zaštite prava zaposlenika na radu i u vezi sa radom; 2. Da se obavijesti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim radi realizacije preporuke.	06 - Javni prihodi	Realizirana	DA	U svom izjašnjenju broj: 02-174-2/15 od 24.04.2015. godine, Zavod ističe da je, poštujući Preporuku, kreiran plan prevencije u cilju suzbijanja mobinga, te da će svi uposlenici, shodno Zakonu o zabrani diskriminacije BiH, biti upoznati sa pojmom, uzrocima, posljedicama mobinga, te o mehanizmima zaštite od istog.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-MO-04-181/15	P-250/15	<u>Skupštini HNK</u> 1. da preispita postojeća zakonska rješenja u vezi sa visinom sudskih taksi i taksenih tarifa uz konsultaciju sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem /savjetom BiH; 2. da uspostavi suradnju i dostavi povratne informacije i poduzete aktivnosti ; 3. da o ishodu preporuke u roku od 60 dana obavijeste Instituciju ombudsmena BiH.	06 - Javni prihodi	Djelimično realizirana	DA	Dana 07.12.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je izjašnjenje Skupštine HNK na Preporuku ombudsmena broj: 250/15. Iz navedenog izjašnjenja proizilazi, da je dopis žalitelja prihvaćen kao inicijativa, pa je isti u skladu sa člankom 105. Poslovnika Skupštine HNK dostavljen Komisiji za zakonodavno-pravna pitanja Skupštine HNK i Vladi HNK aktom broj: 02-02-159715 od 30.11.2015. godine radi davanja mišljenja. Dalji tijek postupak reguliran je člankom 105. stavak 2. Poslovnika Skupštine i o ishodu predmetne inicijative će obavijestiti Instituciju ombudsmena. Predmet će biti uvršten u Godišnje izvješće o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmena za 2015.-u godinu.
----------------	----------	--	--------------------	------------------------	----	---

UKUPNO – 06 – JAVNI PRIHODI

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
2	3	1	1	0	0	0

09 – SUDOVI

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-LI-05-130/13	P-6/15	<u>Općinskom sudu u Livnu</u> Da odmah poduzme sve neophodne mjere u cilju zakazivanja pripremnog ročišta u predmetu br:68 0 P 025777 13 P, te da u roku od 15 dana od dana prijema iste, izvijeste Instituciju Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama .	09 - Sudovi	Realizirana	DA	U vezi date Preporuke, odgovorna strana je dostavila našem Uredu odgovor da je istu ispoštovala, te je zakazano pripreмно ročište za dan 25.02.2015.g.
Ž-BR-05-100/14	P-41/15	<u>Općinskom sudu u Sarajevu</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 17.10.2014.godine,24.11.2014.godine i 10.02.2015.godine. 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja iste.	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Realizirana	DA	Dana 25.03.2015. godine zaprimljen je akt Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 I 178000 10 I od 20.03.2015. godine u kojem se navodi „ U izvršnom postupku tražioca izvršenja protiv izvršenika , radi izvršenja uspostave radno-pravnog statusa suglasno članu 143. stav 2 Zakona o radu. U vezi Vašeg dopisa od 27.10.2014. godine i 16.02.2015. godine obavještavamo Vas da je izvršni postupak u ovoj pravnoj stvari obustavljen rješenjem ovog suda broj gornji od 05.03.2015. godine. Tražiocu izvršenja je uspostavljen radno –pravni status i izvršena prijava staža za period u kojem je uspostavljen radno-pravni status i isti je pozvan da potpiše Ugovor o otpremnini sa poslodavcem, na koji način je od poslodavca dobio sva zakonska prava u vezi sa uspostavom radno-pravnog statusa u skladu sa članom 143. stav 2 Zakona o radu kako je to izvršenom ispravom određeno.“
Ž-BL-05-815/14	P-59/15	<u>Osnovnom sudu Banja Luka</u> 1. da, u skladu sa članom 32. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Osnovni sud Banja Luka bez odlaganja uputi spis Okružnom sudu na odlučivanje po žalbi, u predmetu 71 0 Rs 033794 11 Rs 2; 2. da u roku od 30 dana, počev od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana 31.03.2015. godine postupajući sudija Osnovnog suda Banja Luka obavijestio je Instituciju ombudsmena da je 23.12.2014. godine predmetni spis upućen Okružnom sudu koji je preinačio prvostepeno Rješenje dana 13.02.2015. godine, koje je dostavljeno strankama 12.03.2015. godine, čime je postupak okončan. U prilogu izjašnjenja dostavljena je kopija pravosnažnog Rješenja Okružnog suda Banja Luka.
Ž-BL-05-754/14	P-65/15	<u>Uredu disciplinskog tužioca</u> 1. Da u što kraćem roku donese odluku o upućenoj pritužbi podnosioca žalbe. 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke	09 - Sudovi	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: UDT-12474/13 od 15. 05. 2015. u kojem je navedeno, da je Ured disciplinskog tužioca po provedenoj disciplinskoj istrazi u predmetu podnosioca žalbe donio odluku.
Ž-BL-05-240/15	P-97/15	<u>Predsjedniku Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja preduzme sve neophodne radnje i mjere iz okvira svojih nadležnosti i ovlašćenja, kako bi se za ubuduće predupredili ovakvi ili slični postupci, kako bi advokati sa područja Republike Srpske, odnosno Bosne i Hercegovine, pod jednakim uslovima uživali ravnopravan tretman na tržištu rada u pogledu visine svojih troškova koje naplaćuju strankama, nezavisno od sjedišta suda pred kojim se određeni postupak vodi, a u cilju dosljedne primjene člana 6. Zakona o advokaturi Republike Srpske 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	09 - Sudovi	Realizirana	DA	Predsjednik Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine, dana 10. 06. 2015. godine, dostavio je odgovor na pomenutu preporuku u kome navodi koje aktivnosti i mjere može sprovesti u cilju njene realizacije. Polazeći od navedenog, predmet se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 3. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 104/11), a preporuka se smatra ispoštovanom. Protiv ove odluke nije dozvoljena žalba u skladu sa članom 22. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 32/00, 19/02, 35/04, 32/06). Takode, podnosilac žalbe se obavještava da ukoliko bi se pojavile nove činjenice ili okolnosti koje ukazuju na povrede njegovih prava, isti se u tom smislu može ponovo obratiti Instituciji.

Ž-BL-05-105/15	P-122/15	<u>Fondu PIO RS:</u> 1. Da odmah postupe i donesu novi upravni akt u skladu sa presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 008488 11 U od 17.05.2013. godine 2. Da Ombudsmene obavijeste o učincima Preporuke, pismenim putem u roku od 10 dana od dana prijema ove Preporuke, na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Realizirana	DA	Podnosilac žalbe i nadležni organ obavještavaju Ombudsmene da je Vrhovni sud RS donio dana 20.03.2015. godine, presudu kojom zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, odbija. Pored toga, nadležni organ obavještava Ombudsmene da će donijeti novo rješenje, uvažavajući presude i stavove, odnosno upute suda. Stoga, Ombudsmeni predmet zatvaraju, s tim da se podnosilac žalbe obavještava da se može ponovo obratiti Instituciji ombudsmena, ako se za to pojave opravdani razlozi.
Ž-BL-05-785/13	P-123/15	<u>Osnovnom sudu u Gradišci preporučujU</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Sudovi	Realizirana	DA	Dana 11.08.2015. godine, Institucija ombudsmena zaprima akt suda broj 072 0 Su 15 000493 od 30.07.2015. godine. Navedenim aktom, sud hronološkim redom opisuje sve poduzete radnje.
Ž-BR-05-195/14	P-133/15	<u>Općinskom sudu u Lukavcu</u> 1. Da bez odlaganja u predmetu broj 126 0 Rs 131 774 12 Rs podzme neophodne procesne radnje; 2. učinku Preporuke obavijesti Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema iste.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana 15.07.2015. godine zaprimljen je odgovor Općinskog suda u Lukavcu broj 126 0 Rs 131774 12 Rs od 13.07.2015. godine u kojem se navodi "Shodno Vašoj preporuci dostavljenoj sudu dana 09.07.2015. godine, obavještavamo Vas da je ovaj sud u predmetnoj stvari zakazao pripremno ročište za dan 26.11.2015. godine sa početkom u 9,00 sati." Obzirom na navedeni odgovor Općinskog suda u Lukavcu, da je preporuka P-133/15 prihvaćena.
Ž-BL-05-732/14	P-139/15	<u>Osnovnom sudu u Gradišci</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražene podatke, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Sudovi	Realizirana	DA	Aktom broj 072-0-Su-15-00 0831 od 28.09.2015. godine, Osnovni sud u Gradišci dostavlja informacije o vanpamičnom predmetu 072 V 017769 14 V. Prema navodima suda, predlagač – opština Srbac je u dva navrata predlagao odgodu ročišta radi pokušaja mirnog rješenja spora. Kako nije došlo do mirnog rješenja spora – vansudskim putem, sud je zakazao ročište za dan 10.11.2015. godine. Akt suda dostavljen je podnositeljici žalbe.
Ž-BL-05-581/14	P-143/15	<u>OPĆINSKOM SUDU U ORAŠJU</u> 1. Da preduzme sve potrebne mjere i radnje kako bi postupak izvršenja u predmetu pod brojem: 25 0 I 033261 13 I što prije bio dovršen; 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Realizirana	DA	Dostavljen je odgovor suda, broj: 025-0-SU-15-000 413 od 13. 07. 2015. godine iz kojeg proizlazi, da je izvršni postupak u označenom predmetu okončan rješenjem o obustavi izvršenja broj: 25 0 Ip 033261 14 Ip od 19. 03. 2015. godine, da je rješenje postalo pravosnažno, dana 08. 04. 2015. godine kao i da je uredno dostavljeno punomoćniku podnositeljice žalbe advokatu Satki Redžepović iz Orašja, dana 24. 03. 2015. godine.
Ž-BR-05-201/12	P-145/15	<u>VRHOVNOM SUDU RS</u> 1. Da bez odlaganja donese odluku u predmetu pod brojem: 71 0 P 108820 12 Rev; 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor suda, broj: 118-0-SuI-15-000 112-1 od 17. 07. 2015. godine iz kojeg proizlazi, da je u predmetu podnosioca žalbe odluka izrađena dana 21. 04. 2015. godine a otpremljena dana 05. 05. 2015. godine.

Ž-BL-05-317/15	P-150/15	<u>Okružnom sudu u Banjaluci</u> 1. Da odluči u meritumu u predmetnoj upravnoj stvari i donese presudu bez vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje, i 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana, 28.08.2015. godine podnosilac žalbe je dostavio Instituciji presudu Okružnog suda kojom se tužba imenovanog uvažava, osporeni akt poništava i nalaže tuženom da donese drugi upravni akt, uvažavajući pravno shvatanje ovog suda i primjedbe suda u pogledu postupka. Kako je Okružni sud donio presudu čime je prestao razlog obraćanja ovoj Instituciji, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Kršić Radovana a imenovani se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu.
Ž-BR-05-201/12	P-189/15	<u>Općinskom sudu u Tuzli</u> 1. Da odmah, po prijemu ove preporuke, uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 08.10.2012.g., 03.04.2015.g., 11.05.2015.g., 13.07.2015.g. i 03.09.2015.godine. 2. Da u roku od 8 (osam) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana 08.10.2015. godine zaprimljen je odgovor Općinskog suda Tuzla broj 32 0 I 107710 11 I od 30.09.2015. godine u kojem se navodi " Rješenjem o izvršenju broj 32 0 I 10107710 11 I od 14.12.2011. godine određeno je predloženo izvršenje. Dana 22.05.2014. godine sud je donio rješenje kojim se izvršni postupak prekida. Rješenje o prekidu postupka trežilac izvršenae je zaprimio dana 27.05.2014.godine, a izvršenik dana 15.01.2015. godine."
Ž-BL-05-384/15,	P-213/15	<u>OKRUŽNOM PRIVREDNOM SUDU BANJA LUKA</u> 1. Da bez odlaganja preduzme sve potrebne mjere i radnje kako bi u što kraćem roku bila donesena odluka u predmetu podnosioca žalbe. 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi	Realizirana	DA	S tim u vezi dostavljen je odgovor suda iz kojeg proizlazi, da je u označenom predmetu dana 30. 12. 2015. godine donesena prvostepena odluka. S obzirom da je sud ispoštovao preporuku i postupio u skladu sa upustvima iz iste, Ombudsmeni ne nalaže razloga za dalje postupanje po žalbi, i u skladu sa članom 21. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 32/00, 19/02, 35/04 i 32/06).
Ž-SA-05-962/15	P-240/15	<u>Općinskom sudu u Banovićima</u> 1. da imajući u vidu naprijed izneseno činjenično stanje, stanje u spisu predmeta koji se vodi kod Općinskog suda u Banovićima, razmotri mogućnost davanja prioriteta u radu predmetu broj 127 0 P 055750 14 P . 2. da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Realizirana	DA	Odgovor Općinskog suda u Banovićima od 25.01.2016. godine da je predmet uzet u rad.
Ž-SA-05-391/15	P-289/15	<u>Glavnom tužiocu Tužilaštva BiH</u> Da se odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnja sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje traženo aktom od 25.06.2015. godine i 05.10.2015. godine;	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana 08.01.2016. godine zaprimljen je akt Tužiteljstva Bosne i Hercegovine broj: A-189/15 od 08.01.2016. godine u kojem je navedeno: "...navedeni predmet u fazi istrage, a prema Državnoj strategiji za rad na predmetima ratnih zločina/u planu je za okončanje u 2016. godini. Shodno navedenom, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine odlučili su da se u skladu sa člankom 35. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ovom odlukom predmet zatvori.

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BR-05-259/13	P-38/15	<p><u>Općinskom sudu u Živinicama</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 21.05.2014.godine 21.07.2014.godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja iste.</p>	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Ostvarena saradnja	DA	Dana 31.03.2015. godine zaprimljen je odgovor Općinskog suda Živinice broj 033-0-Su-15-00002 Om od 17.03.2015. godine u kojem dostavljaju informaciju o stanju predmeta broj 33 0 P 045153 12 P . Uspostavljena saradnja.
Ž-BL-05-498/14	P-138/15	<p><u>Ministru Federalnog ministarstva finansija</u></p> <p>1.Da postupi po Odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i da izvrši isplatu duga po osnovu kamata u cjelosti, 10% godišnje od datuma prispjeća dosuđenog iznosa pa sve od pune isplate;</p> <p>2.da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	09 - Sudovi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 19.08.2015.godine Federalno ministarstvo finansija Federacije Bosne i Hercegovine je aktom broj: 97-14-4714/15 A.K. obavijestilo Instituciju da je navedeno ministarstvo u predmetu CH/99/2429, u cjelosti izvršilo isplatu sredstava po osnovu Odluke o daljim pravnim lijekovima Ustavnog suda BiH. Dalje navode da je Aktom broj:07-14-9497-1/11 A,Č, od 12.03.2012.godine obaviješten Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH o izvršenoj isplati sredstava po osnovu navedene Odluke a u cilju informisanja Ustavnog suda BiH. U pismu se navodi da je ministarstvo Stručni nalaz o procjeni štete na stambenim i privrednim objektima kao i procjenu izgubljene dobiti zaprimilo 13.06.2011.godine a da je podnosiocu žalbe kamata zaračunata od 05.01.2011.godine.U prilogu je dostavljeno Izvršenje Odluke o daljim pravnim lijekovima u predmetu CH/99/2425 i drugi...Ureda za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine.

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-05-6/15	P-20/15	<p><u>Direktorici Osnovne škole „Sveti Sava“ Doboj</u></p> <p>1.Da preduzme mjere radi potpunog provođenja presuda Okružnog suda u Doboju od 15.10.2014. godine (br. 13 0 U 003016 14 U i 13 0 U 003021 14 U), a naročito u pogledu finansijskih aspekata restitucije podnosioca žalbe na mjesto direktora, za nesporni vremenski period (2. april – 5. septembar 2014);</p> <p>2.Da u roku od 30 dana obavijesti Instituciju ombudsmena o preduzetim mjerama na realizaciji preporuke.</p>	09 - Sudovi	Nije realizirana	NE	Neposredno po prijemu preporuke stranka je izrazila nezadovoljstvo njenom sadržinom obzirom na činjenicu da Institucija ombudsmena nije preduzela mjere sa ciljem primopredaje dužnosti između sadašnje direktorice koja je izabrana na to mjesto po konkursu od 23.07.2014. godine, i podnosioca žalbe. Obzirom na činjenicu da nijedna od navedene dvije presude suda ne nalaže takvu obavezu školi, ombudsmeni su u svjetlu dostavljenih činjenica i pozitivnih propisa, a prema obrazloženju iz Preporuke, preduzeli sve mjere koje im mandat nalaže u postupanju po pojedinačnim žalbama građana.
--------------	---------	--	-------------	------------------	----	--

UKUPNO – 09 – SUDOVI

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
19	19	16	0	2	1	0

10 - RADNI ODNOSI

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-SA-04-1376/14	P-9/15	<u>Dioničko društvo BH TELECOM Sarajevo</u> <u>TELECOM INŽENJERING SARAJEVO</u> 1.da odmah po prijemu ove preporuke Društvo uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan <i>Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> i dostavi traženo izjašnjenje i dokumentaciju na akt Institucije ombudsmena od dana 29.12.2014.godine; 2.da u roku od 10 (deset) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	U vezi sa preporukom Institucije ombudsmena, dana 02.02.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je izjašnjenje Društva akt broj: 18.1.7.2.4-9370-3/14 od 29.01.2015.godine, te precizirana tražena dokumenta. Iz navedenog izjašnjenja može se izdvojiti da je Društvo dostavilo listu od 39 imena kao invalidnih lica koji su zaposleni u Društvu, da smatra da u konkretnom slučaju nije riječ o nepotizmu obzirom da kandidatkinja zadovoljavala uslove konkursa, te je na osnovu svoje stručne sposobnosti, mišljenja i obrazloženja konkursne komisije izabrana kao najbolji kandidat za mjesto koje je bilo predmetom konkursne procedure. U odnosu na navode o postojanju nepotizma, Društvo se izjašnjava da su isti neistiniti i neutemeljni jer je shodno pozitivnoj zakonskoj regulativi odabir odgovarajućeg kandidata, prilikom zasnivanja radnog odnosa dopušten na slobodnu ocjenu poslodavca.
Ž-BL-04-243/15	P-101/15	<u>Elektroprenosu a.d. Banja Luka</u> 1.da podnosiocu žalbe omogući uvid u imena svih kandidata sa osvojenim brojem bodova kao i uvid u Rješenje o postavljenju najuspješnijeg kandidata, uz ograničenja navedena u mišljenju Agencije za zaštitu ličnih podataka; 2.da obavijesti Instituciju ombudsmena o učinku ove preporuke najkasnije u roku od 30 dana počev od dana prijema ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Elektroprenos a.d. Banja Luka je dostavio odgovor 08.06.2015. godine, u kojem navode da je odobren pristup informacijama. Također, Upravni inspektorat je proveo inspeksijski nadzor vezano za navedeni konkurs te nisu našli nikakve nepravilnosti u provođenju istog. Elektroprenos a.d. Banja Luka, smatra da nije došlo do povrede prava kandidata kako ni povrede odredaba Zakona o pristupu informacijama BiH.
Ž-SA-04-483/15	P-130/15	<u>Parlament Federacije Bosne i Hercegovine n/r predsjedavajućeg predstavničkog doma Sarajevo</u> <u>Federalno ministarstvo rada i socijalne politike n/r ministra Sarajevo</u> <u>NICIJATIVU za dopunu Zakona o radu FBiH, odnosno dopunu člana 44 Zakon o radu FBiH koji glasi:</u> Godišnji odmor može se koristiti u dva dijela. Ako zaposlenik koristi godišnji odmor u dijelovima, prvi dio koristi bez prekida u trajanju od najmanje 12 radnih dana u toku kalendarske godine, a drugi dio najkasnije do 30. juna naredne godine. Zaposlenik ima pravo koristiti jedan dan godišnjeg odmora kad on to želi, uz obavezu da o tome obavijesti poslodavca najmanje tri dana prije njegovog korištenja.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 03.08.2015.godine Institucija ombudsmena je zaprimila akt Predstavničkog doma Parlamenta FBiH broj: 01.01/c-02-947/15 od 30.07.2015.godine uz koje je dostavljeno izjašnjenje Vlade FBiH u kojem se navodi sljedeće: “ Primjena vazećeg Zakona radu, doista je ukazala na nepreciznost odredbe člana 44. Zakona o radu kojom se dopušta korištenje plaćenog godišnjeg odmora u dva dijela i prenošenje jednog dijela u narednu kalendarsku godinu. To može dovesti i dovodi do različitih tumačenja navedene odredbe, te je iz tog razloga potrebno navedeni član novelirati i utvrditi njen jasan i nedvosmislen smisao. Međutim, prema mišljenju Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, u momentu kada se priprema novi Zakon o radu koji je već u formi Nacrta, prihvatanje inicijative za izmjene, odnosno dopune vazećeg Zakona, obzirom na pravnu proceduru koju izmjene i dopune zakona zahtijevaju, bilo bi neracionalno i neopravdano. Shodno navedenom, podnesena inicijativa će se smatrati sugestijom i prijedlogom za preciznije formulisanje ovih odredbi kod utvrđivanja konačnog teksta novog Zakona o radu”.
Ž-SA-04-595/15	P-186/15	<u>Ministaru Ministarstva sigurnosti BiH</u> 1.Da prioritarno riješi radno-pravni status podnosioca žalbe i postupi u skladu sa rješenjem Ministarstva broj: 04-34-2-1511-1/15 od 10.03.2015.godine i rješenjem Agencije za državnu službu broj: 03-34-2-453-3/15 od 22.06.2015.godine. 2.da u što skorijem roku, ne dužem od 30 (trideset) dana, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 01.10.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor ministara akt broj: 04-07-6-3435-32/15 od 25.09.2015.godine u kojem se ističe da je Ministarstvo dostavilo izjašnjenje na žalbene navode aktom broj: 04-07-6-3435-24/15 od 20.07.2015.godine, te da Ministarstvo ostaje pri stavu iznijetom u izjašnjenju, navodeći pri tome da će imati u vidu Preporuku Ombudsmena BiH, a nakon što se okonča upravni spor koji je imenovani pokrenuo pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Ž-MO-04-51/15	P-192/15	<u>Ministarstvu obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH</u> 1.Da hitno stranci, osigura polaganje stručnog ispita, uzimajući u obzir period obavljanja volonterske prakse i zakonskih propisa koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o srednjem školstvu ŽZH; 2.Da o učincima Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana u roku od trideset (30) dana	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 03.11.2015.godine Institucija ombudsmana zaprimila je od Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH odgovor na Preporuku broj: 07-01-230-3/15 od 28.10.2015.godine. Iz navedene obavijesti proizilazi, da će podnositeljici žalbe biti omogućeno polaganje stručnog ispita u što skorijem roku.
Ž-MO-04-116/15	P-195/15	<u>Ministru Ministarstva unutarnjih poslova HNK</u> 1.da postupi po rješenju Odbora državne službe za žalbe FBiH broj: 01-34-608/15 i izvrši postavljenje kandidata na radno mjesto viši stručni suradnik – administrator mreže i sistema u skladu sa člankom 31. Zakona o državnoj službi FBiH; 2.da se prilikom raspisivanja novih natječaja u MUP-u HNK vodi računa o nacionalnoj zastupljenosti; 3. o učinku Preporuke potrebno je obavijestiti Ombudsmane u roku od 30 mjeseca od dana prijema iste.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 09.10.2015.godine podnositelj žalbe obavijestio je Instituciju ombudsmana psimenim putem da je od MUP-a HNK dobio rješenje o prijemu u radni odnos, da je Preporuka ombudsmana ispoštovana i da se predmet u Instituciji ombudsmana može zatvoriti.
Ž-SA-04-358/15	P-198/15	<u>KOMISIJI ZA IMPLEMENTACIJU ČLANA 152 ZAKONA O RADU REPUBLIKE SRPSKE:</u> 1.Da odmah po prijemu iste uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2.Da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 09.10.2015. godine Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimila je izjašnjenje na preporuku P-198/15, akt pod brojem 13-126-95-2/15/BH u kojem se navodi: “Imenovana još nije došla na red za dješavanje, a Vaša preporuka joj ne može dati prioritet u redosljedu rješavanja. Još jednom ističemo da iz puno razumijevanje za nestrpljivost stranaka – podnositelaca zahtjeva, zbog dugog čekanja na rješavanje njihovih zahtjeva, ovo Ministarstvo zbog velikog broja prispjelih zahtjeva cca 60.000 i problema sa kojima se susreće u radu, nije u mogućnosti da riješi sve u razumnom roku, tako da u ovoj situaciji možemo samo sugerisati strankama da strpljivo sačekaju svoj red”. Izjašnjenje pod brojem 13-126-95-2/15/BH proslijedeno je žaliteljici. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine cijene da nema osnova za dalje poduzimanje aktivnosti po žalbi Zukić Jasmine obzirom da postoje objektivni razlozi zbog kojih po njezinom zahtjevu ne može biti riješeno ranije, a kako je to navedeno u izjašnjenju Komisije za implementaciju člana 152 Zakona o radu. Nadalje, ukoliko Ombudsmeni Bosne i Hercegovine budu insistirali da se po zahtjevu imenovane riješi prioritarno, ostala lica koja su podnijela istovjetne zahtjeve, a nisu se obratila Instituciji ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine biti će dovedena u neravnopravan položaj u odnosu na žaliteljicu, stoga se predmet broj Ž-SA-04-358/15 zatvara..
Ž-MO-04-151/15	P-228/15	<u>Ministarstvu obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH</u> 1.da odmah uspostavi pozitivnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te najkasnije u roku od 10 (deset) dana 2.da dostavi Instituciji ombudsmana Zaključak Vlade Županije Zapadnohercegovačke broj: 01-708/15 od 14.07.2015.godine.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 29.09.2015.godine Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH dostavilo je Instituciji ombudsmana traženi zaključak Vlade ŽZH broj 01-708/15 od 14.07.2015.godine.Dana 09.11.2015.godine Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH dostavilo je Instituciji ombudsmana rješenje broj: 07-05-35-10/15 od 04.11.2015.godine kojim se djelomično uvažava žalba podnositeljice žalbe na Rješenje županijske prosvjetne inspektorice broj: 07-05-35-2/15 od 06.07.2015.godine.
Ž-BL-04-463/15	P-253/15	<u>JP, ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE DOO SARAJEVO</u> 1.Da odmah preduzme sve neophodne radnje u cilju obrade i donošenja odluke o zahtjevu podnosioca žalbe od 09.01.2015. godine u skladu sa važećim aktima Društva, imajući u vidu mišljenje Ombudsmana 2.Da o učinku ove preporuke obavijesti Ombudsmene	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 29.12.2015. godine zaprimljen je odgovor na preporuku, koji je prosleđen podnosiocu žalbe, a u kojem se navodi da je odlučeno o zahtjevu podnosioca žalbe uvažavajući preporuku i mišljenje ombudsmana.

		Bosne i Hercegovine u roku od 20 dana od dana prijema preporuke.				
Ž-BL-04-638/15, Ž-BL-04-639/15	P-268/15	<u>Osnovnoj školi „Sokolac” u Sokocu</u> 1.Da odmah preduzme sve neophodne radnje u cilju pravilnog tumačenja Uvjerenja Odjeljenja za opštu upravu Opštine Sokolac broj 05/I-2-562-81/15 od 29.09.2015. godine, imajući u vidu mišljenje Ombudsmena 2.da o učinku ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od 20 dana od dana prijema preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 29.12.2015. godine zaprimljen je odgovor na preporuku, koji je prosleđen podnositeljici žalbe, a u kojem se navodi da je izvršeno ponovno bodovanje kandidata, čime su podnositeljici žalbe dati dodatni bodovi na osnovu spornog uvjerenja
Ž-SA-04-1135/15	P-287/15	<u>Ministarstvu za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo</u> 1.Da revidira uputstvo i isto uskladi sa međunarodnim standardima u najboljem interesu majki i djece; 2.Da da o načinu postupanja, u roku od 15 dana od dana prijema preporuke, obavijestite Instituciju ombudsmena.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 03.02.2016.godine Institucija ombudsmena je zaprimila odgovor Ministarstva broj: 13-10-59/16 od 21.01.2016.godine uz dostavljeno obavještenje broj: 13-01-35-901/16 od 21.01.2016.godine koje je dostavljeno svim općinama na području Kantona Sarajevo, a u kojem se ističe sljedeće: “Obavještavamo vas da sa danom 21.01.2016.godine prestaje da važi akt broj: 13-01-35-23136/13 od 20.08.2014.godine kojim je bilo sugerisano da se u skladu sa članom 147. stav 2., odnosno članom 154. stav 2. po prečišćenom tekstu Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ženama-majkama zaposlenim na određeno vrijeme jednim rješenjem priznaje pravo na naknadu ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta dok joj traje ugovor o radu na određeno vrijeme, a dalje, do isteka godine dana od dana stupanja na porodiljsko odsustvo, novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu. Imajući u vidu naprijed navedeno, porodiljama zaposlenim na određeno vrijeme priznavanje prava na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta i nakon toga priznavanje prava na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu potrebno je vršiti u skladu sa odredbama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom”. U odnosu na činjenicu da je u konkretnom slučaju Institucija ombudsmena u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima sačinila i uputila preporuku kojom je odgovornom organu ukazala na određena kršenja prava majki-porodilja, te da je zaprimila odgovor na preporuku sa poduzetim aktivnostima iz kojih se može zaključiti da je preporuka prihvaćena, predmet podnositeljice žalbe se ovim aktom zatvara.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-MO-04-8/15	P-194/15	<u>Odboru za reviziju JP Autoceste FBiH</u> 1.da dostave Instituciji ombudsmena traženu dokumentaciju koja se odnosi na bodovnu listu kandidata i kriterije na osnovu kojih je izvršen izbor najkvalificiranijeg kandidata sukladno članku 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH; 2.da o učincima Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena u roku od trideset (30) dana	10 - Radni odnosi	Djelimično realizirana	DA	Budući da Odbor za reviziju JP Autoceste FBiH nije postupio po izdatoj Preporuci Ombudsmena BiH, Ombudsmeni su dana 12.11.2015.godine sukladno članku 32. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH obavijestili Vladu FBiH o ne postupanju po izdatoj Preporuci. Dana 04.12.2015.godine Odbor za reviziju dostavio je izjašnjenje broj: OR I 02-5531-3/15 od 30.11.2015.godine. U navedenom izjašnjenju dostavljene su informacije da su kriteriji po kojim su ocjenjivani kandidati bili traženo iskustvo vezano za odjel interne revizije, komunikativnost i adresa stanovanja direktora odjela. Obzirom da nije dostavljena bodovna lista, Ombudsmeni konsatiraju da je Preporuka djelimično realizirana.
--------------	----------	---	-------------------	------------------------	----	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-04-961/14	P-28/15	<p><u>Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona</u></p> <p>1. Da se razmotri mogućnost izmjene članova Kriterija o načinu bodovanja kandidata prilikom zasnivanja radnog odnosa nastavnika, stručnih saradnika i odgajatelja i ostalih zaposlenika u osnovnim i srednjim školama i dačkim domovima na području Zeničko-dobojskog kantona, juli 2013. godine i njihovo usklađivanje sa Zakonom o pravima boraca i članova njihovih porodica, Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikivanja i članova njihovih porodica, Zakonom o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, te Zakonom o dopunskim pravima boraca-brantelja BiH.</p> <p>2. da se u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke.</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Podnositeljica žalbe je izrazila interesovanje za nastavak postupka, te je dostavila i kopiju akta Ministarstva za obrazovanja, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobopjskog kantona broj: 10-05-34-1762-1/14 od 12.09.2014. godine iz kojeg je evidentan stav Ministarstva, a to je da je riječ o konačnoj Odluci Školskog odbora, kao organa upravljanja navedene obrazovne ustanove, da iz tih razloga Ministarstvo nije nadležno za postupanje po konačnoj odluci organa upravljanja, te da zaštitu svojih prava može da potraži pred nadležnim općinskim sudom.
Ž-BL-04-797/14	P-75/15	<p><u>Zavodu zdravstvenog osiguranja ZE – DO Kantona</u></p> <p>1. Da poništi odluku o konačnom imenovanju po konkursu od 04.11.2014. godine, uzme prijavu stranke u razmatranje i donese konačnu odluku o izboru vodeći se isključivo principom kvaliteta kandidata, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke;</p> <p>2. Da u roku od 15 dana, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji date preporuke.</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 15.04.2015. godine Zavod je obavijestio Instituciju ombudsmena da prihvata Preporuku, ali da će prisputiti provođenju po okončanju sudskog spora koji se vodi pred Općinskim sudom u Zenici po istom pitanju.
Ž-BL-04-535/14	P-168/15	<p><u>Direktoru JP Grijanje iz Zenice</u></p> <p>1. Da bez odlaganja uposlenicu kojoj je povrijeđeno pravo iz radnog odnosa prekidom istog kad je stupila na bolovanje radi čuvanja trudnoće, vrati na posao;</p> <p>2. Da u roku od 30 (trideset) dana, računajući od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 22.09.2015.godine, Direktor JP Grijanje d.o.o. Zenica je dostavio Obavijest broj: 3001-E-13263/15 da je podnositeljica žalbe tužila Javno preduzeće "Grijanje" d.o.o. Zenica, po istim osnovama po kojima je postupano u Instituciji. Dalje navodi da spor još nije okončan.
Ž-SA-04-454/15	P-183/15	<p><u>INICIJATIVU Agenciji za državnu službu FBiH n/r direktora Sarajevo</u></p> <p>za izmjenu Zakona o državnoj službi FBiH, odnosno izmjenu člana 31 stav 1 Zakona o državnoj službi FBiH koji glasi:</p> <p><i>„Državnog službenika postavlja rukovodilac organa državne službe, uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencija s liste uspješnih kandidata koji su prošli javni konkurs“</i></p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Institucija ombudsmena je zaprimila odgovor Agencije broj: 05-10-1-212/15 od 09.10.2015.godine na preporuku P-183/15 u kojem Agencija obrazlaže da je odredba člana 31 stav 1 Zakona o državnoj službi FBiH ograničavajuća za izmjenu člana 3 Pravilnika, te jedino moguća uz prethodnu izmjenu člana 31 stav 1 Zakona o državnoj službi FBiH. Povezano sa preporukom 288/15.
Ž-SA-04-866/15	P-191/15	<p><u>Ministru Ministarstva sigurnosti BiH</u></p> <p>1. Da donese rješenje po zahtjevu podnositelja žalbe kojeg je uputio dana 08.05.2015.godine;</p> <p>2. Da u što skorijem roku, ne dužem od 15 (petnaest) dana, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 15.10.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor ministara akt broj: 04-34-2-2361-12/15 od 15.10.2015.godine u kojem se ističe da je Ministarstvo dostavilo izjašnjenje na žalbene navode aktom broj: 04-34-2-2361-8/15 od 22.09.2015.godine, te da Ministarstvo ostaje pri stavu iznijetom u izjašnjenju, navodeći pri tome da će imati u vidu Preporuku Ombudsmena BiH, a nakon što se okonča postupak po žalbu koji je imenovani uložio Odboru državne službe za žalbe.
Ž-SA-04-482/15, Ž-SA-04-484/15	P-204/15	<p><u>Upravi Društva, HIDROGRADNJA D.D. SARAJEVO</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno;</p> <p>2. Da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	08.10.2015. godine Hidrogradnja d.d. Sarajevo je dostavila Izjašnjenje u kojem navode da radnici nisu upućeni na čekanje nego da im je izdato rješenje o naknadi plate za vrijeme prekida rada za koje radnik nije kriv, zbog nedostatka posla na tržištu, te da im se naknada isplaćuje u iznosu od 55% od prosječne plaće u FBiH.

		traženo očitovanje i dokumentaciju				
Ž-MO-04-42/15	P-209/15	<u>Generalnom direktoru „Elektroprijenosa – Elektroprenosa BiH“</u> 1.Da poništi rezultate konkursa/natječaja od dana 02.07.2014.godine, te da na temelju pristiglih prijava/aplikacija i u skladu sa zakonom, uz puno uvažavanje proklamiranih principa transparentnosti i javnosti, sprovede ponovni postupak izbora kandidata na poziciju Samostalnog inženjera ZNR i PPZ u Operativno područje Mostar, kao i 2.Da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijama ove preporuke, dostavi relevantne povratne informacije o postupanjima, u Područni ured Mostar, ul.Kneza Višeslava bb 88000 Mostar.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dostavljen Odgovor „Elektroprijenosa –Elektroprenosa BiH“, u kojem navode da uz najbolju volju nisu u mogućnosti da postupe po preporuci.
Ž-MO-04-35/15	P-208/15	<u>Generalnom direktoru „Elektroprijenosa – Elektroprenosa BiH“</u> 1.Da poništi rezultate konkursa/natječaja od dana 02.07.2014.godine, te da na temelju pristiglih prijava/aplikacija i u skladu sa zakonom, uz puno uvažavanje proklamiranih principa transparentnosti i javnosti, sprovede ponovni postupak izbora kandidata na poziciju pripravnika/vježbenika-diplomiranog ekonomiste VSS u Operativno područje Mostar, kao i 2.Da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijama ove preporuke, dostavi relevantne povratne informacije o postupanjima, u Područni ured Mostar, ul.Kneza Višeslava bb 88000 Mostar.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dostavljen Odgovor „Elektroprijenosa –Elektroprenosa BiH“, u kojem navode da uz najbolju volju nisu u mogućnosti da postupe po preporuci.
Ž-BL-04-425/15	P-257/15	<u>NAČELNIKU OPŠTINE VLASENICA</u> 1.Da bez odlaganja postupi po Rješenju upravne inspekcije broj:10.2.1.45-050-332/14 od 14.04.2014.godine, i Rješenju Odbora za žalbe jedinica lokalne samouprave broj: 10.5-050-887/13 od 03.02.2014.godine; 2.Da u roku od 30 (trideset) dana , računajući od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Opštine Vlasenica, od 18.12.2015. godine gdje navode da načelnik nije u mogućnosti da postpi po Rješenju upravne inspekcije broj:10.2.1.45-050-332/14 od 14.04.2014.godine, i Rješenju Odbora za žalbe jedinica lokalne samouprave broj: 10.5-050-887/13 od 03.02.2014.godine; jer je imenovana u radnom odnosu u „Novi elastik“ a.d. Banja Luka.

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-04-18/15	P-29/15	<u>Direktoru ZZO ZDK</u> 1.da poništi javni konkurs raspisan dana 04.11.2014.godine za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme za Samostalnog stručnog saradnika za zastupanje, regresne poslove i normativnu djelatnost 2.da isti ponovno objavi vodeći računa o primjedbama koje su istaknute u ovoj preporuci, a koje se odnose na preciziranje dokumenata, dokaza i potvrda; 3.da po završetku procedure, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Dana 17.03.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor direktora ZZD akt broj: 02-37-1135/15 od 09.03.2015.godine u kojem se ističe da ZZO prihvata preporuku Ombudsmena BiH i sve primjedbe istaknute u istoj, međutim da nije u mogućnosti postupiti po preporuci, jer je u istoj pravnoj stvari pred Općinskim sudom u Zenici, pokrenut postupak protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, po tužbi jednog od učesnika konkursa, broj: 43 0 Rs 115611 14 rs.U odnosu na dostavljeni odgovor, u skladu sa članom 32 Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH Institucija ombudsmena je dana 26.03.2015.godine Općinskom sudu u Zenici dostavila preporuku P-29/15 na znanje.
---------------	---------	---	-------------------	------------------	----	---

Ž-BL-04-684/14	P-57/15	<u>Načelniku opštine Gradiška</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja preduzme sve neophodne radnje i mjere iz okvira svojih nadležnosti i ovlašćenja, kako bi navedeni konkurs bio poništen. 2. Da prilikom provođenja novog postupka svakako uvaži nalaz i mišljenje ombudsmana 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Imajući u vidu činjenicu da odgovorna strana nije dostavila odgovor na pomenutu preporuku u roku koji joj je određen za njeno dostavljanje, ne postoje zakonski mehanizmi za dalje vođenje postupka, te se predmet po žalbi zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 104/11).
Ž-BL-04-520/14	P-63/15	<u>Načelniku opštine Srbac</u> 1. Da ubuduće prilikom donošenja istih ili sličnih odluka postupa u skladu sa mišljenjem Ombudsmana. 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	NE	Uzimajući u obzir činjenicu, da Instituciji do danas nije dostavljen odgovor na preporuku odnosno da Ombudsmeni nisu obaviješteni, da li je organ ispoštovao preporučeno, Ombudsmeni putem ovog akta upoznaju podnosioca žalbe, da će ovaj predmet biti uvršten u Godišnji izvještaj Institucije za 2015. godinu.
Ž-MO-04-172/14	P-69/15	<u>Premijeru Vlade HNK/Ž</u> 1. Da odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana, na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, proslijedi u Područni ured Mostar, tražene informacije o angažmanu Vlade HNK/Ž na kvalitetnom prevazilaženju aktualne sporne problematike koja proizilazi iz označene žalbe.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Povodom izdate Preporuke, iz Vlade HNK/Ž su u dva navrata dostavljani odgovori u kojima stoje tvrdnje, da su sve radnje nadležnih organa u konkretnom slučaju zasnovane na zakonu.
Ž-MO-04-173/14	P-70/15	<u>Premijeru Vlade HNK/Ž</u> 1. Da odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana, na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, proslijedi u Područni ured Mostar, tražene informacije o angažmanu Vlade HNK/Ž na kvalitetnom prevazilaženju aktualne sporne problematike koja proizilazi iz označene žalbe Željka Nikolić.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Povodom izdate Preporuke, iz Vlade HNK/Ž su u dva navrata dostavljani odgovori u kojima stoje tvrdnje, da su sve radnje nadležnih organa u konkretnom slučaju zasnovane na zakonu.
Ž-SA-04-57/15	P-84/15	<u>Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske Komisija za implementaciju člana 152 Zakona o radu Banja Luka</u> 1. Da odmah preduzmu neophodne mjere u cilju efikasnijeg rada Komisije i da u što kraćem roku odluče po zahtjevu podnositeljice žalbe, kao i da o svim preduzetim mjerama i o učinku preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od mjesec od dana prijema preporuke.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Kako odgovor na preporuku nije uslijedio, dana 24.08.2015.godine Komisiji je upućena urgencija. Dana 01.10.2015.godine Institucija ombudsmana zaprimila je akt Komisije broj: 16-126-22-1/15/VN od 28.09.2015.godine prema kojem Komisija u cijelosti ostaje kod svojih navoda u prije datom odgovor od 26.02.2015.godine, uz napomenu da se podnositeljici žalbe ne može dati prioritet u redosljedu rješavanja. Nadalje, Ministarstvo ističe da zbog velikog broja prispjelih zahtjeva oko 60.000 i problema sa kojima se susreće u radu, nije u mogućnosti riješiti sve u razumnom roku, te da sugerira strankama da strpljivo čekaju svoj red.
Ž-MO-04-138/14	P-125/15	<u>Medicinskom fakultetu Mostar</u> 1. Da isprave nedostatke Pravilnika o dopunskim uvjetima i postupku izbora u znanstveno-nastavna zvanja na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru; 2. Da preispitaju izbor u znanstveno-nastavno zvanje docenta u predmetu Interna medicina od 2010.-2015.godine kako bi se odigrao efikasan sistem zaštite od diskriminacije; 3. Da se prilikom izbora u zvanja pristupnicima osigura pravo na održavanje nastupnih predavanja 4. Da u budućim postupcima obrate pozornost o važnosti pravovremenog dostavljanja potrebne dokumentacije.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Obavijest rektorice Sveučilišta u Mostaru broj: 01-2386/15 od 10. prosinca 2015.godine, navode da su članovi Savjeta Sveučilišta u Mostaru upoznati sa preporukom Institucije Ombudsmana. U odgovoru od 02.09.2015. navode da nije došlo do kršenja procedure prilikom izbora na Medicinskom fakultetu.

Ž-BL-04-86/15	P-157/15	<u>MINISTARSTVU RADA I BORAČKO INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE, JU ZAVODU ZA ZAPOSŁJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE, JP „ZAVOU ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA“</u> 1. Da zajedničkim djelovanjem poduzmu dodatne napore s ciljem iznalaženja adekvatnog rješenja i zaštite prava podnositeljice žalbe, kako bi se istoj nadoknadila šteta i/ili omogućilo obavljanje pripravnčkog staža, posebno kako bi se izbjegao eventualno sudski spor i/ili djelimično i naknadno pružila satisfakcija podnositeljici žalbe, kao oštećenju postupanjima nadležnih organa; 2. Da u svim budućim sličnim situacijama raspisivanja javnih poziva i/ili konkursa jasno i nedvosmisleno ukažu na prava koja su definisana Zakonom o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odrambeno-otadžbinskog rata RS (prednost pri zapošljavanju), sa napomenom da su dužni pridržavati se odredaba navedenog Zakona; 3. O mjerama povodom Preporuke obavijestite Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka; Primjerak Preporuke se upućuju na znanje i informaciju predsjednici Vlade Republike Srpske.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Povodom Preporuke Ombudsmena nisu se izjasnili iz Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva. Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite u svom aktu broj 16-04/2-051-663-4/15 od 25.08.2015. godine, između ostalog, navodi da je odredbe Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odrambeno-otadžbinskog rata RS prekršio Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Zavod za zapošljavanje svojim aktom broj 01-6612-1/15 od 19.08.2015. godine obavještava Ombudsmene da ne može uticati na izbor poslodavca prilikom prijema radnika. Dakle, sasvim je jasno da Preporuka nije ispoštovana, iako je primjerak Preporuke dostavljen i predsjednici Vlade Republike Srpske, kao i da ne postoji efikasan mehanizam u slučaju kada dođe do kršenja Zakona. Ombudsmeni predmet zatvaraju, s tim da će predmet biti prezentovan u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Ombudsmena za 2015. godinu, koji se podnosi Parlamentu BiH i daju na znanje i informaciju parlamentima entiteta, s obzirom da po Preporuci Ombudsmena nije postupljeno.
Ž-LI-04-206/15	P-235/15	<u>Upravnom vijeću Dječjeg vrtića "Pčelice" iz Livna</u> 1. da odmah uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je naprijed navedeno, 2. da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, od dana prijema ove Preporuke dostave izjašnjenje u vezi predmetne žalbe.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sukladno čl.32.tač.2. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava BiH, dana 20.11.2015.g., obavijestila Općinsko vijeće Livno o neizvršavanju pomenute Preporuke.

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-MO-04-125/14	P-5/15	<u>Premijeru Vlade HNK/Ž</u> Da odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmena, na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, prosljedi u Područni ured Mostar, tražene informacije o angažmanu Vlade HNK/Ž na kvalitetnom prevazilaženju aktualne sporne problematike koja proizilazi iz označene žalbe.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-64/15	P-95/15	<u>Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade</u> 1. Da odmah uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u roku od 7 dana dostavi izjašnjenje na navode stranke, kao i relevantnu dokumentaciju.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-326/15	P-135/15	<u>Vladi Tuzlanskog kantona</u> 1. da revidira Pravilnik o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branilaca i članova njihovih porodica u institucijama Tuzlanskog kantona prema principu davanja prednosti navedenim kategorijama u slučaju istog broja bodova; 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima i rokovima na realizaciji iste.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-BL-04-747/14	P-177/15	<u>Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja provede rješenje Škole broj: 793/14, od dana 28. 05. 2014. godine i da podnositeljicu žalbe u pravima iz radnog odnosa izjednači sa ostalim zaposlenima koji su iste stučne sprema i kojima ostvaruju ovo pravo 2. Da po preduzimanju radnji i mijera koje proizilaze iz ove preporuke, u roku od 30 dana o tome obavijeste	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE

		Instituciju ombudsmana BiH			
Ž-SA-04-622/15	P-181/15	<u>JU Stomatološki fakultet sa klinikama Sarajevo</u> 1.da udovolji zahtjevu podnositeljice žalbe za korištenje drugog dijela godišnjeg odmora iz 2014. godine; 2.Da u roku od 15 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana o poduzetim mjerama.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-1361/14	P-230/15	<u>Općina Bugojno n/r načelnika Bugojno</u> 1.da u skladu sa članom 50. stav 3. Zakona o zdravstvenom osiguranju nadležni organ kantonalnog zavoda osiguranja poduzme aktivnosti u cilju donošenja provedbenih propisa o visini, kriterijima i načinu korištenja naknade troškova prijevoza; 2.da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema Preporuke, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-777/15	P-247/15	<u>UPRAVI ZA INDIREKTRO OPOREZIVANJE BIH</u> 1.da odmah po prijemu ove preporuke UIO uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan <i>Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> i dostavi traženo izjašnjenje; 2.da u roku od 10 (deset) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-454/15	P-288/15	<u>Parlament Federacije Bosne i Hercegovine n/r predsjedavajućeg predstavničkog doma Sarajevo INICIJATIVU za izmjenu Zakona o državnoj službi FBiH, odnosno izmjenu člana 31 stav 1 Zakona o državnoj službi FBiH koji glasi:</u> „Državnog službenika postavlja rukovodilac organa državne službe, uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencija s liste uspješnih kandidata koji su prošli javni konkurs“	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 10 –RADNI ODNOSI

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
38	40	11	1	9	9	8

11 – OBRAZOVANJE

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-04-180/15	P-152/15	<u>UNIVERZITET U BANJOJ LUCI MEDICINSKI FAKULTET SLUŽBA ZA SPECIJALISTIČKI STUDIJ I KONTINUIRANU MEDICINSKU EDUKACIJU</u> 1.Da odgovori na zahtjev podnosioca žalbe od 05.01.2015. godine u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te da o učinjenom obavijesti Instituciju u roku od 30 dana.	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	Medicinski fakultet je obavijestio Instituciju da podnosilac žalbe može lično pristupiti informacijama koje se odnose na uvid u svoj ispitni test u prisustvu članova ispitne komisije kao i Izvještaj o provedenom specijalističkom ispitu iz porodične medicine sačinjen 05.01.2015. godine. Dana, 19.11.2015.godine, podnosilac žalbe je obavijestio Instituciju da je izvršio uvid u traženu dokumentaciju.
Ž-BR-04-149/15	P-160/15	<u>Univerzitetu u Tuzli, Senatu Univerziteta u Tuzli</u> 1.Da bez odlaganja poduzmu neophodne mjere kako bi se u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, međunarodnim dokumentima zaštitite ljudskih prava koji se nalaze u dodatku Ustava i pozitivnim zakonskim propisima osigurao pristup u naučno nastavna zvanja Univerziteta u Tuzli svim kandidatima u konkursnim procedurama pod jednakim uslovima; 2.Da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima reguliraju eventualne situacije kada postoji objektivna nemogućnost dostavljanja određenih dokumenata ; 3.Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmena o načinu sprovedbe iste.	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	Dana 17.12.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor Univerziteta u Tuzli broj: 01-7357-1/15 od 14.12.2015. godine u kojem se navodi: „ Obavještavamo Vas da je Senat Univerziteta u Tuzli, kao organ koji vrši izbore kandidata u naučno-nastavna zvanja upoznat sa Preporukom. Kako su Naučnonastavna/umjetničko-nastavno vijeće fakulteta/Akademije ovlašteni predlagači za izbor kandidata u naučnonastavna zvanja po raspisanim konkursima, to je Rektor Univerziteta distribuirao Preporuku Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH dekanima svih fakulteta, radi postupanja po istoj, kako na tekuće konkursne procedure tako i za ubuduće. Prema povratnim informacijama sa fakulteta u postupku utvrđivanja prijedloga za izbor kandidata, Komisija za pripremanje prijedloga za izbor kandidata i Naučno-nastavno vijeće Tehnološkog fakulteta, osigurale su pristup izbora u naučno-nastavna zvanja svim kandidatima pod jednakim uslovima.“
Ž-BR-04-168/12	P-161/15	<u>Odjeljenju - odjelu za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH i Inspektoratu za obrazovanje</u> 1.da u koordiniranom postupanju, u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, izvrše nadzor nad radom Evropskom univerzitetu u Brčko distriktu BiH na okolnosti iz žalbe; 2.da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	Dana 22.10.2015. godine zaprimljen je odgovor Ureda Gradonačelnika, Inspektorata broj predmeta: 37-000955/15, broj akta: 01-6-0132FD-04/15 od 20.10.2015. godine u kojem se navodi “obavještavam vas da sam izvršila uvid u dokumentaciju Univerziteta dana 15.10.2015. godine, o čemu sam sačinila zapisnik. Obzirom na navedeni odgovor, preporuka P-161/15 je prihvaćena.
Ž-BL-04-293/15	P-169/15	<u>Ministru poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Direktor Republičkog hidrometeorološkog zavoda Republike Srpske</u> 1.Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti i da se poništi rješenje o zasnivanju radnog odnosa na neodređeno vrijeme, 2.Da u roku od 30 (trideset) dana , od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	Dana 11.09.2015.godine Republički hidrometeorološki zavod je aktom broj: 01-0401-971/15 od 09.09.2015.godine, obavijestilo Instituciju da je Republički hidrometeorološki zavod postupio po Rješenju Upravnog inspektora broj: 10.2.1-050-624/15 od 07.08.2015.godine i u ostavljenom roku utvrdio prestanak radnog odnosa državnim službeniku , raspoređenoj na radno mjesto Viši stručni saradnik za agrometeorologiju, sa 03.09.2015.godine.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-BL-04-688/14	P-67/15	<u>Srednjoškolskom centru „Nikola Tesla“ Kotor Varoš, preporučuju</u> 1.Da odmah postupe u skladu sa rješenjem Ministarstva broj 07.041/052-56/13 od 30.04.2013. godine, odnosno po zahtjevu nadležnog Ministarstva i podnositeljice žalbe i da se istoj izdaju tražena uvjerenja i diplome 2.Da u roku od deset (10) dana od dana prijema ove Preporuke, Ombudsmene obavijeste o učinku Preporuke, na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka	11 - Obrazovanje	Djelimično realizirana	NE	Zaprimljen akt tMinistarstva prosvjete i kulture Republike Srpske broj 07.041/052-56/13 od 05.02.2016. u kojem dostavljaju dopis Srednjoškolskog centra „Nikola Tesla“ Kotor Varoš od 05.02.2016. godine i akt Srednjoškolskog centra „Nikola Tesla“ Kotor Varoš od 17.12.2015, gdje navode svoja postupanja u ovom slučaju.
----------------	---------	--	------------------	------------------------	----	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BR-04-36/14	P-39/15	<p><u>Odjelu za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 04.02.2014.godine; 13.05.2014.godine; 21.07.2014.godine i 08.09.2014.godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja iste.</p>	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 24.03.2015. godine zaprimljen je akt Odjela za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH broj 37-000187/15 od 18.03.2015. godine, te je navedeni odgovor dostavljen Europskom Univerzitetu Brčko distrikta BiH dana 02.04.2015. godine.</p> <p>Institucija ombudsmana je dana 14.04.2015. godine zaprimila akt Osnovnog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 074737 14 U 2 od 08.04.2015. godine u kojem dostavljaju izjašnjenje da je Osnovni sud Brčko distrikta dana 20.02.2015. godine u predmetu 96 0 U 074737 14 U 2 donio presudu te je u prilogu i dostavljaju. U navedenoj presudi se navodi da u <i>upravnom sporu tužitelja Evropskog univerziteta Brčko distrikta BiH, Bulevar mira bb, zastupan po prof.dr. Milošević Zoranu, rektoru Univerziteta, protiv tuženog Odjelenja za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH, radi poništenja rješenja tuženog broj: 37-000056/14 od 23.01.2014. godine van ročišta dana 20.02.2015. godine donio Presudu – Tužba se odbija, u cjelosti, kao neosnovana.</i>“</p>
Ž-SA-04-900/14	P-47/15	<p><u>Vladi Kantona Sarajevo i Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo</u></p> <p>1.Da ulože dodatne napore kako bi se u budućnosti spriječile situacije neblagovremenog raspisivanja konkursa i provođenja konkursnih procedura za upražnjena radna mjesta nastavnika/profesora u osnovnim i srednjim školama na području Kantona Sarajevo, odnosno izbjegle situacije angažiranja nastavnika u osnovnim školama na određeni period – do 3 mjeseca;</p>	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	<p>Obzirom na navedeno, odnosno činjenicu da je Institucija ombudsmana u konkretnom predmetu poduzela sve zakonom propisane aktivnosti, utvrđeno je da nema osnova za daljim postupanjem po žalbi, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara. Nakon toga je stigao odgovor ministarstva gdje navode da će poduzeti sve aktivnosti u skladu sa preporukom.</p>
Ž-SA-04-731/15	P-185/15	<p><u>Mašinski fakultet Univerzitet u Zenici</u></p> <p>1.Da pristupi formiranju komisije za polaganje ispita Prijenos toplote i termodinamika, u kojoj neće biti lica koja su učestvovala u dosadašnjem postupanju. Na taj način izbjeci će se sva moguća sporna pitanja u vezi ovog slučaja i otkloniti određene nedoumice, a što smatramo u interesu i jedne i druge strane uzimajući u obzir specifičnost situacije;</p> <p>2.Da u što skorijem roku obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.</p>	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	<p>Zaprimljen odgovor Mašinskog fakulteta u Zenici 05.10.2015. godine, zatim dopuna žalbe od 05.11.2015., te je tražene dodatne informacije od Mašinskog fakulteta u Zenici od 30.12.2015. godine, nakon toga zaprimljen odgovor Mašinskog fakulteta u Zenici od 20.01.2016. godine u kojem navode svoja postupanja te da je student svojevrijedno preuzeo ispisnicu sa fakulteta.</p>
Ž-SA-04-1102/15	P-269/15	<p><u>MINISTARSTVU OBRAZOVANJA, NAUKE I MLADIH KANTONA SARAJEVO</u></p> <p>1.da odmah po prijemu ove uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno;</p> <p>2.da Instituciji ombudsmana dostavi informaciju, da li je u konkretnom slučaju postupljeno kako to nalaže član 8 Zakona o nostrifikaciji i ekvivalenciji inostranih školskih svjedočanstava, kao i fotokopiju dokumentacije kojom potvrđuje svoje navode;</p> <p>3.ukoliko nije postupljeno u skladu s članom 8 navedenog Zakona, da poništi Rješenje broj 11-04-38-131/2015 od 01.09.2015. godine, te</p> <p>4.provede postupak po Zahtjevu stranke za ekvivalenciju, u skladu s odredbama Zakona o nostrifikaciji i ekvivalenciji inostranih školskih svjedočanstava - Prečišćeni tekst (Službeni list SR BiH broj 7/1988), imajući u vidu odredbu člana 3 Konvencije o pravima djeteta kojim se zahtijeva osiguranje najboljeg interesa djeteta;</p>	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	<p>Zaprimljen odgovor Ministarstva obrazovanja, nauke i mladih Kantona Sarajevo od 14.12.2015. godine, u kojem navode da Rješenje koje je izdalo ministarstvo je u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju KS,te da Ministarstvo nema namjeru da „ošteti“ učenika nego da mu omogući adekvatno obrazovanje u skladu sa Zakonom.</p>

		5.da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke.				
--	--	---	--	--	--	--

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-04-899/14	P-77/15	<p><u>Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo</u></p> <p>1.Da odmah uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno</p> <p>2.Da najkasnije u roku od 5 (pet) dana, dostavi izjašnjenje i traženu dokumentaciju, te odmah po prijemu ove Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o načinu realiziranja ove preporuke.</p>	11 - Obrazovanje	Nije realizirana	DA	<p>Zaprimljen odgovor ministarstva u kojem navode da su tražili izjašnjenje Prvostepene komisije za evidentiranje i zbrinjavanje zaposlenika u osnovnim i srednjim školama na poručju Kantona Sarajevo, nakon toga nema odgovora. Odgovor Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, prosljeđen je dana 10.06.2015. godine žaliteljici.</p> <p>Obzirom da Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo nije do dana 01.07.2015. godine Instituciju ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijestilo da li je Prvostepena komisije za evidentiranje i zbrinjavanje zaposlenika u osnovnim i srednjim školama na području Kantona Sarajevo dostavila svoj pisani odgovor, odnosno da li je riješeno po žalbi, to je Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na dane: 01.07. i 20.07 i 06.11.2015. godine od Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo ponovno zatražila izjašnjenje na žalbene navode, međutim odgovor nije zaprimljen do danas, tj. 01.02.2016. godine.</p>
----------------	---------	--	------------------	------------------	----	---

UKUPNO – 11- OBRAZOVANJE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
10	10	4	1	4	1	0

12 – OSOBE SA INVALIDITETOM

OSTVARENA SARADNJA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-02-713/14	P-13/15	<u>Uvažavajući sve naprijed izneseno, a posebno zabrinutosti u vezi sa namjenskim trošenjem budžetskih sredstava i pasivno ponašanje članova Upravnog odbora Zavoda, Vladi Republike Srpske, osnivaču Zavoda,</u> 1. Da razmotre i preispitaju rad i postupanje članova Upravnog odbora Zavoda povodom spornog konkretnog slučaja, 2. Da o uočenim nepravilnostima i poduzetim mjerama obavijeste Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka,	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	Ministarstvo rada i biračko invalidske zaštite Republike Srpske aktom broj 16-04/2-126-25/15 od 23.02.2015. godine, koji je zaprimljen u Instituciji ombudsmena 29.07.2015. godine, u ime Vlade Republike Srpske obavještava Ombudsmene da Preporuku neće uvažiti, te predlažu Ombudsmenima da izdatu Preporuke stave van snage, „zaprepašteni ponašanjem Ombudsmena“. Nakon toga, Ombudsmeni Preporuku objavljuju na svojoj internet stranici.
Ž-BL-02-17/15	P-64/15	<u>Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite RS</u> 1. Da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa iznesenim mišljenjem Ombudsmena i da u što kraćem roku u predmetu podnosioca žalbe donese novi upravni akt uvažavajući pravno shvatanje suda. 2. Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite RS, od 05.05.2015.godine u kojem navode da su postupali u skladu sa zakonom i pravilnicima.
Ž-SA-02-818/15	P-201/15	<u>MINISTARSTVU UNUTARNJIH POSLOVA UNSKO-SANSKOG KANTONA</u> <u>I</u> . da odmah po prijemu ove preporuke prekine s diskriminatornom praksom uslovljavanja slijepih i slabovidnih osoba da uz Zahtjev za izdavanje/zamjenu lične karte i izdavanje pasoša prilažu rješenje o imenovanju staratelja za poseban slučaj; 2. da navedenim situacijama postupa s naročitom pažnjom i sukladno načelima Zakona o upravnom postupku FBiH; 3. da odmah po prijemu preporuke obavijeste Ombudsmene BiH o načinu ispoštovanja iste.	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko-Sanskog kantona i to dva odsjeka Sektora za pravne poslove, od 08.01.2016. godine i 11.01.2016. godine u kojem navode da su odmah po prijemu preporuke, postupili u skladu sa njom, obavijestili u upoznali referente da prekinu s adiskriminatornom praksom uslovljavanja slijepih i slabovidnih osoba da uz Zahtjev za izdavanje/zamjenu lične karte i izdavanje pasoša prilažu rješenje o imenovanju staratelja za poseban slučaj.
Ž-SA-02-215/14	P-280/15	Vladi i Skupštini Kantona Sarajevo: 1. Da se razmotri mogućnost izmjene člana 6. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom Kantona Sarajevo i to u smislu da se utvrdi pod kojim uslovima stranci sa odobrenim stalnim/privremenim boravkom u BiH mogu ostvariti prava iz oblasti socijalne zaštite. Zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke. Vladi i Parlamentu FBiH: 1. Da se razmotri mogućnost izmjene člana 7. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH i to u smislu da se utvrdi pod kojim uslovima stranci sa odobrenim stalnim/privremenim boravkom u BiH mogu ostvariti prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	U ostavljenom roku zaprimljena su izjašnjenja nadležnih ministarstva i to Federalnog ministarstva rada i socijalne politike broj: 06-35/4-1/14 od 19.01.2016. godine i Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo broj: 13-10-3308/15 od 20.01.2016. godine. U aktu Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, broj i datum naprijed navedeni, navodi se sljedeće: „... ističemo da imenovani nije u upravnim postupcima iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva za preispitivanje prvostepenog rješenja (žalba, upravni spor) pa ne raspoložemo informacijama o eventualno donesenim sudskim srtavovima u sličnim postupcima, koji se tiču ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom, koja nemaju državljanstvo BiH, odnosno postupanju koje je suprotno navedenom članu 7. federalnog zakona.“ Osim navedenog, u aktu je navedeno i da: „ U pogledu date Preporuke...ističemo da će se o navodima iz Preporuke voditi računa prilikom buduće izrade zakonskih propisa kojima se reguliraju pitanja iz oblasti zaštite osoba sa invaliditetom.“ Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo je u svom izjašnjenju, broji datum gornji, istaklo da: „Obzirom da odredbe kantonalnog Zakona o osnovama socijalne

						zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom moraju biti usklađene sa odredbama federalnog Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, to se izmjenama i dopunama Kantonalnog zakona, kako je to traženo vašom preporukom, može pristupiti tek kada se u tom dijelu izmijene odredbe Federalnog zakona.“
Ž-SA-02-1240/12	P-292/15	<u>Savjetu za bezbjednost saobraćaja, Ministarstvu komunikacija i transporta FBiH i Ministarstvu saobraćaja kantona Sarajevo</u> 1.da odmah po prijemu ove preporuke uspostave saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2.da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena BiH o realizaciji preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva komunikacija i transporta FBiH od 13.01.2016. godine u kojem navode svoja postupanja, dostavljaju dokumentaciju i navode da su spremni za saradnju.

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-02-520/14	P-27/15	<u>Federalnom ministarstvo rada i socijalne politike</u> 1.po prijemu ove preporuke bez odlaganja, a u skladu sa svojim nadležnostima, razmotri i uputi u parlamentarnu proceduru izmjene i dopune Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom 2.da odmah po prijemu ove preporuke, u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku BiH, poništi rješenje br.06-35/4-24689/10-MS od 26.11.2010. godine i donese odluku o pravu podnositeljice žalbe u skladu sa uputama sudskih organa; 3.da o načinu realizacije preporuke obavijesti Ombudsmana BiH u roku od 30 dana od dana prijema iste.	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	Kako Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u ostavljenom roku nije realiziralo preporuku, u Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH je u cilju poduzimanja mjera o tome obavijestila Vladu FBiH aktom od 07.10.2015. godine. Nakon toga dostavljen odgovor Vlade FBiH, od 15.12.2015. godine, te navode da će postpiti u skladu sa pravosnažnom presudom kad bude donesena.
Ž-BR-02-67/14	P-110/15	<u>Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike Sarajevo, Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, Odjeljenje za prvostepeni postupak medicinskog vještačenja Tuzla</u> 1.da polazeći od navedenih međunarodnih standarda i pozitivnih zakonskih propisa bez odlaganja preispitaju svoje odluke u slučaju žaliteljice; 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke. 3.da djelujući u okviru svoje nadležnost poduzmu potrebne radnje na realizaciji Preporuka iz Specijalnog izvještaja o pravima osoba sa invaliditetom i da u roku od 30 dana o tome obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH.	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	Dana 05.06.2015. godine zaprimljen je odgovor Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo broj 02-381-2/15 od 02.06.2015. godine u kojem se navodi „ Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u saradnji sa Federalnim ministarstvom za rad i socijalnu politiku Vlade Federacije BiH, vodi aktivnosti na otklanjanju svih preporuka iz specijalnog izvještaja o pravima osoba sa invaliditetom Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, ali su ove aktivnosti usporene promjenama u strukturi Vlasti Federacije BiH i Institut će istrajati na dosljednom poštivanju Zakona o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i svih propisa donesenih u skladu sa ovim Zakonom. Dana 29.06.2015. godine zaprimljen je i odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Kabineta ministra broj 06-35/4-2080/11 R2sk od 10.06.2015. godine u kojem detaljno opisuju svoja postupanja te navode U konkretnom slučaju svi upravni postupci su završeni, pravne odluke su donesene i ne mogu se više preispitivati. Kod imenovane je utvrđeno oštećenje organizma ispod zakonskog minimuma (80%) te ista ne može koristiti prava na temelju invaliditeta po federalnom Zakonu. 18.08.2015. godine upućeno Vladi FbiH, nakon toga odgovor Ministarstva da nije moguće realizirati preporuku na traženi način. Izjašnjenje Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, dostavili Vladi informaciju šta su uradili do sada. Dalje nastavljen postupak.

Ž-BL-02-713/14	P-141/15	<p><u>Upravnog odbora Zavoda, Vladi Republike Srpske, osnivaču Zavoda</u></p> <p>1. Da razmotre i preispitaju rad i postupanje članova Upravnog odbora Zavoda povodom spornog konkretnog slučaja,</p> <p>2. Da o uočenim nepravilnostima i poduzetim mjerama obavijeste Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka,</p>	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	<p>Ministarstvo rada i biračko invalidske zaštite Republike Srpske aktom broj 16-04/2-126-25/15 od 23.02.2015. godine, koji je zaprimljen u Instituciji ombudsmena 29.07.2015. godine, u ime Vlade Republike Srpske obavještava Ombudsmene da Preporuku neće uvažiti, te predlažu Ombudsmenima da izdatu Preporuke stave van snage, „zaprepašteni ponašanjem Ombudsmena“. Nakon toga, Ombudsmeni Preporuku objavljuju na svojoj internet stranici.</p> <p>Imajući u vidu istaknuto, konkretan predmet će biti prezentovan u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Ombudsmena za 2015. godine, kao primjer ekstremnog kršenja prava i diskriminacije osobe sa invaliditetom. Ovaj izvještaj se prezentuje parlamentima entiteta i Parlamentu BIH</p>
----------------	----------	--	-----------------------------	------------------	----	---

UKUPNO – 12- OSOBE SA INVALIDITEOM

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
8	8	0	0	5	3	0

13 – PRAVA DJETETA

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-01-662/13	P-17/15	<p><u>Vladi Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna i Ministarstvu zdravstva i socijalne politike ponovno preporučuju:</u></p> <p>1.Da poduzmu adekvatne i efikasne mjere u cilju osiguranja bezuvjetne i besplatne zdravstvene zaštite za svu djecu na području svog kantona;</p> <p><u>Zavodu zdravstvenog osiguranja Srednjobosanskog kantona</u></p> <p>1.Da poduzmu neophodne mjere kako bi sva djeca na području kantona bila oslobođena neposrednog osobnog sudjelovanja u vidu godišnje premije – markica;</p> <p><u>Općoj bolnici u Jajcu</u></p> <p>1.da uspostavi suradnju sa Institucijom Ombudsmana, cijeneći prije svega, najbolji interes djeteta, da se povodom žalbenih navoda izjasne, ali i o ostalim mnogobrojnim problemima u pružanju zdravstvene zaštite djeci</p>	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	<p>Iz odgovora nadležnih organa proizlazi da je trenutno na snazi Odluka o premiji - učešću osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite na području Srednjobosanskog kantona iz 2008. godine. Prema toj Odluci zaista nije predviđeno i propisano da su djeca oslobođena plaćanja premije. Ombudsmani napominju da iz akta predsjednika Vlade od 23.03.2015. godine, proizlazi da je Vlada zatražila od Zavoda i Ministarstva postupanje po Preporuci. Na ponovno traženje Ombudsmana, aktom od 10.07.2015. godine, Ministarstvo zdravstva obavještava da su obavili svoj dio posla, s obzirom da je Vlada donijela zaključak da postojeća Odluka ostaje na snazi do kraja godine, ali da u slijedećoj, 2016. godini, Ministarstvo dostavi Vladi Prijedlog Odluke, da se određene kategorije osiguranika, uključujući i djecu, djecu učenike, oslobode plaćanja premije.</p> <p>Aktom broj 05-37-711/13-8 od 30.10.2015. godine, Ministarstvo obavještava Ombudsmane da je Sabor kantona dana 28.10.2015. godine donio Odluku o izmjeni odluke i dopuni Odluke o premiji – sudjelovanju osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na području Kantona Središnja Bosna broj 01-02-552/15 od 29.10.2015. godine. Odlukom je propisano da su djeca do navršenih 15 godina života, odnosno stariji maloljetnici do navršenih 18 godina života oslobođeni sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite. Odluka stupa na snagu 01.01.2016. godine.</p>
Ž-MO-01-98/15 Ž-MO-01-98/15	P-193/15	<p><u>Drugoj osnovnoj školi Široki Brijeg</u></p> <p>1.Da preispita kontradiktornost dostavljenih potvrdi o povredi učenika od strane Doma zdravlja Široki Brijeg broj: 2578 od 10.04.2015.godine;</p> <p>2.Da na osnovu pravomoćne odluke nadležnog Ministarstva obrazovanja razmotri ocjenu iz vladanja učeniku s obzirom da rješenje Prosvjetne inspekcije i naprijed navedene potvrde;</p> <p>3.Da osobe zadužene za provođenje Protokola o postupanju u slučaju nasilja u školi u narednom periodu aktivno rade na preventivnom suzbijanju eventualnog novih napada na učenika kao i na svu djecu u Školi, rukovodeći se Konvencijom o pravima djeteta i najboljeg interesa djeteta;</p> <p>4.Da se obrati pozornost na redovito održavanje roditeljskih sastanaka u Drugoj osnovnoj školi Široki Brijeg da se ne bi ponavljalo neodržavanje roditeljskih sastanaka;</p> <p>5.Da se u konkretan problem učenika sada VI.c razreda uključi školski pedagog/psiholog koji bi radio intenzivno i aktivno kako sa učenicima u postupku poboljšanja međusobne komunikacije;</p> <p>6.Da se uvedu redovna dežurstva na hodnicima u vrijeme odmora i u slučajevima kada djeca nemaju školskog sata kao prevencija da se ne ponavljaju događaji nasilja među djecom;</p> <p>7.Da se nastavnici u Školi upoznaju sa Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u školi i dodatno educiraju u slučajevima kada dođe do eventualnog vršnjačkog nasilja.</p>	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	<p>Obzirom da nisu zaprimili traženo izjašnjenje u ostavljenom roku dana 04.01.2016.godine upućena je urgencija na Drugoj osnovnoj školi Široki Brijeg na Preporuku ombudsmana broj:193/15.</p> <p>Dana 04.01.2016.godine Ombudsmani BiH su sukladno članku 32.Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH obavijestili Ministarstvo obrazovanja,znanosti,kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke o nepoštovanju Preporuke ombudsmana.</p> <p>Dana 13.01.2016.godine Institucija ombudsmana zaprimila je izjašnjenje Druge osnovne škole na Preporuku ombudsmana BiH broj: 193/15.U međuvremenu je došlo do smjene ravnateljice. U izjašnjenju je navedeno da će Škola postupiti po naloženim preporukama. Istakli su da Škola ne može preispitati kontradiktornost potvrda Doma zdravlja Široki Brijeg o povredama učenika jer Škola posjeduje samo potvrdu broj:2578/15 od 10.04.2015.godine.Škola je postupila po naredbi nadležnog Ministarstva i na sjednici Učiteljskog vijeća 18 kolovoza 2015.godine razmotrena ocjena iz vladanja za učenika.Konačna ocjena iz vladanja je dobar i izrečena pedagoška stegovna mjera opomena,o čemu je obaviješteno nadležno Ministarstvo obrazovanja.Učenici više nisu u istom razredu.Osobe zadužene za provođenje protokola o postupanju u slučaju nasilja u školi poduzimaju sve potrebne mjere kako do nasilja nad učenicom kao i nad ostalom djecom ne bi došlo.Roditeljski sastanci se redoviti održavaju u Drugoj osnovnoj školi Široki Brijeg i zaduženi su stručni suradnici da poduzimaju sve potrebne mjere kako bi se poboljšala međusobna komunikacija između djece.</p> <p>Istog dana, Ministarstvo obrazovanja,znanosti,kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke dostavilo je izjašnjenje broj:07-01-07-1/16 od 11.siječnja 2016.godine o poduzetim aktivnostima Prosvjetne inspekcije povodom obraćanja roditelja učenika.</p> <p>S obzirom na naprijed navedeno, utvrđeno je da je Škola postupila po Preporuci ombudsmana BiH.Što se tiče kontradiktornosti liječničnih</p>

						nalaza, podnositelj žalbe obavijestio je Tužiteljstvo Županije Zapadnohercegovačke koje je donijelo odluku da se ne provodi istraga. Imajući u vidu izneseno činjenično stanje, da je Škola postupila po izdatim Preporukama, da je došlo do smjene ravnateljice i obavješten nadležni organ gonjenja, Ombudsmani za ljudska prava BiH su odlučili, da u smislu članka 35. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj: Ž-MO-01-98/15, P-193/15 koji se vodi po žalbi.
Ž-BR-01-239/15, Ž-BR-05-238/15	P-262/15	<p><u>JU Centru za socijalni rad Pelagićevo:</u> 1. da u skladu sa odredbama Obiteljskog zakona Republike Srpske donese rješenje kojim će, u najboljem interesu djeteta, urediti sporna pitanja do donošenja odluke od strane nadležnog suda;</p> <p>2. nastavi sa omogućavanjem održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata malodobnog djeteta sa majkom</p> <p><u>MUP RS-a Policijskoj stanici Pelagićevo:</u> 1. da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima Republike Srpske, po potrebi u koordinaciji sa JU Centar za socijalni rad Pelagićevo nastavi poduzimati sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se osiguralo postupanje u najboljem interesu djeteta Ivana Petra Kamenjašević i prevenirao svaki oblik protupravnog postupanja od strane oba roditelja djeteta..</p>	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	<p>Dana 22.01.2016. godine Institucija ombudsmana zaprimila je dopis Opštine Pelagićevo, Centra za socijalni rad broj: 05-0052-2-5/16 od 18.01.2016. godine u kojem se navodi „ obavještavamo Vas da je Centar za socijalni rad Pelagićevo donio rješenje broj: 04-544-14-6/15 od 07.12.2015. godine..... Istim rješenjem omogućeno je održavanje ličnih odnosa i neposrednih kontakata sa roditeljem sa kojim dijete ne živi, u ovom slučaju sa majkom. U skladu sa tim, obavještavamo Vas i da je jedan takav kontakt već obavljen 05.01.2016. godine u prostorijama Centra za socijalni rad Pelagićevo u prisustvu stručnih radnika Centra i oca mldb. djeteta.“</p> <p>Institucija ombudsmana je dana 28.01.2016. godine zaprimila i odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Centra javne bezbjednosti Doboj, Policijske stanice Pelagićevo broj: 11-8/01-233-10/15 od 25.01.2016. godine u kojem se navodi „ Obavještavamo Vas da je ova PS nastavila preduzimati sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti kada je u pitanju Vas dopis i datum veze. Takođe ova PS postupa i u skladu sa Rješenjima i dopisima Centra za socijalni rad opštine Pelagićevo, kao i sa dopisima osnovne škole „Vaso Pelagić“ iz Pelagića, sa kojima je u stalnoj saradnji po pitanju pomenutog predmeta.“</p>
Ž-SA-01-1032/15	P-285/15	<p><u>JAVNOJ USTANOVI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD VITEZ</u> 1. Da bez odlaganja na osnovu ovlaštenja iz članka 283. odnosno članka 284. ZUP FBiH, i sprovede postupak izvršenja Privremene odluke broj 07-1261-1/14 od 24.11.2015. godine;</p> <p>2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	<p>Zaprimljen odgovor JU Centra za socijalni rad Vitez od 09.02.2016. godine, Ministarstvo rada i socijalne politike Sarajevo je Centru naložilo donošenje nove Privremene odluke u kojoj će se promijeniti mjesto izvršenja. Organ skrbništva će u narednih nekoliko dana donijeti novu Privremenu odluku.</p>

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-01-95/15	P-50/15	<p><u>Vladi i Skupštini Bosansko-podrinjskog kantona</u> 1. Da se u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, razmotri mogućnost davanja prijedloga za izmjenu člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom Bosansko-podrinjskog kantona, kojom je izmijenjen član 94. stav 4 Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom Bosansko-podrinjskog kantona.</p> <p>2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmana o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.</p>	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 23.12.2015. godine zaprimljeno je izjašnjenje Vlade Bosansko-podrinjskog kantona broj: 03/I-35-1741-1/15 od 21.12.2015. godine. Istaknuto je i da je osnovni razlog propisivanja dužine trajanja prebivališta kao uslova za ostvarivanje ovog prava, jeste trend prijavljivanja prebivališta građana iz drugih kantona, pa i susjednih država, isključivo radi ostvarivanja ovog prava, što se negativno odražavalo na budžet Bosansko-podrinjskog kantona.</p> <p>Uzimajući u obzir odgovor Vlade, Ombudsmani Bosne i Hercegovine konstatuju da preporuka u predmetnom slučaju nije realizovana, ali je sa Vladom Bosansko-podrinjskog kantona ostvarena dobra saradnja</p>
Ž-BL-01-410/14	P-140/15	<p><u>Osnovnom sudu u Gradišci</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražene podatke, kako je to naprijed navedeno;</p>	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	<p>Sud aktom broj 072-0-Su-15-000 673 od 14.10.2015. godine obavještava Ombudsmene da je izvršenik uplatio iznos od 3200 KM na ime obaveza utvrđenih rješenjem o izvršenju i da je ostao dug u iznosu od 6400 KM i da će se izvršni postupak nastaviti. Podnositeljci žalbe je dostavljen akt suda i u telefonskom razgovoru sa predstavnicima Institucije ombudsmana potvrdila je navode suda.</p>

		2.Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke.				
Ž-BL-01-129/15	P-158/15	<u>Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Srpske</u> 1.Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostave tražene podatke pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke 13, Banjaluka, kako je to naprijed navedeno;	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, u odgovoru navodi da se svi podaci o imenima škola nalaze na web-stranici Vlade Republike Srpske.
Ž-BL-01-243/14	P-159/15	<u>Centru za socijalni rad Kotor Varoš i Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske</u> 1. Da poduzmu dodatne napore i razmotre svaku mogućnost, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, kako bi efikasnijim djelovanjem omogućili djetetu ostvarivanje njegovih prava i zaštitili dijete od svake moguće zloupotrebe; 2.Da u konkretnom slučaju koriste sve postojeće mehanizme zaštite, s tim da Ombudsmeni pozivaju nadležno Ministarstvo da pruži odgovarajuću stručnu pomoć Centru za socijalni rad Kotor Varoš;	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite zaprimljeni, a odnosi se na to da ne mogu uticati na tok postupka. Odgovor Centra za socijalni rad Kotor Varoš, dostavili kopiju rješenja za koje stranka nije znala. Odgovor JU Centra za socijalni rad Kotor Varoš od 12.01.2016 u kojem dostavljaju Rješenje broj: 06/60201-198-82/15 od 04.12.2015. godine.
Ž-SA-01-648/15	P-260/15	<u>Općinu Novi Grad Sarajevo</u> 1.da razmotri ponovo zahtjev podnositeljice žalbe za subvencioniranje troškova boravka djece u predškolskim ustanovama za njeno troje malodobno djece, žalbe te da o tome u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmana.	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	Izjašnjenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, od 11.12.2015.,navode da podnositeljica žalbe ne ispunjava uslove kako bi ostvarila subvenciju.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-MO-01-152/15	P-207/15	<u>„ E Diakoniewerk G“ Inkluzivnom dječjem vrtiću Sunčani most</u> 1.Da se maloljetnom djetetu omogući nastavak uključivanja u predškolski odgoj u ustanovi Inkluzivni dječji vrtić „ Sunčani most “ u Mostaru s obzirom na kontinuitet pohađanja vrtića od tri godine; 2.O učinku Preporuke potrebno je obavijestiti Ombudsmane u roku od 10 dana od dana prijema iste.	13 - Prava djeteta	Djelimično realizirana	DA	Odgovor vrtića da trenutno nisu u mogućnosti da udovolje zahtjevu za nastavak uključivanja u predškolski odgoj u ustanovi Inkluzivni dječji vrtić „ Sunčani most “ u Mostaru s obzirom na kontinuitet pohađanja vrtića od tri godine. Odgovor Ministarstva prosvjete, znanosti i športa da se nadaju da će vrtić ispoštovati preporuku. Odgovor Federalnog ministarstva pravde da se udruga ne može registrirati kao dječji vrtić.
----------------	----------	--	--------------------	------------------------	----	--

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-01-592/14	P-83/15	<u>Vladi Republike Srpske</u> 1.Da razmotre svaku mogućnost da se iznađu sredstava za izvođenje onih radova, za koje se ocijeni da su najprioritetniji i najneophodniji, kako bi se stvorili što bolji uslovi za boravak djece u Vaspitno-popravnom domu pri Kazneno-popravnom domu Banjaluka; 2. Pozivamo Vladu Republike Srpske da se povodom Preporuke Ombudsmana izjasne i dostave obavještenje o učincima Preporuke u roku od 60 dana od dana prijema Preporuke, pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka;	13 - Prava djeteta	Nije realizirana	DA	Aktom broj 08.030/052-6885/14-4 od 24.08.2015. godine, Ministarstvo pravde Republike Srpske obavještava, između ostalog, Ombudsmane da je KPZ Banjaluka napravio specifikaciju potrebnih radova za dalju sanaciju objekta (potreban novčani iznos od 24.175, 00 KM), ali da se u ovoj, 2015. Godini, nisu stvorili uslovi da se izdvoje tolika novčana sredstva. Napominju da će Ministarstvo u budućnosti i dalje biti oprijedjeljeno da se pristupi realizaciji potrebnih radova na sanaciji objekta VPD u Banjaluci, odmah po nastupanju povoljnijih okolnosti.
Ž-BL-01-360/14	P-173/15	<u>Skupštini Kantona Sarajeva i Vladi Kantona Sarajeva</u> 1.Da u što skorije vrijeme razmotre mogućnost donošenja podzakonskog propisa kojim će regulisati odgoj i obrazovanje djece sa posebnim potrebama na području Kantona Sarajeva 2.Opreza radi, Ombudsmeni istim organima preporučuju da izvrše adekvatne analize i uzmu u obzir	13 - Prava djeteta	Nije realizirana	NE	Kako je rok od 60 dana protekao, a Institucija ombudsmana nije zaprimila nikakvu informaciju, dana 14.12.2015. godine ponovo je nadležnim organima upućena urgencija, ali bezuspješno.

		<p>i tešku materijalnu situaciju, kako bi se, u slučaju stupanja na snagu, mogla i obezbijediti primjena podzakonskog propisa;</p> <p><u>OŠ „Kovačići“ i Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade.</u></p> <p>1. Da u konkretnom slučaju intenzivnije i efikasnije zajednički rade na obezbjeđivanju i poštivanju prava stranke na obrazovanje, te ukoliko procijene da je neophodno i zaključno odgovarajući pravni posao, odnosno ugovor;</p>				
--	--	--	--	--	--	--

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-MO-01-18/15	P-68/15	<p><u>Osnovnoj školi Novi Travnik</u></p> <p>1. Da osobe zadužene za provođenje Protokola o postupanju u slučaju nasilja u školi u narednom periodu aktivno rade na preventivnom suzbijanju eventualnog novih napada na učenicu, kao i na svu djecu u Školi, rukovodeći se Konvencijom o pravima djeteta i najboljeg interesa djeteta;</p> <p>2. Da se u konkretan problem učenice uključi školski pedagog/psiholog koji bi radio intenzivno i aktivno kako sa navedenom učenicom u postupku resocijalizacije i poboljšanju komunikacije među učenicima tako i sa učesnicima događaja, a kako bi se utvrdilo iz kojih razloga se napadi na djevojčicu ponavljaju svaku školsku godinu;</p> <p>3. Da se uvedu redovna dežurstva na hodnicima u vrijeme odmora i u slučajevima kada djeca nemaju školskog sata kao prevencija da se ne ponavljaju događaji nasilja među djecom;</p> <p>4. Da se nastavnici u Školi upoznaju sa Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u školi i dodatno educiraju u slučajevima kada dođe do eventualnog vršnjačkog nasilja.</p>	13 - Prava djeteta	Nema odgovora	NE
Ž-SA-01-405/15	P-270/15	<p><u>JU Osnovna škola „Prva osnovna škola“ Stolac</u></p> <p>1. da u roku od 60 (šezdeset) dana od prijema preporuke, poduzme sve mjere u cilju donošenja izmjena i dopuna <i>Poslovnika o radu Vijeća roditelja i Prve osnovne škole Stolac</i>, broj: 01-09/06 od 20.11.2006. godine, a kako bi se osiguralo da postoji interni akt kojim se reguliše pitanje organiziranja izleta, ekskurzija i drugih vannastavnih aktivnosti u kojima učestvuju mladb. učenici Prve osnovne škole Stolac;</p> <p>Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovачko-neretvanske županije / kantona</p> <p>1. da u roku od 90 (devedeset) dana Ministarstvo pokrene proceduru za donošenje Pravilnika o organizovanju i izvodenju školskih izleta i školskih ekskurzija te drugih odgojno-obrazovnih aktivnosti van škole, a po principu primjene dobre prakse, odnosno Pravilnika kakvi postoje u drugim kantonima u Federaciji BiH.</p>	13 - Prava djeteta	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 13- PRAVA DJETETA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
14	14	4	1	5	2	2

15 – IMOVINSKO PRAVNI

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-9/15	P-56/15	<u>Rukovodiocu Republičke uprave za inspeksijske poslove, Područno odjeljenje Trebinje – Odsjek Bileća</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, naloži inspektor rada da u Narodnoj biblioteci u Gacku poništi ugovor o radu od 30. 10. 2014. godine na poslove bibliotekar – pripravnik, te da poslodavcu naloži da prilikom provođenja novog postupka obavezno postupi u skladu sa odredbama člana 17. Zakona o o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	15 - Imovinsko pravni	Realizirana	DA	Odgovor na preporuku dostavljen je dana 21. 04. 2015. godine i u istom se navodi da je tokom inspeksijskog pregleda poslodavcu sugerisano da prilikom popunjavanja radnih mjesta postupi u skladu sa članom 17. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme privremene nezaposlenosti ("Službeni glasnik RS" 30/10, 102/12). Osim toga, inspektor je erješanjem naložio poslodavcu da stavi van snage ugovor o radu zaključen sa Jelenom Kosović broj: 01-94/2014, od dana 01. 10. 2014. godine, a koji je prestao da važi dana 30. 12. 2014. godine, iz razloga postupanja suprotno odredbama člana 17. navedenog Zakona.
Ž-MO-05-85/15	P-255/15	<u>Direktoru „VODOVODA“ Mostar Društva za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar</u> 1. Da temeljem ustanovljenih principa u Zakonu o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, prosljedi tražene informacije na adresu Područnog ureda Mostar, ul. Kneza Višeslava bb 88000 Mostar. Iz tog izvještaja bi trebalo da budu vidljivi rezultati angažmana „VODOVODA“ Mostar, na uspješnom prevazilaženju aktualne sporne problematike. Prioritetno bi se morao izvršiti uvidaj na licu mjesta, a zatim, nakon kvalificirane procjene zatečenog stanja u označenoj gradskoj zoni, nužno je, poduzeti neophodne radove na otklanjanju štete i vraćanju terena u prvobitno stanje, sve sa ciljem, zaštite prava članova 40 obitelji/podnositelja žalbe ovoj Instituciji.	15 - Imovinsko pravni	Realizirana	DA	Odgovor Vodovod d.o.o. Mostar da će solidarno sa stanarimarješavati probleme koji ne iziskuju veća materijalna sredstva. Iz odgovora proizilazi da su od strane tog JP poduzete u konkretnom slučaju i u datim okolnostima, sve aktivnosti iz okvira mandata. Međutim, da bi se nastali problem napokon kvalitetno okončao, predlažemo, da se Kućni savjet obrati za pomoć gradonačelniku Grada Mostara i Ministarstvu građenja i prostornog uređenja HNK/Ž, kojima ćete predočiti Preporuku Institucije Ombudsmana za ljudska prava BiH i odgovor Vodovoda na istu.
Ž-BL-05-122/15	P-211/15	<u>Direktoru Federalne uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove</u> 1. da odmah po prijemu ove preporuke Federalna uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Realizirana	DA	Federalna uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove je dostavila informaciju putem e-mail-a da je Inspektor ove uprave izvršio uvid u katastarski operat Opštinske službe za imovinsko-pravne i geodetske poslove opštine Drvar o čemu je donesen akt podnositelju žalbe.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-SA-05-1098/11	P-36/15	<u>Načelniku i urbanističko-građevinskom inspektoruu Općine Stari Grad</u> 1. Da u što kraćem roku poduzmu mjere za sprovođenje izvršenja rješenja o rušenju broj UP-I-14-23-3782-BM/11 od 31.10.2011. godine i zaključka o dozvoli izvršenja, broj UP-I-14-23-3782-BM/11, od 28.02.2013. godine, odnosno presuda Kantonalnog suda u Sarajevu, broj 09 0 U 018198 13 U, od 26.09.2013. godine i broj 09 0 U 020415 14 U, od 22.07.2014.	15 - Imovinsko pravni	Djelimično realizirana	DA	Odgovor urbanističko građevinskog inspektora Općine Stari Grad, a u vezi sa preporukom P-36/15, u kojem se između ostalog navodi: da je postupak uklanjanja dijela građevine kojim je investitor odstupio od pravosnažnog odobrenja za građenje, a koji su predmet postupka inspeksijskog nadzora završen 09.10.2014. godine putem privatne firme koju je angažovala stranka, obavljao se uz stalni nadzor urbanističko građevinskog inspektora o čemu su se vodili uredni inspeksijski zapisnici. Podnositelj žalbe je dostavio akt Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu,
-----------------	---------	--	-----------------------	------------------------	----	--

		godine 2. Da Instituciju ombudsmena izvjestite o realizaciji ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema iste.				broj T09 0 KTP 0075794 15, od 12.05.2015. godine, u kojem se između ostalog navodi da je Ured Glavne kantonalne tužiteljice nakon razmatranja predmetnog spisa i pritužbe na Naredbu o nesprovođenju istrage od 24.02.2015. godine, pritužbu uvažio, te da je predmet vraćen postupajućem tužiocu, kako bi izvršio provjere, te da će se naložiti vještačenje po vještaku građevinske struke koji će izaći na lice mjesta, te utvrditi da li je postupljeno po pravomoćnoj sudskoj odluci i zaključku o izvršenju bespravno izgrađenog objekta. Obzirom da Institucija ombudsmena nema mogućnosti da utvrđuje stanje na terenu za šta je potrebno vještačenje po vještaku građevinske struke, da je podnositelj žalbe iskoristio mogućnost podnošenja krivične prijave radi navodnog nesprovođenja sudske odluke i da je po prijavi u toku postupak pred nadležnim tužilaštvom, Institucija ombudsmena je ocijenila da nije bilo osnova za dalje vođenje postupka pred Institucijom ombudsmena u konkretnom predmetu, radi čega je dana 30.06.2015. godine zatvorila predmet Ž-SA-05-1098/11.
--	--	---	--	--	--	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BL-05-834/14	P-58/15	<u>Narodnoj skupštini Republike Srpske</u> 1.Da preduzme mjere iz svoje nadležnosti da bi se spriječilo otuđivanje ili bilo koji vid prometovanja državne svojine koja je nacionalizovana bez naknade, bilo mijenjanjem postojećih zakonskih rješenja, bilo donošenjem novih, a u skladu sa nalazima iz Preporuke; 2.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o preduzetim mjerama na realizaciji preporuke. 3.U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocu žalbe.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor od 24.03.2015. godine, Narodna skupština Republike Srpske kabinet Predsjednika, u kojem dostavljaju akte koje su uputili nadležnim tijelima povodom žalbe i preporuke. Odgovor od 12.11.2015. godine, da su poslali urgenciju prema nadležnim tijelima. Odgovor Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Republike Srpske, od 19.11.2015. godine u kojem navode da zakonodavni odbor nije mogao zauzeti stav jer nadležni Odbor za politički sistem i Vlada Republike Srpske nisu dostavili mišljenje zakonodavnom odboru.
Ž-SA-05-1291/14	P-147/15	<u>Načelniku Općine Iliđa</u> 1.Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno, odnosno da najkasnije u roku od 8 (osam) dana, dostavi izjašnjenje i relevantnu dokumentaciju.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Opštine Iliđa od 23.02.2016. godine u kojem navode da je zahtjev riješen od starne Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove te da je vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje.
Ž-SA-05-242/15	P-273/15	<u>Opštini Travnik</u> Da odmah postupi po zahtjevu od 08.12.2015. godine i izvrši inspekcijски nadzor na označenoj lokaciji; Da, bez odlaganja, donese provedbene propise iz oblasti zaštite okoline i kvaliteta zraka i osigura njihovu efektivnu primjenu; Da, nenajavljeno, vrši mjerenja štetnih emisija kod žaliteljice i uopće kontrolu primjene propisa iz oblasti zaštite okoline i kvaliteta zraka; Da, nenajavljeno, vrši akustična mjerenja nivoa buke kod žaliteljice i čevabdžinice „Hari“, precizno se držeći dozvoljenog nivoa buke propisanog Zakonom o zaštiti od buke (Sl. novine SBK br. 11/2000); Da u daljim upravnim postupcima koji će uslijediti u slučaju pravomoćnosti rješenja Službe za urbanizam, građenje, katastar i imovinsko pravne poslove opštine Travnik br. 04/9-23-3-220/12 od 22.10.2014. godine, osigura žaliteljici najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda; Da u roku od 30 dana dostavi povratnu informaciju o	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Opštine Travnik od 28.01.2016. godine u kojem navode svoja postupanja, također zaprimljen odgovor Opštine Travnik od 10.02.2016. gdje navode da su preporuku prosljedili Službi za ispekcijske poslove Opštine Travnik kao i Premjeru Srednjobosanskog kantona, te dostavljaju dokumentaciju o svojim postupanjima.

		provedbi date preporuke Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH.				
Ž-BL-05-555/15	P-283/15	<u>Direktoru Investiciono-razvojne banke Republike Srpske</u> 1. Da preduzme sve potrebne mjere i radnje i u što kraćem roku propiše kriterijume na osnovu kojih bi se efikasno mogao primjenjivati član 9. stav 4. Pravila plasmana po kreditnim linijama i zajmovima („Službeni glasnik RS broj: 15/14, 21/14, 51/14, 65/14 i 85/14). 2. Da o preduzetim radnjama obavijesti resorno ministarstvo. 3. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Investiciono-razvojne banke Republike Srpske od 11.01.2016. godine u kojem navode svoj odgovor na preporuku, kako i svoja postupanja.
Ž-SA-04-49/14	P-291/15	<u>Općina Novo Sarajevo i Općinsko vijeće općine Novo Sarajevo</u> 1. Da poduzmu hitne mjere u cilju otklanjanja nezakonitog postupanja i osiguranja neometanog uživanja prava na imovinu njenih vlasnika / nosioca prava korištenja i osiguranja promjene upisa prava na nekretninama u korist njihovih vlasnika – nosioca prava korištenja; 2. Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena BiH o realizaciji preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor opštine Novo Sarajevo, od 28.01.2016. godine u kojem navode svoja postupanja u cijelom predmetu.

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-05-18/15	P-175/15	<u>Gradu Banjaluka</u> 1. Da ponovo razmotri predmet te da obavijesti Instituciju konkretno na osnovu kojih kriterijuma je Komisija utvrđivala trajni boravak prije 15.05.2015. godine kao i koji dokazi su to potvrdili . 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o preduzetim mjerama na realizaciji ove preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Nije realizirana	DA	Grad Banja Luka je dana 15.09.2015. godine dostavio odgovor u kojem se navodi da je Komisija konstatovala da imenovani ne ispunjava uslove o dodjeli prioritete pomoći za štetu pričinjenu od poplava, podatke prosljedila Fondu solidarnosti za obnovu Republike Srpske koji na osnovu dobijenih podataka nije dodijelio elektronsku karticu imenovanom. Kako iz navedenog odgovora proizlazi da preporuka Institucije nije ispoštovana te kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Spasojević Gojka a imenovani se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu
Ž-SA-05-836/14	P-148/15	<u>Područnoj jedinici Banja Luka Republičke uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove</u> 1. da se odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnja sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje traženo aktom od 12.05.2015. godine;	15 - Imovinsko pravni	Nije realizirana	DA	Odgovor Okružnog suda u Banja Luci, od 18.01.2016. da je predmet stavljen u proceduru rješavanja.
Ž-BL-05-554/14	P-243/15	<u>Matičnom uredu općine Centar Sarajevo</u> 1. Da preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se podnositeljici žalbe izdala Lična karta na ime stranke. 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i	15 - Imovinsko pravni	Nije realizirana	DA	Dana, 24.12.2015. godine, Matični ured je obavijestio Instituciju da nije moguće postupiti po preporuci Institucije jer je „promjena prezimena subjektivno pravo stranke i zakon ne ostavlja mogućnost Matičnom uredu da tu promjenu izvrši po službenoj dužnosti“. Institucija je obavijestila Ministarstvo uprave i pravde Kantona Sarajevo, kao nadležni viši organ o odgovoru Matičnog ureda i

		Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.				dostavila Preporuku Institucije kako bi se još jednom razmotrila mogućnost da se podnositeljici žalbe izade u susret i pomogne prilikom vadenja nove lične karte. Kako preporuka Institucije nije ispoštovana te kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Davidović Nade a imenovana se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njenom predmetu.
--	--	--	--	--	--	--

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-MO-05-58/14	P-2/15	<u>Gradonačelniku Grada Mostara</u> 1.Da temeljem ustanovljenih principa u Zakonu o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, proslijedi tražene informacije na adresu Područnog ureda Mostar, ul.Kralja Zvonimira br.6 88000 Mostar. 2.Iz tog izvještaja bi trebalo da budu vidljivi rezultati angažmana Grada Mostara, na uspješnom prevazilaženju aktualne sporne problematike. 3.Prioritetno se mora, u Odjelu za urbanizam i građenje Grada Mostara osigurati nastavak započetog postupka u skladu sa zakonom, poslije čega će Služba za financije i nekrenine Grada Mostara donijeti valjanu odluku, sve sa ciljem zaštite prava g.đe Dubravke Hackl i ostalih oštećenih građana u označenoj gradskoj zoni.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-77/14	P-3/15	<u>Gradonačelniku Grada Mostara</u> Da temeljem ustanovljenih principa u Zakonu o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, proslijedi tražene informacije na adresu Područnog ureda Mostar, ul.Kralja Zvonimira br.6 88000 Mostar. Iz tog izvještaja bi trebalo da budu vidljivi rezultati angažmana Grada Mostara, na uspješnom prevazilaženju aktualne sporne problematike. Prioritetno se mora, u Odjelu za urbanizam i građenje Grada Mostara osigurati nastavak započetog postupka u skladu sa zakonom, poslije čega će Služba inspekcije Grada Mostara donijeti konačnu i obvezujuću prvostupanjsku odluku, sve sa ciljem zaštite prava stranke i njene obitelji.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-106/14	P-4/15	<u>Gradonačelniku Grada Mostara</u> 1.Da odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana, kako propisuje Zakon o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, pošalje tražene informacije u Područni ured Mostar, ul.Kralja Zvonimira br. 6 88000 Mostar. 2.Iz Izvještaja Grada Mostara bi prevashodno trebalo da budu vidljivi rezultati aktivnosti na uspješnom prevazilaženju aktualne sporne problematike iz označene žalbe.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-161/15	P-72/15	<u>Službi za opću upravu i stambene poslove Grada Zenica</u> 1.Da odluči u meritumu u predmetnoj upravnoj stvari i donese rješenje o zahtjevu za povrat predmetnog stana u posjed; 2.Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1119/13, Ž-SA-05-634/15	P-190/15	<u>Općini Hadžići</u> 1.Da poduzme neophodne mjere kojim će otkloniti štetne posljedice povrede člana 8. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda uzrokovane donošenjem odobrenja za rad u naselju Sivice u tarčinu; 2.Da osigura da podnositelju žalbe uživaju prava na imovinu na način i na principu ljudskog dostojanstva; 3.Da preispita odobrenje dato a posebno, da se uzmu u obzir gore navedene činjenice, posebno činjenica urbanog naseljenog područja s obzirom na evidentno kršenje zakona i prava građana, te obavezu Općine da svim građanima osigura uživanje svojih prava; 4.Da se u cilju uspostavljanja sistema kontrole izvora buke, prije izdavanja dozvola za rad, striktno poštuje	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE

		procedura pri ovjeravanju ili izdavanju uvjerenja o usaglašenosti izvora buke sa propisanim graničnim vrijednostima emisije buke, odnosno osigura da buka bude na takvom nivou da ne ugrožava zdravlje ljudi, da obezbjeđuje mir i uslove za odmor i rad; da se u postupku izdavanja upotrebne dozvole, kao i odobrenja za obavljanje djelatnosti, obavezno pribavi mišljenje o primijenjenim mjerama zaštite od buke, koje po potrebi mogu biti i tehničke mjere izvodenjem odgovarajuće zvučne izolacije objekata u kojima su locirani izvori buke, kao i mjere akustične zaštite na mjestima mogućeg nastajanja buke i putevima širenja buke.			
Ž-MO-05-90/14	P-205/15	<u>Općini Jezero</u> 1. Da odmah uspostavi pozitivnu saradnju sa Institucijom Ombudsmana na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi Instituciji Ombudsmana tražene informacije.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-138/15	P-206/15	<u>Odjelu za urbanizam i gradnje Grada Mostara</u> 1. da odmah uspostavi pozitivnu saradnju sa Institucijom Ombudsmana na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi Instituciji ombudsmana tražene informacije.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-545/15	P-249/15	<u>Fondu solidarnosti za obnovu Republike Srpske</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, sa njenom sadržinom upozna članove Upravnog odbora Fonda, kako bi se na odgovarajući način izvršila procjena štete koju su pretrpili privredni subjekti sa područja grada Doboja 2. Da se prilikom raspodjele sredstava u svim budućim slučajevima svakako uvaži nalaz i mišljenje ombudsmana obuhvaćeno ovom Preporukom 3. Da u roku od 60 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-618/15	P-267/15	<u>Načelniku opštine Srebrenica</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja razmotre mogućnost da se udovolji žalbi podnositeljice žalbe, kada se za to steknu objektivni uslovi, prvenstveno kada se ubuduće na području opštine budu provodili odgovarajući projekti obnove kuća 2. Da prilikom provođenja novog postupka svakako uvaži nalaz i mišljenje ombudsmana 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-290/15	P-284/15	<u>Predsjedavajućem Općinskog vijeća Velika Kladuša</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, iz okvira svoje nadležnosti i ovlašćenja odluči u predmetnoj upravnoj stvari i donese odgovarajući upravni akt 2. Da po ponovo podnesenom prijedlogu za obnovu postupka, isti okonča u zakon propisanim rokovima 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 15- IMOVINSKO PRAVNI

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
22	22	3	1	5	3	10

17 – JAVNE ISPRAVE

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-05-105/15	P-132/15	<u>Ministarstvu civilnih poslova BiH –Sektor za državljanstvo i putne isprave</u> <u>Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova</u> <u>Matičnom uredu Bihać</u> 1.Da bez odlaganja, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, u koordiniranoj suradnji poduzmu efektivne mjere u cilju upisa stranke u evidenciju državljana BiH; 2.Da u roku od 15 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o poduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	17 - Javne isprave	Realizirana	DA	Dana 21.07.2015. godine zaprimljen je odgovor Grada Bihaća- Gradonačelnika, Službe za opću upravu, privredne i društvene djelatnosti broj 07/1-13-3517/ od 15.07.2015. godine u kojem se navodi da je nakon provedenog upravnog postupka doneseno je Rješenje broj 07/1-13-3517/15 od 13.07.2015.godine kojim je odobren naknadni upis činjenice državljanstva BiH i FBiH u matičnu knjigu rođenih u kojoj je upisana činjenica rođenja lica, te je navedeno rješenje otpremljeno na adresu podnositeljice zahtjeva dana 15.07.2015. godine

UKUPNO – 17- JAVNE ISPRAVE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
1	1	1	0	0	0	0

18 – MANJINE

OSTVARENA SARADNJA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-03-282/14	P-111/15	<u>Općini Živinice, načelniku općine</u> 1. da poduzme neophodne mjere kako bi se osigurala putna komunikacija između naselja Savino Brdo i drugih dijelova općine, izvršilo pripajanje naselja na vodovodnu mrežu i eliminirale deponije smeća koje se nalaze u blizini naselja. 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	18 - Manjine	Ostvarena saradnja	DA	Dana 14.09.2015. godine Institucija ombudsmana je zaprimila odgovor općine Živinice, Službe za opću upravu i društvene djelatnosti broj 02/3-05-3460/15 od 10.09.2015. godine u kojem se navodi: "Ova služba vas je i ranije u našem odgovoru (broj 02/3-05-1456 od 09.03.2015.g.) po segmentima infrastrukturnih problema ovog naselja gdje smo taksativno kazali po našem mišljenju načine rješavanja istih. Obzirom na navedeni odgovor, da je preporukom P-111/15 ostvarena suradnja s općinom Živinice, ombudsmani BiH odlučili su, da u skladu sa čl. 35. st. 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvore predmete broj: Ž-BR-03-282/14.

NIJE RELIZIRANA

Ž-BR-03-171/14	P-108/15	<u>Općini Lukavac, Ministarstvu obrazovanja nauke kulture i sporta Tuzlanskog kantona i Službi za zapošljavanje Tuzlanskog kantona</u> 1. da u okviru svoje nadležnosti poduzmu aktivne mjere u cilju zapošljavanja pripadnika romske nacionalne manjine; 2. da Općina Lukavac osigura ravnjernu zastupljenost službenika romske nacionalnosti u skladu sa nacionalnom strukturom stanovništva kako je propisano Zakonom o upravi BiH i Zakonom o nacionalnim manjinama Tuzlanskog kantona; 3. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	18 - Manjine	Nije realizirana	DA	Odgovor Ministarstva obrazovanja nauke kulture i sporta Tuzlanskog kantona, gdje navode da nije pravilnikom propisana prednost pri zapošljavanju roma. Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona je navela u odgovoru da svake godine u skladu sa programima planiraju zapošljavanje roma. Opštini Lukavac su poslana urgencije. Odgovor Opštine Lukavac od 04.02.2016. godine u kojem navode svoja postupanja u vezi preporuke kao i zapošljavanja manjina.
----------------	----------	--	--------------	------------------	----	---

UKUPNO – 18-MANJINE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
2	0	0	0	1	1	0

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-LI-05-321/14	P-33/15	Općinskom načelniku u Livnu 1. Da odmah poduzme adekvatne mjere i radnje radi uspostave suradnje Službe za gospodarstvo i inspekcije poslove Općine Livno, sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. Da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Žalbeni navodi se odnose na nepostupanje Građevinske inspekcije Općine Livno, po podnesenom zahtjevu za izlazak na teren. Nakon intervencije ombudsmana otklonjena je povreda prava.
Ž-BL-05-103/15	P-73/15	<u>MINISTARSTVU PROSVJETE I KULTURE I MINSITARSVU ZDRAVLJA REPUBLIKE SRPSKE</u> 1. Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti u cilju uređenja stanja u ovoj oblasti, a u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke. U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocima žalbe.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Nakon provedenog postupka istrage, ombudsmeni su izdali preporuku Ministarstvu prosvjete i kulture i Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti u cilju uređenja ove oblasti, na koje se odnose navodi iz žalbe. Oba naslovljena ministarstva su dostavila odgovore o preduzetim mjerama na provođenju preporuke.
Ž-SA-05-176/15	P-117/15	<u>Kantonalmom upravnom inspektor u Unsko-sanskom kantonu</u> 1. Da u konkretnom slučaju, a povodom zahtjeva žalitelja, iskoristi sva pravna sredstva predviđena članom 125 Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana o poduzetim mjerama.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Aktom Kantonalnog upravnog inspektora broj: 07-10-2109-4/15 od 08.07.2015. godine, Institucija ombudsmana je obaviještena da je preporuka Ombudsmana realizirana na način da je podnesen zahtjev za pokretanje prekršajne odgovornosti protiv načelnika općine Sanski Most, broj: 07-05-8475-16/14 od 08.07.2015. godine. Ombudsmeni radi navedenog ne nalaze osnov za dalje postupanje po žalbi, te predmet zatvaraju u smislu člana 35. <i>Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> ("Službeni glasnik BiH" broj 104/11).
Ž-BL-05-142/15	P-124/15	<u>Zavodu za obrazovanje odraslih Republike Srpske</u> 1. Da odmah odluče o zahtjevu podnosioca žalbe za polaganje vozačkog ispita, odnosno da odmah omogućе podnosiocu žalbe da polaže vozački ispit 2. Zavod se poziva da Ombudsmene obavijesti o učincima Preporuke, u roku od sedam (7) dana od dana prijema Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka;	19 - Uprava	Realizirana	DA	Institucija ombudsmana je nakon izdavanja Preporuke, dana 11.06.2015. godine zaprimila akt Zavoda broj 07/5.5/034-360/14 od 08.06.2015. godine, koji je prosljeđen podnosiocu žalbe. S obzirom da je podnosiocu žalbe omogućeno polaganje vozačkog ispita, i to prije izdavanja Preporuke, Ombudsmeni su aktom od 16.06.2015. godine, pozvali Zavod da imaju u vidu mišljenje Ombudsmana iskazano u Preporuci u budućim situacijama i predmetima.
Ž-BL-05-426/14	P-137/15	<u>Direktoru Poreske uprave Republike Srpske i Pomoćniku direktora PU za PC Prijedor</u> 1. Da odmah izda poreskom obvezniku, , godišnje uvjerenje o plaćenim doprinosima, Obrazac PD3350, s obzirom da ga je imenovani u više navrata tražio od PC; 2. da u roku od 30 (trideset) dana , od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmana o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Do danas Poreska uprava Republike Srpske, niti Područni centar Prijedor nisu obavijestili Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste. Dostavljen odgovor od 30.09.2015. Poreskog centra Prijedor gdje navode da su dostavili žalitelju uvjerenje o plaćenim doprinosima.
Ž-BL-05-488/14	P-142/15	<u>Načelniku općine Jajce</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe omogući uvid u zapisnik o nastaloj šteti, kako bi se upoznao sa njegovom sadržinom. 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Odgovor na pomenutu preporuku dostavljen je dana 27. 07. 2015. godine i u istom odgovornu strana navodi da je podnosiocu žalbe omogućen uvid u popunjene obrasce za procjenu šteta.

Ž-BL-05-807/14	P-144/15	<u>Direktoru Zaštitnog fonda FBiH</u> 1. Da Instituciji dostavi tražena pojašnjenja odnosno odgovore na postavljena pitanja u aktu Institucije od 20. 02. 2015. godine a u vezi primjene člana 16. stav 3. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 14. 07. 2015. godine u Instituciji je registrovan e-mail u kojem su navedeni odgovori na postavljena pitanja: 1.ne 2. ne 3.da, treba da podnese zahtjev za isplatu nakon okončanja i konačnog završetka likvidacionog postupka nad društvom 4.zavisi od raspoloživih sredstava za te namjene.
Ž-SA-05-149/15	P-155/15	<u>MINISTARSTVU FINANSIJA TUZLANSKOG KANTONA</u> 1.da odmah po prijemu ove uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan <i>Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> , kako je to naprijed navedeno; 2.da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 29.07.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je izjašnjenje Ministarstva finansija, akt pod brojem 07/1-05-017484-15 od 27.07.2015. godine u kojem je, između ostalog, istaknuto da je dana 22.07.2015. godine izvršena uplata novčanih sredstava na ime više uplaćenog poreza na dohodak poreskom obvezniku Bačinović Dini....
Ž-BL-05-267/15	P-179/15	<u>ZAVODU ZA ZAPOŠLJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE</u> 1. Da postupi po Rješenju Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite od 02.03.2015. godine i podnositeljici žalbe prizna pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje do sticanja uslova za penziju; 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Institucija ombudsmana je nakon provedene istrage izdala Preporuku (P-179/15) Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske, da Vam prizna pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje do sticanja uslova za penziju. Dana 06.10.2015. godine, direktor Zavoda dostavio je dopis u kojem navodi da je praksa okružnih sudova da Zavod nema obavezu da plaćuje staž za period u kojem je lice bilo u radnom odnosu. Nakon poslane urgencije, dana 23.11.2015. godine, direktor Zavoda dostavio je dopis u kojem potvrđuje da Vam je priznato pravo na penzijsko invalidsko osiguranje u spornom periodu od 06 mjeseci i 02 dana, odnosno za nedostajući staž do sticanja uslova za penziju. Dana 16.11.2015. godine, stranka je potvrdila da je dobili rješenje Zavoda u svoju korist.
Ž-SA-05-696/15	P-196/15	<u>JAVNOM KOMUNALNOM PREDUZEĆU "KOMUNALAC" d.o.o Hadžići</u> 1.da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke donese rješenje po zahtjevu za pristup informacijama podnositelja žalbe od 21.08.2015.godine, sukladno odredbama <i>Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine</i> , 2.da se u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvijesti Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 22.12.2015. godine zaprimljeno je izjašnjenje akt pod brojem 03-5377-2/15 od 20.10.2015. godine u kojem je navedeno da je JKP "Komunalac" d.o.o Hadžići postupio po Preporuci Ombudsmana BiH i dana 13.10.2015. godine doneseno je rješenje pod brojem 05-2-5377-1/15 kojim je žalitelju odobren pristup traženim informacijama. Preporuka pod brojem P-196/15 ispoštovana, na način da je nadležni javni organ postupio po Zahtjevu za pristup informacijama i donio rješenje.
Ž-SA-05-374/15	P-199/15	<u>MINISTARSTVU PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE</u> 1.da odmah po prijemu ove uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan <i>Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> , kako je to naprijed navedeno; 2.da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 05.11.2015. godine žaliteljica je telefonskim putem kontaktirala Instituciju ombudsmana i obavijestila postupajuću pravnicu da je pravilnik izmjenjen u njenu korist te se zahvalila na angažmanu Institucije ombudsmana. Dana 10.11.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor Ministarstva pod brojem 07.04/052-4496/15 od 22.10.2015. godine kojim Ministarstvo obavještava Instituciju ombudsmana da je Izmjenama i dopunama Pravilnika o stručnim profilima i zvanjima nastavnika, stručnih saradnika i vaspitača (Sl. glasnik RS broj: 76/15) propisano da nastavu iz nastavnog predmeta Hemija može izvoditi i "diplomirani inženjer hemije".
Ž-LI-05-236/15	P-251/15	<u>Načelniku Općine Drvar</u> 1.da odmah poduzme mjere radi uspostavljanja suradnje sa Institucijom ombudsmana na način propisan	19 - Uprava	Realizirana	DA	Službena zabilješka postupajućeg pravnika da je dana, 12.01.2016. godine, obavio telefonski razgovor sa predsjednikom OV Drvar, koji ga je izvjestio da je o ovom problem razgovarao sa načelnikom koji je

		Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2.da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.				zadužio sekretara za dostavljanje odgovora ombudsmanima. Odgovor, opštionski načelnik a od 16.02.2016. u kojem obavještava da će ovaj problem pokušati rjestiti u 2016. godini.
Ž-BL-05-420/15	P-276/15	<u>Načelniku opštine Teslić</u> 1. Da u skladu sa svojim manadatom i ovlašćenjima preispita rad nadležnih inspekcijских službi, a u vezi upravnog postupka koji se kod optinskih organa uprave vodi izvan zakonom propisanih rokova 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste. <u>Komandiru Policijske stanice Teslić</u> 1. Da prilikom budućih zatjeva u sprovođenju administrativnog izvršenja od strane nadležnih opštinskih organa uprave u Tesliću, po njihovom upućenom zahtjevu, istima obavezno pruži odgovarajuću asistenciju i pomoć propisanu Zakonom o opštem upravnom postupku 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 25. 01. 2016. godine, načelnik opštine dostavio je akt broj: 02-014-596/15, kao odgovor na pomenutu preporuku u kome se navode konkretne radnje koje su preduzimane u predmetu. Takode, dana 25. 01. 2016. godine, komandir Policijske stanice u Tesliću dostavio je akt broj: 11-1/01-290.5-1/6, kao odgovor na izdatu preporuku. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a pomenuta preporuka smatra se ispoštovanom.

DJELIMIČNO REALI ZOVANA

Ž-SA-05-225/15	P-116/15	<u>Gradskom komunalnom inspektor</u> 1.da provede postupak nadzora i provjeri okolnosti na koje Ombudsmeni u preporuci ukazuju; <u>Urbanističko-gradevinskom inspektor</u> <u>Općine Centar Sarajevo</u> <u>I.</u> da s obzirom na nove činjenice na koje žaliteljica ukazuje svojim aktom od 26.06.2014. godine, ponovi inspekcijски nadzor; Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama.	19 - Uprava	Djelimično realizirana	DA	Institucija ombudsmena je aktom urbanističko-gradevinskog inspektora Općine Centar broj: 19-23-5481/13 od 17.06.2015. godine, obaviještena da je upravni postupak u konkretnom predmetu još uvijek u toku, te će urbanističko-gradevinska inspektorica postupiti shodno drugostepenom rješenju Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo po žalbi na Zaključak o nenadležnosti ovog organa. Gradski komunalni inspektor je u aktu broj: 09-23-2224-1/15 od 26.06.2015. godine naveo da je postupajući po preporuci Ombudsmena ponovno izvršio inespkejcijски nadzor dana 25.06.2015. godine, te utvrdio da je stanje nepromijenjeno, stanari su potvrdili svoju saglasnost za namjenu dvorišta, a tvrdnja žaliteljice da dvorište zgrade koristi 17 stanara je netačna s obzirom da su dvorišta zgrade između ulaza br. 1 i br. 3 pregrađena.
----------------	----------	---	-------------	------------------------	----	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-05-1263/14	P-25/15	<u>Općinu Vitez</u> 1.da razmotri potrebu za poduzimanjem preventivnih mjera usmjerenih ka sprječavanju nastanka štete na imovini podnositelja žalbe. 2.Poziva se naprijed navedeni da obavijesti Instituciju ombudsmena o realizaciji ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Dana 09.03.2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor Općine Vitez pod brojem: 01-1-23-6-3294/14 od dana 05.03.2015. godine u kojem je između ostalog navedeno: "Da bi općina Vitez angažovala potrebnu mehanizaciju i ljudstvo, te obezbjedila potrebni materijal moralo bi se provesti procedura javne nabavke u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. S tim u vezi, obavještavamo vas da je općina Vitez već donijela godišnji plan javnih nabavki, te isti objavila na internet stranici u zakonom predviđenom roku, bez predviđene stavke po ovom osnovu." Općina Vitez je isto tako navela sve prekršajne postupke koje je inicirala zbog bespravne gradnje, te istaknula. "Iz gore izloženog vidljivo je da općina Vitez preduzela sve zakonom propisane radnje i postupke."
Ž-SA-05-954/13	P-91/15	<u>Općina Cenatr Sarajevo, Kabinet Općinskog načelnika - inspekcija.</u> 1.da u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjima, bez odlaganja poduzme neophodne mjere i aktivnosti u cilju izvršenja Rješenja, broj: 19-23-5633/10 od dana	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Obavijest Opštine Centar od 28.05.2015. godine u kojoj navode da postupaju u skladu sa preporukom, te da poduzumaju mjere u cilju sprovođenja iste.

		25.06.2013. godine i Zaključka o dozvoli izvršenja, broj: 19-23-5633/10 dana 07.07.2014. godine; 2.da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o načinu realiziranja ove preporuke.				
Ž-BL-05-320/15	P-172/15	<u>REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO PRAVNE ODNOSI RS</u> I.Da odmah poduzmu dodatne napore kako bi se okončao upravni postupak po prijedlogu Republike Srpske za potpunu eksproprijaciju nepokretnosti u KO Gornji Drugovići u svrhu izgradnje auto puta Banjaluka-Doboj, uz uvažavanje mišljenje Ombudsmena posebno u dijelu da u većoj mjeri obezbijede pravnu sigurnost podnosioca žalbe i da spriječe eventualnu povredu njegovog prava na mirno uživanje imovine iz člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda; 2. Da Ombudsmene obavijeste o učincima Preporuke, pismenim putem u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka; 3.O Preporuci i mišljenju Ombudsmena upoznaje se i nadležno JP „Autoputevi Republike Srpske“;	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	07.10.2015. godine, odgovor od Republičke uprave za geodetske i imovinsko-poslove Banja Luka, u kojem navode svoja postupanja, mole za razumjevanje zbog dužine trajanja postupka. 09.10.2015. odgovor Republičke uprave za geodetske i imovinsko-poslove Područna jedinica Laktaši, obavještavaju da je rasprava održana 07.10.2015. godine i dostavljaju izvod iz geotehničkog projekta za izgradnu autoputa Banja Luka – Doboj. 16.10.2015. odgovor od Republičke uprave za geodetske i imovinsko-poslove Banja Luka, u kojem obavještavaju da su postupili po P-172/15 te nas o tome obavjestili 07.10.2015. godine. 03.12.2015. godine, odgovor od Republičke uprave za geodetske i imovinsko-poslove Banja Luka, u koje obavještavaju i dostavljaju dokumente vezane za postupak eksproprijacije nekretnina u vlasništvu stranke. Stranka nije zadovoljna navedenim odgovorima, zbog odbijanja jednog dijela njegovog zahtjeva, te je advokat najavio žalbu. Sljedeće obraćanje direktoru Uprave.
Ž-BL-05-838/13	P-219/15	<u>Ministarstvu za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske, Odsjek Trebinje i Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske</u> 1.Da preduzmu sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti kako bi se rješenje Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica RS, Odsjek Trebinje broj: 18.05/2-P82/13 od 27.05.2013. godine odmah izvršilo. 2.Da u roku od 15 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske, da nisu u mogućnosti da dati obavijest o načinu realizacije preporuke jer je došlo do nove organizacije u Ministarstvu. Odgovor Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica, od 18.02.2016. godine sa obavještenjem da su pruzeli dio dokumentacije Odsjek Trebinje.
Ž-BL-05-367/15	P-222/15	<u>Vladi Unsko-sanskog Kantona</u> 1.Da odmah po prijemu ove preporuke preduzme sve mjere kako bi se razmotrila mogućnost izmjene ekonomskog koda, odnosno povećanja novčanog iznosa predviđenog za navedeni ekonomski kod a sve u cilju izvršenja rješenja o izvršenju Općinskog suda u Bihaću broj: 17 0 I 042951 12 I od 04.09.2012. godine 2.Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva finansija Unsko-Sanskog kantona od 30.10.2015. godine, gdje navode da trenutno ne mogu reći kada će doći do izvršenja povjerenica te da sve zavisi od više faktora, kako što je budžet i sl.. Odgovor Skupštine Unsko-sanskog kantona od 08.02.2016. godine gdje izražavaju razmijevanje ali i navode da se mora postupati u skladu sa zakonom i redosljedom.
Ž-SA-05-169/15	P-233/15	<u>Općinskom načelniku i urbanističko-gradevinskom inspektoru Općine Bugojno</u> I.Da bez daljeg odlaganja osiguraju sprovođenje rješenja o uklanjanju broj: 07-23-00952-11 od 13.09.2012. godine, zaključka o dozvoli izvršenja broj: 07-23-00952-11 od 15.01.2013. godine, te zaključka o dozvoli izvršenja prinudnim putem broj: 07-23-00952-11 od 18.03.2013. godine. 2.Da preduzmu neophodne mjere u cilju izvršenja i drugih izvršnih rješenja o uklanjanju bespravno izgrađenih objekata u Opštini Bugojno. 3.Da u roku od 30 dana dostave povratnu informaciju o provedbi date preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Dostavljen odgovor Opštine Bugojno, 02.12.2015. godine, u kojem su naveli svoja postupanja, te se čeka nabavka usluga i radova za otklanjanje bespravno izgrađenih objekata.

Ž-BR-05-156/15	P-264/15	<p><u>JU Centru za socijalni rad Modriča</u> <u>1.</u>da JU Centar za socijalni rad Modriča,u okviru svoje nadležnosti, poduzme sve neophodne radnje u cilju održavanja osobnih odnosa i osiguranja neposrednih kontakata malodobnog djeteta sa majkom; <u>2.</u>da u svim aktivnostima poduzetim u spornom odnosu između stranaka imaju u vidu da najbolji interes djeteta mora biti prioritet; <u>3.</u>da u roku od trideset dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene o načinu ispoštovanja preporuke.</p>	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 27.01.2016. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor opštine Modriča Javne ustanove Centra za socijalni rad Modriča broj 01/2-544-7/13-15 od 22.01.2016. godine u kojem se navodi“ „JU Centar za socijalni rad Modriča u izvještajnom periodu imao aktivnu ulogu u pružanju podrške majci pri održavanju ličnih odnosa sa mldb. sinom. Od prijema Vaše preporuke do današnjeg dana, majka je prema našim saznanjima i obavještenjima koja smo dobili od strane iste, jednom dolazila po dijete i to 15.01.2016. godine, kada je na preuzimanju prisustvovao radnik JU Centra za socijalni rad. Takođe, majka je nesmetano održavala lične odnose sa mldb. djetetom u decembru, novembru, a za oktobar je pismenim putem obavijetila ovaj Organ da će po dijete doći 16.11.2015. godine, ne napominjući pripadajući dolazak 16.10.2015. godine. Pri svakom dolasku joj je pružena podrška pri preuzimanju mldb. djeteta i u svim službenim zabilješkama radnika ovog Organa navodi se da nije bilo problema, te da je susret protekao u vedrom i emotivnom raspoloženju. Što se tiče telefonskih kontakata majke sa mldb. djetetom, stručni radnici ovog Organa su obavljali razgovore sa mldb. djeteta ocem , koji ističe da majka mldb. djetene poziva, bez obzira na dogovoren termin. Činjenice oko održavanja ovih kontakata je veoma teško dokazati, tako da ovaj Organ ne može zauzeti stav i pružiti neophodnu podršku. Smatramo da teret dokazivanja ovih navoda pripada stranci koja tvrdi suprotno, što su u ovom slučaju oba roditelja. JU Centar za socijalni rad je u više navrata ukazivao na potrebu kontinuiteta i štetnost ovakvog ponašanja roditelja za psihofizički razvoj djeteta, te da roditeljima najbolji interes djeteta treba biti prioritet.“ Obzirom na naprijed navedeno, da nakon izdavanja preporuke P-264/15 Javna ustanova Centar za socijalni rad Modriča postupa po preporuci, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u skladu sa člankom 35. stavak 1. točka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, zatvaraju predmet broj: Ž-BR-05-156/15.</p>
Ž-SA-05-1034/13	P-265/15	<p><u>Vladi Kantona Sarajevo</u> 1. da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine; 2. da odmah, a najkasnije u roku od 7 (sedam) dana, dostave akte i izjašnjenja na akt Institucije od 15.10.2015. godine ; 3. da u roku od 7 (sedam) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana za ljudska prava BiH o načinu realizacije ove preporuke.</p>	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	<p>U dostavljenom odgovoru Vlade KS od 16.11.2015. godine, Instituciji ombudsmana je prosljeden akt upućen Ministarstvu pravde i uprave, a u kome se navodi slijedeće: Komisija za obradu predmeta u drugostepenom upravnom postupku vodila je drugostepeni postupak i pripremala prijedlog akata za Vladu KS, ali da je u međuvremenu razriješena. Aktom Vlade KS br.02-05-31600-29.3.1/15 od 17.12.2015. godine prosljeden je zaključak kojim se prihvata izjašnjenje Ministarstva pravde KS koje se sa pratećom dokumentacijom dostavlja i Instituciji ombudsmana BiH. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđuje se da je Vlada KS po zahtjevu Koštro Džemile zaključkom br.05-23-1464/13 od 10.04.2014. godine odbacila zahtjev za poništenje po pravu nadzora rješenja Vlade KS br. 02-23-1464/13 od 27.06.2013. godine, a zaključak je 18.04.2014. godine uručen punomoćniku žaliteljice lično, kako proizilazi iz kopije povratnice, koja je dostavljena u spis.</p>
Ž-SA-05-767/15	P-290/15	<p><u>Ministru prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo</u> 1.Da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke, poduzmu mjere kako bi se postupak određivanja prinudnog predstavnika etažnih vlasnika u ulici Prvomajska 47, vratio u zakonske okvire, uz dosljednu primjenu zakonskih i podzakonskih odredbi kojima je propisan način i uslovi određivanja prinudnog predstavnika etažnih vlasnika; 2.Da se u roku ne dužem od 30 dana od dana prijema</p>	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 22.01.2016. godine zaprimljeno je izjašnjenje Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo broj: 05/03-23-28433-1/14 od 13.01.2016. godine u kojem se navodi da je nakon razmatranja navoda iz preporuke utvrđeno da je dana 18.09.2014. godine u Službenim novinama objavljena nova Lista kandidata koji mogu obavljati poslove predstavnika etažnih vlasnika. Dakle, ista je bila važeća u trenutku donošenja predmetnog rješenja. Uvidom u Listu kandidata utvrđeno je da se izabrani prinudni etažni vlasnik nalazio na Listi kandidata. Shodno navedenom, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i</p>

		preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke				Hercegovine odlučili su da se u skladu sa članom 35. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ovom odlukom predmet zatvori.
--	--	--	--	--	--	---

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-05-1081/14	P-10/15	<u>Općina Novi Grad Sarajevo, Služba za privredu, finansije i inspeksijske poslove.</u> 1. Da u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, bez odlaganja poduzme neophodne mjere i aktivnosti u cilju izvršenja Rješenja, broj: 03-23-2873/14 GB od dana 15.04.2014. godine; 2. Da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o načinu realiziranja ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana 03.03.2015. godine dostavljeno je izjašnjenje o realizaciji Preporuke, akt broj: 03-23-2873/GB-VB od dana 25.02.2015. godine, u kojem se, između ostalog, navodi da je urbanističko-građevinski inspektor, po prijemu Preporuke izvršio provjeru u službenoj evidenciji Službe za urbanizam, imovinsko-pravne, geodetske poslove i katastar nekretnina, te je konstatovano da se u navedenoj službi vodi postupak pod brojem: 04-23-3375/14 KH na ime investitora Kurtović Mustafa. Uvidom u predmet konstatovano je da je u navedenom postupku donesen Zaključak broj: 04-23-3375/14 KH od dana 01.08.2014. godine, kojim se dozvoljava povrat u predašnje stanje, te će se postupak po predmetnom zahtjevu dalje voditi kao zahtjev za izdavanje naknadne urbanističke saglasnosti – legalizacija.
Ž-BL-05-764/14	P-12/15	<u>Gradu Banjaluka</u> 1. Da ponovo razmotre zahtjev podnosioca žalbe za pomoć u sanaciji „spornog“ objekta, uvažavajući mišljenje Ombudsmena izneseno u Preporuci 2. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene o mjerama poduzetim povodom Preporuke, pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Grad Banjaluka, nakon izdavanja Preporuke, jeste ponovo razmotrio zahtjev i predmet podnosioca žalbe, ali ostaju prije ranije istaknutim navodima. Uvažavajući činjenicu da Generalni sekretarijat Vlade Republike Srpske obavlja stručne i druge poslove za Fond solidarnosti RS, Ombudsmeni su ocijenili da bi bilo značajno da i ovo tijelo razmotri sve relevantne činjenice u konkretnom predmetu kako bi se provjerilo da li postoji mogućnost da se udovolji zahtjevu podnosioca žalbe. Aktom broj 04.FS/414-291/15 od 11.06.2015. godine, Fond solidarnosti obavještava Ombudsmene da za podnosioca žalbe nema unesenih podataka o šteti u Jedinstvenom registru šteta od poplava u 2014. godini u Republici Srpskoj. Za stranku postoji unesena šteta u Registar, ali se iz unosa vidi da lice nije živjelo u oštećenom objektu u vrijeme poplava, te shodno tome, ne ostvaruje pravo na dodjelu vaučera.
Ž-BL-05-830/14	P-21/15	<u>Direktoru Uprave za indirektno oporezivanje BiH</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, iz okvira svoje nadležnosti i ovlaštenja odluči u predmetnoj upravnoj stvari i donese odgovarajući upravni akt 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Odgovorna strana dostavila je dana 05. 02. 2015. godine obavještenje da je dana 31. 12. 2014. godine da je donijela odgovarajuće rješenje.
Ž-BL-05-772/14	P-22/15	<u>Gradu Banjaluci</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja preduzme sve neophodne radnje i mjere iz okvira svojih nadležnosti i ovlaštenja te da započeti postupak nastavi, ne čekajući odluku Vrhovnog suda RS, jer zahtjev za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda Banjaluka ne sprečava njegovo izvršenje, a očigledno je da podnositeljica žalbe sve vrijeme tokom vođenja postupka trpi štetu 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana 10. 02. 2015. godine, odgovorna strana dostavila je odgovor na pomenutu preporuku u kojoj se navode razlozi usljed kojih ista ne može biti ispoštovana, pozivajući se na presudu Vrhovnog suda Republike Srpske broj: 11 0 U 008053 13 Uvp, od dana 24. 12. 2014. godine. Pomenuta preporuka svakako će se evidentirati kao neispoštovana i kao takva spomenuti u Godišnjem izvještaju Institucije.
Ž-BR-05-376/13	P-79/15	<u>Službi za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije i Urbanističko građevinskom inspektoratu Općine Gračanica</u> 1. da bez odlaganja poduzmu sve neophodne radnje kako bi se osiguralo izvršenje Rješenja broj: 05-23-03206-2011 od 11.08.2011. godine. 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana 28.04.2015. godine zaprimljen je odgovor općine Gračanice, Službe za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije broj 05-23-03206-2011, veza sa 05-23-03755-2014, 05-23-01267-2014, 05-23-00025 od 21.04.2015. godine gdje navode da je u Plan nabavki za 2015. Godinu Općina Gračanica uvrštena su sredstva za izvršenje rješenja ove inspekcije, a realizacija izbora najpovoljnijeg izvođača putem javne nabavke za 2015. Godinu, upućena je u proceduru. Po okončanju

		obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.				navedene procedure, ova Služba će postupiti po izdatom Zaključku od 11.7.2013. godine.
Ž-SA-04-1127/14, Ž-SA-05-1331/14	P-87/15	<p><u>Parlamentu Federacije BiH</u> 1.da prioritetno poduzmu mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine;</p> <p><u>Skupštini Kantona Sarajevo</u> 1.da prioritetno poduzmu mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima – prognanicima i izbjeglicama – povratnicima u Kantonu Sarajevo; Da svi nadležni organi iskoordiniraju aktivnosti i rad na rješavanju konkretnog problema, da pristupe sistemskom rješavanju ove problematike: da se provjere evidencije o broju raseljenih lica po općinama u Kantonu Sarajevo i da se sačini plan i odredi rok za trajno stambeno zbrinjavanje raseljenih lica u Kantonu Sarajevo; Da naslovljeni organi Instituciju ombudsmana izvjeste o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema iste.</p>	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	<p>Institucija ombudsmana je u vezi sa preporukom P-87/15, od 26.03.2015. godine zaprimila odgovor Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, akt broj 13-05-36-425/15, od 02.06.2015. godine, a u kojem se između ostalog navodi da je Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica upućen akt broj 13-05-36-428/15, od 11.04.2015. godine kojim se traže informacije o poduzetim aktivnostima na usvajanju Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u FBiH i izbjeglicama iz BiH, ali da je izostao odgovor.</p> <p>Obzirom na prethodno navedeni odgovor, kao i na činjenicu da od Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica nikada nije zaprimljena povratna informacija na preporuku P-87/15, od 26.03.2015. godine, Institucija ombudsmana je Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica uputila urgenciju od 30.06.2015. godine, radi dostavljanja povratne informacije, koja do danas nije zaprimljena. Institucija ombudsmana je dana 03.12.2015. godine zaprimila akt broj 01-10-1458/15, od 24.11.2015. godine iz Ureda premijera FBiH, kojim se po nalogu premijera od Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica traži očitovanje vezano za realizaciju preporuke Institucije ombudsmana P-87/15, od 26.03.2015. godine. Preporuka ne može smatrati realiziranom, radi čega je obavješten i neposredno viši organ, odnosno premijer Vlade FBiH, te da će Institucija ombudsmana iskoristiti mogućnost spominjanja ovog predmeta u godišnjem izvještaju.</p>
Ž-BL-05-107/15	P-98/15	<p><u>Urbanističko-građevinskoj inspekciji Grada Banjaluka</u> 1. Da po prijemu ove preporuke, bez odlaganja nastavi sa započetim upravnim postupkom i nelegalno postavljeni objekat ukloni 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	<p>Dana 22. 06. 2015. godine odgovorna strana dostavila je odgovor na pomenutu preporuku navodeći da je ista u suprotnosti sa članom 168. Zakona o uređenju prostora i građenju("Službeni glasnik RS" 40/13). Sa sadržinom preporuke, Institucija je upoznala i glavnog republičkog urbanističko-građevinskog inspektora. Odgovor na upućeni akt stigao je dana 17. 07. 2015. godine i u istom se navodi da je Zakonom o uređenju prostora i građenju i Zakonom o inspekcijama u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS" 74/10, 109/12, 117/12), propisano da inspekcijски nadzor nad sprovođenjem ovih zakona vrši Inspektorat RS putem urbanističko-građevinskih inspektora, odnosno jedinice lokalne samouprave putem gradskih/opštinskih urbanističko-građevinskih inspektora, svako u okviru svojih nadležnosti, te daje u konkretnom slučaju riječ o isključivoj nadležnosti Urbanističko građevinske inspekcije gradaBanjaluka.</p>
Ž-BL-05-102/15	P-149/15	<p><u>Općini Bosanski Petrovac</u> 1.Da odmah po prijemu ove preporuke preduzme sve mjere kako bi se razmotrila mogućnost izmjene ekonomskog koda 614817 Nacrta Budžeta općine Bosanski Petrovac, odnosno povećanja novčanog iznosa predviđenog za navedeni ekonomski kod a sve u cilju izvršenja presude Općinskog suda u Bijaču broj: 17 0 Ps 028022 11 Ps od 23.02.2012.godine 2..Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	<p>Institucija je dana 30.06.2015.godine izdala Preporuku općini Bosanski Petrovac da preduzmu sve mjere kako bi se razmotrila mogućnost izmjene ekonomskog koda 614817 Nacrta Budžeta općine Bosanski Petrovac, odnosno povećanja novčanog iznosa predviđenog za navedeni ekonomski kod a sve u cilju izvršenja gore navedene presude. Općina Bosanski Petrovac je dana 04.12.2015.godine dostavila odgovor u kojem se navodi da se „načelnik općine, u cilju razmatranja mogućnosti povećanja novčanog iznosa na ime izvršenja pravomoćnih sudskih odluka, obratio Općinskom vijeću sa prijedlogom da se u Budžetu za 2016. godinu obezbijedi novčani iznos od 250.000,00 KM na ime sudskih izvršenja.</p> <p>Općinsko vijeće je razmotrilo ovaj prijedlog i na 34. Sjednici Općinskog vijeća je donesen zaključak kojim je odbijena inicijativa općinskog načelnika uz obrazloženje da novčani iznos potreban za izvršenje sudskih presuda za narednu budžetsku godinu mora biti planiran u skladu sa objektivnim mogućnostima Općine Bosanski Petrovac uz uvažavanje svih drugih socijalnih potreba i potrebu obezbjeđenja novčanih sredstava za ostale kapitalne razvojne projekte.“</p>

						Kako preporuka Institucije nije ispoštovana, a preduzeto je sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) završavaju predmet koji se vodi po žalbi preduzeća Timal d.o.o. a imenovani se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu. Takođe, Institucija će o nepoštovanju preporuke obavijestiti nadležni viši organ
Ž-SA-05-1108/14	P-153/15	<u>Uredu za razmatranje žalbi pri Agenciji za javne nabavke BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH</u> 1. Da se u što kraćem roku uredi i pitanje razmatranja žalbi u postupku javnih nabavki koji se provodi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, a koje su zaprimljene u periodu od 19.11.2013. godine do 24.06.2014. godine, a u cilju jednakog tretmana svih podnosioca žalbi koji su se obratili Uredu za razmatranje žalbi; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana 16.10.2015. godine zaprimljen je akt Agencije za javne nabavke BiH pod brojem: 02-02-1-2175-5/15 od 05.10.2015. godine u kojem je opisan problem koji je nastao u vezi sa spornim žalbama, ali je ukazano i da je 27.11.2014. godine stupio na snagu novi Zakon o javnim nabavkama BiH, te da...Agencija za javne nabavke nema nadležnost, odnosno nije u mogućnosti da preduzme bilo kakve aktivnosti u pogledu uređenja pitanja razmatranja žalbi u postupcima javnih nabavki koje su se provodile u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, a koje su zaprimljene u periodu od 19.11.2013. godine do 25.06.2014. godine...jer je isti prestao da važi" Iz navedenog jasno proizlazi da preporuka nije ispoštovana, zbog čega je dana 22.12.2015. godine informisano Vijeće ministara BiH, kao neposredno viši organ. Također, žalitelja informišemo da će predmetni slučaj biti uvršten u Godišnji izvještaj o radu Institucije ombudsmena za 2015. godinu.
Ž-BR-05-138/15	P-162/15	<u>VLADI BRČKO DISTRIKTA BIH -Gradonačelniku-Apelacionoj povjerenstvu/komisiji Brčko distrikta BiH</u> 1. Da bez odlaganja postupi po Presudi Osnovnog suda Brčko distrikta BiH broj: 96 0 U 080733 14 U od 10.06.2015. godine; 2. Da u roku od 30 dana, obavijesti Instituciju Ombudsmana BiH o poduzimanju mjera na realizaciji ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Preporuka nije realizirana, navode da presuda nije pravosnažna te da ne mogu postupiti po istoj.
Ž-LI-05-131/15	P-166/15	<u>Ministru Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva</u> 1. da odmah poduzme adekvatne mjere i radnje radi uspostave suradnje Federalnog ministarstva, poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje	19 - Uprava	Nije realizirana	NE	Nije zaprimljen odgovor u ostavljenom roku, poslana urgencija.
Ž-SA-05-797/14	P-200/15	<u>ODJELU ZA URBANIZAM I GRAĐENJE GRADA MOSTARA</u> 1. da odmah po prijemu iste uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmana o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	NE	Izjašnjenje na Preporuku P-200/15 nije zaprimljeno do dana 02.12.2015. godine, kada je Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine uputila je Gradskom vijeću Grada Mostara Obavijest o neispoštovanju Preporuke P-200/15 u kojem je istaknuto da je Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ustanovljena, između ostalog, u cilju promoviranja dobre uprave i vladavine prava. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ukazali su Gradskom vijeću Grada Mostara na činjenicu da su tijela u postupku dužni postupiti na način kako je to propisano Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kao i na to da je za uspješno funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine od posebnog je značaja izgradnja dobrih odnosa između organa vlasti i Ombudsmana Bosne i Hercegovine, a to podrazumjeva i podršku da se preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine prihvate i

						ispoštuju na svim nivoima vlasti, bez ikakvog uvjetovanja. Istim aktom Gradsko vijeće Grada Mostara pozvano je da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema akta dostavi informaciju koje mjere i aktivnosti namjerava poduzeti kako bi se Preporuka broj P-200/15 prihvatila i ispoštovala. Odgovor Gradskog vijeća Grada Mostara nije zaprimljen do danas.
Ž-BL-05-246/15	P-217/15	<u>Načelniku Odjeljenja za prostorno uređenje opštine Laktaši</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, iz okvira svojih nadležnosti i ovlaštenja preduzme sve neophodne radnje i mjere kako bi se navedeni postupak okončao. 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Odgovorna strana traženi odgovor dostavila je dana 05. 11. 2015. godine. U istom se navode razlozi usljed kojih isti pomenutu preporuku nisu ispoštovali u roku koji im je samom preporukom određen. Između ostalog, isti navode da su od Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske (u daljem tekstu: Ministarstvo), tražili dodatno mišljenje u vezi sa plaćanjem razlike naknade za legalizaciju objekta u obveznicama Republike Srpske izdatim za materijalnu i nematerijalnu štetu. Dalje ukazuju da im je Ministarstvo prvobitno dalo uoštenu objašnjenje, bez objašnjenja za konkretnu situaciju, tako da je za njih i dalje sporno pitanje primjene člana 164. Zakona o uređenju prostora i građenju ("Službeni glasnik RS" 40/13), i člana 5. stav 1. Uredbe o uslovima, načinu obračuna i plaćanju naknade za legalizaciju objekata ("Službeni glasnik RS" 97/13), te da će nakon dostavljenog dodatnog mišljenja od strane Ministarstva, postupiti po izdatoj preporuci. Imajući u vidu činjenicu da odgovorna strana u ostavljenom roku nije ispoštovala izdatu preporuku, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. stav 2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), Institucija je sa sadržinom izdate preporuke upoznala neposredno viši organ, odnosno Ministarstvo. Ministarstvo je dana 07. 12. 2015. godine obavijestilo Instituciju da je dana 03. 12. 2015. godine postupilo po ponovnom zahtjevu Odjeljenja broj: 05-361-159/14, od dana 20. 10. 2015. godine, dostavivši kopiju akta broj: 15.03-052-3658/15, a koji je upućen Odjeljenju. Između ostalog, Ministarstvo u istom navodi da ne mogu davati uputstva u pogledu načina postupanja organa po konkretnim zahtjevima, jer je u skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora i građenju, drugostepeni organ u postupku legalizacije.
Ž-BL-05-311/15	P-236/15	<u>MINISTARSTVU PROSVJETE I KULTURE, MINISTARSTVU ZDRAVLJA I FARMACEUTSKOJ KOMORI REPUBLIKE SRPSKE</u> 1. Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti u cilju preispitivanja opravdanosti uvođenja dodatnog ispita za magistre farmacije i medicinske biohemije od strane Skupštine farmaceutske komore 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana, 19.11.2015. godine Ministarstvo zdravlja je dostavilo odgovor Instituciji u kojem se navodi da „nije nadležno u navedenom predmetu i da ne može uticati na postupanje Farmaceutске komore u vezi dodatne provjere znanja magistara farmacije i medicinske biohemije“ Farmaceutska komora je dana 02.12.2015. godine dostavila odgovor u kojem se navodi da je „komora višestruko preispitala postojanje potrebe uvođenja navedenog ispita. U njihovoj struči uočeni su brojni nedostaci, prije svega, nestručnost i nepostojanje svijesti o o posledici koju nestručnost može imati za pacijenta i za samog farmaceuta. Dalje, smatraju da je neposredno pružanje zdravstvenih usluga posebno osjetljiv posao u okviru zdravstvene struke za koji je potrebna posebna osposobljenost zbog čega je potrebna provjera takvog zdravstvenog radnika što se dokazuje licencom nadležne Zdravstvene komore, na što je komora ovlaštena posebnim zakonom.“
Ž-BR-05-218/14	P-263/15	<u>Kantonatnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona</u> 1. da nadležni Inspektorat, bez predhodnih najava, kontinuirano vrši nadzor nad radom pilane „Ramfej“ d.o.o. u Donjim Vukovijama, općina Kalesija; 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmena za ljudska prava BiH o poduzetim mjerama na izvršenju Preporuke	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dostavljene Obavijest o izvršenom inspeksijskom nadzoru od 14.12.2015. godine od strane Kantonalne uprave za inspeksijske poslove i Izvještaj o izvršenom inspeksijskom nadzoru od 08.02.2016. godine.

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-BL-05-611/14	P-15/15	<u>Načelniku općine Novi Grad Sarajevo;</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-LI-05-138/14	P-30/15	<u>Načelniku Općine Drvar</u> 1. da odmah poduzme mjere radi uspostavljanja suradnje sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-832/14	P-53/15	<u>Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove RS i Odboru državne uprave za žalbe</u> 1. Da se u budućim sličnim predmetima pridržava mišljenja iznesenog u preporuci Institucije ombudsmena BiH te da postupa u interesu podnosioca žalbe, odnosno da postupi po uputi drugostepenog organa. U suprotnom da drugostepeni organ meritorno riješi upravnu stvar	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1352/14	P-105/15	<u>Grad Tuzla</u> 1. da razmotri izmjenu Odluke o uslovima, držanju i načinu postupanja sa domaćim životinjama, kućnim ljubimcima i nezbrinutim životinjama na način da se otklone odredbe koje stavljaju u neravnotežan položaj druge veterinarske stanice. 2. da dostavi Instituciji ombudsmena informaciju o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1119/13, Ž-SA-05-634/15	P-190/15	<u>Općini Hadžići</u> 1. Da poduzme neophodne mjere kojim će otkloniti štetne posljedice povrede člana 8. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda uzrokovane donošenjem odobrenja za rad stranke u naselju Sivice u tarčinu; 2. Da osigura da podnositelju žalbe uživaju prava na imovinu na način i na principu ljudskog dostojanstva; 3. Da preispita odobrenje dato stranci a posebno, da se uzmu u obzir gore navedene činjenice, posebno činjenica urbanog naseljenog područja s obzirom na evidentno kršenje zakona i prava građana, te obavezu Općine da svim građanima osigura uživanje svojih prava; 4. Da se u cilju uspostavljanja sistema kontrole izvora buke, prije izdavanja dozvola za rad, striktno poštuje procedura pri ovjeravanju ili izdavanju uvjerenja o usaglašenosti izvora buke sa propisanim graničnim vrijednostima emisije buke, odnosno osigura da buka bude na takvom nivou da ne ugrožava zdravlje ljudi, da obezbjeđuje mir i uslove za odmor i rad; da se u postupku izdavanja upotrebne dozvole, kao i odobrenja za obavljanje djelatnosti, obavezno pribavi mišljenje o primijenjenim mjerama zaštite od buke, koje po potrebi mogu biti i tehničke mjere izvođenjem odgovarajuće zvučne izolacije objekata u kojima su locirani izvori buke, kao i mjere akustične zaštite na mjestima mogućeg nastajanja buke i putevima širenja buke. 5. da u roku od 30 dana dostavi povratnu informaciju o provedbi date preporuke Instituciji ombudsm	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1024/14	P-203/15	<u>Odjelu za urbanizam i građenje i Odjelu za finansije i nekretnine Gradske uprave Grada Mostara</u> 1. da odmah po prijemu preporuke uspostave saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. da Odjel za urbanizam i građenje i Odjel za finansije i nekretnine Gradske uprave Grada Mostara, najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostave tražene informacije.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-208/15	P-214/15	<u>Opštini Samac</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke. Primjerak Preporuke se dostavlja i Ministarstvu uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, na znanje i informaciju.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-39/14	P-266/15	<u>Vladi FBiH</u> 1. Da uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine; 2. da odmah, a najkasnije u roku od 7 (sedam) dana, dostave akte i izjašnjenja na akt Institucije od 14.10.2015. godine ;	19 - Uprava	Nema odgovora	NE

		3. da u roku od 7 (sedam) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena za ljudska prava BiH o načinu realizacije ove preporuke.			
Ž-MO-05-167/15	P-271/15	<u>Gradonačelniku Grada Mostara</u> 1. Da poništi nezakonito rješenje broj: UPI-08/3-25-9450/13 od 30.04.2015. godine o stvarnoj, mjesnoj nadležnostia imajući u vidu članak 78. Zakona o građenju HNK, 2. Da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavite Instituciji ombudsmena informacije o realizaciji ove preporuke.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-924/15	P-274/15	<u>Opštini Istočno Novo Sarajevo</u> 1. Da u skladu sa svojim mogućnostima razmotri izvršenje nerealiziranih aktivnosti iz „Omladinske politike opštine Istočno Novo Sarajevo za period 2008-2012. godina”; 2. Da revidira “Omladinsku politiku opštine Istočno Novo Sarajevo za period 2014-2018. godina” u saradnji sa Komisijom za mlade; 3. Da u roku od 30 dana dostavi povratnu informaciju o provedbi date preporuke Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 19-UPRAVA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
48	50	13	1	9	15	10

21 – KOMUNALNE USLUGE

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-04-778/14	P-62/15	<u>Odjeljenju komunalne policije</u> 1. Da u što kraćem roku pokrene postupak radi utvrđivanja činjenice, da li je ovaj ugostiteljski objekat smješten u stambeno poslovnom objektu kolektivnog ili individualnog stanovanja, te da u skladu sa navedenim prilikom kontrole objekta primjeni važeće zakonske propise. 2. Da u roku od 60 (šesdeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	21 - Komunalne usluge	Realizirana	DA	S tim u vezi Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: 08-371-sl/2015 od 19. 05. 2015. u kojem su navedene, mjere i radnje koje je ovaj organ preduzeo s ciljem postupanja po upućenoj preporuci.
Ž-BL-04-773/14	P-115/15	<u>Gradonačelniku Prijedora;</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	21 - Komunalne usluge	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: 02-370-54/14 od 09. 06. 2015. godine u kojem su navedene sve mjere i radnje koje je Grad Prijedor preduzeo u predmetu podnosioca žalbe, između ostalog i da je održao 20-ak sastanaka sa predstavnikom navedene grupe i građanima, kao i da je ovoj grupi građana odobrena novčana pomoć na ime plaćanja troškova izjavljene revizije.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-04-18/13	P-78/15	<u>Brčko distriktu BiH i JP „Komunalno Brčko“ DOO</u> 1. da u razumnom roku omogući pravo na neometano uživanje imovine žalietlju , tako što će se porodici Šuvalić obezbijediti pravično obeštećenje u skladu sa važećim zakonskim normama, odnosno, u najkraćem roku pristupiti hitnom izmiještanju transformatorske stanice na drugu lokaciju gdje je umanjeno štetno djelovanje za zdravlje ljudi. 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	21 - Komunalne usluge	Djelimično realizirana	DA	Dana 01.06.2015. godine zaprimljen je akt JP “Komunalno Brčko” d.o.o. Brčko distrikta BiH broj predmeta 02.01-03697/15, broj akta 03-39-AdminE-003 od 28.05.2015. godine, u kojem navode da su pokazali spremnost i dobru volju u traganju za rješenjem, ali zbog postojećeg zakonodavno pravnog okvira nisu bili u mogućnosti riješiti isto, te između ostalog navode “JP “Komunalno Brčko” d.o.o. će i dalje tragati za rješenjem problematike , uvažavajući Preporuku ombudsmena za ljudska prava BiH, i u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima.” Dana 30.07.2015. godine zaprimljen je i odgovor Ureda Gradonačelnika Brčko distrikta BiH, Inspektorata broj predmeta 22-000740/15, broj akta 01.6-0309SG-02/15 od 20.07.2015. godine u kojem se navodi “ Kako ste već obaviješteni dopisom elektroenergetske inspekcije broj predmeta: UP-I-16-000-26/12, broj akta: 01.6-581EH-32/15, od 23.04.2015. godine ova inspekcija je 23.04.2015. godine donijela rješenje sa brojem predmeta: UP-I-16-000026/12, broj akta: 01.6-581EH-31/15 preduzeću JP “Komunalno Brčko” d.o.o. iz Brčkog. 1. Nalaže JO “Komunalnom Brčko” d.o.o. iz Brčkog da, u saradnji sa Odjelom za komunalne poslove u Vladi Brčko distrikta BiH, Kancelarijom za upravljanje javnom imovinom Brčko distrikta BiH, Nedžadom Šuvalićem i vlasnicima okolnih parcela, izvrši kompletiranje potrebne dokumentacije i legalizaciju (lokacijski uslovi, odobrenje za građenje, tehnički pregled i upotrebna dozvola) transformatorske stanice 10kV/o,4 kV “Dizdaruša-Novo naselje” snage 250 kVA na adresi Rogozan 54 ili na nekoj drugoj lokaciji nakon njenog izmještanja. 2. Ukoliko ne bude moguće izvršiti ove radnje, nalaže se JP “Komunalno Brčko” d.o.o. iz Brčkog da izvrši uklanjanje stanice “Dizdaruša-Novo naselje” sa private imovine. Potrošače koji su se napajali električnom energijom sa te stanice priključiti na mrežu preko okolnih stanica i pripadajućih visokonaponskih vodova. Rok za

						izvršenje ovih radnji ističe krajem avgusta 2015. godine. U međuvremenu je elektroenergetski inspektor tokom svakodnevne komunikacije sa nadležnim iz JP "Komunalno Brčko" d.o.o. saznao da će predmetna stanica biti uklonjena sa posjeda, a da će potrošači biti snabdjeveni sa najbliže stanice čija će konstrukcija biti prilagođena dodatnim potrošačima."
Ž-BR-04-5/14	P-40/15	<u>Službi za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica Grada Tuzle, Komisiji za saobraćaj i JKP Saobraćaj i komunikacije d.o.o Tuzla.</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 21.01.2014.godine i 24.09.2014.godine; 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja iste.	21 - Komunalne usluge	Djelimično realizirana	DA	Odgovor Grad Tuzla, Gradsko vijeće, Izjašnjenje na preporuku, gdje navode da ne postoji Komisija za saobraćaj, te da su o svim aktivnostima obavijestili Instituciju Ombudsmena. Odgovor JKP Saobraćaj i komunikacije d.o.o Tuzla, u kojem navode da nisu nadležni za rješavanje problematike iz preporuke.

NIJE REALIZIRANA

Ž-LI-04-245/15	P-252/15	<u>J.P. „Komunalac“ d.o.o. Glamoč</u> 1. Da po zaprimanju ove preporuke odmah poduzme mjere radi priključenja na vodovodnu mrežu domaćinstva podnositelja žalbe. 2. Da o poduzetim aktivnostima po ovoj preporuci obavijesti Instituciju ombudsmena u roku od 15 dana.	21 - Komunalne usluge	Nije realizirana	DA	Poslana obavijest Općinskom vijeću Glamoč, o neizvršavanju preporuke ombudsmena od strane JP „Komunalac“ d.o.o. Glamoč.
----------------	----------	--	-----------------------	------------------	----	---

UKUPNO – 21 – KOMUNALNE USLUGE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
5	5	2	2	0	1	0

22- VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA

REALIZIRANE

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-359/14	P-18/15	<u>Općinskom vijeću općine Bosanska Krupa</u> 1. Da odmah odluče o prigovoru podnosioca žalbe od 05.06.2014. godine na Odluku o imenovanju članova Nadzornog odbora JKP „10. Juli“ DOO Bosanska Krupa broj 29-SD/14 od 15.05.2014. godine i primjerak odluke dostave podnosiocu žalbe i Ombudsmenima pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka; <u>JKP „10. Juli“ DOO Bosanska Krupa, Ombudsmeni</u> 1. Da u roku od sedam (7) dana od dana prijema ove Preporuke dostave Ombudsmenima pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka, osim već postojeće dokumentacije u spisu predmeta, i odluku o imenovanju Komisije od strane Skupštine JKP broj 24-SD/14 od 28.03.2014. godine, kao i zapisnik Komisije o izboru članova NO, a na koje odluke se pozivaju u odluci o imenovanju članova Nadzornog odbora;	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Imajući u vidu rezultate postupka istraživanja, Ombudsmeni, iako sa zakašnjenjem, tek sada nalaze i konstatuju da dokazi koje su prezentovale i jedna i druga strana, ne ukazuju na to da je došlo do povreda principa propisanih članom 3. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima. Ombudsmeni koriste priliku da ukažu nadležnim organima da prilikom budućih imenovanja primjenjuju odredbe Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH i da imaju u vidu izraženo mišljenje Ombudsmena, povodom konkretnog predmeta. Sa aspekta zaštite prava, veoma je važno naglasiti da je gospodinu Orašaninu omogućeno da protiv rješenja Općinskog vijeća, kojim je odlučeno o njegovom prigovoru, ima pravo da pokrene upravni spor, kako bi mogao sudskim putem eventualno zaštititi svoja prava. Sve to zbog nesporne činjenice da podnosiocu žalbe u konkretnom slučaju nije omogućena brza i djelotvorna zaštita prava.
Ž-LI-05-249/14	P-31/15	<u>Skupštini Kantona 10</u> 1. da odmah poduzme mjere radi uspostavljanja suradnje Povjerenstva za izbor i imenovanje sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Žalbeni navodi se odnose na praćenje rada Skupštine Kantona 10, po podnesenom prigovoru na Odluku o imenovanju članova Neovisnog odbora za izbor i reviziju. Ovakva odluka temelji se na slijedećim razlozima: Povjerenstvo za izbor i imenovanje Skupštine Kantona 10, obavjestilo je Ombudsmana da su navedeni prigovori odbačeni kao neutemeljeni. Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je dana 04.06.2015. godine, obavjestila podnositeljicu žalbe o izjašnjenju odgovorne strane, ali podnositeljica žalbe nije u ostavljenom roku dala komentar niti predložila dalje mjere i radnje u svezi postupanja po podnesenoj žalbi, pa se smatra da ne želi nastaviti postupak po žalbi.
Ž-BL-05-394/14	P-71/15	Na osnovu utvrđenog stanja i dostavljenih dokaza, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da je <u>Ministar zdravlja i socijalne zaštite</u> u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima („Službeni glasnik RS“ broj 41/03) izvršio izbor i imenovanje direktora JU Dječiji dom „Rada Vranješević“. Činjenica da Komisija za izbor direktora nije sa sigurnošću mogla utvrditi dužinu radnog iskustva u struci izabranog kandidata te je u skladu sa članom 125 Zakona o opštem upravnom postupku ga pozvala da dostavi dokaz o radnom iskustvu u struci diplomiranog pravnika sa početkom sticanja radnog iskustva je izvan okvira Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima. S obzirom da imenovano lice, prema dostavljenoj dokumentaciji ispunjava posebni uslov konkursa u kojem se traži 5 godina radnog iskustva u struci, Ombudsmeni su mišljenja da konačno imenovanje nije izvršeno u suprotnosti sa predviđenim uslovima iz konkursa i principima iz člana 3 Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite je Instituciji dostavilo Obavještenje, broj: 11/03-500-274/15 od 27.04.2015. godine i obavijestili nas da je Vlada Republike Srpske dana 23.04.2015. godine, donijela Rješenje o ukidanju rješenja o imenovanju direktora JU Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“ broj 04/1-012-2-760/15. Ministarstvo je dostavilo Vladi RS prijedlog o utvrđivanju standarda i kriterijuma i Odluke o raspisivanju javnog konkursa za izbor direktora JU Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“. Stupanjem na snagu navedenog rješenja i Odluka, a u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske, Ministar zdravlja i socijalne zaštite sprovelo postupak javne konkurencije, postupajući po preporuci Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. S obzirom da je Vlada Republike Srpske i Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite, ispoštovalo izdatu Preporuku Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, P-broj 71/15, to su prestali razlozi za dalje postupanje u predmetu žalbe Blagojević Svjetlane i ombudsmana su odlučili da predmet zatvore.
Ž-BL-05-621/14	P-82/15	<u>Skupštini Hercegbosanske županije</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana, na način	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Kako označeni organ nije postupio u skladu sa odredbama Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i to tako što je na svaki način ignorisao akte, zahtjeve Institucije ombudsmana, a

		propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke.				nepostupanje po aktima i zahtjevima Ombudsmena, predstavlja kršenje zakona. Uzimajući u obzir naprijed izneseno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su sukladno odredbama članka 32. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Skupštini Hercegbosanske županije preporučili Skupštini Hercegbosanskog kantona da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; Aktom broj 01-03/02-49-34.3/15 od 29.05.2015. godine, Povjerenstvo za izbor i imenovanja pri nadležnoj skupštini obavještava Ombudsmene da su odbačeni prigovori i dostavlja obrazloženje svoje odluke. Isti akt je odmah prosljeđen podnositelju žalbe (aktom od 03.06.2015. godine) koji u ostavljenom roku nije dostavio komentar na izjašnjenje nadležnog organa, iako je upozoren na posljedice.
Ž-BL-05-68/15	P-113/15	<u>Načelniku opštine Bosanski Petrovac</u> 1. Da u što kraćem roku Instituciji dostavi istinite podatke u pogledu nacionalne pripadnosti zaposlenika ove opštine. 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: 01-34-3616-54/13 od 04. 06. 2015. u kojem je navedeno, da je konstatovano, da su u organu uprave općine Bosanski Petrovac, prilikom odlučivanja o prijemu zaposlenika, poštovali zakonski propisi, te je prema izjašnjenjima uposlenika u općini radilo 25 Bošnjaka, 8 Srba a da se jedan uposlenik izjasnio kao pripadnik hrvatskog naroda.
Ž-BL-05-54/15	P-174/15	<u>Odboru državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine</u> 1. Da se preduzmu sve neophodne radnje kako bi se donijela konačna odluka o žalbi podnositeljice žalbe, uvažavajući mišljenje Ombudsmena 2. Da u roku od 30 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijeste Ombudsmene o učincima ove Preporuke;	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Nakon izdavanja Preporuke, Ombudsmeni zaprimaju izjašnjenja nadležnih organa i to Ureda za zakonodavstvo, Agencije za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, kao i organa kome je upućena Preporuka, Odbora državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine. Akti nadležnih ustanova prosljeđeni su podnositeljici žalbe. Odbor državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine, aktom broj 01-34-213-1/15 od 05.10.2015. godine, podrobno se izjašnjava povodom Preporuke Ombudsmena i obavještava Ombudsmena da su donijeli rješenje povodom žalbe broj 01-34-803/15 od 28.09.2015. godine (rješenjem se žalba odbija), sa konstatacijom u obrazloženju rješenja da je u ponovnom postupku prvostepeni organ postupio po uputama datim u ranijem rješenju od 15.04.2015. godine. Nakon toga, podnositeljica žalbe je pozvana da obavijesti Ombudsmene o tome da li je protiv rješenja podnijela tužbu, odnosno pokrenula upravni spor. Iako upozorena na posljedice, aktima od 23.10.2015. godine i 14.12.2015. godine, tražene informacije nije dostavila.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-BL-05-376/15	P-156/15	<u>Skupštini opštine Ribnik</u> 1. Da ponovo, u skladu sa iznesenim mišljenjem Ombudsmena BiH, preispita postupak imenovanja direktora Doma zdravlja Ribnik, odnosno da ponovo provede postupak u skladu sa principima utvrđenim Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima RS, 2. Da u roku od 30 dana Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date Preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnositeljice prigovora na sudsku zaštitu. Pored odgovornog javnog službenika (SO Ribnik) i podnositeljice prigovora, o svemu se upoznaje i nadležno resorno Ministarstvo zdravlja i socijalne	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Djelimično realizirana	DA	Skupština opštine Ribnik, nakon izdavanja Preporuke, obavještava Ombudsmene da su sporna tri pitanja i po istaknutim pitanjima, daju i preciziraju svoja ovlaštenja. Kako navode, uvažavaju Preporuku Ombudsmena i rješenje o imenovanju direktora dostavljaju Službenom glasniku RS na objavljivanje. U vezi sa Komisijom, nadležni odgovorni organ smatra da je Komsija radila na način i u sastavu kako zakon nalaže i ne prihvataju mišljenje Ombudsmena da je Komisija imala nepravilnosti u svom radu. Na kraju, zbog dodatnih pojašnjenja smatraju da ne postoji više nedoumica i potrebe za eventualnim ponavljanjem postupka imenovanja direktora. Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS aktom broj 11/04-059-292-2/15 od 28.09.2015. godine, a koji je dostavljen na znanje i Ombudsmenima, pozivaju Skupštinu opštine Ribnik da povedu računa o poslovanju Doma zdravlja, da izvrše reviziju gubitaka i poslovanja,
----------------	----------	---	---------------------------------------	------------------------	----	--

		zaštite RS, sa ciljem da u ponovljenom konkursu eventualno postupe shodno svojim ovlaštenjima i mogućnostima propisanim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti RS.				kao i da se o utvrđenom činjeničnom stanju i mjerama obavijeste Ministarstvo. Uvažavajući odredbe Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, Ombudsmeni o nepoštivanju Preporuke obavještavaju neposredno viši organ – Vladu RS, odnosno resorno Ministarstvo uprave i lokalne samouprave
Ž-MO-05-56/15	P-231/15	<u>Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije</u> 1.da odmah uspostavi pozitivnu suradnju sa Institucijom Ombudsmena na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi Instituciji ombudsmena tražene informacije.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Djelimično realizirana	DA	Izjašnjenje Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, u kojem detaljno navode postupak imenovanja članova Nadzornog odbora. Također dostavljena informacija da je Ministarstvo poslalo Zahtjev za dostavu izjašnjenja Premjeru FBiH.
Ž-SA-05-338/15	P-232/15	<u>Upravnom odboru Univerzitetskog kliničkog centra u Sarajevu</u> 1.Da preispita postupak razrješenja dosadašnjeg generalnog direktora Kliničkog centra Univeziteta u Sarajevu u odnosu na utvrđenu povredu zakona; 2.Da u roku od 30 dana dostavi odgovor o postupku i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Djelimično realizirana	NE	Dana 07.08.2015. godine UO Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo je obavijestio Ombudsmana da UO UKCS nije razrješio generalnog direktora KCUS, prije isteka mandata, u slučajevima i po proceduri utvrđenoj članom 69. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, odnosno članu 53. Statuta UKCS, već po sili Zakona, saglasno članu 234. stav4. istog Zakona, a nakon preuzimanja osnivačkih prava.

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BL-05-415/14	P-81/15	<u>Centralnoj izbornoj komisiji.</u> 1.Da razmotre navode podnositeljice žalbe, koji su dostavljani i Ombudsmenima i Centralnoj izbornoj komisiji BiH, posebno u vezi sa rodnom diskriminacijom, kao i u vezi sa navodima da joj onemogućeno da na bilo koji način zaštiti svoja izborna prava – pravo da bude imenovana/birana za člana OIK Zvornik i osporava akte skupštine opštine; 2. Da o svim utvrđenim okolnostima i činjenicama obavijeste Ombudsmane pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka, kao i podnositeljicu žalbe na adresu Vuka Karadžića broj 150, Zvornik, u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke; Primjerci Preporuke se dostavljaju na znanje i informaciju Skupštini opštine Zvornik i podnositeljici žalbe.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Centralne izborne komisije BiH od 10.04.2015. godine, gdje ističu da preporuka nije razmatrana jer se odnosi na nadležnost organa lokalne samouprave tj. Skupštine opštine Zvornik. Odgovor Skupštine opštine Zvornik, od 15.07.2015. godine, obavještenje da je u toku izbor člana Opštinske izborne komisije. 12.10.2015. godine odgovor Skupštine opštine Zvornik da još nije imenovan novi član Opštinske izborne komisije.
Ž-SA-05-1300/14	P-86/15	<u>Skupštini opštine Istočno Novo Sarajevo</u> 1.da ponovo, u skladu sa iznesenim mišljenjem ombudsmena BiH, preispita postupak imenovanja direktora JUK „ Kulturni centar“ Istočno Novo Sarajevo te da provede postupak u skladu sa principima utvrđenim Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima RS. 2.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju o preduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Predsjednik Skupštine Istočno Novo Sarajevo je dostavio izjašnjenje u kojem navodi da je poništen konkurs za imenovanje direktora JUK „ Kulturni centar“ Istočno Novo Sarajevo od 25.02.2014. godine.
Ž-SA-05-1234/14	P-88/15	<u>Odboru za reviziju KJP “Sarajevo-šume” d.o.o. Sarajevo</u> 1.Da poduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem osiguranja imenovanja najkvalificiranijeg kandidata za direktora Odjela za internu reviziju u skladu sa mišljenjem Ombudsmena; 2.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor povodom upućene preporuke Instituciji ombudsmena dostavljen je dana 02.07.2015. godine, akt broj: 0104-1644-4/15 od 30.06.2015. godine, u kojem Odbor za reviziju KJP “Sarajevo-šume” d.o.o. Sarajevo ističe da je prilikom izbora direktora Odjela za internu reviziju postupano u skladu sa odredbama Poslovnika o radu Odbora za reviziju KJP “Sarajevo-šume” d.o.o. Sarajevo. Imajući u vidu da su o navedenom izjašnjenju istovremeno obaviješteni svi organi KJP “Sarajevo-šume” d.o.o. Sarajevo, Institucija ombudsmena može još u Godišnjem izvještaju o rezultatima aktivnosti

						ombudsmena za ljudska prava BiH za 2015. godinu konstatovati da je sa odgovornim organom ostvarena saradnja, ali preporuka nije realizirana.
Ž-SA-05-276/15, Ž-SA-05-280/15	P-126/15	<u>Općinskom načelniku Općine Hadžići</u> 1.Da preduzme sve neophodne mjere kojima će se osigurati da se imenovanje izvrši uz puno poštivanje postupka i načela utvrđenih Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH, između ostalog ponavljanjem precEDURE intervjua i bodovanja kandidata sa učešćem svih članova Komisije za izbor; 2.Da u skladu sa članom 17 stav 2 Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH, u roku od 30 dana dostavi odgovor o postupku i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Zaprimljen odgovor Općine Hadžići od 14.07.2015. godine o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke, gdje navode niz postpaka koje su uradili te kako su sproveli konkurs.Takoder, su iskazali određene zamjerke na mišljenje i zaključke ombudsmena.
Ž-BL-05-507/15	P-210/15	<u>Predsjedavajućem Općinsko vijeća Općine Bužim</u> 1.Da bez odlaganja poništi Odluku o imenovanju Općinskog pravobranioca u Općinskom pravobranilaštvu Općine Bužim, broj: 01-08-2196/15 od 28.07.2015.godine i Odluku o potvrđivanju Odluke o imenovanju Općinskog pravobranioca, broj: 01-08-2196-1/15, te da u skladu sa odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine imenuje kandidata sa najvećim brojem bodova i prijedloga Načelnika opštine; 2.Da u roku od 30 (trideset) dana , računajući od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Dana 20.11.2015.godine Predsjedavajući općinskog vijeća Općine Bužim je dostavio obavijest broj: 01-02-3164/15 od 17.11.2015.godine u kojem nas obavještava da je u toku postupak pred Kantonalnim sudom u Bihaću po tužbi tužiteljice I da je kompletan spis predmeta kod Kantonalnog suda, te da je to razlog da se po Preporuci ombudsmena ne može postupiti. U prilogu nam je dostavljenOdgovor na tužbu u predmetu broj: 01 0 U 010440 15 U od 07.09.2015.godine. U skladu sa odredbama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 32/00, 19/02, 34/05 i 32/06), Ombudsmeni su odlučili da predmet zatvore.
Ž-SA-05-431/15	P-261/15	<u>Općinskom vijeću Općine Odžak</u> 1.Da u okviru svojih nadležnosti preduzme sve neophodne mjere kojima će osigurati da se izvrši konačno imenovanje Nadzornog odbora JP „Komunalac“ d.o.o. Odžak, ali i drugih upravljačkih struktura u javnim ustanovama i preduzećima, u skladu sa iznesenim stavovima Ombudsmena, odnosno uz puno poštivanje odredbi Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH; 2.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Općine Odžak od 04.01.2016., o poduzetim mjerama, te da je imenovanao Povjerenstvo.

NIJE RALIZIRANA

Ž-BR-05-201/14	P-43/15	<u>Javnom poduzeću Radio televizije Tuzlanskog kantona</u> 1.Da u roku od 8.dana od dana prijema ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje kao i cjelokupnu dokumentaciju vezanu za izbor direktora JP RTV TK-a, kako je aktom Ž-BR-05-201/14 traženo	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Dana 02.07.2015. godine zaprimljen je odgovor JP Radio televizije Tuzlanskog kantona, Privremenog Nadzornog odbora broj 609/15 od 11.06.2015. godine u kojem se navodi „, Nakon imenovanja privremenog Nadzornog odbora JP RTV TK isti je na svojoj prvoj sjednici od dana 10.06.2015. godine razmatrao Vaš akt, te Vas obavještavamo da -od februara 2015. godine dotadašnjem privremenom Nadzornom odboru JP RTV TK je istekao mandat, te je novi privremeni Nadzorni odbor JP RTV TK imenovan tek 27.05.2015. godine. Iz navedenog razloga Nadzorni odbor JP RTV TK nije mogao ranije razmatrati Vaše akte i blagovremeno Vam dostaviti odgovore -u jednom od raniji dopisa Nadzornog odbora JP RTV TK obaviješteni ste da je Tužilaštvo Tuzlanskog kantona vodilo istragu te je JP RTV TK
----------------	---------	---	---------------------------------------	------------------	----	---

						naknadno (u martu 2015.godine) dobilo pisanu informaciju da je istraga obustavljena jer nije postojao osnov za vođenje postupka. U prilogu akta Vam dostavljamo dokument Tužilaštva TK.“
Ž-SA-05-1340/14	P-49/15	Školskom odboru Javne ustanove OŠ “5 oktobar” Sanski Most i Ministru obrazovanja, nauke, kulture i sporta 1.da u skladu sa iznesenim mišljenjem Ombudsmena preispitaju postupak imenovanja direktora OŠ “5 oktobar” Sanski Most; 2.da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o preduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	OŠ “5 oktobar” Sanski Most, dostavili odgovor od 16.03.2015. godine, gdje navode da trenutno nemaju školski odbor, te da ne mogu provesti Preporuku.
Ž-SA-05-211/15, Ž-SA-05-212/15	P-182/15	Gradonačelniku Grada Zenica 1.Da poništi Rješenje o imenovanju Nadzornog odbora JP “Vodovod i kanalizacija” d.o.o. Zenica broj: 02-14-3598/15 od 20.02.2015. godine; 2.Da preduzme sve neophodne mjere kojima će se osigurati da se imenovanje izvrši uz puno poštovanje postupka i načela utvrđenih Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH; 3.Da u skladu sa članom 17 stav 2 Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH, u roku od 30 dana dostavi odgovor o postupku i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Odgovor povodom upućene preporuke Instituciji ombudsmena dostavljen je dana 21.09.2015. godine, akt broj: 02-14-3598/15-1 od 16.10.2014. godine u kojem sekretar Grada Zenica, između ostalog, navodi da ne postoje opravdani razlozi za poništenje Rješenja o imenovanju Nadzornog odbora JP “Vodovod i kanalizacija” d.o.o. Zenica i provođenje novog postupka.
Ž-BL-05-547/15	P-212/15	Ministru prosvjete i kulture RS 1.Da za izbor direktora JU Osnovna škola „Njegoš“ Berkovići saglasnost da za najbolje rangiranog kandidata predloženog od strane Školskog odbora. 2.Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	NE	Uzimajući u obzir činjenicu, da Ombudsmeni do dana pisanja ove odluke nisu obaviješteni da li je organ ispoštovao preporučeno preporučeno a u skladu sa ovlaštenjima Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a posebno članom 32. Zakona o Ombudsmanima za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH broj: 32/00, 19/02, 35/04 i 32/06), ukazujemo Vam na nepoštovanje navedenog zakona.
Ž-BL-05-336/15	P-220/15	Osnovnoj školi „Vuk Karadžić“ Omarska 1.Da razmotri navedeno mišljenje ombudsmena, te da usvoji jedan od predviđenih prijedloga u smislu sastavljanja testa prilikom narednog raspisivanja konkursa 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke. U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocu žalbe.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Osnovna škola je dana 04.12.2015. godine dostavila odgovor u kojem se navodi da se Preporuka Institucije ne može ispoštovati jer Pravilnik donosi Ministarstvo i mora se poštovati do donošenja novog. Kako preporuka Institucije nije ispoštovana te kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Bajić Jelene a imenovana se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njenom predmetu.
Ž-BL-05-340/15	P-256/15	Direktoru Uprave za indirektno oporezivanje 1.Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, zbog pogrešne primjene materijalnog prava, poništi navedeni Javni oglas za prijem zaposlenika u Upravi za indirektno oporezivanje BiH, od dana 31. 10. 2014. godine 2.Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Odgovor na preporuku dostavljen je dana 31. 12. 2015. godine. Uprava u istom obavještava Instituciju usljed kojih objektivnih razloga nije u mogućnosti realizovati pomenutu preporuku, pritom dajući određene prijedloge i sugestije Instituciji kako bi se u konkretnom slučaju iznašlo najoptimalnije rješenje. S obzirom da Institucija nema mogućnosti propisane Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH (“Službeni glasnik BiH” br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), kojom bi izdate preporuke mogla povući ili izmijeniti njihov sadržaj, kako to predlaže Uprava u svom odgovoru na preporuku, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH

						(“Službeni list BiH” broj 104/11). Pomenuta preporuka evidentiraće se kao neispoštovana i kao takva navešće se u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Institucije za 2016. godinu.
--	--	--	--	--	--	--

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-BL-05-226/14, Ž-BL-05-234/14	P-16/15	<u>Vijeću ministara BiH</u> 1. Da u što kraćem roku donese odluku o Prijedlogu odluke o poništenju Konkursa za izbor i imenovanje šest članova Komisije za koncesije BiH i Prijedlogu odluke o poništenju Rješenja o imenovanju Komisije za raspisivanje konkursa i provedbu konkursne procedure za izbor šest članova Komisije za koncesije BiH 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsme BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-706/14	P-24/15	<u>Predsjedniku Skupštine JP "Međunarodni aerodrom Tuzla" d.o.o.</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi saradnju sa Institucijom na način propisan članom 25. Zakona, te da dostavi traženo izjašnjenje 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-435/15	P-234/15	<u>Skupštini Opštine Srebrenica</u> 1. Da poništi Odluku o razrješenju direktora JP „JS RTV Srebrenica“ Srebrenica, broj: 01-022-55/15 od 07.05.2015. godine; 2. Da osigura stvaranje ambijenta za nesmetan rad medija i obavljanje novinarskog posla bez političkog uticaja i kontrole; 3. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-217/14	P-254/15	<u>Predsjedniku Općinskog vijeća općine Čitluk</u> 1. Da poništi Rješenje načelnika općine Čitluk posl.br. 02-05-3055/2-14 od 10. srpnja 2014. godine, te da na temelju pristiglih prijava/aplikacija i u skladu sa zakonom, uz puno uvažavanje proklamiranih principa transparentnosti i javnosti, sprovede ponovni postupak izbora kandidata na poziciju člana Nadzornog odbora Javnog poduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk iz reda predstavnika općine, kao i 2. Da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijama ove preporuke, dostavi relevantne povratne informacije o postupanjima, u Područni ured Mostar, ul.Kneza Višeslava bb 88000 Mostar.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 22 – VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
25	30	6	3	6	6	4

23- ZDRAVSTVO

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-04-394/15	P-167/15	<u>Zavodu zdravstvenog osiguranju Tuzlanskog kantona i Ministarstvu zdravstva Tuzlanskog kantona</u> 1.Da odmah po prijemu ove preporuke preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se nabavili sporni implantati 2.Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	23 - Zdravstvo	Realizirana	DA	U toku postupka istrage po žalbi imenovanog je utvrđeno da su njegova prava povrijeđena te je Zavodu zdravstvenog osiguranja i Ministarstvu zdravstva Tuzlanskog kantona upućena preporuka da se preduzmu sve mjere iz njihove nadležnosti kako bi se nabavili implantanti neopohodni za operativni zahvat na kičmi. Dana, 18.11.2015. godine, podnosilac žalbe je obavijestio Instituciju da je operisan, zahvalio se na pomoći i angažmanu Institucije.
Ž-SA-04-762/15	P-229/15	<u>Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona</u> 1.da u skladu sa članom 50. stav 3. Zakona o zdravstvenom osiguranju nadležni organ kantonalnog zavoda osiguranja poduzme aktivnosti u cilju donošenja provedbenih propisa o visini, kriterijima i načinu korištenja naknade troškova prijevoza; 2.da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema Preporuke, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.	23 - Zdravstvo	Realizirana	DA	Dana 23.11.2015.godine Institucija ombudsmena je zaprimila izjašnjenje Zavoda akt broj: 02-37-9886/15 (A.A) od 20.11.2015.godine u kojem se navodi da Zavod prihvata preporuku i primjedbe Institucije ombudsmena, te da su poduzeli potrebne aktivnosti u cilju donošenja provedbenih propisa o visini, kriterijima i načinu korištenja naknade prevoza. U odnosu na činjenicu da je u konkretnom slučaju sačinjena preporuka, te zaprimljen potizivan odgovor po istoj, Institucija ombudsmena u skladu sa članom 35 stav 8 Pravilnika, pristupa zatvaranju predmeta podnositeljice žalbe.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-MO-04-61/15	P-136/15	<u>Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine</u> 1.Da osiguraju pravo na citostatike koji se finansiraju sredstvima federalnog fonda solidarnosti osobama oboljelim od karcinoma dojke 2.Da ubudžće planski i blagovremeno zaključuju ugovore o isporuci citostatika kako ne bi došlo do nedostatka isti u određenom dijelu godine.	23 - Zdravstvo	Djelimično realizirana	DA	Dana 04.09.2015.godine Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine dostavio je obavijest u vezi načina kako je ispoštovana Preporuka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine broj: 01/I-VII-V-03-3-1767-1/15 od 02.09.2015.godine. Što se tiče dijela Preporuke da Zavod zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine osigura pravo na citostatike pacijentima koji se financiraju sredstvima Federalnog fonda solidarnosti iz Zavoda zdravstvenog osiguranja ukazali su na problematiku financiranja Federalnog fonda solidarnosti pri čemu je osnovni problem manje ostvarenje sredstava iz Proračuna Federacije BiH u odnosu na zakonsku obvezu, kao i stalno proširenje programa zdravstvene zaštite koji se financiraju sredstvima fonda solidarnosti. Što se tiče dijela Preporuke da ubuduće planski i blagovremeno zaključuje ugovore o isporuci citostatika kako ne bi došlo do nedostatka istih u određenom dijelu godine, napominju da Zavod i prije donošenja novog Zakona o javnim nabavkama („ Službeni glasnik BiH “, broj: 39/14) zajedno sa finansijskim planovima Federalnog fonda solidarnosti donosio i Planove javnih nabavki koje se financiraju iz sredstava federalnog fonda solidarnosti u kojima su planirane i nabavke lijekova/citostatika i iste, suglasno zakonskoj odredbi, objavljuje na svojoj internetskoj stranici. Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH donio je Procedure za pripremu i provođenje postupaka javnih nabavki koje se financiraju iz sredstava Fonda solidarnosti Federacije BiH kojim su definirani postupci, odgovorni svakog učenika u procesu javnih nabavki te i blagovremenog zaključivanja ugovora te i ugovora o isporuci citostatika. Ombudsmeni BiH konstatiraju da je Preporuka Ombudsmena broj: 136/15, djelimično ispoštovana.
---------------	----------	--	----------------	------------------------	----	---

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BL-05-288/14	P-171/15	<u>Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske</u> 1.Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostave tražene podatke/informacije pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke 13, Banjaluka, kako je to naprijed navedeno;	23 - Zdravstvo	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva zdravlja i invalidske zaštite Republike Srpske od 04.09.2015. godine, u kojem navode da Ministarstvo ulaže sve napore da se Zavod kako institucija osposobi i stavi u funkciju, te da su tu za saradnju sa Institucijom ombudsmana. Odgovor Ministarstva zdravlja i invalidske zaštite Republike Srpske od 21.12.2015. godine, da je Vlada Republike Srpske donjela Zaključak broj: 04/1-012-2-2446/15 od 29.10.2015. godine, radi otklanjanja zastoja u omogućavanju rada Zavoda.
Ž-SA-04-1010/14, Ž-SA-04-728/15	P-275/15	<u>Ministarstvo civilnih poslova BiH Sarajevo Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH Sarajevo Fond za zdravstveno osiguranje Republike Srpske Banja Luka Federalno ministarstvo zdravstva Maršala Tita 9 71 000 Sarajevo Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske Banja Luka</u> 1.Da organi kojima se upućuje ova preporuka poduzmu aktivnosti i mjere u okvirima svojih nadležnosti u cilju pronalaženja odgovarajućih rješenja i omogućavanja ostvarivanja zdravstvene zaštite penzionerima Federacije Bosne i Hercegovine koji su radni staž i prebivalište imali na području Republike Srpske, a koji su se preselili na područje Republike Hrvatske, odnosno Republike Srbije; 2.Da da o načinu postupanja, u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, obavijestite Instituciju ombudsmana.	23 - Zdravstvo	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Federalnog ministarstva zdravstva od 07.01.2016.u kojem navode da od Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH očekuju kompletnu informaciju. Odgovor Ministarstva civilnih poslova od 16.02.2016. godine gdje se navodi da poduzimaju aktivnosti u okviru svojih nadležnosti na rješenju navedenog problema.

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-SA-04-644/12	P-35/15	<u>Federalno ministarstvo zdravstva</u> 1.Da uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2.Da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana BiH o realizaciji preporuke.	23 - Zdravstvo	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-987/14	P-104/15	<u>Vlada Kantona 10</u> 1.Da razmotri poduzimanje mjera u okviru svoje nadležnosti usmjerenih ka podizanju nivoa zdravstvene zaštite na području općine Bosansko Grahovo. 2.Poziva se Vlada Kantona 10 da dostavi Instituciji ombudsmana informaciju o realizaciji ove preporuke u roku od 90 dana od dana prijema.	23 - Zdravstvo	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 23 – ZDRAVSTVO

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
7	8	2	1	2	0	2

24-SOCIJALNA ZAŠTITA

OSTVARENA SARADNJA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-04-370/13	P-80/15	<u>Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike Sarajevo, Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, Odjeljenje za prvostepeni postupak medicinskog vještačenja Tuzla, Odjeljenje za drugostepeni postupak medicinskog vještačenja u Sarajevu, Centar za socijalni rad Tuzla</u> 1.da polazeći od navedenih međunarodnih standarda i pozitivnih zakonskih propisa bez odlaganja preispitaju svoje odluke u slučaju mlđb. djeteta postupajući u najboljem interesa djeteta; 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	24 - Socijalna zaštita	Ostvarena saradnja	DA	Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, odgovor od 10.04.2015. godine u kojem navode da nisu u mogućnosti da vrše revizije ili izmjene već urađenih nalaza nego da to mora biti na lični zahtjev. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike Sarajevo, navode da su postpili prema preporuci te da rješenja upravnih organa se baziraju na ocjeni medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja organizma Instituta za medicinsko vještačenje. Centar za socijalni rad Tuzla gdje navode da sve izmjene vrše u skladu sa propisima i u skladu sa ocjenom medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja organizma Instituta za medicinsko vještačenje
Ž-SA-04-894/15	P-188/15	<u>Organi vlasti Federacije Bosne i Hercegovine</u> Specijalni izvještaj o stanju zaštite majke i materinstva na području FBiH	24 - Socijalna zaštita	Ostvarena saradnja	DA	Posljednja akcija u bazi izdavanje preporuke, veza Ž-BL-01-376/14.
Ž-BL-04-279/15	P-286/15	<u>Gradu Prijedoru</u> 1.Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostave saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2.Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke. Primjerak Preporuke se dostavlja i Ministarstvu uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, na znanje i informaciju.	24 - Socijalna zaštita	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Grada Prijedora od 15.01.2016. godine gdje se navode hronologija postupanja u navedenom predmetu .

UKUPNO – 24 – SOCIJALNA ZAŠTITA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
3	3	0	0	3	0	0

25 – PENZIJE

REALIZIRANE

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-04-668/14	P-19/15	<p><u>Predsjedavajućem Vijeća ministara, Ministarstva civilnih poslova, Premijeru Republike Srpske, Direktoruu Fonda PIO Republike Srpske</u></p> <p>1.Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti kako bi se uskladile odredbe koje se odnose na prestanak radnog odnosa po osnovu navršenih 40 godina penzijskog staža, predviđen Zakonom o radu i Zakona PIO RS ,</p> <p>2.Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	25 - Penzije	Realizirana	DA	<p>Generalni sekretar Savjeta ministara je dana 12.02.2015.godine dostavio Obavijest o zaključku Vijeća ministrara, broj: 05-07-1-256-21/15 od 11.05.2015.godine. Obavijestili su nas da je Ministarstvo sigurnosti, u saradnji sa policijskim tijelima Bosne i Hercegovine i nadležnim entitetskim i kantonalnim institucijama, zaduženo da poduzme odgovarajuće mjere kako bi se uskladile odredbe zakona koji regulišu prestanak radnog odnosa. Vijeće ministara predlaže Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da ubrza proceduru donošenja zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima a koji se nalazi u parlamentarnoj proceduri. S obzirom da je Preporuka P-19/15 od 23.01.2015.godine ispoštovana, ombudsmena su odlučili da predmet zatvore.</p>
Ž-BL-04-788/14	P-127/15	<p><u>Fondu PIO RS:</u></p> <p>1.Da odmah razmotre sva sporna pitanja u predmetu podnosioca žalbe, da donesu novi upravni akt, te poduzmu druge adekvatne mjere kako bi se dugogodišnji problem riješio, u interesu stranke, a opet u skladu sa svim procesnim i materijalnim propisima,</p> <p>2.Da Ombudsmene obavijeste o učincima Preporuke, pismenim putem u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke, na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka;</p>	25 - Penzije	Realizirana	DA	<p>Aktom broj 3758/12 od 16.06.2015. godine, direktor Fonda obavještava Ombudsmene da su nezavisno od Preporuke Ombudsmena, ali uz uvažavanje iste, ponovo razmotrili sva sporna pitanja i da su donijeli nove upravne akte, zaključak broj 1084596378 od 21.05.2015. godine i rješenje isti broj od 22.05.2015. godine. Dodaju da podnosilac žalbe vrši stalan i neosnovan pritisak da odluče u njegovu korist, na način suprotan zakonu, da podnosi tužbe, pokreće upravne sporove, podnosi vanredne pravne lijekove, ali da sve biva odbačeno itd. Pored toga, upućuje brojne podneske različitim institucijama, koji nisu nadležni da odlučuju o njegovim pravima u spornim upravnim postupcima. Akt Fonda PIO RS od 16.06.2015. godine, dostavljen je podnosiocu žalbe. U korespondenciji sa predstavnicima Institucije ombudsmena apsolutno negira sve navode nadležnih u Fondu PIO, jer i dalje krše zakon. Ombudsmeni, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, koriste priliku da o naprijed istaknutim problemima upoznaju nadležnog resornog ministra. Prije svega iz razloga što se problemi u komunikaciji Fonda PIO i podnosioca žalbe nisu riješili, što podnosilac žalbe ponovo sada pokreće upravne sporove protiv najnovih akata Fonda PIO. Ombudsmeni su primorani da konstatuju da postupci pred nadležnim Fondom traju neopravdano dugo i ne mogu prihvatiti konstataciju direktora da stranka/podnosilac žalbe vrši pritisak na Fond PIO zbog toga što koristi dozvoljene pravne načine da zaštiti svoja prava. Tužbe, apelacije i zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke su odbačeni iz razloga što su preuranjeni. Dakle, radi se o procesnim odlukama, jer se sudovi nisu ni bavili primjenom materijalnih propisa u konkretnim slučajevima, tako da postupci nisu okončani. Nadležni Fond PIO jeste donio nove upravne akte, ali Ombudsmeni cijene da Preporuka broj P-127/15 nije ispoštovana i da će postupci zaštite prava podnosioca žalbe trajati još neko vrijeme, što u konkretnom slučaju nije cjelishodno i/ili opravdano. Ombudsmeni su, u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH u konkretnom slučaju iscrpili zakonske mogućnosti i o nepostupanju po Preporuci obavijestili i nadležno Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite RS, a svakako će razmotriti i da navedeni slučaj uvrste i u Godišnji izvještaj o aktivnostima Institucije ombudsmena za 2015. godinu. Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite RS se aktom broj 16-04/4-181-109-9/2015 od 07.08.2015. godine, izjašnjava povodom Preporuke Ombudsmena.</p>

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-04-62/15	P-37/15	<p><u>Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata</u></p> <p>1.Da riješe pitanje statusa 14 dobitnika "Zlatne policijske zvijezde " sa područja Zeničko-dobojskog kantona i Unsko-sanskog kantona koji se ne nalaze u evidenciji dobitnika ratnih priznanja Federalnog MUP-a;</p> <p>2.Da o poduzetim mjerama i načinu postupanja po preporuci obavijeste Instituciju ombudsmena u roku od 30 dana od dana prijema preporuke.</p>	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata odgovori da nema novih činjenica u postpku te da žalitelj nije pripadnik bivše VF , da mu plaketa „Zlatna policijska zvijezda“ nije dodjeljena u skladu sa pravilnicima. Također da imajući u vidu sve navedeno žalitelj ne ostvaruje prava u skladu sa Zakonom o dobitnicima ratnih priznanja, i odlikovanja i članova njihovih porodica. Povezano sa preporukom 94.
Ž-BL-04-579/14	P-66/15	<p><u>Okružnom sudu u Bijeljini</u></p> <p>1.Da odluči u meritumu u predmetnoj upravnoj stvari i donese presudu bez vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje, i</p> <p>2.Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.</p> <p>U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova Preporuka se dostavlja i podnosi teljici žalbe.</p>	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Ogovor PIO RS, od 02.11.2015. godine da se predmet stranke nalazi kod Okružnog suda Bijeljina. Okružni sud u Bijeljini , odgovor od 05.02.2016. godine , da je sud donio presudu, gdje se tužba odbija kao neosnovana žalba tužiteljice.
Ž-SA-04-258/15, Ž-SA-06-252/15	P-134/15	<p><u>Parlamentu Federacije BiH INICIJATIVU</u></p> <p>Za dopunu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, odnosno dopunu člana 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koji glasi: Porodičnu penziju mogu ostvariti članovi porodice : bračni drug, djeca rođena u braku, ban braka, usvojena, pastorčad koje je osiguranik izdržavao, unučad i druga djeca bez roditelja koju je osiguranik izdržavao do svoje smrti.</p> <p>Porodičnu penziju može ostvariti i bračni drug iz razvedenog braka ako je sudskom odlukom utvrđeno pravo na izdržavanje.</p>	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Institucija ombudsmena je zaprimila odgovor u vezi sa pomenutom inicijativom od FZ PIO/MIO u aktu broj FZ1-05-7-992/15, od 20.07.2015. godine, u kojem između ostalog navode da smatraju da navedena Inicijativa za dopunu člana 60 Zakona o PIO nije prihvatljiva, niti pravno utemeljena. Prethodno navedeni odgovor je prosljeđen podnosi teljima žalbe na uvid. <p>Nakon urgencije od 30.09.2015. godine upućene Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Parlamentu FBiH, zaprimljen je odgovor u vezi sa inicijativom od Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, akt broj 04-02/01-1662/15, od 13.10.2015. godine, ali od Parlamenta FBiH nisu zaprimljene povratne informacije, ali je iz odgovora Federalnog ministarstva rada i socijalne politike vidljivo da je predsjedavajući Zastupničkog doma PFBiH poduzimao određene aktivnosti u vezi sa Inicijativom.</p> <p>U odgovoru Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, akt broj 04-02/01-1662/15, od 13.10.2015. godine, se navodi sljedeće: Vlada Federacije BiH je aktom broj: 03-02-938/15 od 14.09.2015.godine Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike dostavila Inicijativu za donošenje Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Službene novine Federacije BiH, br. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06,4/09 i 55/12), koju je podnijela Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a koja je Vladi Federacije Bosne i Hercegovine dostavljena od strane predsjedavajućeg Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine aktom: 01/c,02/c-02-3-1025/15 od 03.09.2015. godine. Ministarstvo je sačinilo Prijedlog izjašnjenja u vezi navedene Inicijative, te istoga dana 06.10.2015.godine dostavilo Vladi Federacije Bosne i Hercegovine koja će Prijedlog izjašnjenja razmatrati na 27.sjednici planiranoj za 15.10.2015.godine.</p>
Ž-BL-04-579/14	P-216/15	<p><u>Fondu penzijsko i invalidskom osiguranju Republike Srpske, Filijali Bijeljina</u></p> <p>1.Da u roku od 8.dana od dana prijema ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na</p>	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Fond penzijsko i invalidskom osiguranju Republike Srpske, odgovor od 02.11.2015. godine u kojem navode da se vodi spor na sudu, te da nisu u mogućnosti izvršiti uvid. <p>Ogovor Okružni sud u Bijeljini od 05.02.2016. da je donio predudu</p>

		način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje kako je aktom Ž-BR-04-187/14 traženo.				kojom je rješio upravnu stvar u meritumu.
Ž-BL-04-45/15	P-221/15	<u>Kantonatnoj administrativnoj službi Mostar i Ministarstvu odbrane BiH</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke preduzmu sve mjere kako bi se zajednički i sporazumno riješilo pitanje uplate doprinosa za stranku za 2000. godinu a sve u cilju ostvarivanja prava na prijevremnu penziju 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Ministarstvu odbrane BiH, odgovor od 28.10.2015. godine, obavijest das u prosljedili urgenciju u Federalni zavod za PIO/MIO. Odgovor Federalnog zavoda za PIO/MIO DA JE potrebno da Ministarstvo dostavi dokaze o uplati doprinosa, nakon toga će biti evidentirani podaci iz M4 obrasca će biti registrovani u Matičnoj evidenciji. Odgovor Porezne uprave FBiH da ne raspolaže traženim podacima. Odgovor Ministarstvo odbrane BiH da za taj period pravni sljednik po osnovu uplate doprinosa za 2000-tu godinu je Vlada FBiH-Federalno ministarstvo finansija tako da Ministarstvo odbrane nije obavezno vršiti ponovnu uplatu po istom.
Ž-BL-04-774/14	P-241/15	<u>FONDU PIO REPUBLIKE SRPSKE</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženi odgovor, kako je to navedeno u aktima od 04.12.2014. i 04.03. 20.05. i 25.08.2015. godine.	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Dana 16.11.2015. godine zaprimljen je odgovor na preporuku, koji je prosleđen punomoćniku podnosioca žalbe, a u kojem se navodi da je o zahtjevu podnosioca žalbe doneseno Rješenje od 06.11.2015. godine, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama RS. Imajući u vidu navedene činjenice, predmet se zatvara.

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-04-134/15	P-89/15	<u>Direktoru Federalnog zavoda PIO Mostar</u> 1. Da razmotri mogućnost poništenja Rješenja Kantonalne administrativne službe za Kanton Sarajevo broj FZ12/2-35UP1-4073/14-1982205430 od 20.05.2014. godine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama.	25 - Penzije	Nije realizirana	DA	Direktor Federalnog zavoda PIO/MIO u svom odgovoru od 15.04.2015. godine, navodi da je ovaj Zavod ponovno ocijenio zakonitost drugostepenog rješenja koje u cjelosti smatra zakonitim zbog čega nije u mogućnosti postupiti u skladu sa preporukom.
Ž-SA-04-62/15	P-94/15	<u>Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata</u> 1. Da riješe pitanje statusa 14 dobitnika "Zlatne policijske zvijezde" sa područja Zeničko-dobojskog kantona i Unsko-sanskog kantona koji se ne nalaze u evidenciji dobitnika ratnih priznanja Federalnog MUP-a; 2. Da o poduzetim mjerama i načinu postupanja po preporuci obavijeste Instituciju ombudsmena u roku od 30 dana od dana prijema preporuke.	25 - Penzije	Nije realizirana	DA	Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata odgovori da nema novih činjenica u postpku te da žalitelj nije pripadnik bivše VF, da mu plaketa „Zlatna policijska zvijezda“ nije dodjeljena u skladu sa pravilnicima. Također da imajući u vidu sve navedeno žalitelj ne ostvaruje prava u skladu sa Zakonom o dobitnicima ratnih priznanja, i odlikovanja i članova njihovih porodica. P-37/15-povezano dvije preporuke u istom predmetu
Ž-BR-04-187/14	P-165/15	<u>Fondu penzijsko i invalidskom osiguranju Republike Srpske, Filijali Bijeljina</u> 1. Da u roku od 8.dana od dana prijema ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje kako je aktom Ž-BR-04-187/14 traženo.	25 - Penzije	Nije realizirana	DA	Dana 20.10.2015. godine zaprimljen je odgovor Fonda Penzijsko i invalidskog osiguranja Republike Srpske, filijala Bijeljina broj 4321-1/15 od 12.10.2015. godine u kojem se navodi: „ Obavještavamo da smo uvidom u predmetni spis imenovanog utvrdili da je imenovani uložio žalbu na rješenje broj: 804423479 od 09.09.2013. godine. Odjeljenje za rješavanje o pravima u Drugom stepenu Fonda PIO Republike Srpske Filijala Bijeljina donosi rješenje broj: 9804423479 od 05.11.2013. godine kojim žalbu imenovanog uvažava. Prvostepeni organ Filijale Bijeljina imenovanom donosi rješenje po žalbi broj: 9804423479 od 24.02.2014. godine, imenovani navedeno rješenje dobija na kućnu adresu što se vidi iz dostavnice koja se nalazi u predmetu. Na osnovu napred izloženog utvrđeno je da nema novih činjenica i dokaza na osnovu kojih bi se moglo odlučivati i donositi novo rješenje za imenovanje.“

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-BL-04-788/14	P-127/15	Fondu PIO RS: 1.Da odmah razmotre sva sporna pitanja u predmetu podnosioca žalbe, da donesu novi upravni akt, te poduzmu druge adekvatne mjere kako bi se dugogodišnji problem riješio, u interesu stranke, a opet u skladu sa svim procesnim i materijalnim propisima, 2.Da Ombudsmene obavijeste o učincima Preporuke, pismenim putem u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke, na adresu Akademika Jovana Šrutke broj 13, Banjaluka;	25 - Penzije	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 25 – PENZIJE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
11	11	1	0	6	3	1

26 – TUŽILAŠTVO

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-05-243/14	P-131/15	<u>TUŽILAŠTVU/TUŽITELJSTVU BRČKO DISTRIKTA BIH</u> 1.Da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima poduzme radnje u cilju donošenja tužilačke odluke u predmetu broj T18 0 KTA 0005000 12; 2.Da u roku od 30 dana obavijesti Instituciju ombudsmana o poduzetim mjerama i rokovima za realizaciju preporuke.	26 - Tužilaštva	Realizirana	DA	Dana 24.08.2015. godine zaprimljen je akt Tužilaštva/Tužiteljstva Brčko distrikta BiH broj T18 0 KTA 0005000 12 od 07.08.2015. godine u kojem navode „, obavještavamo da je ovo tužilaštvo dana 05.08.2015. godine u skladu sa članom 216. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta BiH, donijelo pismenu naredbu da se neće narediti provođenje istrage protiv prijavljene stranke iz Brčkog, povodom podnijete krivične prijave stranke iz Brčkog za radnje koje je prijavljeno učinio dok je imao funkciju Dogradonačelnika Brčko distrikta BiH zbog osnova sumnje na krivično djelo – Zloupotreba položaja ili ovlaštenja – iz člana 377. Krivičnog zakona Brčko distrikta BiH, jer iz podnešene prijave, saslušanja oštećenog i prijavljenog i sve dodatno prikupljene materijalne dokumentacije, proizilazi da prijavljeno djelo nije krivično djelo odnosno da njegove radnje nemaju elemente krivičnog djela.“
Ž-LI-05-214/15	P-258/15	<u>Kantonalnom tužiteljstvu Kantona 10</u> 1.Da sukladno čl. 45. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, poduzme sve mjere i radnje radi prikupljanja potrebnih podataka za prijavljenu osobu, a prije svega izdavanjem odgovarajućeg naloga ovlaštenom policijskom organu; 2.Da, o poduzetim mjerama i radnjama po ovoj preporuci obavijesti Instituciju ombudsmana u roku od 15 dana.	26 - Tužilaštva	Realizirana	DA	Kantonalno tužiteljstvo obavjestilo je ombudsmana da je nakon zaprimanja prijave zatražilo od Općinskog suda Livno, Odjeljenje suda Drvar, predmet broj: 50/05-D od 16.08.2006. godine, te nakon dostavljanja istog, izvršilo uvid i utvrdilo da u navedenom predmetu nema dovoljno osobnih podataka za prijavljenog osim imena i prezimena i imena oca, te tužiteljstvo nije moglo utvrditi adresu istog i istu dostaviti sudu i podnositelju prijave, jer da bi tužiteljstvo moglo zatražiti adresu prijavljenog stranke , trebalo bi imati podatke kad je rođen i gdje je rođen, kao i JMBG, a kako u ovom slučaju tih podataka nema, stoga je predmet i arhiviralo, o čemu je obavjestilo podnositelja žalbe. Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je dana 14.10.2015. godine, obavjestila podnositelja žalbe o izjašnjenju odgovorne strane, ali podnositelj žalbe nije u ostavljenom roku dao komentar niti predložio dalje mjere i radnje u svezi postupanja po podnesenoj žalbi, pa se smatra da ne želi nastaviti postupak po podnesenoj žalbi.

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-05-180/15, Ž-SA-06-1137/14	P-154/15	VLADI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, FEDERALNOM MINISTARSTVU RADA I SOCIJALNE POLITIKE, FEDERALNOJ UPRAVI ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE 1.Da, imajući u vidu nalaze Ombudsmana BiH, domah po prijemu ove preporuke poduzmu aktivnosti koje će pitanje radno-pravnog statusa žalitelja i pitanje provođenja inspekcijskog nadzora u oblasti dječije i socijalne zaštite urediti i vratiti u zakonske okvire; 2.Da u što kraćem vremenskom period obavijesti Ombudsmene BiH o poduzetim aktivnostima u cilju ispoštovanja ove preporuke.	26 - Tužilaštva	Ostvarena saradnja	DA	Federalna uprava za inspekcijske poslove da ne postoji prema sistematizaciji inspektor za dječiju i socijalnu zaštitu ali da će biti na raspolaganju za saradnju. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike odgovor povodom preporuke, da je Vladi Federacije BiH, dostavilo Prijedlog Zaključka o vraćanju federalnih inspektora za socijalnu zaštitu iz Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u Federalnu upravu za inspekcijske poslove i Prijedlog Odluke o prestanku važenja Odluke o davanju saglasnosti na Sporazum o preuzimanju državnih službenika između Federalne uprave za inspekcijske poslove i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike kojima se predlaže preuzimanje/vraćanje federalnih inspektora u Federalnu upravu za inspekcijske poslove. Odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, od 22.01.2016. godine u kojem se navode postupanja ovo ministarstva u vezi preporuke P-154/15.
------------------------------------	----------	--	-----------------	--------------------	----	---

UKUPNO – 26 – TUŽILAŠTVO

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
3	4	2	0	1	0	0

28 - PREDMETI KORUPCIJE

OSTVARENA SARADNJA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-151/15	P-151/15	<p><u>Gradu Doboj</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke odgovori na zahtjev podnosioca žalbe od 12.01. i 20.02.2015. godine a u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama.</p> <p>2. Da preduzme sve mjere kako bi se razmotrila mogućnost raspoređivanja budžeta grada Doboj na transparentniji način, po pojedinim mjesnim zajednicama.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	28 - Predmeti korupcije	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Grad Doboj, Gradska uprava Doboj, od 25.07.2015. godine, dostavljaju način realizacije preporuke kao i odgovor na žalbustranke, predsjednika mjesne zajednice Tisovac. Odgovor odjeljenja za financije, od 27.11.2015. gdje navode obrazloženje budžeta i plan raspodjele sredstava.

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-05-87/15	P-99/15	<p><u>Načelniku općine Sanski Most</u></p> <p>1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana za ljudska prava BiH na način propisan članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH</p> <p>2. Da po preduzimanju radnji i mjera koje proizilaze iz ove preporuke, u roku od 30 dana o tome obavijeste Instituciju ombudsmana BiH</p>	28 - Predmeti korupcije	Nije realizirana	NE	Imajući u vidu da odgovorna strana nije dostavila odgovor na pomenutu preporuku u roku koji joj je istom određen, ne postoje mehanizmi za daljim vođenjem postupka po žalbi, te se predmet zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 104/11). Pomenuta preporuka smatra se naipoštovanom i kao takva evidentiraće se u Godišnjem izvještaju Institucije za 2015. godinu.
---------------	---------	--	-------------------------	------------------	----	---

UKUPNO – 28 – PREDMETI KORUPCIJE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
2	2	0	0	1	1	0